

TÜRK KLASİKLERİ-ROMAN

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI

Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat

تعشق طلعت و فنت

ŞEMSETTİN SAMİ
شمس الدين سامي



T.C. ANADOLU ÜNİVERSİTESİ YAYINI NO: 3898
AÇIKÖĞRETİM FAKÜLTESİ YAYINI NO: 2697

TAAŞŞUK-I TALAT VE FİTNAT

تعشق طلعت و فتنت

Yazar
Şemsettin Sami
شمس الدين سامي

GENEL YAYIN YÖNETMENİ VE EDİTÖR

Doç.Dr. Gökhan Tunç

OSMANLI HARFLERİNDEN

LATİN HARFLERİNE

ÇEVİRİ

Dr.Öğr.Üyesi Halit Bildekin

Dr.Öğr.Üyesi Ebru Özgün

Arş.Gör. Buğra Oğuzhan Uluyüz

OSMANLI HARFLERİNE AKTARAN

Öğr.Gör. Serpil Mutlu Kırlı

GÖRSEL TASARIM KOORDİNATÖRÜ

Doç.Dr. Halit Turgay Ünalan

İLLUSTRASYON VE KAPAK TASARIMI

Öğr.Gör. Cemalettin Yıldız

DİZGİ VE GRAFİK UYGULAMA

Arzu Ercanlar

Türk Klasikleri - Roman

CIP-Anadolu Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Merkezi

1. Baskı

Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat

Şemsettin Sami

Not: Metin Latin harflerine aktarılırken kitabı hicri 1289 tarihli baskısı esas alınmıştır.

İ. E. a. II. Tunç, Gökhan III. Dizi: Anadolu Üniversitesi. Açıköğretim Fakültesi Yayınları;
no. 2697

PL254. §4 T3 2019

ISBN: 978-975-06-3566-3

2019-9

Bu kitabın tüm hakları Anadolu Üniversitesi'ne aittir.

Eskişehir, Temmuz 2019



TAASSUK-I TALAT VE FITNAT

تعشق طلعت و فتنت



1. Feth-i Belam

Aksaray'da, ufacık bir oda tantanalı değil lakin pek temiz döşenmiş bir odada, yüzünde bir hüsn ü ânin harabeleri nümayan, elli, elli beş yaşında bir kadın minder üstüne oturup bir şey dikiyor idi. Gözü dikişte, eli iğnede lakin zihni başka yerde olup bir şey düşünür ve düşündükçe mahzun ve mükedder olur gibi görünüyor idi. Bi-çare ihtiyarlar geçmiş şeyleri hatırlarına getirdikçe mahzun olurlar. Çünkü ömürlerinde geçirmiş oldukları meserret günlerini andıkları vakitte o günlerin bir daha avdet etmeyeceğine teessüf ederler ve çekmiş oldukları kederleri yad ettiklerinde gönüllerinin yaraları tazelenir. Bu kadının karşısında on sekiz, on dokuz yaşında yüzünde hâlâ tuy tüs yok, gayetle güzel gecelik esvabıyla giyinmiş bir nev-civan oturup başını eline dayatmış ve yastığın üzerinde bir kitap açmış, fakat gözlerini kitaba değil, karşısındaki duvara dikip derin derin düşünmeye varmış ve hayran hayran bakakalmıştı. Minderin karşısında bir sandalye üzerinde ne yaşta olduğunu fark edemem. Lakin ihtiyarca görünür bir Arap kararı oturup yüzünü iki eline ve dirseklerini dizlerine dayatmış ve bir büyük hayret ve taaccüple gözlerini kadından oglana ve oglandan kadına gezdirir id. Kadın Arap'ın bu türlü bakışını yan gözle gördüğü gibi başını kaldırıp Arap'ın yüzüne bakar, Arap ise renk vermemek için gözlerini kapıya doğru çevirip tavana doğru kaldırırmaya velhasıl kadının ve oglanın yüzüne bakmaya mecbur oldu. Kadın o vakit yüzünü civana çevirip öyle dalmış olduğunu gördüğü gibi.

ا. فتح کلام

آق سرایده او فاجق بر او ده. طنطنه‌لی دکل لکن پک تمیز دو شمش بر او طه‌ده، یوزنده بر حسن و آنک خرابه‌لری نمایان، الی الی بش یاشنده بر قادین مندر اوستنه او توروب بر شی دیکیور ایدی. کوزی دیکشده الی آکنده‌ده لکن ذهنی بشقه یرده اولوب بر شی دوشونور و دوشدوندکچه مخزون و مکدر اولور کبی کورینور ایدی. بیچاره اختیارلر کچمش شیلری خاطرلرینه کتوردکچه مخزون اولورلر. چونکه عمرلرنده کچورمش اولدوقلری مسرت کونلرینی آکدقلری وقتده او کونلرک بر دها عودت ایتمیه جکنه تأسف ایدرلر. و چکمش اولدقلری کدرلری یاد ایدکلرنده کوکلرینک یاره لری تازه نور. بو قادینک قارشوستنده اون سکز اون طقوز یاشنده، یوزنده حالا طوی طوز یوق غایله کوزل کیجه‌لک اثوابیله کینمش بر نوجوان او توروب باشنى الله طایامش و یاستغک او زنده بر کتاب آچمش، فقط کوزلرینی کتابه دکل، قارشوستنده کی دیواره دیکوب درین درین دوشونگکه وارمش و حیران حیران باقه قالمشیدی. مندرلک قارشوستنده بر صنایه او زنده نه یاشده اولدیغى فرق ایده مم لکن اختیارجە کورینور بر عرب قاری او توروب یوزنی ایکی الینه و دیرسکلرینی دیزلرینه طایامش و بر بیوک حیرت و تعجلە کوزلرینی قادیندن اوغلانه و اوغلاندن قادینه کردر ایدی. قادین عربک بو دورلو باقیشنى یان کوزله کوردیکی کبی باشنى قالدروب عربک یوزنیه باقر. عرب ایسه رنک ویرمامک ایچون کوزلرینی قپویه طوغری چوپریوب توانه طوغری قالدیرمعه والحاصل قادینک و اوغلانک یوزنیه با قمامغه مجبور اولدی. قادین او وقت یوزنی جوانه چوپریوب اویله طالمش اولدیغى کوردیکی کبی:

- Oğlum Talat. Ne oldu sana bugün? Âdetin üzere okuduğun şeylerden bize de bir şey söylesen a. Baksan a. Dadi onun için bekliyor. Hem de dadi çok merak etti. O hikayenin sonunu dinlemeye işte bir saat var ki bir sana bakıyor ki başlayasın bir bana bakıyor ki sana söyleyim. Lakin kendisi söylemeye utanıyor- dedi.

Dadi sandalye üzere bir hareket ederek.

- Ha ha büyük hanım eyi söyler. Ben şok ister o hakaye dinlamak, şok gozel hakaye. Amma bakar ki hanım dikkâma dalmış, Bey düşünmeye varmış, ben de süküt eder durur. Kuşluk itsün hazır yemak var, ahşama yiyecek amma vakıt var bende.... diyerek sözü uzatır.

Talat Bey, Arap'ın manasız sözlerini dinlemeyip:

- Ah Anacığım, bilmem ne oldum, bugün, keyfim yok dedi.

- Allah'a emanet oğlum nen var?

- Bir baş ağrısı, bir sersemlik bir

....

- Vah....vah....! Oğlum hastalık şakaya gelmez, kendini bir hekime göstermelisin.

- Aman büyük hanım, bu hekimler! Baş ağrısı hekim iyi yapmaz, okutmalı ha. Baş eyi olmak ister. Baş ağrısı gaşmak ister. Okutmalı, ha ne ya hanım. Gaşan sene bana nasıl sıtmış galdi! Uş ay sıtmalı! Hekim galur, gider, hap verir hem ne hap! Zehir! Şok defa

- اوغلم طلعت. نه اولدی سکه بوکون؟ عادتك اوزره اوقدیغك شيلردن بزه ده بر شی سویله سک آ. باقسنه ک آ. دادی آنک ایچون بکلیور. همه دادی چوق مراق ایتدی. او حکایه نک صوکی دکلمکه ایشته بر ساعت وارکه بر سکا باقیور که باشیه سین بر بکا باقیور که سکا سویله یم. لکن کندوسی سویله مکه او تانیور - دیدی.

دادی صندالیه اوزره بر حرکت ایدرک.

-ها ها بیوق خانم ای سویلر. بن شوق ایستر او حقایه دکلمق. شوق غوزل حقایه. اما بقار که خانم دیقمغه طالمش. بلک دوشونمیه وارمش. بن ده سقوت ایدر طورور. قوشلوق ایتسون حاضر یمک وار. اخشامه بیاچق اما وار بنده... دیه رک سوزی او زادر.

طالعت بلک عربک معنا سز سوزلرینی دکلمیوب:

- آه آنه جغم، بیلمم نه اولدم بوکون کیفم یوق دیدی.

- اللھھ امانت اوغلم نه ک وار؟

- بر باش اغرسی بر سر سملک بر...

...

واه... واه...! اوغلم خسته لک شقايه کلمز کنديکي بر هکيمه کوسترمليسين.

- امان بیوق خانم، بو هقیملر! باش اغرسی هقیم ای پاماز. او قوتمالی ها. باش ای او نق ایستر. او قوتمالی، ها نه يا خانم. غشن سنه بکا نصل صتمه غلدى! اوش آی صتمه! هقم غلور غدر. حب ویر. هم نه حب! زهر! شوق دفعه

boğazımı kaldi. İlahî ya Rabbi! Ne şakdı ben o hap ile, hap adamı eyi eder mi? Hap sıtmaya ne yapar? Sonra Allah razi olsun bizim abla galdi, beni gordi, tanımadı, o kadar ben zayıf oldum. Benim boyun ip gibi oldum. Abla aldı hapi attı pencereden. Beni aldı Koca Mustafa Paşa'ya goturdu. Orada bir harif var. Ama onun nefesi menşur. Hep İstanbul ona gider. Ama sıtmaya yalnız sıtmaya eyi eder o. Baş ağrısına başka şeye karışmaz. Beni okudu bağladı. İşte bağı hâlâ kolumna duruyor. Hiş

O vakittan beri ben sıtmam gormadı

- A! Dadı o şeylere sen ben inanırız şimdiki gençler inanmaz. Boşuna yorulma.

A! Ana kım inanmaz o her kımı okuduysa eyi etti. O kitabı hep kitabımdan okumuş, amma nefesi var. Ha. Herkes okur ama nefes başka şey.

Dadı nefese dair ne kadar söylese duymaz. Lakin ko söylesin! Saliha Hanım bu türlü itikada çok mübtela olmadığından Arap'a yukarıdaki cevabı verdikten sonra ne o ve ne Talat Bey, dadının lakkâhiyyatına kulak asmayıp biri biriyle söylemeye başladılar.

- Bugün kaleme gitme oğlum. Ayşe Kadın'ı eczahaneye gönderelim. Bir Hekim bulsun getirsin.

- Aman valideciğim çok ehemmiyet verdiniz. Bir şeyim yok, kaleme gittiğim gibi açılırım. Ne hekime iktiza kalır ne bir şeye.

Talat Bey, kalkıp giyinmeye gider, giyinir iken yüz bin hülya zihnine gelir geçer.

بوجازمه قالدى. الھى يارى! نه شقدى بن او حب ايله. حب آدمى اي
ايدرمى؟ حب صتمەيە نه يايپار؟ صکره اللہ راضى اولسون بزم آبله غلدى.
بنى غوردى طاندى. او قدر بن ضعيف اولدى. بنم بويون ايپ غې اولدى.
آبله آلدى حې آتدى پنځره دن بنى آلدى قوجه مصطفى پاشايه غوتوردى.
اوراده بر حريف وار. آما آنک نفسى منشور. هې استانبول آكا غيدر. اما
صتمە اي ايدر او. باش اغريسنە باشقە شئە قارشماز. بنى اوقيدى! باغلدى.
ايشته باغ حالا قولده طوريور. هيش

او وقتدن برى بن صتمە غورمدى.

-آ! دادى. او شيلرى سن بن اينانورز. شەدىيکى كنجلر ايناغز. بوشنه يورلمه.

-آ! آكا كم ايناغاز او هر قىمى او قۇدۇسىسى اي ايتدى. او قتابله بله قتابدن
او قومش اما نفسى ده وار. ها. هرگىس او قور اما نفس بشقە شي.

دادى نفسه دائىر نه سوپىلەسە طۈماز. لەن قو سوپىلەسون. صالحە خانم بو
دورلو اعتقادە چوق مېتلا اولدىيغىنلىك عىرىي يوقارىدە كى جوابى ويردىكەن صکره نه
او و نه طلعت بىك دادىنىڭ لىقلقىياتىنە قولق آصمىيوب برى بىپىلە سوپىلشىمكە
باشلىدلەر.

-بوكون قلمە كتمە او غلم. عائىشە قادىنى اجزاخانەيە كوندرە لم. بر ھكيم
بولسون كتورسون.

- امان والدە حكم چوق اهمىت ويردىكەن. بر شىم يوق. قلمە كىتىدىكەم كېچىلورم.
نه ھكىمە اقتضا قالۇر نه بر شىئە.

طلعت بىك قالقوب كىنەمكە كىدر كىنور ايکن يوز بىك خوليا ذهنتە كلور كچر.



B. Hasb-i Hal

Aynı şe kadın Talat Bey'in gitmesiyle beraber Saliha Hanım'a yaklaşıp:

- İşte hanım. Ben sana her gün söyley. Maşaallah. Allah emanet. Şocuğun yirmi yaşına vardi. Şimdi evlendirmeli. Eve galın gaturmalı. Allah hıfz eyleye şocuğu aldadıp da bir yere iş güvesi alular ise biz ne yapar? Bir avda iki ihtiyar kadın. Galın evin şenliğidir. Bu şocuğu evlendirelim.

Dedi.

- Yok yok dadi. Korkma, benim Talat'ı görmez misin ne kadar usludur. Beni ne kadar sever. Hiç o beni bırakıp iç güveyisi olur mu? Hiç sen ona merak etme. O benim bileceğim şeydir. Talat daha çocuk, o yanında çocuğu evlendirmek hatadır.

- Ah hanım. Bu İstanbul fena. Kızlar hanımlar incecik birer yaşmakla çıkar gazar. Gözel şocuk gorur. Aşınalık eder. Şocuk da ne kadar olsa şocuk aldanur ben korkar hanım. Ben şok korkar. Bugün Talat Bey, şok düşünür. Hasta değil ha, ben sana söyle hastası değil. Amma başında sevda var. İşte ben bunu hanıma söyley. Yine sen bilir. Ben böyle anlıyorum.

- A dadi sen de söylediğini bilmezsin. Gayptan haber vermek istiyorsun. Oğlum öyle şeylere aldanmaz. Yok yok Talat'ım usludur. Ah çok hoş nudum oğlumdan. Allah bağışlasın. Zamane gençleri gibi değil. Ah merhum pederi can çekmişken Talat'ı iki gözünden öpüp, bana "İste bu çocuğa beraber terbiye verecek idik, lakin ne çare, bana kader müsaade etmedi. Bunun terbiyesi sana kaldı. Tekasül etme" diyerek bir eli çocuğun yüzünde ve diğer eli benim elimde olduğu hâlde teslim-i can eyledi .

ب. حسب حال

عائشه قادين طلعت بکك کيتمسيله برابر صالحه خانمه ياقلشوب:

- ايسته خانم. بن سکا هر غون سویلر. ماشالله الله امانت. شوجغلک يکرمى ياشنه واردى. شەدى اولندرملى. اوھ غلين غۇرمى. الله حفظ ايليه شوجوغى آلدادوبدە بر يره اش كوه سى الورلر ايسمە بز نە يپار؟ بر اوھدە ايکى اختىار قادين. غلين اوک شنلەغىدر. بز شوجوغى اولندرە لم.

ديدى.

- يوق يوق دادى قورقىمە. بنم طلعتى كورمز ميسىن نە قدر اوصلىيدى؟ بىنى نە قدر سور. هىچ او بىنى براقوب ايچ كوكەيسى اولورمى؟ هىچ سن اكا مراق ايتىمە. او بنم بىلە جىڭىم شىدلەر. طلعت دها چوجوق او ياشنده چوجوغى اولندرمك خەطادر.

- آه خانم بو ايستانبول فنا. قىزر خانىلر اينچە جاك بىر ياشقىلە چىقار غزر. غوزل شوجوق غورور. آشنانق ايدىر. شوجق دە نە قدر اولسە شوجوق الدانور بن قورقار خانم. بن شوق قورقار. بوغون طلعت بک شوق دوشۇنور. خستە دىكلە، بن سکا سویلر خستە دىكل. اما باشندە سودا وار. ايسته بن بونى خانمە سویلر. يىنه سن بىلور. بن بويىلە اكلە.

- آ دادى سن دە سوېلەدەن بىلمىسىن. غېيدىن خىبر وېرىمك اىستىورىسەك. اوغلۇم اوپىلە شىلەرە الدەخاز. يوق يوق طلعتىم اوصلىيدىر. آه چوق خۇشىنۇدم اوغلۇمدىن. الله باغشلاسون. زمانە كنجلەرە كې دىكلە. آه مرحوم پدرى جان چىكىشور اىكىن طلعتىمى اىكى كۈزىندەن اوپىوب بىكا «ايسته بىن چوجوغە برابر تربىيە وېرى جىك ايدوک. لەن نە چارە. بىكا قدر مساعده ايتىمىدى. بونك تربىيەسى سکا قىلدى. تقااسل ايتىمە» دىھەرك بىر إلى چوجغلک يوزنەدە و دىكىر إلى بىن المدە اولدىغى حالىدە تسلىيم جان اىلدى.

Talatçığım o vakit altı yaşında idi. Bi-çare pederi ne kadar sever idi. Zavallı hasret gitti. Daima cenab-ı Hakk'a dua eder idi ki bu çocuğu terbiye edip okutmak için hiç olmaz ise çocuk yirmi yaşına varıncaya dek bana ömür ihsan eyle. Ne çare kaderi öyle imiş. Nur içinde yatsın! Hele bin kere hamd olsun Talatçığım pederinin istediği üzere terbiye olundu. Ah dadi. Allah'a şükredelim böyle çocuk İstanbul'da nadir bulunur. Yahut hiç bulunmaz. Sorsan a bir defa komşuların çocukları böyle mi? Her gece evlerine gelirler mi?

- Allah emanet. Allah bağışlasın. Ben onu dimez. Amma bizim mamlakatta şocuk on beş on altı yaşında evlenir. Hep böyle. Bu İstanbul'da otuz yaşında kırk yaşında evlenilir. Talat Bey şimdi kaş yaşadadır?

- İşte şimdi nisan çıksın, mayısın başında on dokuza basar.

- Maşaallah! Vakti gaşmiş bizim mamlakatda ola idi dört sene avvel evlenir. A, hanım nasıl gaşıyor zaman! Su gibi gaşıyor zaman! Ben galdi iki sene gaşdı. Talat bey doğdu.

- Demek olur ki senin geldiğinden sekiz sene sonra ben dul kaldım.

- Ya

- Talat'ın babasını iyi bilirsin öyle ise.

- Nasıl bilmez? Rahmet canına, şok iyi adam idi. Ah melek gibi adam! Hiş bir vakit bana bir fena söz söylemedi. Kaş sene oldu şimdi hanım ben galdi?

- İşte yirmi bir sene oluyor.

- Yirmi bir sene!! Ah ya rabbi! İhtiyar oldu gitdi.

طلعتحغم او وقت التي ياشنده ايدى. بىچاره پدرى نه قدر سور ايدى.
زوللى حسرت كيتدى. دائمًا حناب حقه دعا ايدر ايدىكىسى بوجوغنى
ترييه ايدوب اوقومق ايچون هىچ اولماز ايسه چوچق يكرمى ياشنه وارنجىه
دك بكا عمر احسان ايله. نه چاره قدرى اوپىلە ايمش. نور ايچندە ياتسون!
هله بيك كره حمد اولسون طلعتحكم پدرىنىك ايستدىكى اوزره ترييه اولندى.
آه دادى. الله شكر ايدە لم بويله چوچق ايستانبولدە نادر بولنور. ياخود
هىچ بولنماز. صورصىك آ بر دفعە قومشولرك چوچقلرى بويله مى؟ هر كىچە
اولرىنە كلورلۇرى مى؟

- الله امنت. الله باغضلاسون. بن آنى ديمز. اما بزم مملقتىدە شوجق اون
بىش اون التي ياشنده اولنور. هېب بويله. بو استانبولدە اوتوز ياشنده قرق
ياشنده اولنيلر. طلعت بىك شىدى قاش ياشنده در؟

- ايشه شىدى نيسان چيقسون مايسىك بىشىنەدە اون طقوزە بصار.

- ماشالله! وقتى غشمش. بزم مملقتە اولە ايدى درت سنه اول اولنور. آ
خانم نصل غشور زمان! بن زمان. صوکىي غاشىور زمان! غلدى ايکى سنه غشدى
طلعت بىك طغدى.

- ديمك اولوركە سىنگ كىلدىكىندىن سىزى سنه صىركە بن طول قالدم.

- يا.

- طلعتك باباسنى اي بىلورسىن اوپىلە ايسە.

- نصل بلمز؟ رحمت جانته. شوق اي آدم ايدى. آه ملك غى آدم! هييش
بر وقت بىك بىلورسىن اوپىلە ايسە.

- ايشه يكرمى بر سنه اولىور.

- يكرمى بر سنه!! آه ياربى! اختيار اولدى غىتىدى.

- Kaç yaşında varsın acaba dadi?

- Ne bilir ben hanım. Ben ufak kız idi. Mamlakatta ana var. Baba var. Karındaş . Buyuk kız kardeşim. Ev tolu benim. Bir gun ben başka kızlar beraber seyre şıktı. Kasabadan uzak. Uş saat, dört saat uzak. Orada uş adam galdi. Ecderha gibi at binmiş. Uzun sungı elde. Bizi aldı amma aldattı bizi. Anaya gider, babaya gider didi. On gun. On beş gun gittik Mısır'a galduk. Ah Mısır! Buyuk kasaba. Gozel. Başka kız Mısır'da sattı. Beni aldı. Gamiya kodu. Tunus'a gaturdu. Tunus da gozel kasaba. Ah. Tunus'ta beni satdı. Bir afandi aldı. Buyuk afandi. Buyuk saray var. İki yüz halayık Arap...beyaz ... uşak. Kul şok. Atlar ne kadar... ne kadar.... Kırk sofra. Elli sofra kurulu her gun. Orada yirmi sene oturdu ben. Sonra azat oldu. Buraya galdi. Şimdi gaş sene oldu. Hanım aman?

- Pekiyi. Yirmi sene Tunus'ta oturdun. Yirmi bir sene de burada. Oldu kırk bir. Seni esir tuttukları vakitte kaç yaşında idin?

- Ah hanım. Ben ne bileyecak? Ben kız idi. Ufacık bir kız ben mamlakati az hatırlar. Amma baba ana beni şok sever o vakit. Bana gerdanlık yapmış. Küpe yapmış. Bilezik yapmış. Hep gümüş. Beyaz. Şok zengin var bizim mamlakatta. Şok mal. Deve. Koyun. Ne kadar... ne kadar... Amma bu koyun gibi değil. Buyuk koyun bizde. Dört okka, beş okka süt bir koyun.

- Demek olur ki tahminen on on bir yaşında olacak idin.

- Ha. He. Öyle on, dokuz, on bir ne bilir?

- Öyle olduğu hâlde ellı elli iki yaşında olacaksın dadi. Lakin göstermiyorsun. Genç gibi görünüyorsun. Maşallah kuvvetin de var.

- قاچ یاشنده وارسین عجا دادی؟

- نه بیلور بن خانم؟ بن اوافق قر ایدی. ملقتده انا وار. بابا وار. قرنداش بیوک قز قرنداش. او طولو بنم. بر غون بن بشقه قزلر برابر سیره شیقدی. قصبهدن اوzac. اوش ساعت، دورت ساعت اوzac. اوراده اوش آدم غلدی. اجدرها غبی آت بینمش. اوzon سونغی الده. بزی الدی اما الدتدی بزی. انایه غیدر. بابایه غیدر دیدی. اون غون. اون بش غون غیتدق. مصره غلدق. آه مصر! بیوق قصبه. غوزل. بشقه قر مصدره صاتدی. بخی الدی. غمی یه قودی. تونسه غتوردی. تونس ده غوزل قصبه. آه. تونسدہ بی صاتدی. بر افندی آلدی. بیوق افندی. بیوق سرای وار. ایکیوز حلايق عرب... بیاز... اوشاق. قول. شوق آتلر نه قدر... نه قدر... قرق سفره. الی سفره قوریلور هر غون. اوراده یکرمی سنه اوتوردی بن. صکره آزاد اولدی. بورایه غلدی. شمدى قاش سنه اولدی. خانم آمان؟

- پک ای. یکرمی سنه تونسدہ اوتوردک. یکرمی بر سنه ده بوراده. اولدی قرق بر. سنى اسیر طوتقلری وقتده قاچ یاشنده ایدک؟

- آه خانم. بن نه بیلهحق؟ بن قز ایدی. اوافق بر قر بن ملقتی آز خاطرلر. اما بابا انا بني شوق سور او وقت. بکا کردانلق یاپمش. کوپه یاپمش بیلهزک یاپمش هب غومش. بیاض. شوق زنگین وار بزم مالقتده. شوق مال. دوه. قویون. نه قدر... نه قدر... اما بو قویون غبی دکل. بیوک قویون بزده. درت اوقه، بش اوقه سود بر قویون.

- دیمک اولور که تحمنیاً اون اون بر یاشنده اولهحق ایدک.

- ها. ها. اویله اون. طقوز، اون بر نه بیلور؟

- اویله اولدیغی حالده الی الی ایکی یاشنده اولهحقسین دادی. لکن کوسترمیورسین. کنج کبی کورنیورسین. ماشالله قوتک ده وار.

- Şükür. Şükür. Amma ihtiyar ben şimdi hanım. Elli yaşında! Ah. Ne yapalim. Allah iman bağışlasın. Mezara iman ile gitşün ya Rabbi. Ah bu dünya ruya gibi gaşıyor. Ahiret bakî. Biz dünyaya dalar. Nekir ve Münker'i unudur. Ah ah ya Rabbi! Ne cevap virecak biz sana!

Dadı hiçbir defa yaşını hesap etmemiş olmakla kendini genç bilir iken elli, elli beş yaşında olduğunu anladığı gibi meyus olup kendi kendine (Elli sene.! Ah elli sene! Ne vakit gaşdı!) diyerek içini çekmeye ve dualar okumaya ve hanım yine dikişe başladı, Talat Bey kapıdan girip:

- İşte ben gidiyorum ana.

diyerek anasının elini öptü.

- Nasilsın oğlum? Baş ağrısı hafifleşti inşallah.

- Demin gibi değil.

- Oh. Hamd olsun

- شکر. شکر. اما اختیار بن شمدى خانم. اللی یاشنده! آه نه یاپا لم.
الله ایمان باغشلسون. مزاره ایمان ایله غیتسون یاربی. آه بو دنیا رؤیا غبی
غشیور. آخرت باقی. بز دنیایه طالار. نکیر و منکری اونودور. آه آه یاربی!
نه جواب ویره حق بز سکا!

دادی هیچ بر دفعه یاشنی حساب ایتممش اولمغله کندینی کنج بولور ایکن
الله کی بش یاشنده اولدیغنى آکلادیغى کېي مأيوس اولوب کندی کندینه!
الله سنه! آه الله سنه! نه وقت غشندی؟» دیهرك ایچینی چکمکه و
دعالار اوقومعه و خانم ینه دیکیشە باشدلى. طمعت بک قپودن کیروب:

- ایشته بن کیدیورم آنا.

دیهرك آنه سنك النی اوپدی.

- نصلسین؟ اوغلوم. باش اغريسى حفيفلشدى انشالله.

- دمین کېي دکل.

- اوخ. حمد اولسون.



T. Reyfîyyet-i İzdîvâc

Talat Bey, çıkış yaptığı gibi dadi elli yaşıını, mezarını, Nekir'i, hepsini unutup bu vechile söze başladı.

- Gal Hanim, bana bir karre gonul yap. Şu şocuğu evlendirelim. Bir galin eve gaturelim. Ah ganç adam başka, Talat Bey, burada o güler, Talat Bey gider, O cehennem olur. Sen ihtiyar ben ihtiyar, ihtiyar gulmez ki. Ah ihtiyar ne gulsun! Bugun burada yarın mezarda. Ah ben de ihtiyar! Elli yaşında adam ihtiyar değil mi? Onun işün ben görür başında beyaz saç şok. A bugun baş taradım şok beyaz saç düştü!

- Ey. Ne yapalım dadi. Gelinler yanında satılmaz ki çıkış bir gelin satın alalım. Her şeyin vakti saatı var.

- A! Nişun? Hep âlem nasıl yapar. Biz de öyle yapar. Sen feraceyi al, ben de başörtüsü alır. Bugun bir mahalle, yarın bir mahalle gazer, gorur, kız bagandi, alır.

- A! Dadı, şimdi beni kızdırırsın. Yirmi bir sene var beraber yaşıyoruz, tabiatımı anlamadın mı? Hiçbir defa sormadın, merhum kocam beni öyle mi almıştır? Ben bir kızı bir kere görmekle ne tanıyacağım? Çehresini bile anlayamam. Sonra gelin yalnız güzel mi olmak lazım? Ben bir kız akıllı olmadıkça afife olmadıkça tabiatı iyi olmadıkça, ben hiç onu kendime gelin yapar mıym? Sonra benim beğendiğimi senin beğendiğini oğlum beğenir mi, bakalım? Hep âlem nasıl yaparsa biz de öyle yapalımlı diyorsun. Lakin görmez misin ki halkın çoğu bugün evlenir yarın kocası karısını yahut karısı kocasını bırakır. Bin türlü rezalet olur. Olacak a. Görmedik, bilmedik bir kız alırlar. Hiç sormaksızın bilmediği bir

ج. کیفیت ازادواج

طلعت بک چیقوب کتدیکی کبی دادی اللی یاشنی، مزارینی، نکیری، هپسینی
اونودوب بو وجهله سوزه باشلادی.

-غل خانم، بکا بر قره غوکل یاب. شو شوجعی اولندره لم. بر غلن اوه
غتوره لم. آه غنج آدم بشقه، طلعت بک بوراده، او غولر طلعت بک غیدر.
او جهنم اولور. سن اختیار بن اختیار. اختیار غولنر که. آه اختیار نه
غولسون! بوغون بوراده یارین مزارده. آه بن ده اختیار... اللی یاشنده آدم
اختیار دکلمی؟ آنك ایشون بن غورور باشمه بیاض ساش شوق. آ بوغون باش
طارادم شوق بیاض ساش دوشدی!

-ای. نه یاپالم دادی. کلینلر چارشوده صاتلماز که چیقوب بر کلین صاتون
آلهم. هر شیئک وقتی ساعتی وار.

-آ..! نیشون؟ هب عالم نصل ییار. بو ده اویله ییار. سن فراجهی آل بن ده
باش اورتیسی آلور. بوغون بر محله یارین بر محله غزر، غورور، قز بگندی، آلور.

-آ..! دادی، شمدى بنی قزدیردرسین. یکرمی بر سنته وار برابر یشاپورز،
طبیعتی اکلامدکمی؟ هیچ بر دفعه صورمدک. مرحوم قوجهم بنی اویله می
آلشدتر؟ بن بر قزی بر کرہ کورمکله نه طانیه جغم؟ چهره سنی بیله اکلایه مم.
صکره کلین یالکز کوزل می اولق لازم؟ بن بر قز عقللی اولدقجه عفیفه
اولدقجه طبیعتی ای اولدقجه بن هیچ آنی کندمه کلین یاپارمیم؟ صکره بنم
بکنديکمی سنک بکنديکنی اوغلن بکنورمی باقه لم؟ هب عالم نصل یاپارسه
بزده اویله یاپالم دیبورسین. لکن کورمیورمیسین که خلقک چوغی بوکون اولنور
یارین قوجهسی قاریسی یاخود قاریسی قوجهسی براقور. بیک دورلو رزالت اولور.
اوله حق آ. کورمده، بیامدک بر قز آلورلر. هیچ صورمقسین بیلمدیکی بر

kocaya verirler. Acaba çocuk o kız ile imtizaç edecek mi? Beğenecek mi? Sevecek mi? Kız da onu isteyecek mi? Babası anası buralarını hiç düşünmüyorlar.

- Kız ne bilur şocuk ne bilur. Onlar cahil, baba ana onlara nasıl emreder, onlar öyle yapar.

- A! Yok dadi. Öyle değil baba, ana evlatlarının iyiliğini ister değil mi?

- Ha. Oyle ya. Ana var ki kendi avladına fenalık ister? Allah esirga!

- Ha. Öyle olduğu vakitte baba ana evlatlarına nasıl iyi olur ise öyle yapmalıdırlar. Koca karısıyla, kardeşiyle ömür geçirecekler, ev idare edecekler. Evlatları olacak. Büyütecekler, terbiye verecekler. Biri biriyle sevişmedikçe, imtizaç etmedikçe nasıl olur? Bu bir gün değil, iki gün değil, bir ömürdür. Bir evdeki koca ile kardeşi arasında muhabbet yok, o eve Allah imdat eyleye! Sonra evlatları ne terbiye alacaklar. Orasını düşünmeli artık....Hele hamd olsun....yüz bin kere hamd olsun....o saate.....Ah ben de senin dediğin gibi evlenecektim dadi. Ah! İşte on üç sene var ki merhum kocamı kaybettim. O vakit ben kırk yaşında bir kardeşim. Lakin bin kere şükür! Yirmi üç, yirmi dört sene beraber yaşadık... Ah! O ne yaşayış, o ne yaşayış, sen gördün a. Bir kere benim gönlümü kırmadı, bir kere ben onun hatırlını bozmadım. Bizim eğlencemiz o idi. Ne onun Kalpakçılar'da gezmeye ne benim Kâğıthane'ye gitmeye hevesim var idi. Biz biri birimizle konuşmakla eğlenirdik. Biz kendi sohbetimizden hoşlanır idik. Hele Talat dünyaya geldikten sonra, ah ..! O ne saadet! O ne devlet imiş! Çocuk ne kadar sevılır imiş! Amma her çocuk öyle değil, her baba ve ana çocuğunu öyle sevmez. Biri birini sevmeyen koca kardeşi, çocuklarını mı sevecekler?... Talat iki yaşına geldi, başka bir seviş, başka bir eğlence! Beş yaşına vardı, bir başka muhabbet! Lakin ah! Kader istemedi... Kismet değil imiş....Ah!.... Ne olurdu kocam bir

قوچه‌یه ویرولر. عجا چوچق او قز ایله امتراج ایده جکمی؟ بکنه جکمی؟ سوه جکمی؟ قز ده آنی ایسته‌یه جکمی؟ باباسی اناسی بورالینی هیچ دوشونمیورلر.

- قز نه بیلور؟ شوچق نه بیلور؟ آبلر جاهل. بابا انا انلره نصل امر ایدر، آنلر اویله یاپار.

- آ! یوق دادی. اویله دکل. بابا انا اولادلرینک ایلکنی استلر دکلمی؟

- ها. اویله یا. آنا وار که کندی آولادینه فنالق ایستر؟ الله اسرغه!

- ها. اویله اولدیغى وقتده بابا انا اولادلرینه نصل ای اوکور ایسه اویله یاپمیلیدرلر. قوچه قاریسیله، قاری قوچه‌سیله عمر کچوره جکلر، او ایداره ایده جکلر، اولادلری اوله‌حق، بیوتە‌جکلر، تربیه ویره جکلر. برى بىلە سوشمدکچە امتراج ایتمدکچە نصل اوکور؟ بو بر کون دکل، ایکى کون دکل، بر عمردر. بر اوده که قوچه ایله قاری اراسنده محبت یوق. او اوه الله امداد ایلیه! صکره اولادلری نه تربیه الھچقلر. اوراسنی دوشونگلى آرتق... هله حمد اولسون... یوز بىك کرە حمد اولسون... او ساعته... آه بن ده سنك دیدکلرک کې اولنە‌جکدم. دادی آه...! ایشته اون اوچ سنه وارکە مرحوم قوچەمی غائب ایتدم. او وقت بن قرق یاشنده بر قاری ایدم. لکن بىك کرە شکر! يکرمى اوچ يکرمى درت سنه برابر یشادق... آه او نه یشايش! او نه یشايش سن کوردك آ. بر کرە او بنم کوکلەمی قیرمدى، بر کرە بن آنک خاطرنى بوزمادم. بنم اکلنجه‌مز او ایدى. نه آنک قلپاق‌جیلرده کزمکە نه بنم کاغذخانە‌یه کیتمکە هوسم وار ایدى. بىز برى برمزلە قونشىمغله اکلنوردك. بىز کندى صحبتىمۇن خوشلۇر ايدك. هله طلعت دنیايه کلدکدن صکره. آه...! او نه سعادت! او نه دولت ایش! چوچق نه قدر سویلور ایش! اما هر چوچق اویله دکل. هر بابا و انا چوچغۇنى اویله سومز. برى بىنی سومیان قوچە قاری چوچقلەنی مى سوه جکلر؟... طلعت ایکى یاشنە کلدى، باشقە بر سویش، باشقە بر اکلنجه! بش یاشنە واردى، بر باشقە محبت! لکن آه...! قدر ایستمدى... قسمت دکل ایش... آه!... نه اوکوردى قوچام بر



on, on beş senecik daha yaşaya idi!... O vakit kucağında oynattığı Talatçığın bugün okuyup yazdığını, mektebe, kaleme gittiğini, böyle babayıgit olduğunu göre idi! O da memnun ola idi!

Saliha Hanım, bu noktaya geldiği gibi gözleri yaşı ile dolar. Dudağı titremeye başlar. Boğazı tıkanır, mendilini çıkarıp gözlerini siler. Birazdan sonra gözlerini silerek sesi titreyerek:

- Ah Talatçığım, bugün hasta hasta kaleme gitti!... Ah oğlum Ah...! Ah çocuğuma bir şey olur ise!... Ah bir hasta düşerse! Ah bi-çare ben! Allah kerem eyleye!

- A! Hanim nişün oyle soyler? Sen şocuk gibi oldı, Allah emanet. Şo-
cuğun bir şeyi yok. Biraz baş ağrısı.... Baş ağrısı da değil a.. Gançlık... İşte
gançlık hükmünü yapacak.... Ah hanım hep ben sebep oldı seni ağlattı....
Amma hanım ben şok marak etti.... Sen hep halk gibi evlenmedi, nasıl
evlendi?... Başka evlenmek nasıl?... Ben anlamaz...

اون اون بش سنه جك دها يشایه ايدي!... او وقت قوجاغنده اویناتديغى طلعتچىك بى كون اوقيوب يازديغى، مكتبه قلمه كىتدىكىنى بويله بابايكىت اولدىغى كوره ايدي!... او ده منون اوله ايدي!...

صالحه خانم بو نقطه يه كلدىكى كې كوزلىرى ياش ايله طولار. طوداغى تتره مكه باشلار. بوغازى تيقانور. مندلنى چيقاروب كوزلىرىنى سيلر. بر آز دنscrake كوزلىرىنى سيلەرك سىسى تتره يەرك:

- آه طلعتچىكم...! بوكون خسته قلمه كىتدى!... آه اوغللم آه...!
آه چوجغمە بر شى اولور ايسە!... آه بر خسته دوشرسە! آه بىچارە بن!
الله كرم ايليه!

- آ! خانم نيشون اوپىلە سوپىر؟ سن شوجق غې اولدى. الله امانت.
شوجىك بى شى يوق. براز باش آغريسى... باش آغريسى ده دكلى آ...
غىنجلق... ايشته غنجلق حكمى پياحق... آه خانم هب بن سبب اولدى
سنى اغلتدى... آما خانم بن شوق مراق ايتدى.... سن هب خلق غې
اولنمدى. نصل اولندى؟... بشقه اولنمك نصل؟... بن اكلاماز...



D. Salihha Hanım'ın Hikâyesi - Aşk-ı Etfal

Zirde zikrolunacak hikâyenin mealinden anlaşılacağına göre afitab-ı Aşk u muhabbetin henüz sinn-i rüşde varmamış sibyanın kulubuna dahi tulu edegeldiği kariinin garabet ve taaccübünü mucip olmasın. Çünkü aşk bir emr-i tabiidir ki nev-i beni-Âdem'in her bir kısmında yani erkeğinde, dişisinde, ufağında büyüğünde, sabısında baliğinde, gencinde ihtiyarında, fakirinde zengininde, akılinde gabisinde âliminde cahilinde, medenisinde bedevisinde zuhur eder. Herkesin gönlü aşkla yoğrulmuştur. Beşikte olan çocukların gönülleri dahi aşktan çok hâlî değildir. Hele sibyan-ı nev-residenin gönlünde çok kere aşk u muhabbet galeyan eder. Onlar dahi severler, sevilirler. Gönüllerinde bir hassa hissederler. Lakin bi-çareler o muhabbetin neden geldiğini ve bir hüsn ü ânının icab-kerdesi olduğunu anlayamazlar. Aşk işitirler amma, aşk denilen şeyin hemen hissettiğleri hassa olduğunu bilmezler, işte tabiat bilcümle nev-i beni-Âdeme aşkı müsavat üzere taksim eyleyiپ hiç kimseyi mahrum bırakmamıştır. Akılsız, ilimsiz, hilmsız, faziletsiz, sabırsız, rahimsiz, hayasız adam bulunur. Lakin aşksız adam bulunmaz. Aşk ve muhabbet herkesin kuvvesinde mevcut olup ancak bir kuvve-i calbesi olmadıkça fiile



د. صالحه خانمک حکایه‌سی - عشق اطفال

زیرده ذکر اولنلاجق حکایه‌نک مآلندن اکلاشیله جغنه کوره آفتاب عشق و محبتک هنوز سن رشدہ وارماماش صبیانک قلوبینه دخی طلوع ایده کلديکی قارئینک غربت و تعجبنی موجب اولمسون. چونکه عشق بر امر طبیعیدر که نوع بني آدمک هر بر قسمنده یعنی اركکنده دیشیسنده او فاغنده بیوکنده صبیسنده بالغنده کنجنده اختیارنده فقیرنده زنگیننده عاقلنده غبیسنده عالمنده جاهلنده مدنیسنده بدوسنده ظهور ایدر. هرکسک کوکلی عشقله یوغورلشدر. بشکده اولان چوجقلرک کوکللری دخی عشقدن چوق حالی دکلدر. هله صبیان نورسیده نک کوکلنده چوق کره عشق و محبت غلیان ایدر. انلر دخی سورلر، سویولرلر. کوکللرندہ بر خاصه حس ایدرلر. لکن بیچاره لر او محبتک ندن کلديکنی و بر حسن و آنک ایجادکرده سی اولدیغنى اکلایه‌مازلر. عشق ایشیدرلر اما عشق دینلان شیئک همان حس ایتدکلری خاصه اولدیغنى بیلمزلر. ایشته طبیعت بالجمله نوع بني ادمه عشقى مساوات اوzerه تقسیم ایلیوب هیچ کمسه بی محروم براقاماسندر. عقلسز، علمسز، حلمسز، فضیلتسر، صبرسز، رحمسز، حیاسز آدم بولنور. لکن عشقسز آدم بولنماز. عشق و محبت هرکسک قوه سنده موجود اولوب آنچق بر قوه جالبه‌سی اولدقچه قعله

çıkmez. İşte bazı kimselerin aşkta şöhre-i afak olduğu ve bazısının bi-tesir gibi göründüğü bu sebebe mebnidir. İnsandan başka bazı sair hayvanların dahi aşktan hâlî olduğunu iddia etmeye cesaret edemeyiz.

Şu mülahazayı bırakıp saded-i kelama gelelim. Saliha Hanım Ayşe Kadın'ın ibramı üzere vech-i ati üzere kendi ser-güzeşti gah ağlayarak ve gah gülerek beyan eylemeye başladı.

- Babam, anam genç evlenmişler ise de birçok zaman cenab-ı Hak evlat vermedi. Sonra anam kırk yaşında iken ben dünyaya geldim. Beş yaşına bastığım gibi babam mektebe getirdi. Dört sene otuructuktan sonra benden iyi bilenler bazıı çıktılar gittiler, bazısını geçtim. Hasılı mektepteki kızların derste birincisi oldum. Babam anam böyle okuyup yazdığını gördükleri gibi beni o kadar severler idi ki tarif olunmaz, az zamanda ben mektepteki kızların ikinci hocası oldum...

Saliha Hanım okuryazar bir kadın olmakla söyleiği sözde biraz istilah karıştırdığından Ayşe Kadın hanımının hep söylediğini anlamayıp ancak ikinci hoca olduğunu işittiği gibi.

- Maşallah hanım! Maşallah adam ufak akıllı. Buyuk de akıllı, amma ufak akıllı değil, buyuk de.... demeye başlar başlamaz Saliha Hanım:

- Sözümü kesme, dinle ne söyleyeceğim- dedi.

- Mektepteki oğlanlardan ise en iyi bilen ve hepsinden büyük Rifat Bey idi...

- Kim Rifat Bey?... Bizim merhum efendi!...

چیقماز. ایشته بعض کمسه‌لرک عشقنده شهره آفاق اولدیغى و بعضی‌سینك بى تأثیر كېيى كورندىيکى بو سببە مبنیدر. انساندىن بشقە بعض سائىر حیوانلرک دخى عشقدن حالى اولدیغى ادعا ایتمىكە جسارت ايدە مىز.

شو ملاحظەي براقوب صدد كلامە كله لم. صالحه خانم عايشه قادىنڭ ايرامى اوزره وجه آتى اوزره كىنى سرکذىشتى كاھ اغلىيەرق و كاھ كولەرك بىان ايلمكە باشلىدى.

بابام آنام كنج اولنمىشلر ايسە ده بر چوق زمان جناب حق اولاد ويرمىدى. صىكىرە انام قرق ياشنده اىكىن بن دنیايدى كىلدەم. بش ياشنە باصدىغۇم كېيى باپام مكتبه كوتوردى. درت سنه اوتورقدەن صىكىرە بىندىن اىي بىلەنلر بعضىسى چىسىدىلر، كىتىدىلر بعضىسىنى كچەم حاصلى مكتبەدە كى قىزلىك درسەدە بىنچىسى اوىلدىم. بابام آنام بويىلە اوقيويب يازدىغىمى كوردىكلىرى كېيى بىنلى او قدر سورلىرى ايدى كە تعريف اولنمىز. آز زمانىدە بن مكتبەدە كى قىزلىك اىكىنچى خواجەسى اوىلدىم....

صالحه خانم اوقر يازىر بر قادىن اولمقلە سوپىلىدىيکى سوزدە بر آز اصطلاح قارشىدرىيغىندەن عائىشە قادىن خانمنىڭ هې سوپىلەدىكىنى اكلامىيوب انجق اىكىنچى خواجە اولىدیغى ايشيتىدىيکى كېيى.

-ماشالله خانم! ماشالله! آدم اوافق عقللىي. بىيوك ده عقللىي. اما اوافق عقللىي دىكل، بىيوك ده... دىيكمە باشلىر باشلامز صالحه خانم:

-سوزىمى كىسمە، دىكىلە نە سوپىلەيە جىكم - دىيدى.

-مكتبەدە كى اوغلانلىرىن ايسە اك اىي بىلەن و هېسىندەن بىيوك رفعت بىك ايدى...

-كىيم رفعت بىك؟... بىم مرحوم افتدى!...

- Evet. Amma sözümü kesme dedim hepsini söyleyeceğim.

- Sübhullah.

- Rifat Bey ile bir derste idik, beraber okur idik, ben onu çok sever idim. Hiçbir başka kız yahut çocukla konuşmaz idim. Onun ile konuşmaya can verirdim. Başkaların söyledikleri sözler bana bütün bütün saçma görünür idi. Beni sıkırdı. Rifat Bey'in sözlerini ise pek manalı bulurdum. Hocanın sözlerinden de Rifat Bey'in sözlerini daha akılane bulurdum. Gündüzün onunla söylediğim sözleri gece tekrar dilime vird gibi getirirdim. Rifat Bey'in hayatı bir dakika zihnimden eksik olmaz idi. Gece daima rüyamda Rifat Bey'i gördüm. Kendi kendime ders okumaya başlar idim. İçim sıkılır idi. Amma Rifat Bey ile beraber okuduğum vakit ders bana büyük eğlence idi. Anlamış idim ki Rifat Bey dahi beni sever idi. Çünkü o da hiç başka çocuk, başka kız ile konuşmaz idi. Sabah bize gelir idi. Beni de alırıldı. Beraber mektebe gider idik. Çok defa mektebe erken giderdik de başka çocuklar gelince biz iki üç defa dersimizi okur idik. Sonra tenhada tatlı tatlı konuşmaya başlar idik. Ah! Rifat Bey ile tenha konuşmayı ne kadar sever idim. Başka çocuklar olduğu vakitte birisi Rifat Bey'e söz söylese idi, Rifat Bey başkasına bir baksa idi benim içim rahat etmez idi. Merakım kalkar idi. Cuma günleri gah Rifat Bey bana ve gah ben Rifat Bey'e gidip bütün gündüzü beraber geçirir idik.

-اوت. اما سوزمی کسمه دیدم هپسینی سزیله‌یه حکم.
-سبحان الله.

-رفعت بک ایله بر درسدہ ایدک برابر او قور ایدوک. بن آنی چوق سور ایدم. هیچ بر بشقه قر یاخود چوجقله قونشماز ایدم. انک ایله قونشمعه جان و پردم. باشقه لرک سویله‌دکلری سوزلر بکا بتون بتون صاصمه کورینور ایدی. بنی صیقار ایدی. رفعت بک سوزلرینی ایسه پک معنالی بولوردم. خواجه‌ناک سوزلرندن ده رفعت بک سوزلرینی دها عاقلانه بولوردم. کوندوزین آنکله سویله‌دیکم سوزلری کیجه تکرار تکرار دله ورد کبی کتوروردم. رفعت بک حیالی بر دقیقه ذهنمند اکسک اولماز ایدی. کیجه دائم رؤیامده رفعت بکی کوروردم. کنده کنده درس اوقومعه باشلار ایدم. ایچم صیقلور ایدی. اما رفعت بک ایله برابر اوقودیغم وقت درس بکا بیوک اکلنجه ایدی. اکلمش ایدم که رفعت بک دخی بنی سور ایدی. چونکه او ده هیچ بشقه چوجق بشقه قر ایله قونشماز ایدی. صباح بزه کلور ایدی. بنی ده الوردی. برابر مکتبه ارکن کیدر ایدک. چوق دفعه مکتبه کیدر دک ده بشقه چوجقلر کلنجه بز ایکی اوج دفعه درسمزی او قور ایدک. صکره تنها طاتلی صاتلی قونشمعه باشلر ایدک. آه! رفعت بک ایله تنها قونشمعی نه قدر سور ایدم. بشقه چوجقلر اولدیغی وقتده برسی رفعت بکه بر سوز سویله‌سه ایدی. رفعت بک بشقه سنه بر باقسه ایدی بنم ایچوم راحت ایتمز ایدی. مراقم قلقار ایدی. جمعه کونلری کاه رفعت بک بکا و کاه بن رفعت بکه کیدوب بتون کوندوزی برابر کچورور ایدک.



H.inkışaf-ı Zamır

Bir cuma günü Rifat Bey bana gelmiş idi. Peder de evde bulundu. Rifat Bey gitti, pederimin elini öptü, peder ne okuduğunu ne yazdığını sordu, anladı. Onun güzel hareketini, güzel söylemesini pek çok beğendi, tahnin eyledi. Rifat Bey gittikten sonra akşam odaya girdim baktım ki babam anam ile konuşurlar idiler ve bir çocuğu medhediyorlar idiler. Anladım ki Rifat Bey'i medhediyorlar. Gönlüm tez tez vurmaya başladı. Kızardım, sarardım, nihayet oturdum. İşitiyorum ki şu mükalemeyi ederler. Babam diyor:

- Ah, pek güzel çocuk! Pek uslu çocuk, Allah'a emanet! Öyle babadan, öyle çocuk kim memul eder idiler? Ah bi-çare çocukcağız! Kim bilir o da o uğursuz babadan ne çekiyor!

- Babası öyle bir musibet midir? Ah, zavallı Kamile ah! Ah! Bi-çare kadıncağız! O kadar iyi kadın! O kadar uslu kadın! O kadar akıllı! O kadar! Güzel! Elmas parçası gibi zavallı da öyle bir hayırsız kocası olsun! Vah vah vah! Çok keder ettim, çok acıdım bi-çare Kamile'yi.

- A çok hayırsız, pek berbat heriftir. Gece gündüz sarhoş, müsrif, kumarbaz hasılı her fenalık üzerinde, pederinden şu kadar mal buldu, karısından da aldı, hepsini yedi bozdu. Az bir şey kalmış imiş. O da karısının sayesinde. Dün kahvede isittim, karısı keseyi almış da kocasına her gün mukannen bir şey verir imiş. Amma geçmiş ola, şimdi bir şey kalmadı ki ... de o kadar iyi karısı var, a..... belli.... Çocuğuna baksan a. O terbiye elbette validesindendir.... Ah, bi-çare o çocukla müteselli olur, Allah bağışlasın!

ه. انکشاف ضمیر

بر جمه کونی رفعت بلک بکا کلمش ایدی. پدر ده اوده بولندي. رفعت بلک کیتیدی پدرمک الینی اوپدی. پدر نه اوقدیغی نه یازدیغی صوردی، آکلدي. انک کوزل حرکتنی کوزل سویلمسنی پک چوق بکندی، تحسین ایلدی. رفعت بلک کیتیدکدن صکره اخشم اوطه یه کیردم باقدم که بابام ایله قونشورلر ایدی و بر چوجغی مرح ایدیورلر ایدی. آکلادم که رفعت بکی مرح ایدیورلر. کوکلم تیر تیر او رمعه باشلدى. قزاردم صاراردم نهایت او توردم. ایشیدیورم که شو مکلهه یی ایدرلر. بابام دیور:

-آه پک کوزل چوچق! پک اوصلی چوچق. اللھھ امانت! اویله بابادن اویله چوچق کیم مأمول ایدر ایدی؟ آه بیچاره چوچق چغز! کیم بلور اوده او اوغورسز بابادن نه چکیور!

-باباسی اویله بر مصیبت میدر؟ آه زواللی کامله آه! آه بیچاره قادر نجع!
او قدر ای قادین! او قدر اوصلی قادین! او قدر عاقللی! او قدر کوزل!
الماس پارچه سی کبی زواللی ده اویله بر خیرسز قوجه سی اولسون! واه واه
واه! چوق کدر ایتمد. چوق آجیدم بیچاره کامله یی.

-آ چوق خیرسز پک برباد حریفدر. کیجه کوندوز سرخوش، مسرف، قمریاز،
حاصلی هر فنالق اوزرنده، پدرندن شو قدر مال بولدی، قاریسنندن ده آلدی.
هپسینی یدی بوزدی. آز بر شی قالمش ایمش. او ده قاریسنک سایه سنده.
دون قهود ده ایشتدم قاریسی کیسه یی المش ده قوجه سنه هر کون مقتن بر
شی ویر ایمش. اما کچمش اوله. شهدی بر شی قالمدی که... ده او قدر
ای قاریسی وار. آ..... بلی.... چوجغنه باقشم آ. او تربیه البته والده
سنندندر... آه بیچاره او چوچقله متسلی اولور. الله با غسلشون!

- Ha! Onun için bi-çare Kamile bakarsın ki şimdi güler, söyler lakırtı eder. Birde anide bir üzüm ve keder perdesi yüzüne çekilir, düşünmeye dalar. O kırmızı yanaklarında, dudaklarında bir beyaz renk peyda olur, gözlerini bir yere dikip kimildatmaz. Bir şey sorsan da cevap vermez... Ah zavallı... ben çok defa merak etmiştim Kamile Hanım'ın bu kederini... vah vah! Lakin bak ne namuslu kadın! Benimle çok teklifsiz konuşuyor da bir defa kocasından şikayet etmemiş! Buna ne dersin? Öyle namuslu olmaya idi iş kolay. Evlendiği günün ertesi feraceyi alıp babasına gider idi. Nasıl ki halkın çoğu yapar. Lakin onu kabul edemez. Namusu var, akı var, tabiatı öyle alçak değil, onun için o uğursuz çapkının cefalarını çeker! Allah hıfz eyleye! Allah hıfz eyleye! Namuslu karıda çapkın kocası olsun! Fena kocası olsun! İşte onun cehennemi! Ah bi-çare biz karilar!... Bizi hiç insan sırasına koymazlar! Babalarımız istedikleri adamlara bizi hediye verircesine verirler. O adamların tabiatını sormazlar. Biz o adamlar ile geçinecek miyiz? Orasını hiç düşünmezler. Bizi bir defa filan adamı koca ister misin? Yahut kimi koca istersin? diye bir sormak yok. Bize derler (İşte seni filan adama vereceğiz) biz süküt ederiz. Amma gönlümüz ne der? Ya rabbi babamın bu söyledişi efendi genç olsun, güzel olsun, iyi tabiatlı olsun. Filvaki bazı defa öyle çıkar. Lakin bazı kere de bütün bütün ziddine gider bakarız ki bize koca olacak adam altmış yaşında yahut bir gözden kör yahut burunsuz yahut sarhoş yahut ahmak... Ah siz erkekler ne zalimsiniz! Bir kızcağızın bir gözü biraz şaşı olsa, yahut bir ayağı cüzi topal olsa, bi-çare evlenmeksizsin ihtiyarlar gider. Kimse almaya tenezzül etmez! Amma sizin en fenası, en uğursuzu, en sakatı bakarsın ki kızların en güzelini, en uslusunu alır da bi-çareyi esir eder!...

-ها! آنک ایچون بیچاره کامله باقرسین که شمدى کولر سویلر لقردی ایدر. بر ده آنیده بر حزن و کدر پرده سی بوزینه چکیلور. دوشنمکه طالار. او قرمزی یتاقلنده طوداقلرنده بر بیاض رنک پیدا اولور. کوزلینی بر یره دیکوب قملدانماز. بر شی صورسه که ده جواب ویرمز... آه زواللی!... بن چوق دفعه مراق ایتمشدم کامله خانگ بو کدرینی... واه واه! لکن باق نه ناموسلى قادین! بمنله چوق تکلیفسز قوئیشور ده بر دفه قوجه سندن شکایت ایتماش! بوکا نه دیرسیک؟ اویله ناموسلى اولیه ایدی ایش قولای. اولنديکی کونک ایرتسی فرجه‌ی الوب باباسنه کیدر ایدی. نصل که خلقک چوغى بیار. لکن انى قبول ایده مز. ناموسى وار. عقلی وار. طبیعتی اویله الچق دکل. انک ایچون او اوغورسز چاپقینک جفالرینی چکر! الله حفظ ایله! الله حفظ ایله! ناموسلى قاری ده چاپقین قوجه‌سی اولسون! فنا قوجه‌سی اولسون!... ایشته انک جهنمی! آه بیچاره بز قاریلر!.. بزی هیچ انسان صره سنه قویمازلر! بابالعزم ایستدکلری آدمله بزی هدیه ویرجه‌سنه ویرلر. او ادم‌لرک طبیعتی صورمازلر. بز او ادم‌لر ایله کچینه جکمیز؟ اوراسنی هیچ دوشنمزلر. بزی بر دفعه فلاں آدمی قوجه ایسترمیسین؟ یاخود کیمی قوجه ایسترسین؟ دیو بر صورمق یوق. بزه دیلر (ایشته سنه فلاں ادمه ویره جکز) بز سکوت ایدر. اما کوکلمز نه دیر؟ یاری بابامک بو سویلیدیکی افنده کنج اولسون. کوزل اولسون. ای طبیعتلی اولسون. فی الواقع بعض دفعه اویله چیقار. لکن بعض کره ده بتون بتون ضدینه کیدر. باقرز که بزه قوجه اوله حق آدم التمش یاششنده یاخود بر کوزدن کور. یاخود برونسز یاخود سرخوش یاخود احمق.... آه سز ارکلر نه ظالم‌سکز! بر فرجغزک بر کوزی بر آز شاشی اولسه یاخود بر ایاغی جزئی طویال اولسه بیچاره اولنمکسزین اختیارلر کیدر. کمسه المغه تنزل ایتمز! اما سزک اک فناسی اک اوغورسزی اک سقطی باقرسین که قزلرک اک کوزلنى اک اوصلیسنى آلور ده بیچاره بی اسیر ایدر!...

Babam da anamın bu sözlerine cevap verir. Nihayet bir iki saat bunun üzerine konuşuktan sonra babam bana dedi:

- Kızım şu çocuğun ismi nedir?

- Rifat Bey

dedim. Amma bu adı söyleş iken yüzümde ne renkler peyda oldu... Bir Allah bilir. Hem de sesim bir türlü titriyor idi, kesiliyor idi ki ancak üç dört defa söylediğim de babam iştebildi.

- Derste nasıl? O senden iyi okur, değil mi?

- Yok, bir dersteyiz, beraber okuyoruz. Bizden iyi bilen yok. Hem de çok usludur. Hiçbir vakit biz ikimiz hocayı kızdırmayız. Biri birimizle de çok sevişiriz, dersi birlikte okuruz.

- Sevişirsiniz! Sen onu seviyorsun demek olur.

- Evet çok severim, babam:

- Öyle mi? Maşallah! Hiçbir kız bir çocuğu severim diyebilir mi? Yoksa şimdiden koca mı istiyorsun? Hakkın var a. Çünkü sen de ananı dinliyorsun ki öyle diyor, kız bir güzel çocuk beğenmeli, almalı, işte ananın efkari bu, sen de öyle yapıyorsun değil mi?...

Ben babamın bu sözünü işittiğim gibi belime dek pancar kesildim. Ter içinde kaldım, ne diyeceğimi bilmem. Anam beni bu hâlde gördüğü gibi pederime:

بابام ده انامک بو سوزلرینه جواب ویرر خایت بر ایکی ساعت بونک اوزرینه
قونشدقدن صکره بابام بکا دیدی:

-قزم شو چوجقغلک اسمی ندر؟

-رفعت بک

دیدم. اما بو آدی سویلر ایکن یوزمده نه رنکلر پیدا اولدی... بر الله
بیلور. هم ده سسیم بر دورلو تتریور ایدی. کسیلور ایدی که انجق اوج درت
دفعه سویلدم ده بابام ایشیده بیلدی.

-درسده ناصل؟ او سندن ای اوقرور دکلمی؟

-یوق بر درسده یز. برابر او قویورز. بزدن ای بیلن یوق. هم ده چوق
اوصلیدر. هیچ بر وقت بز ایکیمز خواجه یی قزدرمیز. بری برمزله ده چوق
سویشورز. درسی برلکده اوقرورز.

-سویشیورسکر! سن آنی سویورسین دیمک اولور.

-اوته چوق سورم بابام.

-اویله می؟ ماشاءالله هیچ بر قز بر چوجغی سورم دیمه بیلورمی؟ یوقسه
شمدیدن قوجه می ایتیورسین؟ حلق وار آ. چونکه سن ده آناکی دکلیورسین
که اویله دیور. قز بر کوزل چوحق بکنملی. المی. ایشته آناکک افکاری
بو. سنده اویله یاپیورسین دکلمی؟...

بن بابامک بو سوزینی ایشتديکم کبی بلمه دک پنچار کسلدم. تر ایچنده
قالدم. نه دیه جکمی بیللم. انام بنی بو حالده کوردیکی کبی پدرمه:

- A..! Bırak şimdı Allah aşkına! Kızımı utandırdın, niçin sevmeyecek? Beraber mektebe giderler, beraber okurlar da sevmesin mi?.. O vakit hasetçi bir kız, fena bir kız olacak.

diyerek benim yanına geldi ve beni okşayarak öperek:

- Yok kızım, yok. Sen utanma, baban seni kızdırmak için söyler. Sen mektepteki şeriklerini sevmelisin, kız olsun, oğlan olsun, hiçbir zararı yoktur- dedi.

Ben anamın bu sözlerinden biraz müteselli oldum ise de pederimin yüzüne bakmaya cesaret edemem, anamdan da utanırım, gözlerimi dizime dikip dururum. Babam, anam da sükut ederler. Birazdan sonra yavaş yavaş kalkıp gözlerimi kımıldatmaksızın savuştum. Kapıdan dışarı çıktığım gibi o utanmadan kurtuldum ise de gayr-ı ihtiyari göz yaşlarım dökülüp hüngür hüngür ağlayarak dadıma gittim. Dadım ihtiyar bir kadın idi. Beni pek çok sever idi. Ağladığımı gördüğü gibi:

- A, kızım ne oldu? Ne var? Baban bir şey mi söyledi sana? Hiç böyle olduğun yoktur. Gel bana. Ağlama. Gözlerini sil. Söyle bana şimdı ne oldu? Yoksa bir şeyden mi korktun?

diyerek beni kucağına aldı.

- Ah dadi! Babam bana neler söyledi!... Sen işte idin sen de ağlayacak idin. Baksan a, terime.

- Vah, vah! Kızım terlemiş, kurban olsun dadi sana... Ey, ne söyledi efendi baba bakalım?

-آه! براق شمدی الله عشقنه! قرمی او تاندردک. نیچون سومیه جک؟ برابر مکتبه کیدرلر. برابر اوقورلر ده سومسون می؟... او وقت حسدجی بر قز فنا بر قز اوله حق.

دیه رک بنم یانه کلدی و بنی او خشاپه رق او په رک:

-یوق قزم یوق. سن او تانه باباک سنی قز درمق ایچون سویلر. سن مکتبه کی شریکلرینی سوملیسین. قز اولسون او غلان اولسون هیچ بر ضراری یوقدر- دیدی.

بن انامک بو سوزلریندن بر آز متسلی اولدم ایسه ده پدرمک یوزینه باقمعه جسارت ایده مم. انامدم ده او تانورم. کوزلرینی دیزمه دیکوب طوروم. بابام انام ده سکوت ایدرلر. بر آزدن صکره یواش یواش قالقوب کوزلرینی قملدتمقسزین صاوشدم. قپودن طیشاری چیقدیغم کبی او او تانه دن قورتولدم ایسه ده غیر اختیاری کوز یاشلم دوکیلوب هونکور هونکور اغله رق دادیه کیتم. دادیم اختیار بر قادین ایدی. بنی پک چوق سور ایدی. اغلدیغمی کوردیکی کبی:

-آ. قزم! نه اولدی؟ نه وار؟ باباک بر شی می سویلدی سکا؟ هیچ بویله اولدی یونقدر. کل بکا. اغلمه. کوزلرینی سیل. سویله بکا شمدی نه اولدی؟ یوقسه بر شیدن می قورقدک؟

دیه رک بنی قوجاغنه الدی.

-آه دادی! بابام بکا نلر سویلدی!... سن ایشیده ایدک سنه اغله حق ایدک. بقسه ک آ تریمه.

-واه واه! قزم تریمش. قربان اولسون دادی سکا... ای. نه سویلدی افندی بابا باقه لم؟

- Ne söyleyecek! İftira attı, bugün Rifat Bey'i, buraya gelen çocuğu gördün, işte onun sözü açıldı, ben de onunla sevişiriz dedim. Hem gerçek dadi sevişiriz. Hele ben onu pek çok severim, işte ben söyleşim ki severim. Birini sevmek ayıp mı? O da beni sever, evet pekala bilirim ki sever. Sevmeye idi her gün mektebe gider iken niçin gelir de beni alır? Niçin ben dersi bilmediğim vakitte o öğretir? İşte o da beni sever ben de onu severim. Amma babam anlamaz. Sen şimdi aşka sevdaya başladın diyerek beni utandırdı.

Dadım bu sözümü işittiği gibi bir büyük kahkaha ile gülerek:

- Ey, baban fena mı söylemiş? Bu aşk değil de nedir? Gidi seni...! Onun için yataktan kalkar kalkmaz mektebe koşuyorsun, ben zanneder idim ki derse hevesin vardır meğer sen âşığını, maşukunu görmek için gidersin. Cuma günü de ya sen onun evine ya o buraya gelecektir, bir gün görüşmek sizin duramazsınız, a? O da seni sever ha! Oh! Ne iyi hem sevmek hem sevdiğin adamdan sevmek! Ondan iyi şey dünyada yok. Aferin Salihacığım güzel çocuk seçtin. O da seni sever a? Alacağım malacağım bir şey söylemiş mi sana? der demez.

- A...! Dadi. Sen de benimle gülmek istiyorsun ne zannediyorsun? Yine ağlayam mı! Yok yok ben o kadar budala değilim.....Gel yatağımı yap, yatacağım, işte gözlerim kapanıyor

diyerek nihayet dadımı kandırdım. Yatağımı yaptı, yattım. Lakin uykunerede, bin türlü efkari zihnimde gelir geçer. Rifat Bey ileki muhabbetimizin aşk olduğunu hâlâ inanmak istemem. Anamın kızların evlenmesine dair akşam söylediğim sözler dahi zihnimde kalmış idi. Evlenmemeye malihulyaya başladım. Amma bir türlü karar veremedim.

-نه سویلیه جاک! افترا آتدى. بو کون رفت بکی بورایه کلن چوجغى كوردك. ايشهه انك سوزى اچلدى. بن ده انكله سويشورز ديدم. هم كرچك دادى سويشورز. هله بن آنى پك چوق سويورم. ايشهه بن سوپilm که سورم. برينى سومك عيىمى؟ او ده بى سور. اوت پك اعلا بيلورم که سور. سومىھي ايدى هر كون مكتبه كىدر ايكن نىچىن كلىر ده بى آلىر. نىچون بن درسى بىلەمدىكىم وقتده او اوكرتى؟ ايشهه او ده بى سور. بن ده آنى سورم. اما باپام اكلامنز. سن شىدى عشقە سودايە باشلاڭك دېھەرك بى اوتاندردى.

دادم بو سوزىي ايشىتىدىكى كېيى بى يۈك قەقەھە ايلە كولەرك:

-اي، باباك فنا مى سوپilmش؟ بو عشق دكىل ده ندر؟ كىدى سنى...! انك ايچون يتابىدن قالقار قالقماز مكتبه قوشىورسین. بن ظن ايدر ايدم كە درسە ھوسك واردە. مكىر سىن عاشقىكى معشوقىكى كورمك ايچون كىدرسین. جمعە كونى ده يا سىن انك اوينە يا او بورايە كله جىدەر. بر كون كورشمكسىزىن طورە مازىسکز، آ؟ او ده سنى سور ها! اوخ! نه ايي هم سومك هم سودىكك آدمىن سوملەك! اوندىن اي شئ دنيا دە يوق. آفرىن صالحە جغم كوزل چوچق سچىدك. او ده سنى سور آ؟ آله جغم مالە جغم بى شئ سوپilmش مى سكا؟ دىز دىز.

آ...! دادى. سىن ده بنملە كولەك اىستورسەك. نه ظن ايدرسىن؟ يىنە اغلامى مى! يوق يوق بن او قدر بىلا دكلىم... كل يتابىمى ياپ يتابىجۇم ايشهه كوزلرم قپانىور.

دېھەرك نهایت دادمى قاندرىدم. يتابىمى ياپدى ياتىدم. لكن او يقۇ نزە دە، يىك درلو افكار ذهنمه كلور كچىر. رفت بك ايلە كى محبىتمىك عشق اولدىيغى حالا اينامق اىستىمم. انامك قىزلىك اولنمسىنە دائىر اخشام سوپilmدىكى سوزلى دخى ذهنىمە قالمش ايدى. اولنمسىنە مالخوليا يە باشلادم. اما بو درلو قرار وىرىھ مەدم.

Bir de Rifat Bey ile evlenmek hususu aklıma geldi. Anide gönlüm tez tez vurmaya başladı.

- Rifat Bey ile evlenmek! Rifat Bey ile gece gündüz beraber olmak! Ömrümüz oldukça ayrılmamak! Oh o vakit benden daha bahaklı dünyada kim olabilir?.... Lakin başkasını almak! Rifat Bey'den ayrılmak! Rifat'i bir daha görmemek!.... Ah..... Ben öyle yaşayabilir miyim?.... Ah yok yok, işte iyi diyor dadi, babamın da hakkı var, ben Rifat'i sever imişim, yani Rifat'e aşık imişim!..... İşte şimdi anama hak veririm. Kız sevdiği çocuğu almalı... ben hele başkasını alamam.... Ah gece!.... Ne uzundur bu gece! Ne vakit sabah olacak! Gideyim Rifat Bey'i göreyim. Ah.... Rifatçığım ah... Ayrılır ise k ne yapacağız? Nasıl yaşayacağız?....? – diye düşüne düşüne ve ağlaya ağlaya uyumuşum.

بر ده رفعت بک ایله اولنمک خصوصی عقلمه کلدی. آنیده کوکلم تیر تیر اورمعه باشلادی.

-رفعت بک ایله اولنمک! رفعت بک ایله کیچه کوندوز برابر اولق! عمرمز اولدقجه آیریلامق! اوخ او وقت بندن دها بختلی دنیاده کیم اوله بیلور؟... لکن بشقه سنی المق! رفعت بکدن آیریلmc! رفعتی بر دها کورمامک!... آه... بن اویله یشايه بیلور میم؟... آه یوق یوق. ایشته ای دیور دادی بابامک ده حقی وار. بن رفعتی سور ایمشم یعنی رفعته عاشق ایمشم!... ایشته شمدی انامه حق ویردم. قز سودیکی چوجغی المالي... بن هله بشقه سنی آله مام... آه کیچه!... نه اووزوندر بو کیچه! نه وقت صباح اوله حق! کیده یم رفعت بکی کوره یم. آه... رفتعت حکم آه... آیریلور ایسه کنه پیاجعز؟ نصل یشايه جغر...؟ - دیه دوشونه دوشونه و اغلیه اغلیه اویومشم.



V. Muahede

Ertesi sabahleyin mektebe gittim. Baktım ki çocuklardan hâlâ kimse gelmemiş. Gittim yerime oturdum, başımı rahleye koyup düşünmeye başladım. Gözyaşlarım çeşme gibi akıyor, kapının önünde gezinen tavuklarım, köpeklerin fisiltısını işittikçe – Rıfat Bey geliyor- diye kanım donar. Hem sevinirim hem korkarım. Sevinmek pek iyi. Lakin korkmak neden?... Titremek neden!.... Nihayet Rıfat Bey de gelir benim öyle ağladığımı gördüğü gibi boynuma sarılıp:

- Ah canım Saliham. Ne ağlıyorsun! Ne oldu...! A... Sus, gözlerini sil. İşte beni de ağlatıyorsun. Yalnız idin de korktun mu yoksa, niçin ağlıyorsun?.....

-Nasıl ağlamayım....Ah.... Ben....Seni....Seviyorum. Bilmem... Sen... Beni sever misin... Sevmez misin?....Hatta dün pederime de seni sevdigimi söyledim de.... Benimle güldüler... O ne ise fakat bir şey hatırlıma geldi, yarın öbür gün beni mektepten alacaklar. Yaşmak , ferace, bilmem ne... Giydirecekler, o vakit nasıl görüşeceğiz. Nasıl yapacağız...? Ah....! Onu ben de düşünürüm. Ben de böyle bir ayrılmadan korkarım.... Amma ... Allah kerim... Şimdiden mi ağlayacağız... İki, üç sene görüşemeyeceğiz, işte bu bizim çilemiz olsun.

- Nasıl..! İki, üç sene...! Ya sonra....! Sonra nasıl görüşeceğiz? İşte, sen biraz sonra evlenirsin... ben de Ah!.... elimizde değil ki. Anam dün akşam söylüyor idi ki baba ana kızlarını oğullarını istedikleri gibi evlendirir. Hiç onları sormazlar, senin baban sana bir kız verir ise almayacak mısın?

- O ne...! Ben evleneyim! Ben senden başka kız alayım..! Ah! Mümkün müdür! İnanır mısın Saliham! Ben sensiz yaşayamam! Ah ...! Sevdiğim kadar sevmez imişsin demek olur.

و. معاہدہ

ایرتسی صباحلین مکتبه کیتدم. باقدم که چوجقلدن حالا کمسه کلمامش. کیتدم یرمه او توردم باشمی رحله یه قویوب دوشونگه باشلام. کوز یاشلم چشمہ کبی آقیور. قبونک اوکنده کزینان طاوولرک کوپیکلرک فسلدیسخی ایشتندکجه - رفعت بک کلیور- دیو قانم طونار. هم سویورم هم قورقارم. سوینتمک پاک ای. لکن قورقمق ندن؟... تره مک ندن!... نهایت رفعت بک ده کلور بنم اویله آغلدیغمی کوردیکی کبی بوینمه صاریلوب:

آه جام صاحم. نه آغلیورسین! نه اولدی!... آه... سوس. کوزلریکی سیل. ایشته بني ده اغلادیورسین. یالکر ایدک ده قورقدکمی یوخسە؟ نیچون اغلیورسین؟...

نصل اغلامایام... آه... بن... سخن... سویورم. بلمم... سن... بنی سورمیسین سومز میسین؟... حتی دون پدرمه ده سخن سودیکمی سویلدمه... بنمله کولدیلر... اونه ایسه فقط بر شی خاطرمه کلدی. یارین اوبر کون بني مکتبدن آله حقلر. یاشق فراجه بلمم نه... کیددیره جکلر. او وقت نصل کوریشه جکز نصل پیاجغز...؟ آه... آنی بن ده دوشنورم. بن ده بویله بر آیریلمه دن قورقارم... اما... الله کریم... شمدیدن می اغلیه جغز.. ایکی اوچ سنه کوریشه میه جکز ایشته بو بزم چیله من اولسون.

- نصل ایکی اوچ سنه...! یا صکره...! صکره نصل کوریشه جکز؟ ایشته. سن بر زمان صکره اولنورسین... بن ده... آه!... المزده دکل که. آنام دو آخشم سویلیور ایدی که بابا آنا قزلرینی اوغوللرینی ایستدیکلری کبی اولندرر. هیچ انلری صورمزلر. سنک باباک سکا بر قز ویر ایسه آلمیه جقمیسین؟

- او نه...! بن اولنهیم! بن سندن باشقه قز آلهیم...! آه! ممکن میدر! اینانورمیسین صالحهم! بن سن سز یشاپیام! آه!... سودیکم قدر سومز ایمیشسین دیمک اولور.

- Ah...! Rifatçığım benim muhabbetimden gönlüne sor, nasıl ki ben dahi senin muhabbetinden gönlüme sorarım. Amma ne yapalım? Elimizde ne var?

Rifat Bey bana cevap vermeksızın hokka kalemini aldı, bir parça kâğıt aldı, bir iki satır yazdı öňüme attı. Bir de alır okurum ki (Mehdden lahde kadar muhabbetimiz baki olup biri birimizi almamaya mecbur olduğumuz hâlde kendimizi telef etmez isek füru-maye ve na-ehliz yazmış ve kendi imzasını koymuş ben de imzamı koydum bir daha onun gibi yazdı, onda dahi imzalarımızı koduk, birini kendisi aldı, cebine koydu, birini de bana verdi.

Saliha Hanım bu noktaya geldiği gibi cebinden bir sürü anahtar çıkarır yanında bulunan bir çekmeceyi açar, içinden altından mamul iki kılıf çıkarır birini açar içindeki bir varak-pareyi alır okur. Okur iken gözyaşı çeşme gibi akar, Ayşe Kadın Saliha Hanım okur iken öbür kılıfi alıp:

Ay! Ne gozel!... A hanım? Hep altın bu: Elli dirhem var...Kaş para almış acaba?.....

- İşte dadı, Rifat Bey'in yazdığı kâğıtlar bunlardır. Bunu kendisi aldı. Ah! Sekiz sene cebinde tutmuş..! O senin elindeki sekiz sene benim cebimde durmuştur. Her sabah akşam çıkarırdım da üzerine göz yaşı döker idim... Kan da Ah.... Kan da dökecektim.

-A... kan! Allah hıfz eyleye! Nişan hanım?...

-İşte bizim nişanlarımız yüzük çevre bilmem ne..... yerine bu iki kâğıt, parçalarıdır ki müşamma içine koyup sekiz sene ceplerimizde tutmuşuz. Göz yaşlarımızla ıslatmışız kanımızla dahi boyatacak idik...! Sonra cenab-ı Hak istedi de altın kılıflara koduk. Saliha hanım kılıfları çekmeceye koduktan sonra yine hikâyeye başlar:

-آه...! رفتعجکم بنم محبتمندن کوکلیمه صور. نصل که بن دخی سنک محبتکدن کوکلیمه صورام. اما نه پیام؟ المزده نه وار؟

رفعت بک بکا جواب ویرمکسین حقه قلمنی آلدی بر پارچه کاغد آلدی. بر ایکی سطر یازدی اوکمه آتدی. بر ده آلور اوقرم که (مهددن لحده قدر محبتمنز باقی اولوب بری برمزی المامغه بجبور اولدیغمز حالده کندیمزی تلف ایتمز ایسه‌ک فرومایه و نا اهلز) یازمش و کندی امضاسنی قویش بن ده امضامی قویدم بر دها آنک کبی یازدی اونده دخی امضالریمزی قودوق بربی کندوسی آلدی جبنه قویدی بربی ده بکا ویردی.

صالحه خانم بو نقطه‌یه کلديکي کبی جبندن بر صوري اناختار چيقارر یاننده بولنان بر چکمجه‌ی آچار ايچندن التوندن معمول ایکی قيليف چيقارر. بربی آچار ايچنده کی بر ورقپاره‌ی آلور اوقرور. اوقرور ایکن کوز یاشی چشمها کبی آقار. عائشه قادین صالحه اوقرور ایکن اوبر قيلفي آلوب:

آی! نه غوزل!... آ خانم؟ هب آتون بو اللي درهم وار... قاش پاره آمش عجب؟!...

-ایشته دادی رفعت بک یازدیغی کاغدلر بونلدر. بونی کندوسی آلدی. آه! سکر سنه جبنده طومتش...! او سنک النده کی سکر سنه بنم جبمده طورمشد. هر صباح اقسام چيقارردم ده اوزرینه کوزیاشی دوکر ایدم... قان ده... آه... قان ده دوکه‌جکدم....

-آ... قان! الله حفظ ايليه! نيشون خانم؟...

-ایشته بزم نيشانلرمنز يوزك چوره بيلمم نه... بربیه بو ایکی کاغد پارچالریدر که مشمع ايچینه قويوب سکر سنه جبلریمزه طومتشز کوز یاشلریمزه اصلاحتمشز. قانزله دخی بویاته حق ايدک...! سکره جناب حق ایستدی ده التون قيلفلره قودق. صالحه خانم قيلفلرى چکمجه‌یه قویدقادن سکره بینه حکایه‌یه باشلار:

-Rifat Bey'in bu yazdığını gördüm, varakayı cebime kodum. Biraz müteselli oldum. Başka hülyalar zihnim'e gelmeye başladı. Hasılı bir sene daha böyle geçti, bizim aşk ve muhabbetimiz günden güne artar idi. Anam daima bana yaşmak takmayı teklif eder idi. Amma ben -hâlâ ufağım diyerek istemez idim. Nihayet beni mektepten çektiler, mini mini bir ferace, bir yaşmak hazırladılar, ben babamın önünde:

- Mektepten nasıl çekileceğim?...Nasıl yapacağım? Ben cahil kalacağım.

diyerek ağladım, sizladım ise de fayda vermedi. Pederim:

- Ona merak etme kızım, ağlama kuzum bu âdettir. Kız on, on bir yaşıını geçtiği gibi yaşmaksız, feracesiz sokağa çıkamaz. Biz âdetin haricinde nasıl hareket edebiliriz. Herkes sonra bizimle gülecek.... Amma derslerini merak edeceksin. Senin derse sevdan olduğu vakit de kendi kendine de o bildiğini ilerletebilirsin. Ben de sana bazı defa ders verebilirim... ne yapalı? İşte hâlâ kızlar için mahsus mekteplerimiz kadın hocalarımız yok ki Erkek mektebine on beş yaşında bir kız nasıl gidebilir?

diyerek bana teselli vermek istediyse de benim asıl keder ettiğim şey Rifat Bey'in müfarakatı olduğundan hiçbir vechle müteselli olmadım. Tenha bir yere çekildim, ağlamaya başladım. Bir dereceye kadar ağladım ki gözlerim ceviz tanesi gibi fırladı....! Cihandan bütün bütün meyus oldum. Hatırıma gelirdi ki Rifat Bey mektebe gidecek, beni bekleyecek, göremeyecek, ne yapacak? Bi-çare çocukçağız keder edecek. Çünkü Rifat Bey'in muhabbetine de hiç şüphem yok idi. İşte buna ziyadesiyle gönlüm sıkılır idi. Amma daha birkaç ay her ne kadar ki mektebe gitmez idim. Sokağa çıkamaz idim. Fakat Rifat Bey ile gah gah görüşür idik. Bir zamandan sonra bu da kesildi....! Rifat Bey ile hiç görüşemez idim.... Bazı defa

-رفعت بک بو یازدیغینی کوردم. ورقه‌بی جبمه قودم. برآز متسلی اولدم. بشقه خلیالر ذهنمه کلمکه باشلدی. حاصلی بر سنه دها بولیله کچدی. بنم عشق و محبتمنز کوندن کونه آرتار ایدی. آنام دائماً بکا یاشمق طاقمعنی تکلیف ایدر ایدی. اما بن -حالا اوغاغم- دیهرك ایستمنز ایدم. نخایت بني مکتبدن چکدیلر. مینی مینی بر فراجه بر یاشمق حاضرلدیلر. بن بابامک اوکنده:

-مکتبدن ناصل چکیله حکم؟.... نصل پیاجغم؟.... بن جاهل قاله جغم.

دیهرك اغلدم سیزلدم ایسه ده فائده ویرمدی. پدرم:

-اکا مراق ایتمه قزم. اغلمه قوزوم. بو عادتدر قز اون اون بر یاشنى کچدیکی کبی یاشمقسز فراجه سز صوقاغه چیقامز. بنز عادتك خارجنده نصل حرکت ایده بیلورز؟ هرکس صکره بزمله کوله حک.... اما درسلرکی مراق ایده جکسین. سنك درسه سوداک اولدیغی وقتده کندکه ده او بیلديکنى ایلرولته بیلورسین. بنده سکا بعض دفعه درس ویره بیلورم... نه پیام؟ ایشته حالا قزلر ایچون مخصوص مکتبلزمز قادین خواجه‌لرمز یوق که..... ارک مکتبنده اون بش یاشنده بر قر نصل کیده بیلور؟...

دیهرك بکا متسلی ویرمک ایستنديسه ده بنم اصل کدر ایتدیکم شی رفعت بکک مفارقتي اولدیغندن هیچ بر وجهله متسلی اولدم. تنها بر یره چکلدم. اغلمعه باشلدم. بر درجه‌یه قدر اغلدمکه کوزلرم جویز دانه‌سی کبی فرلدی....! جهاندن بتون بتون مأیوس اولدم. خاطرمه کلوردی که رفعت بک مکتبه کیده حک. بني بکلیه حک. کوره میه حک. نه پیاج؟ بیچاره چوچقچکز کدر ایده حک. چونکه رفعت بکک محبتنه ده هیچ شبهه م یوغیدی. ایشته بوکا زیاده سیله کوکلم صیقلور ایدی. اما دها بر قاچ آی هر نه قدر که مکتبه کیتمز ایدم. رقااغه چیقامز ایدم. فقط رفعت بک ایله کاه کاه کوریشور ایدک. بر زماندن صکره بو ده کسلدی....! رفعت بک ایله هیچ کوریشه‌مز ایدم... بعض دفعه

geçer iken pencereden görür idim. O vakit daha ziyade sabır ve kararım kalkar idi. Bir türlü müteselli olamaz idim. Beş altı ay böyle geçti. Ah o beş altı ay!... Bana beş altı sene gibi görünür.

كچر ايكن پنجره دن كورور ايدم. او وقت دها زياده صبر و قارام قالقار ايدي. بر دورلو متسلى اوله مز ايدم. بش التى آى بويله كچدى. آه او بش التى آى!... بكا بش آلتى سنه كېي كورينور.



Z. Muhabere

Bir gün tenha odamda oturmuşum Rifat Bey'in yazdığı ahit-nameyi (Hani ya şimdi gördüğün kâğıdı) çıkarmışım, okuyorum, bakıyorum, ağlıyorum. Gözyaşlarım üzerine dökülür. Bir de bakarım ki kapı yavaş yavaş açılır, birisi başını sokar, bir şey arar gibi her tarafa bakar, ben anide kâğıdı cebime koydum, gözlerimi sildim.

- Kim o?... İçeri gelsen a.

dediğim gibi Kamile Hanım'ın (Rifat Bey'in validesidir) cariyesi Gülzar girer. Bu cariye on, on bir yaşında bir kızcağızdır. Pek uslu bir kız, ben pek çok sever idim.... Seveceğim a..... Rifat Bey'in cariyesidir....

- Ha Saliha Hanım burada, hem yalnız....! İşte benim istediğim....dedi

- Gel Gülzar Hanım gel – dedim.

Yanıma geldi. Cebinden bir zarfa sarılmış bir mektup çıkardı. Bana verdi.

- İşte Rifat Bey şu mektubu verdi ve dedi ki sizi tenha bulup vereyim de cevabını götüreyim- dedi.

Ellerim titreyerek, gönlüm tez tez vurarak mektubu açtım, bu zeminde idi:

Ruhum Saliham!

İşte altı ay oldu ki görüşemeyiz, gayetle müştakım ...! Allah vere de bir daha görüşelim. Bir daha birbirimizi dünya gözüyle görelim!... Ah....! O beraber olduğumuz zamanlar...! Ah o zamanlar! Nasıl su gibi geçti o günler! Şimdi bizim için bir dakika bin yıldır. Saliham! Şimdiden sonra hiç olmaz ise mektuplar ile

ز. مخابره

بر کون نتها او طه مده او تور مشم رفعت بکك يازديغى عهندنامه ي (هانه يا شمدى كورد يكك كاغدى) چيقار ميشم. او قويورم، باقيورم، اغليورم. كوز ياشلم او زينه دوكيلور. بر ده بقارم كه قپو يواش يواش آچيلور. بيسى باشنى صوقار بر شى آرار كجي هر طرفه باقر. بن آنيده كاغدى جيبيمه قويدم كوزلوبى سيلدم:
- كيم او؟... ايچرى كلسەك آ.

ديديكم كجي كامله خانمك (رفعت بکك والدە سيدر) جاريەسى كلنزار كيرر. بو جاريە اون اون بر ياشنده بر فرجىزدر. پك اوصلى بر قز. بن پك چوق سور ايدم... سوه حكم آ..... رفعت بکك جاريە سيدر....
-ها صالحه خانم بوراده. هم يالكز...! ايشته بنم ايستديكم....-ديدى.
- كل كلنزار خانم كل- ديدوم.

يانمه كلدى. جيندن بر طرفه صارىلش بر مكتوب چيقاردى. بكا ويردى.
- ايشته رفعت بک شو مكتوبى ويردى و ديديكه سزى تنها بولوب ويره يم ده جوابنى كتوريه يم- ديدى.
الرم ديتىه يەرك كوكلم تز تز اوراق مكتوبى آچدم. بو زمينده ايدى:
«روحם صالحهم!

ايشه التى آى اولدى كه كوريشه ميز. غايتله مشتاقم...! الله ويره ده بر دها كوريشه لم. بر دها برى برمى دنيا كوزيله كوره لم!... آه...! او براير اولدى گمز زمانلر...! آه او زمانلر! نصل صو كجي كچدى او كونلر! شمدى بنم ايچون بر دقيقە بىك سيلدر. صالحهم! شمدى دن صكره هيچ اولز ايسه مكتوبىر ايله

görüşelim. Gülzar ile bu mektubun cevabını gönder. Şimdilik bu kadarla kifayet ederim. İnşaallah an-karib görüşürüz. Allah'a ismarlarım! Ah....! Ah....! Ah....!)

(Rifat)

Bu mektubu okudum. Tekrar okudum. Belki ezberledim. Her bir harfini gönlümce uzun uzadiya teşrih ettim. Biraz müteselli oldum. Yüzüm biraz güldü. Gönlüm biraz açıldı. Hokka kalemi aldım şu cevabı yazdım:

Candan Azizim Rifatim,

Mektubunuza aldım, dünyalarca memnun oldum. Belki taze hayat buldum. AhNe derim!. Bu memnuniyet nisbet kabul etmez (el-müraseletü nisfi'l-müvasala) derler. Muvasalat ne büyük şey muvasalat... Ah... Mürasele dahi onun nisfi değil mi ya..... Ah Rifatim!.... Senden ayrı hâlim nedir, hiç tarif istemez, hemen Allah bizi birleştirsin!... Başka elimizde ne var!... Şimdilik bundan ziyade yazamam, üç gün dahi yazsam gönlümün derdi ni bildiremem. Fakat vakit müsait değil, ikinci mektubunu beklerim. Allah'a ismarladım! Ah....! Ah

Saliha

Şu mektubu büktüm, zarfa koydum, mühürledim, Gülzar'ın eline bıraktım:

- Al elmasım. Şu mektubu Rifat Bey'e ver. Benden mahsus selam et. Sakın kimse görmesin ha... – dedim.

Gülzar gitti, ben Rifat Bey'in mektubunu ve yazdığım mektubun müsveddesini tekrar tekrar okudum. O gün benim için bir başka gün oldu. İşte ondan sonra Gülzar'ın vasıtıyla ikide birde mektuplarla görüşür idik. Ben bazen Rifat Bey'i pencereden dahi görür idim. Çünkü vaktin çوغunu

کوریشه لم. کلزار ایله بو مكتوبك جوابنی کوندر. شمديلك بو قدرله کفايت
ایدم. انشاءالله عن قریب کوریشورز. اللھه اصمارلم! آه...! آه...! آه...!

(رفعت)

بو مكتوبی اوقدوم. تکرار اوقدوم. بلکه ازبرلدم. هر بر حرفنی کوکلمجه اووزون
اوزادی یه تشریح ایتمد. بر از متسلی اولدم. یوزم براز کولدی. کوکلم بر
آز آچلدی. حقه قلمی آلدم شو جوابی یازدم:

جاندن عزیزم رفعتم

مكتوبکزی الدم. دنیالرجه ممنون اولدم. بلکه تازه حیات بولدم. آه... نه
دیرم!... بو ممنونیت نسبت قبول ایتمز (المراسلة نصف المواصلة) دیلر.
مواصلت نه بیوک شی مواصلت... آه.. مراسله دخی انک نصفی دکلمی
یا..... آه !....رفعتم! سندن آیری حالم نه در. هیچ تغريف ایستمز. همان
الله بزی برلشديرسون!.... بشقه المزده نه وار!... شمديلك بوندن زیاده یازه
مام. اوچ کون دخی یازسهم کوکلمک دردن بیلديره مم. فقط وقت مساعد
دکل. ایکنجی مكتوبکزی بکلم. اللھه اصمارلدم!... آه آه... .

صالحه

شو مكتوبی بوكدم. ظرفه قویدم مهرلدم. کلزارک الله برآقدم:
-آل الماسم. شو مكتوبی رفعت بکه ویر. بندن مخصوص سلام ایت. صاقین
کمسه کورمسون ها... - دیدم.

کلزار کیتدى. بن رفعت بک مكتوبنی و یازدیغم مكتوبك مسوده سخن تکرار
تکرار اوقدوم. او کون بنم ایچون بر بشقه کون اولدی..... ایشته اندن
صکره کلزارک واسطه سیله ایکیده بردہ مكتوبلرله کوریشور ایدک. بن بعضًا
رفعت بکی پنجره دن دخی کورور ایدم. چونکه وقتک چوغنی

pencerede geçirir idim. Amma o beni göremez idi. Beş sene daha böyle geçti. Ben on altı yaşına bastım. Rifat Bey o vakit on sekiz, on dokuz yaşındaydı olacak idi.

پنجره ده کچورور ايدم. اما او بني کوره مز ايدى. بش سنه دها بويله کچدى. بن اون التي ياشنه باصلدم. رفقعت بك او وقت اون سکر اون طقوز ياشنده اوله حق ايدى.



H. Yeş

Ben on altı yaşına bastığımı hatırlıma getirdikçe kendi kendime –on altı yaşında bir kız ile on sekiz yaşında bir çocuk evlenebilirler.... Çilemiz bitti. İnsaallah- diyerek sevinir idim. Hatta bunu Rifat Bey'e dahi yazmış idim. Onun dahi ümidi tazelenmiş idi. Bir gün odamda tenha oturup dikiyor idim. Bakarım ki anam girdi. Kapıyı itiverdi. Yanına geldi, oturdu. Dikişime bakar gibi filan olur. Nihayet -kızım- dedi- sen on altı yaşını geçtin, kocaya varacak vaktindir.... Bahtın da müsait imiş. Seni bir büyük evden istiyorlar, gayetle maldar, zengin, kişi-zade bir efendi seni istiyor. Biz pede- rinle düşündük pek çok müناسip gördük... Allah'ın emriyle ... seni... ona vereceğiz....

Bu sözü işittiğim gibi iğne elimden düştü. Gözlerimde bir duman peyda oldu. Benzym nasıl oldu, ancak gören bilir... Söz söylemeye mecalim yok. Lakin –şayet şu efendi Rifat Bey'dir- diye yine ümidi bütün bütün kesmedim. Her ne kadar ki anam (gayetle maldar) dedi, bu söz bana çok ümit vermez idi. Lakin âdet-i tabiiyyedir , insan ne büyük felaketlere ne de büyük meserretlere birden bire inanmaz. Gönül bir müftüdür ki istemediği şey için pek kolay fetva vermez.

- İşte sükut edersin, rızan vardır demek olur. Artık bitti. İnsaallah hayırlı.....

- O.....Nel..... Nasıl!.... Ben.... Şimdiden evleneyim!A.....YokAnam yok.... Ben..... Ben Ben evlenmem... Beni isteyen kim?.... Beni....kimse..... istemez... Bunları siz kurarsınız.... Ben....

ح. يأس

بن اون التي ياشنه باسديغمى خاطرمه كتوردكجه كنديه كنديه -اون التي ياشنده بر قز ايله اون سكرن ياشنده بر چوچك اولنه بيلورلر... چيلهمنز بيتدى انشاالله- دىيەرك سوينور ايدم. حتى بونى رفعت بکە دخى يازمشىدم. انك دخى اميدى تاره لىمشىدى. بر كون اوطىمده تنها اوتوروب ديكىور ايدم. بقارم كە آنەم كيردى. قپوي ايتىوردى. يانە كلدى اوتوردى. ديكىشىمە بقار كى فلان اولور. ئەمەت -قزم- ديدى -سن اون التي ياشنى كچدك. قوجه يە وارە جق وقتىر.... بختك دە مساعد ايمش. سخى بر بىوک اودن اىستىورلر. غايىتلە مالدار، زنگىن كشى زاده بر افندى سنى اىستىورز. بىز پدركەلە دوشوندك پك چوق مناسب كوردك... اللهك امرىلە... سنى.. اكا وېرە جىكز... .

بو سوزى ايشتدىكىم كېيىكىنە المدن دوشىدى. كوزلرمە بر دومان پىدا اولدى. بىكم نصل اولدى انجق كورن بيلور... سوز سوپىلمكە بجاڭم يوق. لكن شايد شو افندى رفعت بىكدر- ديو يىنه اميدى بتون بتون كسىمدم. هر نە قدر كە آنەم (غايىتلە مالدار) ديدى. بو سوز بىك چوق اميد ويرمز ايدى. لكن عادت طبىعىيەر انسان نە بىوک فلاكتىرە نە دە بىوک مىرىتلە بىردى بىرە ئىناماز. كوكل بر مفتىدر كە ايستىدىكى شى ايچون پك قولاي فتوا ويرمز.

-ايىشته سكوت ايدرسىن. رضاڭ واردە ديمك اولور. ارتق بيتدى. انشاالله خىلى.....
-او..... نە!... نصل!.... بن... شەدىدىن اولنەم!... آ... يوق.... آنەم يوق... بن..... بن..... بن اولنەم... بىي ايستيان كىم؟... بىي.... كمسە.... ايستىمىز.... بونلىرى سز قورارسکر... بن....

- A kızım!... Sen çocuk mu oldun! İşte dedim sana ya....Bu talih her gün önüne gelmez..... Nasıl –beni kimse istemez- dersin? Niçin istemecekler? Sen evlenmeyecek misin? Haniya geçen hafta görüşüler gelmedi mi? Senin hiç haberin yok iken, onlar sana baktılar, beğendiler.... İşte iş meydanda.....Kocan olacak Efendi Ahmed Bey isminde Ben şu (Ahmed Bey) ismini işittiğim gibi Rifat Bey'in olmadığını anladım. Meyus oldum. İnsan meyus olduğu vakitte (hem öyle meyusiyet) mahcubiyeti de kalkar, korkusu da gider. Cesur olur. Pek çok kızdım, ayağa kalktım:

- A.... Ana!.. işte dedim a.... Evlenmem vesselam ... Zor ile beni evlendirmek ister iseniz, evlendiriniz.... Benim rızamı niye sorarsınız?.... Ben şimdilik evlenmem..... diyerek odadan çıktım. Dadımın odasına gittim. Başımı bir yastığa koyup hüngür hüngür ağlamaya başladım. Bir saat kadar böyle ağladım. Dadi matbah ta idi. Bir de gelir beni o hâlde görür bi-çare kadıncıız şaşar.

- Ne oldu!... Ne oldu!..... Kim öldü?..... Ne var!.... A kızım.....Ne ağlıyorsun?.... diyerek çağrıır. Ben başımı kaldırıp:

- Dadi, ne diyorsun?.... Ne şaştın böyle...? Kim ölecek? Ah... Keşke ben öleydim de..... Bu olmaya idi..... Ah..... Dadi.... Ah.....!

- Canım ne var?..... Aman söyle çabuk.....

- Ne olacak..... Anam..... beni..... evlendirmek... istiyor..... Ben şimdi....

- آ قزم!.... سن چوچق می اولدک! ایشته دیدم سکا یا.... بو طالع
 هر کون اوککه کلمز.... نصل -بنی کمسه ایستمز- دیرسین؟... نیچون
 ایستمیه جکلر؟ سن اولنمیه جکمیسین؟... هانيا کچن هفته کورجیلر کلمدیمی؟
 سنک هیچ خبرک یوغیکن آنلر سکا باقدیلر. بکندیلر... ایشته ایش
 میدانده.... قوجهک اوله حق افندی احمد بک اسمنده..... بن شو احمد
 بک اسمی ایشتديکم کبی رفت بک اولدیغنى اکلدم. مأیوس اولدم. انسان
 مأیوس اولدیغى وقتده (هم اویله مأیوسیت) محبوبیتی ده قالقار. قورقوسى ده
 کیدر. جسور اولور. پك چوق قزدم. آیاغه قالقدم:

- آ!.... آنه!.... ایشته دیدم آ... اولنم والسلام... زور ایله بنی اولندرمک
 ایستر ایسه کر اولندرکر.... بنم وضامی نیه صورارسکز؟... بن شمدیلک
 اولنم.... دیه رک اوطهدن چیقدم. دادیک اوطه سنه کیتدم. باشمی بر یاستغه
 قویوب هونکور هونکور اغلمعه باشلدم. بر ساعت قدر بولیه اغلدم. دادی
 مطبحده ایدی. بر ده کلور بنی او حالده کورور. بیچاره قادین شاشار:
 نه اولدی!... نه اولدی!... کیم اولدی؟... نه وار!... آ قزم... نه
 اغليورسین؟

دیه رک چاغرر. بن باشمی قالدیرب:

- دادی نه دیورسین؟... نه شاشردک بولیه...؟ کیم اوله جک؟ آه.... کاشکی
 بن اولیدم ده.... بو اولیه ایدی.... آه... دادی.... آه...!

- جانم نه وار؟.... آمان سویله چابوق....

- نه اوله حق... آنهم بنی... اولندرمک.... ایستیور... بن شمدی....

- Ah! Kızım! Allah'tan bulasın!...A..... ne yaptın bana!... Az kaldı bayılırdım..... Nüzul isabet edecek idi. Of.... Allah! Kalk kız biraz soğuk su ver bana, çabuk... çabuk... bayılıyorum.....!

Dadiyi fena hâle getirdim. Biraz su verdim, içti, kendini topladı:

- A kızım, bunda ağlayacak bir şey var mıdır?... Ben zannettim ki Allah esirgeye!.. Ya efendi ya hanıma bir şey oldu da..... Meğer seni evlen-direcekler, sen sevinmeliyidin. A kızım.... Değil ağlıyorsun, evlenmeyi fena bir şey mi zannediyorsun?... Kocayı ummacı mı sanırsın?....

- Yok... Yok.... Ah....! Dadı sen bilmezsin. Ben evlenmek... iste-rim... amma.... Amma.... Yok yok diyemem

- Söyle, söyle bakalım, acemi olma.

- Ne söyleyim..... Baksan a.... Ben şu kâğıdı okuyayım da Sen din-le....

Böyle diyerek ve ağlayarak o mahut ahitnameyi cebimden çıkardım. Utanarak sesim titreyerek okudum. Dadı işitti bu defa gülmedi, gördü ki iş gülenecek bir raddede değil.

- Ağlama kuzum, gözlerini sil, ben gider anana söylerim de kail ederiz, haydi korkma.

diyerek kalktı, anamın yanınavardı. Ben yalnız kaldım. Biraz müteselli ol-dum. Dadiyi dört göz ile bekliyor idim. Dadı da geldi.

- Ey..... Anama söyledi mi? Ne dedi?....

- Söyledim ya ... Pekiyi dedi.... Bakalım ... Şimdi gitti efendiye da-nışmaya.

-آه!... قزم! اللهندن بوله سین!... آه!... نه یا پدک بکا!... آز قالدى
بايلوردم... نزول اسابت ايده جك ايدي!... او ف... الله!... قالق قز بر آز
صغوق صو وير بکا. چابق!... چابق!... بايليورم!....!

دادى يى فنا حاله كتوردم. بر آز صو ويردم. ايچدى. كندىنى طوپلدى:
-آ قزم. بوندە آغلەيە حق بر شى وار ميدىر؟.. بن ئىن ايتىم كە... الله...
اسىركىيە!... يا افندى يا خانمە بر شى او لىدى دە... مكى سنى او لىندرە
جىكلەر. سن سوغلىدك. آ قزم... دكىل اغلىورسین. او لىنمكى فنا بر شى مى
ظن ايدىورسین؟... قوجەيى او ما جى مى صانورسین؟...

-يوق... يوق... آه!... دادى سن بىلمىزسىن. بن... او لىنمك... اىسترم...
اما... اما... يوق يوق... دىيەمم....

-سويلە. سوينە بقا لم. عجمى او لە...
-نه سوينەيم... باقسەك آ... بن شو كاغدى او قويەيم دە... سن دكىلە...
بويلە دىيەرك و اغلىيرق او معهود عهدا نامەيى جىمدەن چىقاردم. او تانەرق،
سىسم دىترە يەرك او قودم. دادى ايشتىدى. بو دفعە كومىلدى. كوردى كە ايش
كۈلنە جك بر رادە دە دكىل.

-اغلمە قوزۇم. كۆزلىرىنى سىيل. بن كىيدر آنه كە سوينەيم دە قائل ايدىز. هايىدى
قورقەم.

دىيەرك قالقدى آنه مك يانته واردى. بن يالكىز قالدم. بر آز متىلى او لدم.
دادى يى درت كوز ايلە بىكلىور ايدم. دادى دە كىلدى.

-اي..... آنمە سوينە دكمى؟ نه ديدى؟....

-سوينە دم يا... پك ايلە ديدى... بقا لم... شەمى كىتىدى افندى يە طانشىمغە.

- Ah..... Babam da işitecek bunu!... Ah bi-çare ben ah!.... Nasıl çıka-yım önüne?..... diyerek kalktım ayaklarımı yavaş yavaş basarak babamın olduğu odanın kapısına gittim. Perdenin arkasından işittim ki bu türlü konuşuyorlar idi:

Baba - A!.... yok yok Olmaz, imkani yok. Olur şey mi ya? Çocuk iyi, filvaki iyi. Pek güzel çocuk , amma ne yapayım o pederi var.... Hiç öyle adamın evine kız verilir mi? Kızımı öyle bir eve vermekten ise öldürmek daha iyidir.... Sonra o zavallı çocuğun bir şeyi de kalmadı. Pederi malını menalini yedi, içti. Bir şey kalmamıştır.... Çocuk da... daha çocuk, ne biliriz, yarın o da ne ahlak peyda eder, hiç o çocuk Ahmed Bey'den tercih olunur mu?

- Hakkın var... Hakkın var, amma ne yaparsın, sana dedim a. Söz bağılmışlar ki biri birini almazlar ise kendilerini telef edeceklerdir!....Ha.... Şakaya gelmez.... Bir tane kızım vardır.... Allah esirgeye.....

- Adam... Sözdür o.... Ufak çocuk bir şey yazmış da Ne olacak?.....

- Öyle deme... A.... Sevdadan olmadık şey yok dünyada

Ben perdenin arkasında durup bu sözleri dinliyor idim ve her bir sahiyede gönlüm bir ümit tarafına sapar ve bir meyusiyete döner idi. Bir de bakarım ki Gülzar nerd-bândan çıkıyor. Beni gördüğü gibi cebinden bir mektup çıkardı. Koştum, mektubunu elinden kaptım, açtım, okudum, baktım ki Rifat Bey'in bu musibetten haberi yok, âdeti üzere yazmış, anide odama koştum. Kalemi alıp işbu mektubu yazdım:

-آه.... بابام ده ایشیده جك بونی!.... آه بیچاره بن آه!.... نصل چیقایم اوکنه؟.... دیه رک قالقدم ایا قلرمی یواش یواش باصه رق بابامک اولدیغی او طه نک قپسنه کیتدم پرده نک آرقه سندن ایشیدم که بو دورلو قونشیورلر ایدی:

بابا- آه!.... یوق یوق.... اولماز. امکانی یوق. اولور شی می یا؟ چحق ای. ف الواقع ای. پاک کوزل چوجق. اما نه یا پایم او پدری وار.... هیچ اویله آدمک اوینه قز ویریلور می؟ قزمی اویله بر اوه ویرمکدن ایسه اولدرمک دها اییدر... صکره او زواللی چو جغلک بر شیئی ده قالمدی. پدری مالنی منالنی یدی ایچدی. بر شی قلاماشدر... چوجق ده دها چوجق. نه بیلورز یارین او ده نه اخلاق پیدا ایدر. هیچ او چوجق احمد بکدن ترجیح اولنورمی؟

- حقک وار... حقک وار. اما نه یا پارسین. سکا دیدم آ. سوز با غلمسنلر که بری برینی المازلر ایسه کندولینی تلف ایده حکلدر!... ها... شقايه کلمز.... بر دانه قزم وارد... اللہ اسیر کیه.....

- آدم.... سوزدر او.... اوفق چوجق بر شی یازمش ده.... نه اوله حق؟....

- اویله دیمه... آ... سودادن اولمدق شی یوق دنیاده....

بن پرده نک ارقه سنده طوروب بو سوزلری دکلیور ایدم و هر بر ثانیه ده کوکلم بر اميد طرفه صاپار و بر مأیوسیته دونر ایدی. بر ده بقارم که کلنار نزد باندند چیقیور. بنی کورديکی کبی جبندن بر مكتوب چیقاردی. قوشدم مكتوبنی اللدن قاپدم. اچدم. او قودم. بقدم که رفت بک بو مصیبتند خبری یوق عادتی او زره یازمش. آنیده او طه مه قوشدم قلمی آلوب اشبو مكتوبی یازدم:

Rifatim

Ah....! Bu mektup ne kara haberler getirecek!... Ah! Beni evlendirmek istiyorlar!...Ah beni evlendirmek de sana vermemek!!!!... Demek olur ki ikimizin canına kasdediyorlar!.... Ah!.... Ah!... Rifatim!... Ben anama söyledim ki evlenmem, dadıma ahitnamelerimizi gösterdim. Kendimi telef edeceğimi beyan eyledim. Dadı buralarını anneme söyledi. Anam babam ile konuşurlar iken ben perdenin arkasından iştiyor idim. Seni istiyorlar, amma..... Sizin Evinize beni yollamak istemiyorlar imiş. Rifatim! Valide hanımı kandırıp da seni evvel emirde iç güveyisi girmeye bırakır ise ve anama gelip söyler ise Hak Taala'dan ümit eylerim ki bir şey olur...İnşallah. Cenâb-ı Hak iki genç adamın kanının dökülmesine razı olmaz, Rifatim Allah'a ismarladım, cevabını serién bekliyorum. Ah..... Ah.....Ah!....

(Saliha)

Bu mektubu tebliğ etmeksızın Gülzar'ın eline kodum, yolladım. O gün akşamı kadar gönlüm karar bulmaz idi. Odamda bir düzi gezer idim. Akşam pederimin yemeğe çağrtısına da gitmeye utandım. Hem de gözlerim yaş dökmeden bir dakika durmaz idi ki..... Ah!....On senelik bir sevda bir saatin içinde gönülden çıkmak!... Ah ne bir saat!... Bin yılda da çıkmaz! Sevilen adam unutulmak !!! Ah !... İşte muhal şeyler Nihayet o gecebazısı ümidi-bahş ve bazısı meyusiyet getirir, bin türlü hülyalar kurduktan sonra uyumuşum, uykumda bazısı tatlı tatlı ve bazısı korkulu korkulu bin türlü rüyalar gördükten sonra sabahleyin uyanırım bir iki dakika nerede olduğumu, ne hâlde bulduğumu hatırlıma getiremem. Nihayet kendimi topladım, bir büyük felaketin içinde bir büyük tehlikede bulduğumu anladım. Bir köşeye çekilirim, düşünürüm, ağlarım. Bir iki saat böyle geçtikten sonra bir de pencereden bakarım ki bir hanım geliyor.

رفعتم

آه....! بو مکتوب نه قره خبیرلر کتوره جاک!.. آه! بنی اولندرمک ایستیورلر!... آه.... بنی اولندرمک ده سکا ویرمامک!!!... دیلک اولیور که ایکیمزک جانه قصد ایدیورلر!... آه!... آه!... رفعتم!... بن آنهمه سویلدم که اولننم. دادیمه عهدنامه‌لمزی کوسترم. کندیمی تلف ایده جکمی بیان ایلدم. دادی بورالرین آنهمه سویلدی. آنهم بابام ایله قوشورلر ایکن بن پرده نک آرقه‌سندن ایشسیدیور ایدم. سخن ایستیورلر اما سڑک اوکزه بنی یوللامق ایستمیورلر ایمش. رفعتم! والدہ خانمی قالدروب ده سخن اول امر ده ایچ کوکه‌سی کیرمکه براقار ایسه و آنهمه کلوب سویلر ایسه حق تعالییدن امید ایلرم که بر شی اولور... انشاء الله حناب حق ایکی کنج آدمک قاننک دوکولسنه راضی اولماز. رفعتم اللھے اصمرلدم. جوابنی سریعاً بکلیورم. آه... آه!... آه!...

صالحه

بو مکتوبی تبیض ایتمکسزین کنزارک الله قودم یوللادم. او کون اخشمame قدر کوکلم قرار بولماز ایدی. او طهمده بر دوزی کزر ایدم. اخشمam پدر یمک یمکه چاغردیسه ده کیتمکه اوتاندم. همده کوزلرم یاش دوکمهدن بر دقیقه طورماز ایدیکه..... آه!... اون سنه‌لک بر سودا بر ساعتك ایچنده کوکلدن چیقمق!.... آه نه بر ساعت!... بیک ییله ده چیقماز! سویلان آدم انودلق!!! آه!... ایشته محال شیلر. نهایت او کیجه بعضیسی امید بخش و بعضیسی مأیوسیت کتورور بیک دوراو خلیالر قوردقدن صکره اویومشم. اویقونده بعضیسی طاتلی طلتلی و بعضیسی قورقولی قورقولی بیک دوری روپیالر کوردکدن صکره صباحلین اویانورم. بر ایکی دقیقه نره ده اولدیغمی نه حالده بولوندیغمی حاطرمه کتوره مم. نهایت کندیمی توپلادم. بر بیوک فلاکتک ایچینده بر بیوک تھلیکه ده بولوندیغمی آکلادم. بر کوشه‌یه چکیلورم. دوشونورم. اغلرم. بر ایکی ساعت بویله کچدکدن صکره بر ده پنجره دن بقارم که بر خانم کلیور.

Gördüğüm gibi Kamile Hanım'ın olduğunu tanıdım. Artık o sevinç!.... O sevinç!... Güya hep o kederden kurtuldum. Güya beni bir sürü düşman-ların elinden kurtarmak için gökten bir muin indi. Gönlüm karar bulmaz. Bir yerde duramam, kendi kendime söylemem ki:

- Elbette o iş için geliyor. Evet. Ah..... Şüphem yoktur... Aferin Rifat..... Bak anasını kandırdı da gönderdi..... Ah benim de Kamile Hanım gibi bir anam ola idi, kandırır idim... Amma..... Ah..... Bu benim anam..... Bu benim babam.... Hele baba.. Ah... Hiç adama söz söyletmeyiz!.... Bin defa kuraram ki gideyim söyleyim. Gittiğim gibi cesaret edemem, söyleyemem. Vücutum titremeye başlar.... Oh.... Olacak inşaallah! Bu iş bitecek.... Ka-mile Hanım anamı kandıracak... Oh Oh.... Kurtulduk!... Ya Rabbi... Şükür... Ah....Bin kere şükür!

Böyle diyerek odanın içinde bir düz geziyorum, bir de bakarım ki Ka-mile Hanım çıkıyor, gidiyor.

- Ah!...Gidiyor! Bir şey yapamadı!...Nasıl....Yoksa işi uydurdular da gidiyor mu? Ne bileyim. Ah..... Ya Rabbi.... Ah ya Rabbi!.... Lakin düşü-nerek.... Ah.... İşte, işte.... Düşünerek gidiyor!... Bir iş yaptılar ise anam gelecek bana söyleyecek... Hele dur bakalım... ah.... Nasıl geçmiyor bu za-man!... Nasıl uzandı saatler!....diyerek bir iki saat (bir iki saat saate bakarak yoksa beni sorsan bir iki ay) daha düşünmekle geçirdim. Bir de bakarım ki Gülzar kapıdan giriverir. Cebinden bir mektup çıkarır. Bana verir, bu mektubu nasıl aldım?.... Nasıl açtım?... Hiç bilmem... İşte nasıl yazıyor idi:

Ah!.... Saliham... Ah!...

کوردیکم کبی کامله خانمک اولدیغنى طاندم. آرق او سونج!... او سونج!
کویا هپ او کدردن قورتلدم. کویا بني بر سورى دشمنلرک الندن قورتارمق
ایچون کوکدن بر معین ایندی. کوکلم قرار بولماز. بر یرده طوره مم. کندی
کندیجه سویلرم که:

البته او ایش ایچن کلیور. اوست. آه... شبههم یوقدر... آفرین رفعت...
باق آنهسنى قاندردی ده کوندردی.... آه بنم ده کامله خانم کبی بر انام
اوله ایدی قاندرر ایدم... اما... آه.... بو بنم آنام.... بو بنم باهام...
هله بابا... آه... هیچ آدمه سوز سویلتزمزلر!.... بیک دفعه قورام که کیده
یم سویلهیم. کیتیدیکم کبی جسارت ایده مم. سویلهیه مم. وجودم دیتھ مکه
باشلار.... اوخ... اوله حق انشاء الله! بو ایش بیتھ جلک... کامله خانم انامی
قاندیره حق... اوخ... اوخ... قورتلدق یاری! شکر... آه بیک کرە شکر!

بویله دیهرك اوطنەنك ایچنده بر دوزى کزىرم، بر ده باقام که کامله خانم
چیقیور، کیدیور.

آه کیدیور! بر شى یاپەمدى! نصل... یوقسە ایشى اوپىردولر ده کیدیور
مى؟ نه بیلهیم. آه... یا ربى... آه یا ربى! لکن دوشونەرك.... آه... ایشته
ایشته... دوشونەرك کیدیور!... بر ایش یاپدیلر ایسه انام کلەجلک بکا
سویلهیه جلک.. هله طور بقالم... آه نصل کچمیور بو زمان!... نصل اوزاندى
 ساعتلر!... دیهرك بر ایکى ساعت (بر ایکى ساعت ساعته باقهرق یوقسە
بنى صورسەك بر اکى آى) دها دوشنمکله کچوردم. بر ده بقاام که کلزار
قپودن کېریپور. جبندن بر مكتوب چیقارر. بکا ویر. بو مكتوبى نصل
آلدم؟... نصل آچدم؟... هیچ بیلمم... ایشته نصل یازیور ایدى:

آه!.... صالحەم... آه!....

Bu son defadır ki sana yazıyorum!... Eyyah... Bu son defadır ki sana hitap ediyorum!... Sevdiğim! Altı senedir ki seni göremiyorum! Beraber konuşamıyoruz! Ah!... O mektepte olduğumuz zamanlar!... Ah o zamanlar!!! Nasıl çabuk geçti!... Nasıl kıymetini bilemedik!... Her dakikası dünyalar kadar değer idi! Ah.... Ah!... O zamanlar geçti de bir daha dönmeyecek!... Bir daha gözlerim Salihâ'yı göremeyecek!.... Bir daha konuşamayacağız!.... Altı yıldır sabrediyoruz, nasıl ediyoruz? Niçin ediyoruz? Bir ümit ile.... Evet bir ümit ile Yine görüşmek. Bir gün birleşmek.... Ümidiyle ... Lakin..... eyyah... eyyah!... Bu ümit bitti!.... Bu ümit daha yok!.... Evet yok!... Şimdi den sonra yok artık!... Anan, baban.... Ah.... O zalimler!.... Bizi birleştirmek istemiyorlar imiş!... Seni nişanlamışlar imiş!... Bir zengine, bir bilmem kime verecekler imiş!.... Evlendirecek kızları yok imiş artık!.... Ah bi-çare Rifat!.... Ah!... Zavallı Salihâ!... Ah!.. Ne yapalım?... Esiriz! Kendimize malik değiliz!... İstediğimizi yapamayız!... Evet kendimize malik değiliz. Lakin hayatımıza, mematımıza maliğiz!.... kendimizi sahrâ-yı ademe atabiliriz.... Orada hür yaşayabiliriz... bu dünyada hürriyet yok imiş!... Dünyanın en ziyade hürleri esir imişler!... Hemen bu dünyadan kurtulalım!.... Saliham, benim hançerim önümde duruyor. Ahitnamemiz ve senin gönderdiğin mektuplar koynumda duruyor ki onlar dahi kan ile boyansınlar!... Göz-yaşlarımız üzerlerine düşmüş. Kanımız da üzerlerine dökülsün!.... Saliham! Senden bu mektubun cevabını bekliyorum. Bir daha o güzel elinle yazılmış yazıyı göreyim!.... de sonra kendimi telef edeyim!... Sen de.... Saliham! Sen de!... Bildiğin.... İstediğin gibi yap..... Ah felek!.... Ah.... Bu sözü bana nasıl söyletirsin? Ah bu vücutlarımız toprak altına girecek!... Dökülecek, çürüyecek!!!! Eyyah, Eyyah!.... Senin o nazenin vücudun o gül gibi yüzün çürüyecek!.... Bir

بو صوک دفعه‌در که سکا یازیورم!... ایواه... بو صوک دفعه‌در که سکا
خطاب ایدیورم!... سودیکم! الی سنه‌در که سنی کوره میورم! برابر قونشه‌میورز!
آه!... او مکتبه اولدیغمز زمانلر!... آه او زمانلر!!! نصل چاقق کچدی!...
نصل قیمتی بیله‌مدک!... هر دقیقه‌سی دنیالر قدر دکر ایدی! آه!... آه!...
او زمانلر کچدی ده بر دها دوغه یه جاک!... بر دها کوزلرم صالحه‌بی
کورمیه‌جاک!... بر دها قونشه‌میه‌جغز!... الی بیلدر صبر ایدیورز. نصل
ایدیورز؟ نیچون ایدیورز؟... بر امید ایله.... اوت بر امید ایله... ینه
کورشمک. بر کون بدلشمک... امیدیله.... لکن.... ایواه... ایواه!... بو امید
بیتدی! بو امید دها یوق!... اوت یوق!... شمیددن صکره یوق آرتق!...
اناك باباک.... آه!... او ظالملر!... بزی بدلشیدیرمک ایستمیورلر ایمش! سنی
نشانلتمشلر ایمش!... بر زنکینه بر بلمم کیمه ویره جکلر ایمش!... اولندره
جاک قزلری یوغیمش ارتق!... آه بیچاره رفعت!... آه!... زواللی صالحه!...
آه!... نه پیام؟... اسیرز! کندیمزه مالک دکلز!... ایتدیکمزی پیامه‌یز!... اوت
کندیمزه مالک دکلز. لکن حیاتزه مماتزه مالکز!... کندیمزی صحرای عدمه
آته بیلورز... اوراده حر یشاوه بیلورز... بو دنیاده حریت یوغیمش!... دنیانک
اک زیاده حرلری اسیر ایمشلر!... همان بو دنیادن قورتوله لم!... صالحه‌م. بنم
خنجرم اوکمده طوریور. عهدنامه‌مز و سنک کوندردیک ک مکتوبه قوینمده
طوریور که انلر دخی قان ایله بولیانسونلر!... کوز یاشلریمز اوزرلرینه دوشمش.
قانمز ده اوزرلرینه دوکلسون!..... صالحه‌م! سندن بو مکتوبک جوابنی بکلیورم.
بر دها او کوزل الکله یازلیش یازویی کوره یم!... ده صکره کندیمی تلف
ایده یم!... سنده... صالحه‌م!... سنده!... بیلدیک ک... ایسته‌دیک ک کی
یاب... آه فلک!... آه!... بو سوزی بکا نصل سویلترسین؟ آه بو وجودلریز
طپیراق التنه کیره جاک!... دوکوله جاک!... چورویه جاک!... ایواه!... ایواه!
سنک او نازنین وجودک او کول کبی یوزک چورویه جاک!... بر

daha göremeyeceğim!... Lakin yok yok... Yanlış söyledim.... O mezarda çürüyecek şey etinden, kemiğinden ibaret bir şey. Sevişen ruhlarımızdır. Evet ruhlarımızdır ki bu cisim kafesinden kurtuldukları gibi görüşecekler... Ah şüphem yok ki görüşecekler. Cenâb-ı Hak böyle iki âşıgi ayırip bir daha görüşürtmememeye razı olmaz!.... Ah Saliham Ah!... Mektubu kapama ya gönlüm istemez.... Daha yazmak isterim, lakin elim kaldı, zihnim durdu... Gözlerim kan ile doldu, görmez oldu!... Hemen Allah'a ısmarlarım.... Ah.....Ah.....Ah!....

Sevdiğin Rifat

İşte ben bir hayırkı haber bekler iken bu mektubu okuduğumda aklım zayıf oldu , vücutum titremeye, gözyaşlarım çeşme gibi akmaya başlar. Ni-hayet kendimde olmadığımda hâlde mektubu okudum, bitirdiğim gibi mektup elimden düştü. Vücutuma fena hâlde bir titremek geldi. Bi-çare Gülzar şaştı, yüzüme bakıyor bir şey söylemeye cesaret etmez. Anide kendimi telef etmek istiyordum. Lakin vasıtam yok idi. Ah insan dünyadan ve dünyada en ziyade sevdiği şeyden ümidi kesmek ne müşkül şey!!!.... Nihayet kalemi aldım, elim vücutum titreyerek, göz yaşalarım aka aka, Rifat Bey'e son defa olarak bir iki söz yazmaya başladım:

Ah.... Rifatım ah!!!....)

Ecelimizin ve ecelden müşkül olan ilelebet Mufarakatımızın haberini getiren mektubunu aldım. Ah.... Ah... Bu güne nasıl yetişti! Bu gün ne kara gündür!... Ah... Baylıyorum... Ziyade yazmaya mecalim yoktur.... Ben dahi mukavelemiz üzre kendimi telef edeceğim!... Başka vasıtam yok, ancak kendimi

دها کوره میه جك... لکن یوق یوق... یاکلش سویلدم.... او مزارده چورویه جك شی اتدن کمیکدن عبارت بر شی. سویشان رو حلمزدر. اوت رو حلمزدر که بو جسم قفسنندن قورتولدقلری کبی کوریشه جکلر.... آه شببهه م یوق که کوریشه جکلر. جناب حق بویله ایکی عاشقی آیروب بر دها کورشدرا مامکه راضی اولماز!.... آه صالحهم آه!... مکتوبی قیامغه کوکلم ایستمز.... دها یازمق ایسترم. لکن الم قالدی. ذهنم طوردی.... کوزلیم قان ایله طولدی. کورمز اولدی!... همان اللهه اصمارلم.... آه... آه!.... آه!....

سودیک رفعت

ایسته بن بر خیری خبر بکلر ایکن بو مکتوبی او قودیغمده عقلم زائل اولدی. وجودم دیتره مکه کوز یا شلم چشمہ کبی اقمعه باشلر. نهایت کندمده اولدی یغم حالده مکتوبی او قودم. بیتوردیکم کبی مکتوب المدن دوشدی. وجودمه فنا حالده بر دیترمک کلدی. بیچاره کلزار شاشدی. یوزمه باقیور بر شی سویلمکه جسارت ایتمز. آنیده کندیمی تلف ایتمک ایستیوردم. لکن واسطهم یوغیدی. آه انسان دنیادن و دنیاده ان زیاده سودسکی شیدن امیدن کسمک نه مشکل شی!!! نهایت قلمی الدم الم وجودم دیتره یهرک کوز یا شلم آقه آقه رفعت بکه صوک دفعه اوله رق بر ایکی سوز یازمعه باشلدم:

آه.... رفعتم آه!!!....

اجلمزک و احلدن مشکل اولان الى الا بد مفارقتمزک خیری کتونن مکتوبکزی الدم. آه!... آه... بو کونه نصل یتیشدق! بو کون نه قره کوندر!... آه.... باسیلیورم... زیاده یازمعه بجام میقدر.... بن دخی مقاوله من اوزره کندیمی تلف ایده حکم!... بشقه واسطهم یوق انجق کندیمی



kuyuya atacağım.... Ah.... Rifatim Ah!..... Allah'a ismarlarım. Biz bu ömrü böyle fırakla geçirdik!.. İnşaallah öbür dünyada görüşelim... Ah....Ah! Rifatim, daha yazmak istiyorum, lakin yazamam! Eyyah!... hem de bizim için şimdiden sonra bir dakika bile yaşamak haramdır..... Hemen kendimizi bu dünyadan kurtaralım!...Allah'a ismarlarım.... Ah.... Ah....Ah....!!!

Sevdiğin

Saliha

قویویه آته جغم... آه... رفعتم آه!... اللھھ اصمارلم. بز بو عمری بولیله
فرالله کچوردک!... انشاءالله اوبر دنیاده کورشه لم... آه... آه! رفعتم. دها
یازمق ایستیورم لکن یازه مم! ایواه!.... همده بزم ایچن شمیدین صکره بر
دقیقه بیله یشامق حرامدر.... همان کندمزی بو دنیادن قورتاره لم!.... اللھھ
اصمرلم... آه... آه... آه!!!

سودیک

صالھ



T. Murad

Bu mektubu kapamaya, zarfa koymaya mecalim yok. Hemen bitirdiğim gibi Gülzar'ın eline bıraktım. Bi-çare kız da acemi mektubu elinde tutarak kapıdan dışarı çıkıyor. Lakin şu kadere bak. Şu bahta bak.... Anam sofada bulunmasın mı? Mektubu kızın elinden kapıp pedere götürmesin mi?.... Ben Gülzar çıktıktan sonra bulduğum yerde donmuş gibi kalmışım. Aklimı şaşırımışım. Gözlerimi bir yere dikmişim... Bir dakika geçer geçmez anam koşarak ağlayarak gelir. Kapıyı şiddetle itiverir. Gelir boynuma sarılır, beni öper, kucaklar, gözyaşları çeşme gibi yüzüme dökülür! Ben ne olduğumu, nerede bulduğumu anlayamam. Daha kendime gelemem, anam:

- Ah! kızım! Kızım! Kendine gel!.. Ah bi-çare ben!... Ah zavallı ben!.... Az kaldı öksüz kalır idim! Ah! Bin şükürler o dakikaya! Ne hayırlı dakika imiş, o ki ben odadan çıktım da Gülzar'a rast geldim!! Ah! Kızım Ah! Korkma... Düşünme Muradın hasıl olacak. Senin için korkulacak şey yok artık. Pederini de kandırdım seni Rıfat Bey'e vereceğiz....

Dediği gibi kendimi topladım, artık öyle bir meyusiyetten sonra böyle ümid-bahş bir söz işitmek! Böyle bir ümide dönmemek!!! Oh ne büyük şey!..... Lakin insan kedere dayanamadığı gibi sevince o kadar daha ziyade dayanamaz. Vücutum titremeye başlar! Gözyaşlarım çeşme gibi anamın göğsüne dökülür! Hüngür hüngür ağlamaya başlarım. Birazdan sonra zihnim azıcık karar bulur. Vücutum biraz rahat eder. Bir de Rıfat Bey hatırlıma gelir birden bire benzim değişir:

- Ah..... Rıfat Bey..... Rıfat Bey....Rıfat Bey kendini telef etmiş ben ne ümit ederim!!

ط. مراد

بو مكتوبى قىامعه ظرفه قويمعه جمال يوق. همان بيتوردىكم كېيىكلىزارك الله براقدم. بىچاره قىدە عجمى مكتوبى الندە طوتەرق قپۇدن طيشاري چىقىور. لكن شو قدره باق. شو بختە باق... انام صوفەدە بولنمسونى؟ مكتوبى فرڭىزنىن قاپوب پدرە كتۇرسونى؟... بن كلىزار چىقلەقدەن سىكىر بولنديغىم يىرە طۇنىش كېيىقلىشىم. عقلىمى شاشىرىشىم. كوزلىرى بىر يە دىكىشىم... بىر دقىقە كېچىر كېچىز آنەم قوشەرق اغلىيەرق كلور. قېپۇنى شەلتەلە ايتىويير. كلور بويىنمە صارايلىور بىنى اوپىر. قوجاقلىر. كوز ياشلىرى چىشمە كېيىي يۈزىمە دوکىلىر! بن نە اولدىيغىنى نىرە بولنديغىمى اكلىيەمم. دەا كىندىمە كلەمم. آنەم:

-آه! قزم!... قزم!... كىندىكە كىل!.. آه بىچارە بن!... آه زواللى بىن!... آز قالدى اوکسز قالور ايدم. آه! بىك شىكىر او دقىقەيە! نە حىرىلى دقىقە ايمىش او كە بن او طەددەن چىقىدم دە كلىزاره راست كىلدە!!! آه! قزم آه! قورقەمە.... دوشۇنگە.... مرادك حاصل اولەحق. سىنك اىچۇن قورقولەحق شى يوق ارتق. پىركى دە قاندرىم. سى رفعت بىك وىرە جىز....

دىدىكى كېيىكلىزارك الله براقدم. آرتق اوپىلە بىر مأيوسىتىدەن سىكىر بويىلە اميد بخىش بىر سوز اىشتىمك! بويىلە بىر اميد دوغىك!!! اوخ.... نە بىيوك شى!.... لكن انسان كىدرە طيانەمدىيغى كېيى سونجە او قدر دەا زىيادە طيانەماز. وجودم دېتە مكە باشلىر! كوز ياشلىرم چىشمە كېيى آنەمك كوكىستە دوکىلىر! هونكۈر ھونكۈر اغلىمغە باشلىرم. بىر آزىز سىكىر ذەنەم ازاچق قرار بولور. وجودم بىر آز راحت ايدر. بىر دە رفعت بىك خاطىرمە كلور بىردىن بىر بىكىم دىكىشىر:

-آه.... رفعت بىك.... رفعت بىك... رفعت بىك كىندىنى تلف اىتمىش بىن نە اميد ايدرم!!!

- Yok kızım, yok! Korkma. Gülzar'a ben söyledidim, şimdi gitmiş söylemiş. O da şimdi sevinmektedir.

- Bu sözü de işittiğim gibi bütün bütün rahatlandım. Gözlerimi sildim. Anamın elini öptüm. Anam pederime götürdü, onun dahi elini öptüm, yanına aldı....

Nihayet bir aydan sonra gelin oldum. Lakin Rifat Bey'in evine geldim. Çünkü Kamile Hanım oğlunun güveyi girmesine razı olmaz imiş ve hatta Rifat Bey'in ricası üzere anama geldiği vakitte dahi orasını teklif etmemiş imiş. Nihayet evlendikten bir sene sonra kayın pederim vefat eyledi. Üç sene sonra Kamile Hanım dahi öldü.

- Ah bi-çare Kamile Hanım Ah! Beni ne kadar seviyor idi. Saliha Hanım kendi ser-güzeştińi bitirdiği gibi yine dikişine başlar, Ayşe Kadın:

- Ah! Hanım sen de şok şakmış. Onun işün şabuk ihtiyarlamış, zavallı Hanım!

diyerek kalkıp matbahaya gider

- یوق قزم یوق! قورقمه. کلزاره بن سویلدم. شمدی کیتمش سویلمش. او ده شمدی سونمکده در.

- بو سوزی ده ایشتديكم کې بتون بتون راحتلدم. کوزلرمى سیلدم. آنهملک النى اوپدم. آنهم پدرمه کتوردی آنک دخى النى اوپدم يانه آلدی....

نهايت بر آيدن صکره کلین اولدم. لکن رفعت بک اوینه کلدم. چونکه کامله خامن اوغلىنىڭ كوكە يى كىرمسىنە راضى اولماز ايمش. و حتى رفعت بک رجاسى اوزره آنهمه کلدىكى وقتده دخى اوراسنى تکلیف ایتمامش ايمش. نهايت اولندىكىن بر سنه صکره قاين پدرم وفات ايلدى. اوج سنه صکره کامله خامن دخى اولدى.

- آه بىچارە کاملە خامن آه! بى نه قدر سوپۇر ايدى.

صالحە خامن کندى سرکذىشنى بتو ردېكى کې ينه دىكىيشه باشلر. عايشه قادىن:

- آه خامن سن ده شوق شقىمىش. آنک ايشون شابوق اختيارلىش. زواللى خامن!

دېھرەك قالقوب مطبعە كىيدر.



Y. Talat Bey

Gelelim Talat Bey'e: Talat Bey, Rifat Bey ile Saliha Hanım'ın beynindeki aşk ve muhabbetin semeresi olup, gayetle güzel ve akıllı bir çocuk idi. Saliha Hanım'ın kayın pederi ile kayın valideyi vefat ettikleri gibi anası ve babası dahi terk-i dar-ı fena ve sevgili zevci ihtiyar-ı dar-ı beka etmiş olduğundan bi-çarenin Talat Bey'den başka kimsesi yok idi. Bu sebepten Talat Bey'i bir derecede sever idi ki Talat Bey akşam biraz geç kalsa:

- Aman oğluma ne oldu! Oğlum daha gelmedi!....

- diye deli olur idi. Her ana oğlunu sevecek a. Lakin bizim Saliha Hanım bir çok sebebe mebni, oğlunu başka analardan pek çok ziyade sever idi. Bunun ile beraber Saliha Hanım'ın akıl ve dirayetine bak ki derundenki muhabbetini oğluna bildirmez, nazlı alıştırmaz, çünkü malum a! Öyle nazlı alışan bazı çocuklar.... Gençler.....

Talat Bey, pederi vefat ettiği vakitte mahalle mektebinde devam ediyor idi. Rifat Bey'in vefatından sonra Saliha Hanım oğlunu bir iki sene daha sıbyan mektebinde ve sonra rüşdiyede okuttu. Talat Bey, on altı yaşında iken mekteb-i rüşdiyye imtihanını verip bütün İstanbul gençleri yaptıkları gibi bir dairenin bir kalemine (Hangi dairenin hangi kalemi olduğunu zikr etmek lüzumsuzdur zannederim) dâhil oldu. İşte iki sene var idi ki o kaleme devam ediyor idi. Talat Bey nazik ve latif bir çocuk olup daima yüzü güler idi ve tabiatında kibir ve hased gibi ahlak-ı zemime bulunmadığından başka, çapkınlık ve hovardalıkta dahi bütün bütün bıhaber olup gayetle uslu olduğundan gerek kalem şerikleri ve gerek bilcümle bildikleri kendini pek çok severler idi. Yukarıda dediğimiz gibi Talat Bey

ی. طلعت بک

کله لم طلعت بکه: طلعت بک رفعت بک ایله صالحه خانمک بیننده کی عشق و محبتک ثمره سی اولوب غایتله کوزل و عقللی بر چوچق ایدی. صالحه خانمک قاین پدریله قاین والدہ سی وفات ایتدکلری کبی انساپی و باباسی دخی ترک دار فناایتمش اولدیغندن بیچاره نک طلعت بکدن بشقه کمسه سی یوغیدی بو سبیدن طلعت بکی بر درجه ده سور ایدی که طلعت بک اقسام بر آز کج فالسه: -آمان اوغلمه نه اولدی! اوغللم دها کلمدی!...

- دیه دلی اولور ایدی. هر آنا اوغلنی سوه جک آ. لکن بزم صالحه خانم بر چوق سبیه منی اوغلنی بشقه آنالردن پک چوق زیاده سور ایدی. بونک ایله برابر صالحه خانمک عقل و درایته باق که دروننده کی محبتی اوغلنه بیلدمر نازلی آلیشدرماز. چونکه معلوم آ... اویله نازلی آلیشان بعض چوچقلر... کنجلر...

طلعت بک پدری وفات ایتدیکی وقتده محله مکتبنده دوام ایدیبور ایدی. رفعت بکاک وفاتنندن صکره صالحه خانم اوغلنی بر ایکی سنه دها صبیان مکتبنده و صکره رشديه ده اوقوتی. طلعت بک اون آلتی یاشنده ایکن مكتب رشديه امتحاننی ویروب بتون استانبول کنجلری یاپدقلری کبی بر دائره نک بر قلمنه (هانکی دائره نک هانکی قلمی اولدیغنى ذکر ایتمک لزومسزدر ظن ایدرم) داخل اوولدی. اشته ایکی سنه وار ایدی که او قلمه دوام ایدیبور ایدی. تلعت بک نازک و لطیف بر چوچق اولوب دائما یوزی کولر ایدی. و طبیعتنده کبر و حسد کبی اخلاق ذمیمه بولنمدیغندن باشقه چاپقینلوق و خوارالقدن دخی بتون بتون بیخبر اولوب غایتله اوصلى اولدیغندن کرک قلم شریکلری و کرک بلجمله بیلدکلری کندیخی پک چوق سورلر ایدی. یوقاریده دیدکمز کبی طلعت بک

tabii olarak şen ve yüzü güler bir çocuk iken birkaç gün var idi ki bir düşünmeye dalmış idi. Hiç yüzü dudağı gülmez idi. Yolda geçer iken bile kendinde bir dalgınlık görünüyor idi ki bildiklerinden her gören:

- Canım şu çocuğa ne oldu? Başka ahlak mı peyda eyledi?... Yoksa Allah esirgeye bir meraklık mı geldi kendisine?... Yoksa bir kederi mi var? Diğer:

- Dün yolda yüz yüze rast geldik. Hiç aşinalık etmedi. Ben ses verdim, bakarım ki güya uykuda imiş de birden bire uyanır gibi sıçradı. Sebebini sordum, bir baş ağrısına uğradım dedi. Yazık! Yanarım şu çocuğa! -diyor idi.

İşte bi-çare Talat böyle bir hâl peyda etmiş idi. Zavallı hayli de zayıflamış idi. Kalemde şerikleri, yolda tesadüf ettiği bildikleri bunun hâlinde hayran olup -Birader sana ne oldu? diye sorduklarında bir baş ağrısını bahane ediyor idi. Kimi Beyoğlu'nda bir hekim, kimisi bilmem nerede bir eczacı, kimi Üsküdar'da bir hoca ve kimi bit pazarında bir üfleyici tavsiye eder idi. Her birinin binlerle hastaları iyi etmiş olduğunu söyler idi.

Talat Bey ise bunlara hiç kulak asmıyor idi. Çünkü hastalığını ancak kendisi bildiği gibi ilacını dahi kendisi bilir idi. Amma elinde değil idi. İşte bi-çarenin dalgınlığı, şaşkınlığı, düşündüğü hep bu idi. Talat Bey'in derdi o vakit hiç kimseye malum değil idi. Çünkü zavallı çocuk derdini sırt tutar idi, hiç kimseye söylemez idi. Lakin bu türlü dertler günden güne büyür, artar, bir derecede artar ki mestur bulunduğu kabı kılıflı patlatır yırtar da meydana çıkar. Meydana çıkar da ummadığın adamlara dahi malum olur. Nasıl ki biz Talat Bey'in şu hâlini merak edip sormak

طبعی اولهرق شن و یوزی کولر بر چوچق ایکن بر قاچ کون وار ایدی که بر دوشنمکه طلمشیدی. هیچ یوزی طوداغی کولمز ایدی. یولدہ کچر ایکن بیله کندندن بر طالغنلک کورینیور ایدی که بیلدکلرندن هر کورن:

-جانم شو چوجعه نه اولدی؟ بشقه اخلاقمی پیدا ایلدی؟... یوقسه الله اسیرکیه بر مراقلق می کلدی کندوسنه؟... یوقسه بر کدری می وار؟ دیکری:

-دون یولدہ یوز یوزه راست کلدک. هیچ آشنالق ایتمدی. بن سس ویردم. باقم که کویا اویقوده ایمش ده بردن بره اویانور کی صجرادی. سببی صوردم. بر باش اغرسنه اوغرادم دیدی. یازیق! ینارم شو چوجعه- دیور ایدی.

اشته بیچاره طلعت بوله بر حال پیدا ایتمش ایدی. زواللی خیلی ده ضیفلمش ایدی. قلمده شریکلری یولدہ تصادف ایتدیکی بیلدکلری بونک حالندن حیران اولوب -برادر سکا نه اولدی؟- دیو صوردقلنده بر باش اغرسی بجهانه ایدیور ایدی. کمی بک اوغلنده بر حکیم کیمی بیلمم نره ده بر اجزاجی کمی اسکدارده بر خواجه و کمی بت بازارنده بر افليحی توصیه ایدیور ایدی. هر بربنک بیکلرله خسته‌لری ایچی ایتمش اولدیغنى سویلر ایدی.

طلعت بک ایسه بونله هیچ قولق اصمایور ایدی. چنکه خسته‌لغی انجق کندوسی بیلدیکی کبی علاجني دجی کندوسی بیلور ایدی. اما النده دکل ایدی. ایشته بیچاره نک طلغنلگی شاشقینلغی دوشوندیکی هب بو ایدی. طلعت بک دردی او وقت هیچ کمسه‌یه معلوم دکل ایدی. چونکه زواللی چوچق دردینی سر طوتار ایدی. هیچ کمسه‌یه سویلمز ایدی. لکن بو دورلو دردلر کوندن کونه بیور. آرتار. بر دره جهده آرتار که مستور بولندیغى قابی قیلفى پاتلادر. بیتار ده میدانه چیقار. میدانه چیقار ده اومندیغك آدمله دخی معلوم اولور. نصل که بز طلعت بک شو حالنى مراق ایدوب صورمك



şöyle dursun, Talat Bey'i hiç tanımadığımız hâlde bi-çarenin derdi meyda-na çıkış fesane hükmüne girdiği gibi, bize dahi malum olur ve Talat Bey'in yalnız şu hikâyesiyle kanaat etmeyip evvelinde ser-güzeşti ve anasının babasının ahvalini tahlük ve bilmeyenlere dahi bildirmek için tahrir etmeye mecbur eder. Şöyled ki:

شويله طورسون طلعت بىكى هىچ طانيمدىغىمىز حالدە بىچارە ناك دردى ميدانە چىقوب فسانە حكمىنە كىرىدىكى كې بىزه دخى معلوم اولور. و طلعت بىك يالكز شو حكايەسىلە قناعت ايتىميوب اولندن سرگىذشتى و اناسىنک باباسىنک احوالنى تحقىق و بىلىمینىنرە دخى بىلدۈركە اىچجون تحرير ايتىمكە مجبور ايدر. شويله كە:



H.A. Hacı Baba - Taassuk-i Talat

Aksaray'dan Bayezit'e çıkan caddede bundan birkaç sene evvel Hacı Mustafa isminde bir tütüncü var idi ki ihtiyarlığına riayeten ekseriya Hacı Baba derler idi. Bu Hacı Baba altmış yaşını mütecaviz, boyu kısa ve şişmanca, sakalı süt gibi bembez bir zat olup göğsünü daima açık ve kollarını dirseklerine dek sıvalı tutar ve bir iskemle üzerine oturup marpuç bir dakika ağzından bırakmaz idi. Birisi tütün almaya gelse, Hacı Baba nargileden daha bir iki nefes çektiğten sonra kemâl-i teenni ile kalkıp tütünü tartar ve müşterinin kutusuna koyup yahut kâğıda sarıp müşterinin önüne atar ve terziyi bir vechile bırakır idi ki gürültüsü adı dükkânı sarsar idi. Bu Hacı Baba gayetle tamahkâr ise de titiz ve hadidü'l-mizâc olduğundan müşterilere öyle çok iltifat filan etmez. Birisi dükkâna girip otursa Hacı Baba kesesini önüne atar, bir de merhaba der, bir iki saatten sonra bir lakkırtı ya söyler ya söylemez, müşterinin birisi tütün sert imiş, yaşı imiş filân diyerek biraz mirlansa Hacı Baba cevap vermemeksinin tütünü boşadup kutusunu ve parasını sokağa atar, şurası tuhaf ki bununla beraber Hacı Baba'nın müşterileri eksik olmaz. Her tütünden ziyade müşterisi var. Hepsinden ziyade kazanır, hem de Hacı Baba'nın müşterilerinin çoğu öyle yirmi kırk paralık tütün alanlardan olmayıp kutularını bir çaryek meciidiye ile dolduranlardan idi. Her nasıl ise uzatmayalım, bizim Talat Bey, üç dört seneden beri tütünne alışmış olup Laleli kurbunda bir tütuncünün müşterisi idi ki her gün kaleme gider iken ondan tütün alır idi. Bir gün Talat Bey Hacı Baba'nın dükkânının önünden geçer iken -Bir de şu tütünden kırk paralık tütün alayım, baka-yım bunun tütünü nasıldır ki herkes buna bu kadar rağbet ediyor- diyerek Hacı Baba'nın dükkânına yanaşır, tütün ister. Hacı Baba nargileden daha bir iki nefes çekince kalkıp tütünü tartınca Talat Bey, aşağı

يا . حاخى بابا - تعشق طلعت

آق سرایدن بازیزیده چیقان جاده ده بوندن بر قاچ سنه اول حاجی مصطفی اسمنده بر توتونجی وار ایدی که اختیارلغنه رعایة آکثريا حاجی بابا دیرلر ایدی. بو حاجی بابا التمش یاشنی متجاوز. بویسی قیصه و شیشمانجه. صقالی سود کبی بن بیاض بر ذات اولوب کوکسنسی دائمآ آچیق و قوللرینی دیرسکلرینه دك صیوالی طوطار و بر اسکمله اوزرنیه اوترووب ماریوجی بر دقیقه اغزندن برquamaz ایدی. بریسی توتون المغه کلسه حاجی بابا نارکیله دن دها بر ایکی نفس چکدکدن صکره کمال تائی ایله قالقوب توتونی تارتار و مشترینک قوتونسنه قویوب یاخود کاغده صاروب مشترینک اوکنه آثار و ترازوی بروجه ایله براقر ایدی که کورلديسي عادی دکانی صرصار ایدی. بو حاجی بابا غایته طمعکار ایسه ده تیتیز و حديد المزاج اولدینگندن مشتریلر اویله چوق التفات فلاں ایتمز. بریسی دکانه کیروب اوتروسه حاجی بابا کیسەسخ اوکنه آثار. بر ده مرحبا دیر. بر ایکی ساعتندن صکره بر لفردی یا سویلر یا سیلمزممشترینک بریسی توتون سرت ایمش یاش ایمش فلاں دیهرك بر آز ملنیسە حاجی بابا جواب و پرمکسزن توتون بوشادوب قوتونسنى و پاره سخن سوقاغه آثار. شوراسی تحف که بونکله برابر حاجی بابانک مشتری لری اکسک اوملاز. هر توتونجیدن زیاده مشتریسى وار. هپسندن زیاده قرانور. همده حاجی بابانک مشتریلینک چوغى اویله یکرمی فرق پاره لق توتون آلانلردن اولیوب قوتولرینی بر چاریک مجیدیه ایله طولدرانلردن ایدی. هر نصل ایسه اوزاتیمیه لم. بزم طلعت بک اوج درت سنه دن برو توتونه آللشمش اولوب لالهلى قرینه بر توتونجیدن مشتریسى ایدیکه هر کون قلمه کیدر ایکن آندن توتون آلور ایدی. بر کون طلعت بک حاجی بابانک دکاننک اوکنندن کچر ایکن -بر ده شو توتونجیدن فرق پاره لق توتون آله یم بقایم بونک توتونی نصلدر که هرکس بوكا بو قدر رغبت ایدیور- دیهرك حاجی بابانک دکانه یناشور. توتون ایستر. حاجی بابا نارکیله دن دها بر ایکی نفس چکنجه قالقوب توتونی تارتنه طلعت بک آشاغی

yukarı bakar iken gözü dükkânın üstündeki cumbaya ilişir. Kafesin içinde bir güzel çehre görür. Kafes de seyrekçe, içindeki pekala fark olunur. Talat Bey'in gözleri kamaşır. Bir daha bakayım derken terazinin gürültüsü gözlerini beri tarafa celb eder. Tütünü alır, giderken bir daha cumbaya bakar. Gördüğü şey evvelki defadan daha bir kat güzel görünür. Bi-çare çocukçağınız o vakte kadar öyle bir güzel görüp sevdigi yok idi. Böyle bir mübtedinin gönlü ne kadar kolay müteessir olur malum ya. Talat Bayezit'a doğru çıkar. Amma zihni oradan ayrılamaz. Tütüncünün cumbası hayalhanesinde tecessüm ettikçe eder. Kaleme gider, yine bu efkar ile meşgul. Kalemden döner iken tütünü tükenmemiş idiyse de yine kırk paralık tütün alır. Cumbaya bakar, yine aynı şey, evine gider. Aklı yine onun ile meşgul, yatağa yatar, uyku yok, bir düzү düşünür, bir sevinir, bir keder eder. Kararı kalkar, bir yerde duramaz, sabahla evinden çıkar, tütüncüye uğrar, tütünü var iken bir daha tütün alır. Cumbanın keyfiyeti daima o. Nihayet birkaç gün böyle gider.

Bir gün Talat Bey, ber-mutad tütün almaya gider. Tütüncü tütünü tartar iken Talat Bey, yüzünü cumbaya çevirip bakakalmış idi. Hacı Baba tütünü hazırlar, Talat'ın önüne atar. "Buyur efendi" der. Amma kime söylersin, herifin aklı başka yerde. Hacı Baba:

- A yol!... Alsan a tütünü.. Ne bakıyorsun? Şaşkın mısın? Nesin! Tuhaftı!...

diyerek çıkışmaya başlar. Talat mahcup olup tütünü alır gider. Giderken bir daha göz kaldırıp bakar ki cumbadaki gülüyör, işte Talat Bey'e bu gün başka bir meşguliyet. Kızın bu gülmesine bir mana vermek ister:

یوقاری باقر. ایکن کوزی دکانک اوستنده کی جومبه یه ایلیشور. قفسک ایچنده بر کوزل چهره کوکور. قفس ده سیرکجه. ایچنده کی پک اعلا فرق اولنور. طلعت بک کوزلری قماشر. بر دها بقایم دیرکن ترازونک کورولدیسی کوزلرینی بری طرفه جلب ایدر. توتونی آلور. کیدرکن بر دها جومبه یه بقار. کوردیکی شی اولکسی دفعه دن دها بر قات کوزل کورینور. بیچاره چوجقچغزک او وقتنه قدر اویله بر کوزل کوروپ سودیکی یوغیدی. بویله بر مبتدینک کوکلی نه قدر قولای متائر اولور معلوم یا. طلعت بازیزده طوغزی چیقار. اما ذهنی اورادن آیریله مز. توتونخینک جومبه سی حیالخانه سنده تجسم ایتدکجه ایدر. قلمه کیدر بینه بو افکار ایله مشغول. قلمدن دونر ایکن توتونی توکنمامش ایدیسه ده بینه قرق پاره لق توتون آلور. جومبه یه بقار. بینه عینی شی. اوینه کیدر. عقلی بینه آنک ایله مشغول. یتاغه یتار. اویقو یوق. بر دوزی دوشنور. بر سوینور. بر کدر ایدر. قراری قالقار. بر یرده طوره ماز. صباحله اوندن چیقار توتونجیه اوغرار. توتونی وار ایکن بر دها توتون آلور. جومبه نک کیفیتی دائم او. نخایت بر قاج کون بویله کیدر.

بر کون تلعت بک بر معناد توتون آملعه کیدر. توتونجی توتونی تارتار ایکن طلعت بک یوزنی جومبه یه چویروپ باقه قالمشیدی. حاجی بابا توتونی حاضرلر. طلعتک اوکنه آثار. بیور افندي دیر. اما کیمه سویلرسین. حریفك عقلی بشقه یرده حاجی بابا:

-آیول... آلسه ک آ توتونی... نه باقیورسین؟ شاشقین میسین؟ نه سین! تحف
به!...

دیه رک چیقشمغه باشلار. طلعت محجوب اولوب توتونی آلور کیدر. کیدرکن بر دها کوز قالدروب بقار که جومبه ده کی کولیور. ایشته طلعت بکه بو کون بشقه بر مشغولیت قزک بو کولسنه بر معنا ویرمک ایستر.

- Benim şaşkınlığımı mı güldü? Yoksa bu gülmek bir muhabbet alamet mi midir?... - diyerek ve itab-ı zihn ederek yukarı çıkar iken eski müşterisi olduğu tütüncü:

- Bey Efendi, görünmüyorsunuz, ne oldunuz? Oturmaz misiniz biraz? diyerek dükkâna girmesini teklif eder. Talat Bey dahi döner oturur. Dükkan'da bir ihtiyar dahi var idi. Bu üç kişinin beyنinde şu mükaleme cereyan eyledi:

Tütüncü - Bey Efendi, tütünü nereden alıyorsunuz? Bizim tütünü beğenmiyor musunuz?

Talat - Yok, yine sizin tütün daha iyi, fakat Ahbabımın biriyle beraber geliyor idik de. Şu aşağıdaki Hacı Baba'dan kendisi aldı beni de almaya mecbur eyledi. Fakat çok sert.....

İhtiyar- Hangi Hacı Baba?... Hacı Mustafa mı? Aman ne kadar hazzetmem şu adamı... Ne kadar muzi müseyyib müzevvir Pek çok adamların canını yakmış.....

Talat Bey, Hacı Baba'ya dair tafsilat almak ister, kizararak, sarararak kulak verip işitir.

Tü - Şaşarım şu adama on beş on altı sene evvel bunun beş parası yok idi, borcu da var idi, hatta bana dahi danışmış idi. İflas etmek istiyor idi. Şimdi hayli parası var derler. Nasıl kazandı, anlayamam. Yoksa buyurduğunuz gibi hep dolandırıcılık ile mi kazanmış?

İ - Dolandırıcılık da etmiş, ticaretten de hayli kazanmış. Fakat bunun asıl zengin olması karısının sayesindedir. Haniye on dört sene kadar var evlenmedi mi idi? İşte o vakit bir dul kararı aldı. Bir sene beraber yaşadılar, kararı ölü, buna pek çok mal bıraktı.

—بنم شاشغینلغمه می کولدی؟.. یوقسه بو کوملک بر محبت علامتی
میدر؟... دیهرك و اتعاب ذهن ایده رک یوقاری چیقار ایکن اسکی
مشتریسی اولدیغی توتونجی:

بک افندی کورنیورسکر. نه اولدیکز؟ او تورماز میسکز بر آز؟

دیهرك دکانه کیرمسنی تکلیف ایدر. طلعت بک دخی دونر او تورور. دکانده
بر اختیار دخی وار ایدی. بو اوج کشینک بیننده شو مکالمه جریان ایلدی:

توتونجی - بک افندی توتوئی نره دن آلیورسکر؟ بنم توتوئی بکنمیورمیسکر؟

طلعت - یوق. بینه سزک توتون دها ای. فقط احبابمک بربله برابر کلور
ایدک ده. شو اشاغیده کی حاجی بابادن کندوسی آلدی بني ده آلمغه مجبور
ایلدی. فقط چوق سرت....

اختیار - هانکی حاجی بابا؟... حاجی مصطفی می؟ امان نه قدر حظ
ایتمم شو آدمی... نه قدر موزی... مسیب... مزور... پک چوق آدلرک
جانی یاقمش...

طلعت بک حاجی بابایه دائئر تفصیلات المق ایستر. قزارارق صاراراق قولق
ویروب ایشیدر.

تو - شاشارم شو آدمه. اون بش اون آلتی سنه اول بونک بش پاره سی
یوغیدی. بورجی ده وار ایدی. حتی بکا دخی طانشمیدی. افلاس ایتمک
ایستیور ایدی. شمدى خیلی پاره سی وار دیلر. نصل قزاندی اکلایه مام.
یوقسه بیوردیکز کبی هب طولندریجیلیق ایله می قرانمش؟

—طولندریجیلیق ده ایتمش. تجارتدن ده خیلی قرانمش. فقط بونک زنکین اولمسی
قاریسنک سایه سنده در. هانیا اون دورت سنه قدر وار اولنمدیمی ایدی؟
ایشته او وقت بر طول قاری آلدی. بر سنه برابر یشادسلر. قاری اولدی.
بوکا پک چوق مال برآقدی.

Tü - Evladı oldu mu o karı ile?

İ - Yok, lakin karının başka kocadan bir kızı var idi. Miras o kızı kaldı.

Tü - Ey, kız şimdî Hacı Baba'nın evinde mi?

İ - Evet

Tü - Tuhaf!... Ben yalnız bir ihtiyar kadın görürrüm ki Hacı Baba'nın evine girer, çıkar, hiç başka kadın gördüğüm yok.

İ - Ha. Kızı hiç evinin kapısından çıkarmaz. Taassubundan mı? Kışkancıdan mı? Korkusundan mı? Ne bileyim. Tuhafi neresi ki görüşü kadın da sokmaz evine. Evlendirecek kızım yoktur diyor. Ne ümidi var? Anlayamam. Malî elinden gitmesin diye bi-çare kızı evlendirmeyecek mi? Ne yapacak?...

Talat Bey, bu mükalemeden istediginden ziyade malumat aldı. Amma ci fayda ki aldığı malumattan müteselli olacak yerde büsbütün meyus oldu. Talat'ın efkârında iki ümit var idi. Biri kızı dışarı bulup bir takiple ifade-i meram etmek ve diğeri anasına keşf-i raz edip kızı istemek için göndermek. Fakat ihtiyarın (Kızı evinin kapısından çıkarmaz) ve (Görücü kadın evine sokmaz) deyişi bi-çare çocuğun bütün bütün ümidi ifna eder. Yeis getirir. Zavallı, dükkândan çıkar. Kaleme gider. Kalemden çıkar. Evine gelir. Hiçbir dakika bu hülya zihنinden eksik olmaz. Bir derde uğrar. Devasını bilmez. Çaresini bulamaz. Meyus olur. Meyus olur da neden meyus olur? Başka şeyden değil. Canından meyus olur. Dünyadan meyus olur. Çünkü böyle bir mahrumiyetin indinde Talat için cihanı bırakmak, canından ayrılmak bir şey demek değil. İşte zavallı ne felakete uğramış idi, ne belaya müptela olmuş idi teemml olunsun! İşte bu günlerde idi ki Talat Bey'in dalgınlığını herkes merak eder idi. Bu günlerin biri idi

تو- اولادی اولدیمی او قاری ایله؟

ا- یوق. لکن قارینک بشقه قوچه‌دن بر قزی وار ایدی. میراث او قزه
قالدی.

تو- ای قز شمدی حاجی بابانک یاننده می؟

ا- اوت

تو- تحف!.... بن یالکز بر اختیار قادین کوکرورم که حاجی بابانک اوینه
کیرر چیقار. هیچ بشقه قادین کوردیکم یوق.

ا- ها. قزی هیچ اوینک قپوسندن چیقارماز. تعصبندگی؟ قیزغانخندگی؟
قورقوسنندگی؟ نه بیله‌یم. تحفی نره سی که کوربجی قادین ده صوqماز اوینه.
اولندره جل قزم یوقدر دیور. نه امیدی وار؟ آکلایهم. مالی الندн کتمسون
دیو بیچاره قزی اولندرمیه جکمی؟ نه پیاجق؟

طلعت بک بو مکالمه‌دن ایستدیکنند زیاده معلومات آلدی. اما چه فائده که
آلدیغی معلوماتن متسلی اوله‌حق یرده بسبتون مأیوس اولدی. طلعتک افکارنده
ایکی امید وار ایدی. بری قزی طیشاری بولوب بر تقریله افاده مرام ایتمک و
دیکری انسنه کشف راز ایدوب قزی ایستمک ایچجون کوندرملک. فقط اختیارک
(قزی اوینک قپوسندن چیقارماز) و (کوربجی قادین اوینه صوqماز) دیشی بیچاره
چوچغلک بتون بتون امیدینی افنا ایدر. یأس کتورو. زواللی دکاندن چیصار.
قلمه کیدر. قلمدن چیقار. اوینه کلور. هیچ بر دقیقه بو خلیا ذهنندن اکسک
اولماز. بر درده اوغرار. دواسنی بیلمز. چاره سنی بوله‌ماز. مأیوس اولور. مأیوس
اولورده ندن مأیوس اولور؟ بشقه شیدن دکل. جانندن مأیوس اولور. دنیادن
مأیوس اولور. چونکه بویله بر محرومیتك عنندنده طلعت ایچجون جهانی برآقمق،
جانندن آیریلملق بر شی دیک دکل. ایشته زواللی نه فلاکته اوغرامش ایدی.
نه بلایه مبتلا اولمش ایدی. تأمل اولونسون! ایشته بو کونلرده ایدیکه طلعت
بکک طالغینلغنی هرکس مراق ایدر ایدی. بو کونلرک بری ایدی

ki Saliha Hanım ile Ayşe Kadın dahi Talat Bey'e bir hâl olduğunu anladılar ve Ayşe Kadın bir dereceye kadar sebebini dahi keşfeyledi.

که صالحه خانم ایله عایشه قادین دھی طلعت بکه بر حال اولدیغنى اکلا ديلر و آئشە قادین بر دره جھيye قدر سببى دخى كشف ايلدى.



Y.P. Hacı Baba'nın Evi

Hacı Baba'nın dükkânının bir köşesinde yeşil çuhadan bir eski perde ile örtülmüş bir ufak kapı var. Bu perde açıldığı gibi onde ufak ve karanlık bir matbah ve bir yandan bir dar nerd-bân görünür. Nerd-bândan çıktıığı gibi, ufacık ve penceresiz bir sofa olup nerd-bânın iki tarafında iki kapı var. Bu kapıların sağ kolundaki açıldıktan temizce döşenmiş bir oda görünür. Bu odanın bir köşesinde bir sepet sandık ve üzerinde daha bitmemiş, iğnesi üzerinde bir entari ve diğer bir köşesinde bir ince bez ile örtülmüş bir gergi ve duvarın bir tarafında bir ayna ve diğer bazı böyle alâmetler görünümekle vehle-i ulada bir kız odası olduğu fark olunur. Evet yukarıda ima olunduğu gibi Hacı Baba'nın bir emeksiz kızı var idi. İsmi Fitnat idi. İşte bu oda Fitnat Hanım'ın odasıdır. Biz şimdî evin tarifine bakalım da sonra Fitnat Hanım'ın uzun uzadiya tâvsifine geleceğiz. Bu odanın kapısının karşısındaki kapı açıldıktan ufacık bir oda görünüp bir köşesinde bir çarşaf ile örtülmüş bir sürü yatak ve civilere asılmış bazı eski kürkler entâriler bulunmakla bir ihtiyar kadının odası olduğu belli olur idi. Filvaki Hacı Baba'nın yetmiş yaşını mütecaviz Emine Kadın namında bir analığı var idi. İşte bu oda da ona mahsus idi.

Sofanın bir köşesinde yılankavi bir dar nerd-bân olup yukarı çıktıığı gibi bir ufak oda var. Bu odanın bir köşesinde katlanmış bir yatak ve bir tarafında bir namaz seccadesi ve bir masanın üzerinde bir şamdan, bir kibrît, su ile dolu bir surâhi, bir bardak ve bir köşede dayatılmış bir uzun çubuk ve bir pencerede uzun marpuçlu bir nargile ve duvara asılmış birkaç levha ve bir iki eski kürk bulunmakla bir erkek odası olduğu anlaşılır. Filvaki bu

يب. حاجى بابانك اوى

حاجى بابانك دکانىنىڭ بر كوشەسىنەدە يشىل چوقەدن بر اسکى پرده ايلە اورتلىمش بر اوفق قپۇ وار. بو پرده آچىلدىغى كېيىكى اوکدە اوفق و قرانلىق بر مطبخ و بر ياندىن بر طار نزىبان كورىنۈر. نزىبانىن چىقلەدىغى كېيىكى اوفاچق و پىنجىرى سىز بر قوفە اولوب نزىبانك ايىكى طرفىندە ايىكى قپۇ وار. بو قپۇلۇك صاغ قولىدە كېيىكى آچىلدىقدە تىمىزجە دوشىنىش بر اوطة كورىنۈر. بو اوطةنىڭ بر كوشەسىنەدە بر سېت صىندق و اوزىزىندە دەها بىتمامىش، اكىنهسى اوزىزىندە بر انتارى. و دىكىر بر كوشەسىنەدە بر اينىجە بىز ايلە اورتلىمش بر كىركو. و دىوارك بر طرفىندە بر آينە و دىكىر بعض بويىلە علامتلىر كورغۇكىلە وھلە اولادە بر قىز اوطةسى اولدىيىغى فرق اولنۇر. اوت يوقارىلە ايمام اولنىدىغى كېيىكى حاجى بابانك بر امكىنسىز قىزى وار ايدى. اسمى فظننت ايدى. ايشتە بو اوطة فظننت خامىنخ اوزۇن اوزادى يە توصىيفىنە كەلەجەڭز. بو اوطةنىڭ قېپسىنىڭ قارشۇسىنەدە كېيىكى قپۇ آچىلدىقدە اوفاچق بر اوطة كورىنېب بر كوشەسىنەدە بر چارشاپ ايلە اورتلىمش بر سورى ياتاق و چىويىلە آصلمىش بعض اسکى كوركىلەر انتارىلەر بولنەمغۇلە بر اختيار قادىنخ اوطەسى اولدىيىغى بىللى اولور ايدى. في الواقع حاجى بابانك يىتمىش ياشنى متىجاوز امىنە قادىن نامىندە بر انالىغى وار ايدى. ايشتە بو اوطة دە آكا مخصوص ايدى.

صووفەنىڭ بر كىزشەسىنەدە يىلان قاوى بر طار نزىبان اولوب يوقارى چىقلەدىغى كېيىكى بر اوفق اوطة وار. بو اوطةنىڭ بر كوشەسىنەدە قاتلامىش بر يتاق و بر طرفىندە بر ئىماز سجادەسى و بر ماصادەنىڭ اوزىزىندە بر شەمعدان بر كېرىت صو ايلە طولۇ بر سراھى بر بىرداق و بر كوشەدە طيادىلىش بر اوزۇن چىرقى و بر پىنجىرى دە اوزۇن ماۋىپوچلى بىر ناركىلە و دىواره آصلمىش بر قاچ لوحە و بر ايىكى اسکى كورك بولنەمغۇلە بر ارکك اوطةسى اولدىيىغى اكلاشىلىور. في الواقع بو

oda Hacı Baba'ının odası idi. Hacı Baba saat birde dükkânı kapayıp ve yukarı çıkıp Fitnat Hanım'ın odasında Fitnat Hanım ve Emine Kadın ile beraber yemek yedikten sonra kapının anahtarını cebine koyup kahveye çkar ve yazın üçe, kışın beşe kadar oturup sonra gelir kapıyı açar idi. Bir ufak fener ile yukarıya çıkar idi. Mumu yakar idi. Yatağını da hazır bulup yatar uyur idi. İşte Hacı Baba'nın âdeti daima bu idi.

Gelelim Emine Kadın'a bu kadın evlad-ı Çerakise'den olup Hacı Baba'nın pederi kendisini ufak almış ve birkaç sene sonra, karısı olan Hacı Baba'nın anası öldükten sonra nikah kıymış idi. Bu kadıncığız saç benbeyaz ve ağzında bir dişi yok, burnunun ucu ağzını kapamış gayetle zayıf bir kadın olup pek çok masal bilir ve ekseriya cinlerden cadılardan gulyabani-lerden bahseder ve onlardan pek çok korkar idi. Emine Kadın'ın vazifesi, günde bir defa matbaha inip bir sahan yemek yapmak ve Hacı Baba'nın yatağını kaldırıp odasını düzettmekten ibaret idi. Fakat Emine Kadın Fitnat Hanım'ı pek çok sevdiginden sabahleyin kalktığı gibi odasına gidip masala başlar idi ve masal söylemeye şöyle dalar idi ki Fitnat Hanım hatırlına getirip mecbur etmeye idi hiçbir vakit masalı bırakıp iş ile meşgul olmak hatırlına gelmez idi.

Hacı Baba tabii titiz olduğundan Emine Kadın'a daima çıkışır idi. Hele yemekte biraz kusur bulduğu vakitte -Seni masallar bırakmaz ki bir iş yapasin- diyerek kiyameti koparır idi. Bu sebepten Emine Kadın Fitnat Hanım'a masal söyleler iken Hacı Baba'nın geldiğini duyduğu gibi anide masalı bırakıp bir iş ile meşgul olur idi. Bununla beraber Emine Kadın matbahatta yemeği ateşe koduktan sonra dükkâna çıkan kapının yanına gidip perdenin arkasından Hacı Baba

اوشه حاجی بابانک اوطه‌سی ایدی. حاجی بابا ساعت برده دکانی قپایوب و یوقاری چیقوب فطنت خامنک اوطه‌سنده فطنت خامن و امینه قادین ایله برابر یمک یدکدن صکره قپونک اناختارینی جبنه قویوب قحوه یه چیقار و یازین اوچه قیشین بشه قدر اوتوروب صکره کلور قپوی آچار ایدی. بر اوفاق فنر ایله یوقاریه چیقار ایدی. مومنی یقار ایدی. یتابغینی ده حاضر بولوب یتار اویور ایدی. ایشته حاجی بابانک عادتی دائماً بو ایدی.

کله لم امینه قادینه بو قادین اولاد چراکسه‌دن اولوب حاجی بابانک پدری کندوسنی اوفاق المش و برقاچ سنه صکره قاریسی اولان حاجی بابانک انسانی اولدکدن صکره نکاح قیمش ایدی. بو قادین‌جغز صاچی بن بیاض و آغزنده بر دیشی یوق، بورنینک اوچی اغزینی قیامش غایتله ضعیف بر قادین اولوب پک چوق مصال بیلور و اکثیرا جنلردن جادولردن و غول بیانیلردن بحث ایدر و انلردن پک چوق قورقار ایدی. امینه قادینک وظیفه‌سی کونده بر دفعه مطبخه اینوب بر صحن یمک یاپمک و حاجی بابانک یتابغنی قالدیروب اوطه‌سی دوزمک دن عبارت ایدی. فقط امینه قادین فطنت خامنی پک چوق سودیکنندن صباحلیین قالقديغى کې اوطه‌سنه کیدوب مصاله باشلار ایدی. و مصال سویلمکه شویله طلار ایدی که فطنت خامن خاطرینه کتوروب مجبور ایتمیه ایدی هیچ بر وقت مصالی براقوب ایش ایله مشغول اولمک خاطرینه کلمز ایدی.

حاجی بابا طبیعی تیتسیس اولدیغندن امینه قادینه دائماً چیقیشور ایدی. هله یمکده براز قصور بولدیغی وقتده -سنه مصالللر براقاماز که بر ایش پیاسین- دیه‌رک قیامتی قوپارر ایدی. بو سبیدن امینه قادین فطنت خامن مصال سوبرلر ایکن حاجی بابانک کلدیکنى طوپدیغى کې آنیده مصالی براقوب بر ایش ایله مشغول اولور ایدی. بونکله برابر امینه قادین مطبخده یمکی آتشه قویدقدن صکره دکانه چیقان قپونک یانه کیدوب پرده نک ارقه‌سنده حاجی بابا

ile konuşmaya başlar ve bir iki sözden sonra masal babını açar idi. Fakat Hacı Baba masala başladığını anladığı gibi -yemeğe bak-..... yemeğe!... Yemek yanacak, masal istemem- diyerek bi-çare kadıncağızı meyusen koğar idi.

ايله قونشىمغە باشلار و بر ايکى سوزدن صىركە مصال باينى آچار ايدى.
فقط حاجى بابا مصالە باشلىدىغىنى اكلىدىغى كېيى -يمكە باق.... يىمكە!....
يمك ينالق. مصال اىستىم- دىه رك بىچارە قادىنچىغۇرى مأيوسأً قوغۇر ايدى.



Y.C. Fitnat Hanım

Yukarıda ima olunduğu gibi Hacı Baba on dört sene evvel evlenip bir dul karı almış idi. Bu karının bir yaşında bir kızı var idi. Bir sene Hacı Baba ile yaşadıktan sonra bi-çare kadın öldü. Kızı Hacı Baba'ya kaldı ki Fitnat Hanım dediğimiz bu kızdır. Bu kızınbabası kim olduğunu kimse bilmez idi. Hacı Baba ve kız kendisi dahi şu kadar bilirler idi ki Zekiye Hanım (kızın anasıdır) Hacı Baba'ya varmazdan evvel taşralı olup İstanbul'a memuriyetle bulunan bir zat ile akd-i izdivac etmiş ve birkaç ay sonra merkum vefat etmekle Zekiye Hanım hamile kalıp bu kızı dünyaya gelmişti. Lakin aslı böyle miydi? Yok. Sabredelim de aslını sonra anlayacağız. Her ne ise. Hacı Baba bu kızın terbiyesine pek çok dikkat edip beş yaşına bastığı gibi mektebe göndermeye başladı ve hiçbir vakit yalnız göndermeyip daima bir adam terfik eder idi. Sekiz yaşına varincaya dek mektebe devam ettirdi. Sonra mektepten çekip eve kapadı. Amma şöyle kapadı ki bi-çare Fitnat ol vakitten bahsimiz olan zamana degin yani on dört yaşına varinca ya kadar sokak kapısını bile görmemiş idi desek mübalağa etmiş olmayız.

Fitnat Hanım cismi narin. Boyu orta. Gözleri kaşları simsiyah. Örme saçları arkasından beline dek uzanmış. Rengi süt gibi benbeyaz. Burnu ga-yetle düzgün. Hokka gibi ufak ağızı. La'l gibi iki dudak ve inci gibi beyaz ve ufak dişler ile tezin olunmuş velhasıl hüsn-i mücessem denmeye şayan on beş yaşında bir kız idi. Fitnat Hanım gayetle halim olup hiddet ve gazabın ne olduğunu hiç bilmez idi. Nezâket ve letâfet ona mahsus şeyler. Pek az söyler. Sesi gayetle ince ve güzel. Hiçbir vakit kahkaha ile gülmeyi- ancak tabiatın acayıbinden olan inci gibi dişlerini gösterecek kadar bazen tebes-süm eder

یج . فطنت خانم

یوقاریده ایها اولنديعى کېي حاجى بابا اون درت سنه اول اولنوب بر طول قارى آلمش ايدى. بو قارېنىڭ بر ياشىنلەر بر قزى وار ايدى. بر سنه حاجى بابا ايلە يشاقدىن صكەر بىچارە قادىن اولدى. قزى حاجى بابا يە قالدى كە فطنت خانم دىدىكىمىز بو قدر. بو قزك باباسى كىم اولدېغۇنى كىمسە بىلەم ايدى. حاجى بابا و قز كىندوسى دخى شو قدر بىلۈرلەر ايدى كە ذكىيە خانم (قزك آناسىدر) حاجى بابا يە وارمۇن اول طشەرىلى اولنوب استانبوللە مأمورىتىلە بولنان بر ذات ايلە عقد ازدواج ايتىمش و برقاچ آى صكەر مرقوم وفات ايتىمكىلە ذكىيە خانم حاملە قالوب بو قزى دنيا يە كلمشىدى. لەن اصلى بويىلە مىدى؟ يوق صىر ايدە لم دە اصلنى صكەر اكىلەيەغۇز. هەر نە ايسە حاجى بابا بو قزك تربىيە سنه پك چوق دقت ايدلوب بش ياشىنە باصدېغۇنى كېي مكتبە كوندرىمكە باشلىدى. و هېيچ بر وقت يالكىز كوندرۇپوب دائما بر آدم ترفيق ايدر ايدى. سكز ياشىنە وارنجىيە دك مكتبە دوام ايتىدرى. صكەر مكتبىن چكوب اوھ قپادى. اما شوپىلە قپادى كە بىچارە فطنت اول وقتنىن بىخىز اولان زمانە دكىن يعنى وان درت ياشىنە وارنجىيە قدر سوقاق قپوسنى بىلە كورماماش ايدى دىسلىك مبالغە ايتىمش اولىيەز.

فطنت خانم جسمى نارىن بويى اورتە، كوزلىرى قاشلىرى سىيم سياھ، اورمه صاچلىرى ارقەسىندىن بلنە دك اوزانمىش. رنگى سود كېي بن بياض بورنى غايىتلە دوزكۈن حقە كېي اوفق اغزى لعل كېي اىكى طوداق و اينجو كېي بياض و اوفاق دىشلىر ايلە تزيين اولنمش. والحاصل حسن مجسم دىنمكە شايىان اون بش ياشىنلە بر قز ايدى. فطنت خانم غايىتلە حليم اولنوب حدت و غضبىك نە اولدېغۇنى هېيچ بىلەم ايدى. نزاكت و لطافت آكا مخصوص شىلەر. پك آز سوپىلە. سىسى غايىتلە اينجو و كوزلەنەن هېيچ بر وقت قەھقەه ايلە كوللىيو -انجىق طبيعتك عجايانىن اولان اينجو كېي دىشلىرىنى كوسىرە جىڭ قدر بعضاً تبسم ايدى



idi. Ahlakını uzun uzadıya tarif etmekten ise Hacı Baba gibi titizi ve hadîdü'l-mizâc bir adam ile imtizac edip merkumu hiçbir vakit gücendirmediğini ve emir ve tenbihi haricinde ebedî hareket etmediğini zikr etmekte kifayet etsek daha iyidir zannederim. Evet Hacı Baba Fitnat Hanım'dan pek çok hoşnut olup hiçbir vakit kendisine fena söz söylememiş ve surat etmemiş idi. İsmetine gelince yukarıda denildiği gibi yedi seneden beri sokak kapısını görmemiş ve konuştığı zatlar pek mahdut olduğundan buna ismet-i mücesseme desek bile az söylemiş oluruz.

Fitnat Hanım'ın dikiş dikmek ve nakış işlemeye o kadar sevdası var idi ki sabahleyin kalkıp kendine ve odasına güzelce bir düzen verdiği gibi gergefi önüne alıp veya hâl dikişe başlayıp hiç baş kaldırılmaz idi. Emine Kadın dahi ihtiyarların âdeti üzere pek erken kalkıp eve biraz nizam verdikten sonra Fitnat Hanım'ın yanına gidip masal söylemeye başlar idiyse de Fitnat Hanım bu masallara çok dikkat etmeyip dikkati gergef ve dikişinde idi. Üç dört saat böyle geçtikten sonra nakış ustası Şerife Kadın gelip bir yarım saat kadar nakış talim eder ve yarım saat kadar da Emine Kadın ile konuşur gider. Fitnat yine işlemeye dalar. Velhasıl Fitnat Hanım daima dikiş ve gergef ile meşgul olur. Gah işler gah işlemiş olduğu şeyleri açar gözden geçirir. Noksanlarına canı sıkılır. Noksansız olanlarla iftihar eder. Güzel işlenmiş veya hâl dikilmiş bir şey görse birkaç defa gözden geçirir. Mislini yapmaya çabalar.

İşte Hacı Baba'nın evine nakış ustasından başka giren çıkan yok. Çünkü bir taraftan Hacı Baba komşularıyla çok iyi geçinmediğinden ve taraf-1 diğerden

ایدی. اخلاقنی اوژون اوزادیه تعريف ایتمکدن ایسه حاجی بابا کبی تیتیزی و حديد المزاج بر آدم ایله امتزاج ایدوب مرقومی هیچ بر وقت کوحندرمیدیکنی و امر و تنبیهی خارجنده ابدی حرکت ایتمدیکنی ذکر ایتمکله کفایت ایتسه ک دها ایدر ظن ایدرم. اوت حاجی بابا فضلت خامدن پک چوق خوشند اوlobe هچ بر وقت کندوسته فنا سوز سویلمامش و صورات ایتمامش ایدی. عصمته کلنجه یوقاریده دینلدیکی کبی یدی سنهدن برو سوقاق قپوسنی کورمامش و قونشدسیغی ذاتلر پک محدود اولدیغندن بوکا عصمت مجسمه دیسه ک بیله آز سویلمش اولورز.

فضلت خامک دیکیش دیکمک و نصش ایشلمکه او قدر سوداسی وار ایدی که صباحلین قالقوب کندینه و اطهسته کوزجله بر دوزن ویردیکی کبی کرکوی اوکنه آلوب ویاخود دیکیشه باشلیوب هیچ باش قالدرماز ایدی. امینه قادین دخی اختیارلرک عادتی اوژره پک ارکن قالقوب اوه برآز نظام ویردکدن صکره فضلت خامک یانه کیدوب مصال سویللمکه باشرلر ایدیسه ده فضلت خانم بو مصللره چوق دقت ایتمیوب دقی کرکو و دیکیشنده ایدی. اوج درت ساعت بولیه کچدکدن صکره نقش اوسته سی شریفه قادین کلوب بر یاریم ساعت قدر نقش تعليم ایدر و یاریم ساعت قدر ده امینه قادین ایله قونیشور کیدار. فضلت ینه ایشلمکه طالار. والحاصل فضلت خانم دائم دیکش و کرکو ایله مشغول اولور. کاه ایشلر و کاه ایشلمش اولدیغی شیلری آچار کوزدن کچرر. نقصانلرینه جانی صیقیلور. نقصانسز اولانلر ایله افتخار ایدر. کوزل ایشلنمش ویاخود دیکیلمش بر شی کورسه بر قاچ دفعه کوزدن کچرر. مثلثی یا پمغه چبار.

ایشته حاجی بابانک اوینه نقش اوسته سندن بشقه کیرن چیكان یوق. چونکه بر طرفدن حاجی بابا قومشولیله چوق ای کچنمدیکنند و طرف دیکردن



Fitnat Hanım'ın kimseye iade-i vizite etmeyeceği belli olduğundan komşulardan hiç kimse Hacı Baba'ya misafir olmaz. Amma Fitnat Hanım böyle daima yalnız oturmadan sıkılmaz mı idi? Denilecek yok, büsbütün aksine. Fitnat Hanım kendi âlemi içinde kendi gergefifle, kendi dikişiyle şöyle eğlenir idi ki onları bırakıp bir misafir ile konuşmak, söz bulmaya kendini zorlamak kendisi için adı bir azap olacaktı. Hatta Emine Kadın'ın masallarını dahi çok defa dinlemeye vakit bulamaz idi. Emine Kadın işsiz kaldığı gibi vira masal söylemekten vaz geçmez idi a. Fakat dinleyen yokidi.

فطنت خامنک کمسه يه اعاده ويزيته ايتميه جكى بلى اولدېغىندن قومشولىدەن
ھىچ كمسه حاجى بابا يه مسافر اوڭماز. اما فطنت خامن بويله دائما يالكىز
اوئورمه دەن صىقلمازمى ايدى؟ دىنلە جك يوق. بىسبۇن عكىسىنە فقط خامن
كىندى عالمى اىچىنده كىندى كركوپىلە كىندى دىكىشىلە شوپىلە اكلنور ايدى كە
انلىرى براقوپ بر مسافر ايلە قۇنوشىق، سوز بولمۇھە كىندىنى زورلۇق كىندوسى
ايچۈن عادى بر عذاب اوله جىدى. حتى امینە قادىنەك مصالللارىنى دخى
چوق دفعە دكىلمكە وقت بولەماز ايدى. امینە قادىن ايشسز قالدىغى كې
وپرا مصال سوپىلمىكىن واز كچىمىز ايدى آ. فقط دكلىان يوغىدى.



Y.A. Daha Bir Eğlence -

Taassuk-ı Fitnat

Bir müddetten sonra Fitnat Hanım'a daha bir eğlence çıktı. Eğlence de değil a, daha bir meşguliyet diyelim. Malumdur ki kadınlar ve hususyla kızlar vakitlerin çoğunu pencere ve cumbalarda geçirip sokakta geçenleri seyr etmekle eğlenirler. Fakat bizim Fitnat Hanım'da bu âdet yok idi. Fitnat'ın eğlencesi bütün bütün gergefinde ve sandık ve çekmecelerindeki işlemelerinde, örmelerinde mahdut idi. Öyle pencerede oturup seyr etmemeyi tecrübe bile etmemisi ve tecrübe etmek dahi hiç hatırlamamıştı.

Meğer bir gün saat dört sularında odasında gezinirken gözü sokağa gider. Gayetle parlak bir şey yani pek güzel bir oğlan gözüne çarpar. İhtiyarı olmayarak pencereye yanaşır. Gözünü şu oğlana diker, gözüyle onu şöyle bir teşyi' eder. Oğlan görünmez olduğu gibi güneş gurup ettikten sonra ufk-ı arzda görünen melalete müşabih bir hüzün Fitnat'ın ruyuna nümayan olur. İbtidadan beri süt limanlık olan bahr-i esfârında bir telaş dalgasıdır peyda olur. Gönlü gergefte işlemek çok istemiyor, pencerede oturmasını istiyor. Yarım saat kadar cumbada oturur. Gördüğü adama benzer bir daha görmek ister. Fakat (yağma yok) göremez... Anlar ki o bir imiş, başkasından ümidiini keser de onun tekrar geçmesini arzu eder. Lakin onun da böyle çabuk dönemmesini ümit etmez, yine gergefin yanına çekilir amma yarımsaatte bir kalkıp pencereden sokağa bakar, bakar amma bir şey göremez. Yalnız saat onda bir defa kalkıp baktığı gibi gördüğü ki sabah gördüğü çocuk dönmüş ve evinin hizasından geçmiş, ancak arka tarafından biraz görebilir. Nihayet bir iki gün böyle gider. Fitnat Hanım dikkat edip anlar ki bu çocuk saat dörtte yukarı çıkar ve saat onda döner. Artık saat dörde ve ona yaklaştığı

ید. دها بر اکلنجه - تعشق فطن

بر مدتندن صکره فطنت خانمه دها بر اکلنجه چیقىدى. اکلنجه ده دکل آ. دها بر مشغولىت دىيە لم. مغلومدر كە قادينلر و خصوصىلە قىزلىر و قىتلەرك چىنى بىنجرە و جومبەلرده كچوروب سوقاقدە كىنجلرى سىر ايتىمكىلە اكلنورلر. فقط بزم فطنت خانمە بو عادت يوغ ايدى. فطنتك اکلنجەسى بتون بتون كىركوندە و صندق و چكمىجەلرنىدە كى ايشلمە لرنىدە اورمەلرنىدە محدود ايدى. اوپىله پىنجرە ده اوپوروب سىر ايتىمكى تېرىيە بىلە ايتىمماشىدى و تېرىيە ايتىمك دخى هېچ خاطرىنە كىلماشى ايدى. مىكى بر كۈن ساعت درت صولىرنىدە اوطەسندە كىزپۇر اىكىن كۆزى صوقاغە كىدر. غايىتە پارلاق بر شى يعنى پاك كۈزل بىر اوغلان كۆزىنە چاريار. اختيارى اولىيەرق پىنجرە يە يناسور. كۆزىنى شو اوغلانە دىكىر. كۆزىلە آنى شوپىلە بر تشىيع ايدىر. اوغلان كۆرنىز ازلىدىغى كى كونش غروب ايتىدكىن صکره افق ارضىدە كورىنان ملالته مشابە بر حزن فطنتك روينە ئمايان اولور. ابتدادن برو سود ليمانلىق اولان بىر افكارنىدە بر تلاش طلغەسىدەر پىدا اولور. كوكلى كىركودە ايشلمك چوق اىستىمپور. پىنجرە ده اوپورمىسى ايتىپور. يارىم ساعت قدر جومبەدە اوپورر. كوردىكى آدمە بىكىز بىر دها كورمك اىستر. لاكن (يغما يوق) كورە مز. اكلىر كە او بىر ايمش. باشقە سىندن اميدى كىسر ده آنك تىكار كچىمىنى آرزو ايدىر. فقط انكىدە بويىلە چابوق دونمىنى اميد ايتىمز. ينه كىركوك يانە چكىلور. اما يارىم ساعتىدە بىر قالقوب پىنجرە دن صوقاغە باقر. باقر اما بىر شى كورە مز. يالكىز ساعت اوندە بىر دفعە قالقوب باقدىيە كىي كوردىكە صباح كوردىكى چوجق دونمىش. و اوينىڭ حذاسىندىن كچىمىش. آنجق آرقە طرفىدن بىر آز كورە بىلور. نھايت بىر اىكى كون بويىلە كىدر. فطنت خانم دقت ايدوب اكلاڭ كە بو چوجق ساعت درتىدە يوقارى چىقار. و ساعت اوندە دونر. ارتق ساعت دردە و اوئە ياقلىشدىغى

gibi Fitnat Hanım cumbadan çekilmez. Bu vechile Talat Bey'i (Çünkü bu çocuğun Talat Bey olduğunu elbette anladınız) her gün iki defa görür.

İşte bu defa Fitnat Hanım'ın tabiatına bir tebeddül getirir. Gergeften dikişten biraz soğur, öyle daima işlemekle vakit geçirmekten çok hoşlanmayıp bazen de bir köşeye çekilip tenha düşünür. Zihinde bir meşguliyet bir keder olduğu yüzünden belli olur, sokağa bakmadan hoşlanır her ne kadar ki Emine Kadın:

- Kızım pencerede oturma, seni görürler de nazar var, sihir yaparlar.... A! Kızım sihirden nazardan neler olur neler.....!!!

Ve sair buna dair binlerle hikâyeler söyler idiyse de fayda vermez idi.

Şerife Kadın dahi Fitnat Hanım'ın bu neşesizliğini anlamış idi ve hatta bir gün çökarken Emine Kadın'ı matbahta bulup dedi ki:

- Canım bu kızcağızı çok mahzun görüyorum. Galiba sıkılıyor, hiç dışarı çıkar misiniz? Cuma günleri hiç olmaz ise seyir yerlerine çıkarır misiniz? Komşulara gider misiniz? Onlar size gelir mi?

- Ah! Kadıncığım! Yedi senedir ki bu kızcağız sokak kapısından çıkmamış! Bilmezsin babası ne titizdir? Komşular da gelmez. Ne gelsin, bir defa gelir, iki defa gelir, sıra bize gelir, biz gitmediğimiz gibi onlar dahi kesilir, gelmez. Ben de kapandım, kızı yalnız bırakmayayım diye hiçbir yere çıksamıyorum. Ben de anlayamıyorum, pederinin bu meraklı nedir? Kız benimle beraber çıktıığı vakit ne olmak ihtimali vardır? Ben de korkarım, korkmam demem, Allah esirgeye nazardan!..... Kızlara pek çok nazar değer, orası öyle. Amma kızın bir nüshası var! Merhum anası bir nüsha bırakmış ki nazardan, cinden, her fenalıktan saklar. O nüshayı hiçbir dakika boynundan

کبی فضنیت خانم جومبهدن چکلمز. بو وجھله طلعت بکی (چونکه بو چجغک طلعت بک اولدیغنى البتە اکلا迪كز) ھر کون ایکی دفعه کورور.

ایشته بو دفعه فضنیت خانمک طبیعتته بر تبدل کتوروور. کرکودن دیکیشدن بر آز صغور. اویله دائما ایشلمکله وقت کچورمکدن چوق خوشلانوب بعضًا ده بر کوشەیە چکیلوب تنها دوشونور. ذهنتىدە بر مشغولىت بر کدر اولدیغنى يوزندن بللى اولور. سوقاغە باقمهدن خوشلۇر. ھر نە قدر كە اmine قادين: - قزم پنجرە ده اوئورمە. سنى کورولر ده نظر وار سحر ياپارلر.... آ...! قزم سحردىن نظردىن نلر اولور نلر.....!!!

وسائەر بوكا دائىر بىكىلرە حكايىلەر سوپىلر ايدىسىدە فائىدە ويرمز ايدى. شريپە قادين دخى فضنیت خانمک بو نشەنسىزلىكىنی اکلامىشىدى. و حتى بر کون چيقاركەن اmine قاديني مطبخىدە بولوب دىدى كە:

- جانم بو قزحغرى چوق مخزون کوريورم. غالبا صىقىلىپور. هىچ طيشارى چيقارمىسىكز؟ جمعە كونلرى هىچ اولماز ايسە سىر يىلىنە چيقاررىمىسىكز؟ قومشولره كىدرىمىسىكز؟ انلر سزە كلور مى؟

- آه...! قادينجىغم! يدى سنهدر كە بو قزحغرى سوقاق قپوسىدىن چىقماشى! بىلمىسىن باباسى نە تىتىسىدر؟ قومشولرده كلمز. نە كلسون. بر دفعه كلور اىکى دفعە كلور صە بزە كلور. بز كتمدىكىمز كېي انلر دخى كسىلىور كلمز. بندە قپانىم. قزر يالكز براقمىيەم دىيە هىچ بر يىرە چىقهمىيور. بندە اكلىيەمىيور. پدرىنىڭ بو مراتى ندر؟ قز بنملە برابىر چىقدىغى وقت نە اولق احتمالى واردە؟ بندە قورقارم قورقام دىيم. الله اسېركىيە نظردى!... قزلە پك چوق نظر دىك، اوراسى اویله. اما قزك بىر نسخەسى وار! مرحوم اناسى بىر نسخە براقمىش كە نظردى، جىندىن ھر فالقىدىن صاقلاڭ. او نسخەيى هىچ بر دقىقە بويىتىدىن

çekdirmem. Ne nüsha!... O nüsha bir tilsimdir! Merhum anası bilmem nasıl ele getirmiş!

Bana vasiyet etti idi ki “Sakın bu nüsha gaip olmasın ve kız on sekiz yaşına bastığı gibi açıp kendisine okutmalısın”. İşte daha üç sene var nüshayı açmaya. Bakalım içinde neler olacak!...

-Yok. Hacı Baba'nın bunda hakkı yok. Kızı biraz çıkarmalı. Eğlendirmelি. A... Böyle olur mu? Hapishanede gibi gece gündüz evde kapalı!... Dur gideyim çıkışım biraz Hacı Baba'ya. Şerife Kadın böyle diyerek dükkan kapısını açar. Bir sandalyede oturur. Sözे başlar:

-Hacı Baba, size bir şey söyleyeceğim.

-Buyurun.

-Canım şu kızı verem edeceksiniz. Gece gündüz evde mahpus gibi olur mu? Biraz konu komşuya göndermeli. Emine Kadın'la beraber bazı seyre çıkarmalı.

-Hanımfendi. Ben size bir şey söyleyim. Benim adım cimri çıkmış. Komşular, mahalleler benim hakkımda neler söylemezler... -Yirmi kuruş araba parası vermemek için kızını ayda bir defa olsun dışarı çıkarmıyorlar. Ben sahib müsrif değilim. İdareme bakarım. Ama Allah'a şükürler olsun. Bana vermiş. Yirmi kuruş sarf olunacak da vazifemde mi? Fakat ben kızımı çıkarıp bir seyre göndersem. Kız güzel. Herkes arabanın arkasına düşecek. Kimi yüzüne bakıp büyük buracık kimi sigara atacak. Kimi bilmem ne halt edecek. Benim gayretim. Namusum böyle rezaletleri tahanmüller edemez. Bizde şimdi edep kalmadı. Namus kalmadı. Senin seyir yerleri dediğin yerler rezalet yerleridir. Edepsizler. Irzsızlar mahalleridir. Öyle yerlere kız gönderilir mi?....

چکدرم. نه نسخه!... او نسخه بر طلسدر! مرحوم اناسی بیلمم نصل اله
کتورمش!

بکا وصیت ایتدی ایدی که «صاقین بو نسخه غایب اولمسون و قز او سکیز
یاشنه باصدیغی کبی آچوب کندوسنہ او قوتلیسین» ایشته دها اوج سنه وار
نسخه‌ی اچمه. باقه لم ایچنده نلر اوله‌جق!...

-یوق. حاجی بابانک بوندھ حقی یوق. قزی بر آز چیقارملی. اکلندرملی
آ.... بویله اولورمی؟ حبسخانه‌ده کبی کیجه کوندوز اوده قپالی!... طور کیده
یم چیقیشیم بر آز حاجی بابایه. شریفه قادین بویله دیه رک دکان قپوسنی آچر.
بر صندالیه‌ده او تورور. سوزه باشلار:

-حاجی بابا سزه بر شی سویله‌جکم.
-بیورک.

-جامن شو قزی ورم ایده جکسکر. کیجه کوندوز اوده محبوس کبی اولورمی؟ بر
آز قوکو قومشویه کوندرملی. امینه قادینله برابر بعض سیره چیقارملی.

خانم افندی بن سزه بر شی سویله‌یم. بنم ادم جمری چیقمش. قومشولر محله‌لیلر
بنم حقمنه نلر سویلمزلر -یکرمی غروش عربه پاره سی یمامک ایچون قزینی
آیده بر دفعه اولسون طیشاری چیقارمیور - دیورلر. بن صحیح مسرف دکلم.
اداره مه باقمر. اما الله‌هه شکرلر اولسون بکا ویرمش. یکرمی غروش صرف
اولونه‌حق ده وظیفه‌مده می؟ فقط بن قرمی چیقاروب بر سیره کوندرم. قز
کوزل، هرکس عربه‌نک ارقه‌سننه دوشە‌چک. کیمی بوزینه باقوب بیق بوره حق
کیمی چیغاره آته‌حق کمی بلمم نه خلط ایده چک. بنم غیرتم ناموسم بویله
رزالتلری تحمل اده مز. بزده شمدى ادب قلمدی. ناموس قلمدی. سنک سیر
بیلری دیدیکک بیلر رزالت بیلریدر. ادبیزلر عرضیزلر محللریدر. اویله بیلره قز
کوندریلورمی؟...

Ben erkeğim. İhtiyarım da yine öyle yerlere gitmeden ictinab ederim. Çünkü biliyorum ki namusuma muzırdır. Irzımı muhildir. Nerede kaldı ki on beş yaşında bir kız öyle yerlere gitsin!!...

-Öyledir. Hakkın var. Ama modalar. Alafrangalar böyle şeyler çıkardılar. Ne yapalım?

-Afedersin, bu alafranga da değil. Alafranga bunu kabul etmez. Hiç Kâğıthane'de Veli Efendi'de öyle mahallerde hiçbir vakit bir madama gördünüz mü?

-Ben mi görevim? Ben gider miyim öyle yerlere?...

-Gidenlerden sorabilirsin. Madamalar çıkarlar. Erkeklerin meclislerine girerler. Kahvelerde otururlar. Fakat bir madama kocasını yahut biraderini ya babasını kolundan alıp kemal-i vakar ile yürüyerek ırzına halel getirmeyecek bir yere gidip kemal-i edep ile oturur. Hiç kimse yüzüne bakmaya cesaret edemez. Hâlbuki bizimkiler öyle değil... Biz karılarınımızızı kızlarınımızı bir arabaciya teslim edip Allah'a emanet.... Nereye götürse götürsün....

-Orası öyle. Ama hiç olmaz ise aralıkta komşulara göndermelisin.

-Ey. Komşuya gittiği gibi komşu hanım -Bu cuma gel Kâğıthane'ye gitelim- diyecek. Kandıracak.... Nihayet olmaz. Sen benim kız gibi öyle uslu. Kamil bir kız. Bir karı tanırsan getir. Kız ile görüşsün. Konuşsun. Ki kız da ondan bir şey istifade etsin. O vakit ben sana ne diyeyim? Yoksa başka türlü olmaz. Ben bu kızı on beş sene var ki böyle saklıyorum. Babası da benim. Anası da ben. Fena mı terbiye vermişim? Eğer verdiğim terbiye fena ise bu usulü tebdil edeyim. Fakat zannederim ki değil....

-A..! Ben öyle mi dedim. Ben kız sıkılıyorum. Yoksa...

بن ارکم. اختیارم ده. بینه اویله یرله کتمدن اجتناب ایدرم. چونکه بیلورم که ناموسه مضردر. عرضی مخلدر. نه ده قالدی که اون بش یاشنده بر قز اویله یرله کیتسون!!...

-اویله در. حقک وار. اما موده لر، آلافرانگه‌لر بویله شیلر چیقاردیلر. نه پیا لم؟

-عوف ایدرسین بو آلافرانگه ده دکل. آلافرانگه بونی قبول ایتمز. هیچ کاغد خانمده ولی افندیده اویله محللرده هیچ بر وقت بر مادامه کوردکر می؟...

-بن می کوره یم؟ بن کیدرمیم اویله یرله؟

-کیدنلردن صوره بیلورسین. مادامه‌لر چیقارلر. ارکلک مجلس‌لرینه کیرلر. قهوه لرده اوتوورولر. فقط بر مادامه قوجه‌سنی یاخود برادرینی یا باباسنی قولندن آلوب کمال وقار ایله یوروویه‌رک عرضنه حلل کتومه‌یه جک بر یره کیدوب کمال ادب ایله اوتوور. هیچ کمسه یوزینه باقمعه جسارت ایده مز. حالبو که بزمکیلر اویله دکل... بز قاریلریزی قزلیزی بر عربه‌جیه تسليم ایدوب الله امانت... نه یه کوترسه کتورسون....

اوراسی اویله اما هیچ اولماز ایسه ارالقده قومشولره کوندرمليسین.

-ای قومشویه کیتدیکی کبی قومشو خانم -بو جمعه کل کاغد‌خانه‌یه کیده لم - دیه‌یه جک قاندیره حق.... نهایت اولماز. سن بنم قز کبی اویله اوصلى کامل بر قز بر قاری طانیرسەک کتور. قز ایله کورشسون قونشسون که قز ده آندن بر شى استفاده ایتسون. او وقت بن سکا نه دیه‌یم؟ یوقسە بشقه دورلو اولماز. بن بو قرى اون بش سنه وارکه بویله صاقليورم. باباسى ده بنم اناسى ده بن. فنا می تربیه ویرمشم؟ اکر ویردکم تربیه فنا ایسه بو اوصولی تبدیل ایده‌یم. فقط ظن ایدرم که دکل....

-آ...» بن اویله می دیدم. بن قز صیقیلیور دیورم. یوقسە...

-Yok sıkılmaz o. O zati gezmek ne demek bilmez ki. Onu seyre gön-
dersem bile gitmez.

Şerife Hanım'ın Hacı Baba'ya vereceği cevap kalmadığından bir iki da-
kikalık sükuttan sonra kalkıp gider.

- يوق صيقلماز. او ذاتى كزمك نه ديمك بيلمز كه. اونى سيره كوندرسم بيله كيتمز.

شريفه خانمك حاجى بابايه ويره حكى جواب قالمدیغندن بر ايکى دقيقەلق سکوتدن صکره قالقوب كيدر.



Y.H. Tebdil-i Riyafet

Gelelim yine Talat Bey'e. Talat Bey'i (hatırınızda olmalı ki) bir büyük üzüntü meyusiyette bırakmamız. Evet bi-çare öyle bir halet-i meyusiyette yukarı aşağı dolaşır iken bir gün görür ki Hacı Baba'nın dükkânından bir kadın çıkıp Aksaray'a doğru iner. Talat ne yapacağını şaşırılmış a. Bu kadının arkasını alır. Kadın Aksaray'a iner. Murat Paşa'dan geçer. Yüksekaldırıma çıkar. Talat Bey arkasını bırakmaz. Nihayet Odabaşı'na yakın giderler. Kadın bir kapıyı çalar bir ufak eve girer. Talat Bey ileri gider. Bir sakaya rast gelir:

-Saka baba. Burada bizim.... Efendi'nin evi var. Galiba şu köşedeki olmalı. Değil mi?

-Yoğ. O nağış ustası Şerufe Hanum'un evidir.

-Tuhaf. Ya onun evi nerede olmalı acaba?

-Bu mahallede öyle adam yoğ.

-Yanlış tarif etmişler öyle ise.

Talat Bey'in muradı Hacı Baba'nın dükkânından çıkan kadını anlamak. Ve bu vasıta ile şayet maşukasından bir serrişte almak idi. Bu kadının nakış ustası olduğunu anladı. Kendi kendine:

-Ha. Kızı nakış göstermeye gider. Bunu tenhaca bulup da keşf-i raz etsem.... Yok yok. O olmaz.... Fakat mademki ustasıdır. Kız elbette bazı defa bunun evine gelecek... Yolda rast gelsem de kendisine muhabbetimi arz etsem.... Lâkin ne diyorum... O kapıdan çıkmaz da buraya kadar mı gelecek!...

یه. تبدیل قیافت

کله لم ینه طلعت بکه. طلعت بکی (خاطرکزده اولمالی که) بر بیوک حزن و مایوسیتده براهمشز. اوت بیچاره اویله بر حالت مایوسیتده یوقاری اشاغه طولشور ایکن بر کون کورور که حاجی بابانک دکانندن بر قادین چیقوب آفسرايه طوغري اینر. طلعت نه پیاجغنى شاشرمش آ. بو قادینک ارقهسنى آلور. قادین آفسرايه اینر. مراد پاشادن کچر. یوکسک قادیرمه چیقار. طلعت بک ارقاسنى براهماز. نخایت اوطه باشنه یقین کیدرلر. قادین بر قاپوی چالار بر اوفق اوه کیر. طلعت بک ایلری کیدر. بر ساقه یه راست کلور:

-ساقه بابا بوراده بزم ... افندینک اوی وار. غالبا شو کوشەدە کی اولمالی دکلمى؟

-یوغ. او نغش اوستهسى شریفه خانومك اویدر.

-تخف. يا آنک اوی نزه ده اولمالی عجبا؟

-بو محلله ده اویله آدم یوغ.

-یاکلش تعريف ایتمشلر اویله ایسه.

طلعت بک مرادی حاجی بابانک دکانندن چیقان قادینی آکلامق.. و بو واصطه ایله شاید معشوقه سندن بر سررشته المق ایدی. بو قادینک نقش اوستهسى اولدیغنى اکلادی. کندی کندینه:

-ها قره نقش کوسترمکه کیدر. بونی تنها جه بولوب ده کشف راز ایتسه...
یوق یوق. او اولماز..... فقط مادامکه اوسته سیدر. قز البه بعض دفعه بونک اوینه کله جک... یولده راست کلسه ده کندو سنه محبتمى عرض ایتسه... لکن نه دیورم... او قپودن چیقمز ده بورایه قدر می کله جک!...

Diyerek ve bin türlü hülya kurarak avdet eder. Zihninde görüşmeye hiçbir yol. Hiçbir vasıta bulamaz. Bir de Muratpaşa Camii'nin önünden geçer iken bir kadın gözüne iliştığı gibi visale nail olmak için bir kadın kıyafetine girmek lâzım olduğu hayal-hanesinde tasavvur eder:

-Ah...! Sahih bir kadın kıyafetine gireyim. Nakış öğrenmek vesilesiyle bu nakış ustasına gideyim (evini öğrendim a). Sonra ötesi kolay. Oh!.. Ne güzel hatırlıma geldi! Ne kolay şey! Oh oh!.. Büyüğüm sakalım yok. Boyum kısaca. A... Saçım yok!... Fakat bir perukadan satın alırıım. O da oldu. Pek güzel. Bir ferace. Bir yaşmak.... Lâkin yok.... Yaşlığı takamam. Doğrusu.... Ha yüzüme bir siyah yazma yemeni. Arkamda bir çarşaf... Ha. İşte bu kolay. Sokakta da kimse tanımaz.... Nasıl daha evvel böyle bir şey hatırlıma gelmemiş idi?..

Diyerek meyusiyyetten bir ümide döner. Tebdil-i kıyafeti zihninde kurdukça kurar. Evine gider bütün gece uyumaz. Ertesi teşebbüş edeceği işin tedarikatını kurar. Ertesi gün sabahla kalkar. Gece kurduğu hülya üzere Beyoğlu'na geçer. Bir modist dükkânında kendi saçına muvafık bir yapılmış saç alır. Oradan dönüp Bezistan Kapısı'na gelir. Biraz kullaâmiş bir kat kararı rubası yani bir gömlek. Bir entari. Bir şalvar bir çarşaf. Bir yazma yemeni alır. Bir ufak bohça yapar. Bir çocuğun eline verir. Beyazıt'a doğru çıkar. Bir de saate bakar ki dokuzu geçmiş. O günün tebdil-i kıyafete müsait olmadığını anlar. Aşağı iner. Bohçayı mühürler. Tanıldığı bir dükkâna bıracır. Hacı Baba'nın dükkânı önünden geçer iken bir de cumbaya göz atar. İşbu göz atması boşuna gitmez. Fakat, Talat Bey zihninde visali kurmuş. Böyle uzaktan bir görmek kendisine o kadar tesir etmez. Kızın da böyle daima pencerede oturmasından taaccüpte kalır. Bilmez ki kendisinin müptela olduğu derde bi-çare kız bir ay evvel müptela olmuş.

دیهرك و بیک دورلو خلیا قورارق عودت ایدر. ذهننده کورشمکه هیچ بر یول هیچ بر واسطه بولهمنز. بر ده مراد پاشا جامعینک اوکنندن کچر ایکن بر قادین کوزینه ایلیشیدیکی کبی وصاله نائل اولمک ایچون بر قادین قیافته کیرمک لازم اولدیغى حیالخانه سنده تصویر ایدر:

-آه... «صحیح، بر قادین قیافته کیره یم. نقش اکرنک وسیله سیله بو نقش اوسته سننه کیده یم (اوینی اوکرندم آ) صکره اوته‌سی قولای. اوخ!.. نه کوزل خاطرمه کلدی! نه قولای شی! اوخ اوخ!.. بییغم صقالم یوق. بومیم قیصه‌جه. آ... صاقم یوق!... فقط بر پروکه‌دن صاتون آلورم. اوده اولدی. پاک کوزل بر فراجه بر یاشق.... لکن یوق.... یاشمعی طقه‌مم. طوغرسی.... ها یوزیه بر سیاه یازمه یمنی ارقه‌مده بر چارشف... ها ایشته بو قولای. سوقاده ده کمسه طنیماز... نصل دها اول بویله بر شی خاطرمه کلمامش ایدی؟...

دیهرك مأیوسیتدن بر امیده دونر. تبدیل قیافتی ذهننده قوردقجه قورار. اوینه کیدر بتون کیچه اویوماز. ایرتسی تشبیث ایده جکی ایشك تدارکاتنی قورار. ایرتسی کون صباحله قالقار. کیچه قوردیغى خلیا اوزره بک اوغلینه کچر. بر مودیست دکاننده کندي صاچنه موافق بر یاپلمش صاق آلور. اورادن دونوب بزستان قپوسنه کلور. بر آز قوللانلمش بر قات قاری روبه‌سی یعنی بر کوملک بر انتاری بر شالوار بر چارشاف بر یازمه یمنی آلور. بر اوفق بوغچه یاپار. بر چوجغلک الینه ویر. بازیزیده طوغرى چیقار. برده ساعته باقر که طقوزی کچممش. او کونك تبدیل قیافته مساعد اولدیغى اکلار. اشاغی اینر. بوغچه‌یی مهرل. طنادیغى بر دکانه بر افرا. حاجی بابانک دکانی اوکنندن کچر ایکن بر ده جومبه‌یه کوز آثار. ایشبو کوز آتمسی بوشه کیتمز. فقط طلعت بک ذهننده وصالی قورمش. بویله اوزاقدن بر کورمک کندوسننه او قدر تأسیر ایتمز. قزک ده بویله دائم پنجره ده اوتورمە سندن تعجبده قالور. بیلمز که کندوستنک مبتلا اولدیغى درده بیچاره فر بر آی اول مبتلا اولمش.

Talat Bey evine gider erken kalkayım diye erken yatar. Fakat uyku nerde. Her bir tarafa döner. Hülyalar kurar. Tebdil-i kiyafet etmek için zihniyle bir mahfi yer arar. Şehzadebaşı'nda bunların bir evi var ki asıl Saliha Hanım'ın pederinin evi idi. Bu evi kira ile verirler idi. Fakat o aralık boş idi. Hem bu evin arka tarafından bir dar sokakta bir kapısı var idi ki bu kapı hiçbir taraftan görünmez idi. İşte orası Talat Bey'in hatırlına gelir oraya gidip tebdil-i kiyafet etmeyi kurar. Sabahla kalkar annesine:

-Eve çoktan beri bakmadık. Anahtarları verseniz gidip gezeyim bir defa.

Diyerek anahtarları alır. Dışarı çıkar. Evvelsi gün bir dükkânda bıraktığı bohçayı gider alır. Oradan Şehzadebaşı'na gider. Söylediğimiz dar sokağa girer. Evin kapısını açar. İçeri girer. Bir dolapta kırık bir ayna bulur. Bu aynayı önüne alıp bohçayı açar. Evvela modist matmazelin tarifi üzerine saçlarını uydurur. Rubaları giyer. Güzel bir kız kıyafetine girer. Çocuk olduğu hiç belli olmaz.

Talat Bey sevincinden çıldıracak. Aynaya bakarak kendi kendine:

-Kimse fark edemeyecek. Ah. İşte aynı kız gibi. Ben de bir kız ola idim güzel bir kız olacak imişim. Oh! Bugün görüşeceğiz. Adını belleyeceğim. Oh ne tatlı adı olacak! Ne güzel ismi olacak! Hele görüşeceğiz konuşacağ... Ah! Hiç aklım almıyor... Fakat belli olursam rezil rüsva olacağım!.... Diyerek yüzünü yemeni ile örttü. Çarşafa büründü. Eline bir ufak kadın şemsiyesi aldı. Çıktı. Kapıyı kapayıp anahtarları cebine soktuğu gibi soluğu Odabaşı'nda aldı. Gider iken yolda rast geldiği çapkinların buna

طلعت بک اوینه کیدر ارکن قالقیم دیو ارکن بتار. فقط اویقو نره ده... هر بر طرفه دونر. خلیالر قورار. تبدیل قیافت ایتمک ایچون ذهنیله بر مخفی بر ارار. شهزاده باشنده بونلرک بر اوی وار که اصل صالحه خامک پدریناک اوی ایدی. بو اوی کیرا ایله ویرلر ایدی. فقط او ارالق بوش ایدی. هم بو اوک آرقه طرفدن بر طار سوقاقده بر قپوسی وار ایدی که بو قپو هیچ بر طرفدن کورفر ایدی. ایشته اوراسی طلعت بک خاطرینه کلور اورایه کیدوب تبدیل قیافت ایتمکی قورار. صباحله قالقار آنه سنه:

- اوه چوقدن برو باقمدق. اناختاری ویرسه کز کیدوب کزه یم بر دفعه. دیه رک اناختری آلور. طیشاری چیقار. اولسی کون بر دکانده بر اقدیغی بوغچه بی کیدر آلور. اورادن شهزاده باشینه کیدر. سویلدیکمز طار سوقاغه کیرر. اوک قپوسنی آچار. ایچری کیرر. بر دولابده قرق بر آینه بولور. بو آینه بی اوکنه آلوب بوغچه بی آچار. اولا مودیست مادموآزلک تعریفی اوزینه صاچلرینی اویدردورر. رویه لری کییر. کوزل بر قز قیافته کیرر. چوچ اولدیغی هیچ بلی اویلاز.

طلعت بک سوبحندن چیلدیره حق آینه بی باقه رق کندی کندینه:-
- کمسه فرق ایده میه حک. آه ایشته عینی قز کبی. بن ده بر قز اوله ایدم کوزل بر قز اوله حق ایشم. اوخ! بوكون کوریشه جکر. آدینه بلله بیه حکم. اوخ نه طاتلی آدی اوله حق! نه کوزل اسمی اوله حق! هله کوریشه جکر، قونوشه جغز... آه! هیچ عقلم المیور... فقط بلی اولورسم رزیل روسوای اوله حغم!... دیه رک بوزینی بینی ایله اورتدى. چارشفعه بوروندی. الله بر اوفق قادین شمیمه سی آلدی چیقدی. قپوی قپایوب اناختاری جبینه صوقدیغی کبی صولیغی اوطه باشنده آلدی. کیدر ایکن یولده راست کلدیکی چاپقینلرک بوکا

işaretler ettiğini laklıdı söylediklerini omuz vurduklarını bırakalım da ilerisine bakalım:

اشارتلر ایتدکلرینی لقردی سویلدکلرینی اومز اوردقلىرىنى براقه لم ده ايلرسونه باقه لم:

Y.V. Aakış Talimi

Talat Bey Şerife Kadın'ın kapısına gittiği gibi kapıyı çalar. Der-akab kapı açılır. Yukarı çıkar çarşafı yemeniyi çıkarır. Gösterdikleri bir ufak oda ya girer. Görür ki ihtiyar bir kadın oturup bir iki kızınakış gösterir. Selam verip bir köşede oturur. Dizleri tir tir titriyor. Korkuyor. Ettiğine bir dem pişman olur. İstikbalini düşündükçe müteselli olur..... Birazdan sonra kızlar gider. O vakit Şerife Kadın Talat Bey ile bu mükalemeyi açar:

-Siz kim oluyorsunuz kızım? İsminiz nedir?

Talat Bey kendi ismini evvelce düşünmüş idi. Sesini kız sesine benzetmeye çabalayarak:

-İsmim Ragibe'dir. Bir müderris kızıyorum. Anam on beş sene evvel ölmüş. Beni ufak bırakmıştır. Pederim beni okumaya yazmaya çalıştırır. Nakışa dikişe çok sevdam vardır. Ama bırakmıyor. Onlar bir işe yaramaz. Sen okumaya yazmaya bak diyor.

-Subhanallah!.. Karı müderris olmayacak. Kâtip olmayacak. Kız o kadar okumak yazmak ne lâzım? Kızlara birinci lâzım olan şeyler dikiş dikmek. Nakış işlemek vesair böyle şeylerdir. Yazı da fena değil. Demem ama....

-Nihayet geçenlerde halam da gelmiş idi. Pederi güç bela ile kandırdık ki bana biraz dikiş biraz nakış tahsil ettirsin. Bir nakış ustası aradık. Sizi pek çok methettiler. Onun için geldim size rica edeyim.....

-Peki kızım. Peki... Nakıştan hiç meşk aldığı yok mu?

-Valideciğim. Hiç şimdiye kadar elim iğne tutmamış. Siz himmet edeceksiniz de.....

یو. نقش تعلیمی

طلعت بک شریفه قادینک قپوسنه کیتیدیکی کبی قپوی چالار. درعقب قپو آچیلور. یوقاری چیقار چارشافی یعنی بی چیقارر. کوستردکلری بر اوافق اوطه یه کیر: کورور که اختیار بر قادین اوتوروب بر ایکی قره نقش کوستر. سلام و پیروپ بر کوشده دوکه اوتورور دیزلری تیر تیر تیتریور قورقویور. ایتدیکنه بر دم پشمیمان اولور. استقبالنی دوشندرکجه متسللی اولور..... بر آزدن صکره قزلر کیدر. او وقت شریفه قادین طلعت بک ایله بو مکالمه بی آچار:

-سز کیم اولویورسکر قرم؟ اسمکر نه در؟

طلعت بک کندی اسمنی اوچه دوشنمش ایدی. سمنی قز سسنه بکرتمکه چبالیه رق:

-اسمم راغبه در. بر مدرس قزیم. انام اون بش سنه اول اولمش. بني اوافق بر اقمشدلر. پدرم بني اوقومعه یازمعه چالشدير. نقشه دیکیشه چوق سودام وارد. اما براقمیور. انلر بر ایشه یراماز سن اوقومعه یازمعه باق دیبور.

-سبحان الله!... قاری مدرس اولیه حق کاتب اولیه حق قزه او قدر او قومق یازمق نه لازم؟ قزلره برخی لازم اولان شیلر دیکمک دیکمک نقش ایشلمک و سائر بویله شیلردر. یازی ده فنا دکل دیمم اما.....

-نخایت کچنلرده حالم ده کلمش ایدی. پدری کوچ بلا ایله قاندردق که بکا بر آز دیکیش بر آز نقش تحصیل ایدرسون. بر نقش اوسته سی آرادق. سزی پک چوق مرح ایتدیلر. آنک ایچون کلدم سزه رجا ایده یم.....

-پکی قرم پکی... نقشدن هیچ مشق آلدیغک یوقمی؟

-والده حکم هیچ شمده قدر الم اکنه طوچامش. سز همت اده جکسکر ده.....

-Yazık. Kızım böyle güzel lakkırdı söylersin. Böyle güzel uslu bir kız da.. naklış bilmeyesin.... A peder efendi iyi etmemiş... Fakat merak etme kızım. A! Bu zekâvetinle bu aklınla hiç şüphem yok ki az zaman içinde pekala öğreneceksin. Fakat siz buraya geleceksiniz değil mi?

-Evet. Evet. Bendeniz gelirim.

-Çünkü ihtiyarladım. Kızım. Bir yere gidemiyorum. Şimdi hemen baş-
layalım kızım. Dışarıda bir boş gergef var. Onu getir bana.

Ragibe hanım kalkar gergefi alır. Şerife Kadın'ın önüne getirir.

-Şu dolabı da aç. Üst katında bir çevre var. Onu getir. Şu kutuyu da
getir.

Ragibe Hanım hepsini getirir. Önüne bırakır.

-Şimdi bak kızım. Ben şu çevreyi nasıl gereceğim. Ki sen de evinde
öyle geresin.

Şerife Kadın çevreyi gerdikten sonra kutuyu açar. İğne iplik çıkarır iş-
lemeye ve her şeyi tarif etmeye başlar. Ragibe Hanım (yani Talat Bey) göz-
lerini gergefe diker. Gâh naklışa dikkat eder ve gâh işin nasıl ileri varacağını
düşünür. Ve gâh hilesinin meydana çıkmasından korkar. Yüzü her dakika-
da bir renk peyda eder. Nihayet birazdan sonra meşk biter. Ragibe Hanım
kalkar. Çarşafa bürünür. Çıkar. Gider.

Yüksek Kaldırımdan iner iken bakar ki kendi kalemi efendilerinden
bir zat dahi karşısında yürüyor. Bir de Merkum Efendi buna yanaşır. Baş
eğip dikkatle yüzüne bakar. İşaretler eder. Talat Bey bir taraftan “beni ta-
nimasın” diye korkar. Bir taraftan da herifin bu türlü hareket-i rezilanesi
canını sıkar. İster yakasını

- یازیق قزم بویله کوزل لقردی سویلرسین بویله کوزل اوصلی بر قز ده نقش بیلمه‌سین.... آ پدر افندی ای ایتمامش... فقط مراق ایتم قزم. آ! بو رُکاوْتکله بو عقلکله هیچ شبهم یوق که آز زمان ایچنده پاک اعلا اوکرنه جکسین. فقط سز بورایه کله جکسکز دکلمی؟
- اوت اوت بنده کز کلومرم.

- چونکه اختیارلدم قزم. بر یره کیده میورم. شمدى همان باشلیه لم قزم. طیشاریده بر بوش کرکو وار. انى کتور بکا.

راغبه خانم قالقار کرکوی آلور. شریفه قادینک اوکنه کتورو
- شو دولابی ده آچ. اوست قاتنده بر چوره وار. آنى کتور. شو قوتی بی ده کتور.

راغبه خانم هپسینی کتورو. اوکنه براقار.
- شمدى باق قزم بن شو چوره بی نصل کره حکم که. سن ده اکده اویله کره سین.

شریفه قادین چوره بی کردکدن صکره قوتی بی آچار. اکنه ایپلک چیقارر ایشلمکه و هر شیئی تعریف ایتمکه باشلار. راغبه خانم (یعنی طلعت بک) کوزلرینی کرکوه دیکر. کاه نقشه دقت ایدر و کاه ایشك ناصل ایلو واره جغنى دوشونور. و کاه حیله‌سینک میدانه چیقمه‌سندن قورقار. یوزی هر دقیقه ده بر رنک پیدا ایدر. نهایت بر آزدن صکره مشق بیتر. راغبه خانم قالقار چارشافه بورونور چیقار کیدر.

یوکسک قالدیمن اینر ایکن بقار که کندی قلمی افنديلرندن بر ذات دخی قارشو سنده یوربور. بر ده مرقوم افندی بوکا بناشور. باش اکوب دقتله یوزینه بقار. اشارتلر ایدر. طلعت بک بر طرفدن «بني طنامسون» دیو قورقر. بر طرفدن ده حریفک بو دورلو حرکت رذیلانه‌سی جانی سیقار. ایستر یقاسینی

kurtarsın. Fakat herif ayrılmaz ki.... Talat Bey acele gider. O da acele eder. Talat Bey yavaş durur. O da öyle yapar. Talat Bey'in canı sıkılır. İster herife çıkışsın. Fakat cesaret edemez. Kendine de el vermez. Kendi kendine:

-Ah bi-çare kadınlar ne çekerler imiş! Biz erkekler onları kukla mesa-besinde kullanıyoruz. Yolda serbest ve rahat yürümelerine mani oluruz. Bu ne rezalet! Ne küstahlık! Bir erkek tanımadığı bir başka erkeğe rast gelse yüzüne bakmaz. Söz söylemez. Lâkin tanımadığı ve hiç başka defa görme-diği bir kadına rast geldiği gibi güllerken yüzüne bakmaya ve söz söylemeye başlar. Ve kovsalar bile yanından ayrılmaz. Demek olur ki biz karıları in-san sırasına koymayız. Kendimizi eğlendirmek için onların ruhunu sıkız. Serbest gezip seyretmelerine ve eğlenmelerine mani oluruz. Ve bir taraftan da kendimizi onlara güldürürüz. Çünkü bazı kurnaz kadınlar bulunur ki "Bu ne budala şey imiş. Dur bununla biraz eğlenelim" diyerek bizi maymun gibi oynatırlar. Seyirlerinden evlerinin kapısına dek arabanın arkasından tozlar dumanlarının içinde götürürler. Ahlak ve adatımızı bilmez bir adam bir kimseyi bu hâlde görse elbette "deli imiş" diyecek.

Talat Bey bu mülahaza ile Şehzadebaşı'ndaki evinin kapısına dek gi-der. Bir de bakar ki Merkum Efendi arkasından gelir. Talat anahtarları çıka-rır. Kapıyı açar. İçeri girip yine kapar. Yukarı çıkar çabucacık karı esvabını çıkarır. Kendi esvabını giyer. Girdiği kapıdan değil belki sokak kapısından çıkış kaleme gider. Saat onda ber-mutad evine gider.

Ertesi yine bu minval üzere saat üçte Şehzadebaşı'na gidip tebdil-i kıyla-fet ettikten sonra nakış ustanının evine gider. Oradan yine Şehzadebaşı'na döner. Tebdil-i kıyafet ettikten sonra kaleme gider. Velhasıl dört beş gün böyle geçer.

قورتارسون فقط حريف آيريلماز که.... طلعت بک عجله کيدر او ده عجله ایدر. طلعت بک يواش طرور او ده اویله پیار. طلعت بک جانی صيقيلور. ايستر حريفه چيقشسون. فقط جسارت ايده مز. کندینه ده ال ويرمز. کندی کندینه:

-آه بیچاره قادينلر نه چکرلر ايمش! بز اركکلر انلى قوقله متابه سنده قوللانيورز. يولده سريست و راحت يورو مهلپنه مانع اولوروز. بو نه رزالت! نه کستاخلق! بر اركك طنامديغى بر بشقه ارككه راست کلسه يوزينه باقماز. سوز سويمز. لكن طنامديغى و هېچ بشقه دفعه کورميکىي بر قادينه راست کلدىكى كى کوله رك يوزينه باقمعه و سوز سويمكىه باشلار. و قووسه لر ايله يانندن آيريلماز ديمك اولور كه بز قاريلرى انسان صره سنه قويمايز. کندىمىزى اكلندرمك ايچون انلرک روحنى صيقارز. سريست کروب سير ايتملىپنه و اكلنملرىپنه مانع اولورز. و بر طرافدن ده کندىمىزى آنلرک کوللورورز. چونكە بعض قرناز قادينلر بولونور كه «بو نه بدلا شي ايمش. طور بونكله بر آز اكلنه لم» دىيەرك بزى ميمون كى اوينادرلر. سير يرلىپندن اولرىپنک قاپوسنه دك عرينه نك ارقه سندن توزلر طومانلرک ايچندە كتوريولر. اخلاق و عاداتىزى بلمز بر آدم بر كمسەپى بو حالدە كورسە البته «دللى ايمش» دىيەحڭ.

-طلعت بک بو ملاحظه ايله شهزاده باشىنده کى اوينك قپوسنه دك کيدر. بر ده بقار كه مرقوم افتدى ارقه سندن کلور. طلعت اناختاري چيقارر قاپوپى آچار. ايچرى كىروب ينه قپار. يوقارى چيقار چابوجاجق قارى اثوابنى چيقارر. کندى اثوابنى كىير. كىردىكىي قپودن دكى بلکه سوقاق قپوسندن چيقوب قلمه کيدر. ساعت اوندە برمتعاد اوينه کيدر. ايرسى يينه بو منول اوزره ساعت اوچدە شهزاده باشى نه كىدوب تبديل قيافت ايتدىكدىن صكىر نقش اوسته سنك اوينه کيدر. اورادن يينه شهزاده باشىسىنه دونر. تبديل قيافت ايتدىكدىن صكىر قلمه کيدر. والحاصل درت بش كون بويله كچر.

Q.Z. Ders Sevdası

Serife Kadın bir gün Fitnat Hanım ile nakiş taliminden sonra konuşur
Şiken der ki:

-İki gün var evime bir kız gelir. On yedi on sekiz yaşında var. Nakış
hiç bilmez. Lâkin bir okuması bir yazması var ki..... Hiç ben öyle kız gör-
medim. Beş dakikada koca bir gazeteyi baştan başa okur!... O zekâvet !... O
akıl!... O erkek gibi söz söylemesi!... Dad-ı Hak bir şey.....

-Nakiş nasıl öğrenememiş şimdidiye kadar?

-Babası bırakmamış. Fakat o zekâvet ile nakişî da öğrenecek. İki gün
var ki bana gelir de oldukça iğneyi kullanmaya alıştı.

-Ah... İnsan okumak yazmak bildiği gibi her şeyi kolay öğrenir. Ah!..
Ben böyle kör kaldım!....

-Hiç okumak bilmez misin kızım?

-Okurum biraz ama okuduğumu anlayamam ki...

-Bir şey yapalım öyle ise. O kızı söyleyim. Buraya gelsin bazı defa.
Sana ders göstersin sen de ona nakiş gösterirsin. Onun da nakişa çok sev-
dası vardır. Olmaz mı?

-Ah!... Öyle olsa!... Ne güzel!...

-İsmi nedir o kızın?

-Ragibe Hanım.

-Ne güzel isim.... Ah!.. Usta kadın!

یز. درس سوداسی

شريفه قادين بر کون فقط خانم ايله نقش تعليمندن صکره قونيشور ايکن ديرکه:
-ايکي کون وار که اويمه بر قز کلور. اون يدي اون سکر ياشنده وار. نقش هیچ بيلمز. لكن بر اوقومسى بر يازمىسى وار که.... هیچ بن اويله قز کورمدم.
بش دقيقه ده قوجه بر غزته ي باشدن باشه اوقر!... او ذکاوت!... او عقل!...
او ارکل کې سوز سويمىسى!... داد حق بر شى...
-نقش نصل اوکرنەماماش شمدى يه قدر؟

-باباسى براقامامش. فقط او ذکاوت ايله نقشى ده اوکرنەجلك. ايکي کون وار
که بکا کلور ده اولدقچه اکنه ي قولانغه آلشدى.
-آه!... انسان اوقومق يازمق بيللمديكى کې هر شىء قولاي اوکرنور. آه!...
بن بويله کور قالدم!....

-هیچ اوقومق بيلمز ميسين قرم؟
-او قورم براز اما اوقوديغى اکلايهم كە...
-بر شى ياپا لم اويله ايسە. او قزه سويمە. بورايە کلسون بعض دفعە سكا

درس کوسترسون سن ده اكا نقش کوسترسين. انڭ ده نقشه چوق سوداسي
واردر. اولىاز مى؟

-آه!... اويله اولسە!... نه کوزل!...

-اسمى نهدر او قرك؟

-ragibe خانم.

-نه کوزل اسم.... آه!... اوسته قادين!

Şu ders maddesini uydursak!... Pek çok sevdam var biraz yazı öğrenmeye.

-Peki kızım peki.

Şerife Kadın kalkıp gider. Gider iken Hacı Baba'ya der ki:

-Sizin kerime ile görüşecek kız buldum. Gayetle kamil. Uslu bir kız. Okumak yazmak dahi pek güzel bilir. Hatta Fitnat Hanım ondan ders okumak hevesindedir. Ona da biraz naklı gösterir. Çünkü naklı bilmez bi-çare

-İşte şimdî beni memnun ettin. Gördün mü? Gelmesin yahut kızım onun evine gitmesin dedim mi? Ben yaptığımı bilirim. Herkesin kadrini anlarım.

-Fitnat Hanım sevincinden çıldıracak. Ders okumaya o kadar sevdası gelir ki ertesi günü dört göz ile bekler. Bir saat bir yıl kadar görünür. Kendi kendine der:

-Ah... Ben okumak yazmak öğreneceğim... Sonra kitaplar gazeteler alıp okuyacağım... İstediğim şeyi yazabileceğim.... Oh... Ne güzel... Ne güzel!... Ragibe Hanım ile görüşeceğiz. Gâh konuşacağız... Gâh beraber gergefde işleyeceğiz... Gâh bana ders verecek.... Ah... Şükür yarabbi! Yine ders okumaya başlayacağım! Ah. Ders ne kadar tatlıdır! Ne vakit ufak idim de mektebe giderdim ders okur idim... Ne güzel idi o vakitler!... Hele yine derse başlayacağız. Bakalım Ragibe Hanım ne türlü kız olacak.... Güzel olacak şüphem yok. Şerife Kadın o kadar metheder... Hem de Şerife Kadın öyle her göreni methedenlerden değil.....

Nihayet Fitnat Hanım o günü bu türlü mülahaza ile akşam eder. Gece de bütün gece hülyası derstir. Rüyasında da dersi görür. Dersi ve Ragibe Hanım'ı

شو درس ماده سنی اویدرسهق!... پک چوق سودام وار برآز یازی اوکرمنکه.
-پکی قرم پکی.

شريفه قادين قالقوب كيدر. كيدر ايكن حاجي بابايه دير كه:
-سزك كريمه ايله كوريشه حك قز بولدم. غايتهله كامل، اوصلی بر قز. اوقومق
يازمق دخى پك كوزل بيلور. حتى فطنت خانم اندن درس او القومي هوسنده در.
اكا ده برآز نقش كوستر چونكه نقش بيلمز بيقاره.....
-ايشته شمدي بني منون ايتدك. كوردىكمي؟ كلمسون ياخود قزم انك اوينه
كيتمسون ديدىعىمى؟ بن ياپدىغۇمى بيلورم. هركىشك قدرىنىي آكلارم.
-فطنت خانم سوينجندن چىلىدирه جق. درس او القومي او قدر سوداسي كلور
كه ايرتسى كونى درت كوز ايله بىكلر. بر ساعت بر ييل قدر كورينور. كندى
كندىنه دير:

-آه.... بن او القومي يازمق اوكرنه جكم... صكره كتابلر غزتەلر آلوب اوقيوه جغم...
ايسته دىيكم شىئ يازه بىلە جكم.... اوخ... نه كوزل... نه كوزل! راغبه خانم
ايله كوريشه جكز. كاه قونىشە جغز... كاه برابر كركو ده ايشلەيە جكز... كاه بكا
درس ويە حك.... آه شكر ياري! ينه درس او القومي باشلايە جغم! آه درس
نه قدر طاتلىدر. نه وقت اوافق ايدم ده مكتبه كيدردم درس اوقر ايدم... نه
كوزل ايدى او وقتلى!... هلە يينه درسه باشلەيە جغز... باقه لم راغبه خانم نه
دورلو قز اولە جق.... كوزل اولە جق شبهە م يوق. شريفه قادين او قدر مدح
ايدر... همده شريفه قادين اوپىله هر كورنى مدح ايدنلردن دكلى.....
نهايت فطنت خانم او كونى بو دورلو ملاحظه ايله اقشام ايدر. كىيجه ده بتون
كىيجه خليلاسى درسدر. رؤيانسته ده درسى كورور. درسى و راغبه خانمى

sayıklar. Ertesi sabah dahi “bu iki üç saat ne vakit geçecek!” diye sabrı kalmaz... Bu böyle kalsın.

صایقلر. ایرتسى صباح دخى بو ایکى اوچ ساعت نه وقت كچەجىك! ديو
صىرى قالماز... بو بويىله قالسون.



Y.H. Teşadüfe Bak!

Serife Kadın Fitnat ile Hacı Baba'ya okuryazar bir kız getireceğini vaat ettikten sonra evine gider. Ragibe Hanım'ı da orada bulur. Talat Bey'in Ragibe Hanım isim ve kıyafetini irtikab etmesi ne sebebe mebni olduğu malumumuzdur. Nakış öğrenmeye gittiği bir vasıta idi. Talat bu vasıta ile asıl maksadına ne türlü nail olacağını düşünür. Şerife Kadın'a bir takrib ile söz açtırmak ister. İşte Ragibe Hanım bu mülahazada iken Şerife Kadın gelip oturuktan sonra:

-Kızım. Ben sana her gün yahut iki içinde bir nakış gösteririm. Ama lâzım ki sen senden iyi nakış bilir bir kızın yanına gidip bir iki saat beraber çalışasınız. Sen onun işlediğini göresin. O senin işlediğini görsün. Bu türlü pek kolay öğrenebilirsiniz.... Hem de ben size bir kız göstereyim. Pek uslu. Gayet kamil bir kız. Pek güzel nakış bilir... Hem derse de pek çok sevdası var. Sen de ona biraz ders biraz yazı gösterirsin. Olmaz mı?

Talat Bey'in zihni daima maşukasıyla meşgul olduğundan Şerife Kadın'dan bu sözü işittiği gibi bu kızın maşukası olacağını memul ederek ve yüzünde bin renkler peyda olarak sesi titreyerek:

-Bu kızın.... evi nerededir?.... Kimin kızıdır? dedi.

-Laleli'ye yakın bir tütüncüün kızıdır. İsmi Fitnat Hanım ve pederinin ismi Hacı Mustafa'dır. Belki tanırsın?

Talat Bey'in bu sözü işittikte ne hâle gelmiş olacağı teemmül olunsun. Bi-çare kendini bütün bütün gaip eder. Şerife Kadın'ın sualine dahi cevap veremez. Nihayet birkaç dakika böyle geçtikten sonra:

یح . تصادفه باق !

شريفه قادين فضلت ايله حاجي بابايه اوفور يازير بر قز كتوروه جكفي وعد ايندكден صکره اوينه کيدر. راغبه خانمي ده اوراده بولور. طلعت بکك راغبه خانم اسم و قيافتنی ارتکاب ايتمنی نه سبيه مبني اولديغى معلومىزدر. نقش اوکرگىكى کيتدىكى بىر واسطه ايدي. طلعت بو واسطه ايله اصل مقصدينه نه دورلو نائل اولله جغنى دوشونور. شريفه قادينه بر تقريب ايله سوز آچدرمق ايستر. ايشه راغبه خانم بو ملاحظه ده ايکن شريفه قادين کلوب اوتوردقدن صکره:

-قزم بن سكا هر كون ياخود ايکى كونده بر نقش كوسترم. اما لازم كه سن سندن اي نقش بيلور بر قزك ياننه كيدوب بر ايکى ساعت برابر چالىشەسکر. سن آنك ايشلدىكىني كوره سين. او سنك ايشلدىكىني كورسون. بو دورلو پاك قولاي اوکرنە بيلورسکر..... همده بن سزه بر قز كوستره يم. پاك اوصلى غايت كامل بر قز پاك كوزل نقش بيلور... هم درسه ده پاك چوق سوداسي وار. سنده اكا براز درس براز يازى كوسترسين اولمازمى؟

طلعت بکك ذهنى دائمًا معشوقه سيله مشغول اولديغىندن شريفه قاديندن بو سوزى ايشتدىكى كېي بو قزك معشوقه سى اولله جغنى مامول ايدرك و يوزنده بيك رنكلر پيدا اولهرق سىسى تته يەرك:

-بو قزك... اوى نره ده در؟.... كيمك قريدر؟ - ديدى.

-لالهلى يه يقين بر توتونجىنىڭ قزىدەر. اسمى فضلت خانم و پدرىنىڭ اسمى حاجى مصطفى در. بلکە طانارسىن؟

طلعت بکك بو سوزى ايشيتىدكده نه حاله كلمش اولله جغنى تأمل اولنسون. بىچارە كندىنى بتون بتون غائب ايذر. شريفه قادينك سؤالنە دخى جواب وپىرە مز. ئهايت بر قاچ دقيقە بويله كچدكден صکره:

-Ne vakit gideceğiz? dedi.

-Şimdi oradan geliyorum. Yarın insallah biraz erkence teşrif edersiniz de beraber gideriz. Peder efendiyi de sorarsınız....

-Peder ne diyecek?...

Talat Bey böyle zahmetsizce maşukasıyla mülakat edeceğini hiçbir vakit memul etmez idi. Artık feleğe nasıl teşekkür etmesin! Bahtından tali-hinden nasıl hoşnut olmasın?.... Lâkin âşikin gönlünde insaf yok.... Talat Bey hemen o gün ve belki o saat gidip mülakat etmek isteyecek idi. Fakat gördü ki Şerife Kadın doğru oradan geliyor idi. O gün yine oraya gitmek muhal idi. Bu mülahaza ile Talat Bey o gün gitmeyi zihinden çardı. Kendi kendine:

-Acaba bugün gelecek mi? Yarınıki gün gelecek mi? Ben öyle bir güne.... Öyle bir saate... Yetişeceğim! diyerek düşünmekte iken Şerife Kadın gergefi önüne alıp:

-Gel kızım sana biraz nakış göstereyim dedi.

Talat Bey kalktı gergefin yanına gitti gözlerini gergefe diktiyse de gergefi görüşmeye bir vasıta ittihaz etmiş idi görüşmek devletine nail olacağını anladığı gibi artık gergefe hiç dikkat etmeyip veya hut edemeyip derin derin hülyalara daldı.

Nihayet nakış biter. Talat Bey kalkar. Çıkar gider kıyafetini değiştirir. Oradan kaleme gider kalemde bir iki mektup yazınca biraz vakit geçer. Kalemden çıkar Laleli'den aşağı iner iken cumbaya bir göz atar:

-نه وقت کیده جکز؟- دیدی.

-شمدى اورادن کلیورم. یارین انشاءالله برآز ارکنجه تشریف ایدرسکزده برابر کیدرز. پدر افتندی بی ده صورارسکز....

-پدر نه دیبه جك؟...

طلعت بلک بویله زهمتسزجه معشوقه سیله ملاقات ایده جکنی هیچ بر وقت مأمول ایتمز ایدی. ارتق فلکه نصل تشکر ایتمسون! بختندن طالعندن نصل خوشسود اویلسون؟.... لکن عاشقک کوکلنده انصاف یوق.... طلعت بلک همان موکون و بلکه او ساعت کیدوب ملاقات ایتمک ایستیه جکیدی. فقط کوردی که شریفه قادین طوغزی اورادن کلیور ایدی. او کون ینه اورایه کیتمک محال ایدی. بو ملحظه ایله طلعت بلک او کون کیتمکی ذهنندن چیقاردی کندي کندينه: عجا بوکون کچه جکمی؟ یارینکی کون کله جکمی؟ بن اویله بر کونه... اویله بر ساعته.... یتیشه جکمیم!- دیه رک دوشونگکده ایکن شریفه قادین کرکفی اوکنه آلو:

-کل قزم سکا بر آز نقش کوستره يم- دیدی.

طلعت بلک قالقدی کرکفک یاننه کیتدی. کوزلرینی کرکفک یاننه کیتدی. کوزلرینی کرکفه دیکدیسه ده کرکفی کورشمکه بر واسطه اتخاذ ایتمشیدی. کورشمک دولته نائل اوله جغنى اکلديعى کې ارتق کرکفه هیچ دقت ایتميوب وياخود ایده ميوپ درين درين خليلاره طالدى.

خایت نقش بیتر. طلعت بلک قالقار چیقار کیدر. قیافتني دکشديرر. اورادن قلمه کیدر. قللده بر ایکى مكتوب یازنجه براز وقت کچر. قلمدن چیقار لاله لیدن اشاغى اینر ایکن جومبەيە بر کوز آثار:

-Bunca zamandan beri böyle hasret gözüyle bakmakta olduğum bu cumba.... Ah yarın bu cumbanın içine gireceğim!... Acaba sahîh muvaffak olacak miyim?... Hele yarınki gün gelsin de....

Diyerek geçer evine gider. Artık akşam oluncaya kadar o bir iki saat Talat'a bir iki ay gibi görünür. Her beş dakikada saatе bakar. Mümkün olsa saatin akrepleriyle kavga edecek. Nihayet akşam da olur. Yemek yerler. Bir razдан sonra Talat yatar. Lâkin zihni meşgul gözleri kapanmaz. Vakti çabuk geçirmek için ister uyusun. Lâkin uyuyamaz. Her on dakikada kalkar. Saatine bakar. Pencereden yıldızlara bakar. Lâkin o vakit hâlâ nisanın ibtidası gece çok kısa değil. Güç bela ile saat dokuzu bulur. O vakit bi-çare çocuğun zihni hülyalardan yorular kalır. Gözleri kapanır. Biraz rüyalar ile uğraşır. Bir de gözlerini açar bakar ki gündüz olmuş. Pencerelerin beyaz perdeleri hemen tulû etmiş olan güneşin aksinden gayetle şirin bir kırmızı renk peyda etmişler. Talat Bey kalkar. Giyinir. Kahveyi içtiği gibi soluğu Şehzadebaşı'ndaki evinde alır. Orada tebdil-i kıyafet eder. Ama o gün her gün gibi değil. O gün bir büyük sevda ile bir büyük dikkat ile giyinir bayağı bir güzel kız suretini alır.

-بونجه زماندن برو بویله حسرت کوزیله باقمقدمه اولدیغم بو جمبه.... آه یارین
بو جومبهنک ایچنه کیره حکم!... عجا صحیح موفق اوله جقمیم؟... هله
یارینکی کون کلسون ده....

دیه رک کچر اوینه کدر. ارتق اقسام اولنجه یه قدر او بر آکی ساعت طلعته
بر ایکی آی کبی کورینور. هر بش دقیقه ده ساعته باقر. ممکن اولسه ساعتك
عقربیله غوغه ایده جاک. نهایت اقسام ده اولور. یمک یرلر. برآزدن صکره
طلعت یاتار لکن ذهنی مشغول کوزلری پیانماز. وقتی چابوق کچرمک ایچون
ایستر اوپوسون. لکن اوپویهماز. هر اون دقیقه ده قالقار ساعته باقر. پنجره دن
یلدیزله باقر. لکن او وقت حالا نیسانک ابتداسی کیجه چوق قیصه دکل.
کوچ بلا ایله ساعت طقوزی بولور. او وقت بیچاره چوچغلک ذهنی خلیالردن
یوریلور قالور. کوزلری پیانور. برآز رویالر ایله اغراشور. بر ده کوزلرینی آچار باقر
که کوندوز اولمش. پنجره لرک بیاض پرده لری همان طلوع ایتمش اولان کونشک
عکسندن غایتبه شیرین بر قرمزی رنگ پیدا ایتمشلر. طلعت باک قالقار. کیینور.
قهوه ی ایچدیکی کبی صلوغی شهزاده باشنده کی اونده آلور. اوراده تبدیل قیافت
ایدر. اما او کون هر کون کبی دکل. او کون بر بیوک سودا ایله بر بیوک دقت
ایله کیینور. بیاغی بر کوزل فر صورتی آلور.



Y.T. Mülakat

Osabırsızlığıyla o karasızlığıyla beraber Talat Bey orada giyinerek ayna-ya bakınarak iki saat geçirir. Bir de saatine bakar ki üçe gelmiş. Aniden bürünür. Çıkar. Doğru Şerife Kadın'ın evine gider. Biraz otuructan sonra Şerife Kadın da yaşmakları. Beraber çıkarlar. Yavaş yavaş yürüyerek ve konuşarak Laleli'ye gelirler. Ragibe Hanım (Talat Bey) Hacı Baba'nın dükkânını gördüğü gibi kanına fevkalade bir hareket gelir. Dizleri titreme-ye başlar hele dükkânın ortasından ve Hacı Baba'nın önünden geçer iken Talat Bey'in ne hâle geldiği tarif kabul etmez. Kendine bir teskin vermek ister. Ama elinde değil. Vücudu tir tir titre. Nefesi tikanır. Kalbi vapur ma-kinesi gibi işlemeye başlar. Bir saniyeden sonra nail olacağı devlete hâlâ inanamaz. Rüya olmasın diye gözlerini yoklar. Hep bu şeyler nerd-banı çı-karken olur.

İşte iki misafirimiz nerd-ban başında.... Fitnat Hanım bütün gece dersi ve Ragibe Hanım'ı sayıklamış. Ve sabahdan beri Şerife Kadın'ı dört göz ile beklemekte idi. Bir de başına kapıya doğru çevirip nerd-ban başında Şerife Kadın'ı ve arkasındaki küçük hanımı gördüğü gibi kapıya fırlar. Şerife Kadın:

-İşte size söylediğim hanım kızı getirdim diyerek odaya girer ve yaş-mağını biraz indirerek bir köşede oturur.

Fitnat Hanım sevincinden uçacak. Ragibe Hanım'ı elinden tutup içeri götürür. Çarşafını yemenisini alır bir tarafa kor ve yine Ragibe Hanım ile el ele tutuşarak yan yana otururlar. İşte bizim Talat bunca müddetten beri sayıkladığı mahbubesinin yanında oturmuş! Eli Fitnat'ın o pamuk gibi el-lerinde kapanmış! Fitnat'ın o güzel sesi Talat'ın kulağına aksediyor! Fakat Talat'ın o vakit ne hâl

یط. ملاقات

او صبرسزلغیله او قرارسزلغیله براابر طلعت بک اوراده کینه رک آینه هیه باقینه رق ایکی ساعتی کچرر. بر ده ساعته باقر که اوچه کلمش. آنیده بورینور چیقار. طوغری شریفه قادینک اوینه کیدر. براز او توردقدن صکره شریفه قادین ده یشمقلنور. برا بر چیقارلر. یواش یورویه رک و قونوشهرق لاله لی یه کلورلر. راغبہ خانم (طلعت بک) حاجی بابانک دکانی کوردیکی کبی قاننه فوق العاده بر حرکت کلور. دیزلری تتره مکه باشلار هله دکانک اورته سندن و حاجی بابانک اوکنند کچر ایکن طلعت بک نه حاله کلدیکی تعريف قبول ایتمز. کنده نه بر تسکین ویرمک ایستر. اما النه دکل. وجودی تیر تیتر نفسی تیقانور. قلبی واپور ماکینه سی کبی ایشلمکه باشلار. بر ثانیه دن صکره نائل اوله جغی دولته حالا اینانه ماز. رؤیا اولمسون دیو کوزلرینی یوقلر. هپ بو شیلر نرdbان چیقارکن اولور.

ایشته ایکی مسافرمز نرdbان باشنده.... فطن خانم بتون کیجه درسی و راغبہ خانمی صایقلمش. و صباحدن برو شریفه قادینی درت کوز ایله بکلمکده ایدی. بر ده باشنى قپویه طوغری چویروب نرdbان باشنده شریفه قادینی و آرقه سندہ کی کوچک خانمی کوردیکی کبی قپویه فرلار. شریفه قادین:

-ایشته سزه سویلديکم خانم قزی کتوردم دیه رک او طه یه کیر و یشمغنى بر آز ایندیره رک بر کوشه ده اوتورور.

فطن خانم سونخندن اوچه حق. راغبہ خانمی الند طوتوب ایچری کتورور. چارشافنی ینیسنسی آلور بر طرفه قور و ینه راغبہ خانم ایله ال الله طوطوشهرق یان یانه اوتورولر. ایشته بزم طلعت بونجه مدتدن برو صایقلدیغی محبویه سندک یاننده اوتورمش! الی فطنتك او پموق کبی اللرنده قپانمش! فطنتك او کوزل سسی طلعتک قولاغنه عکس ایدیبور! فقط طلعتک او وقت نه حال

kesbettiğini tarif etmek doğrusu imkânın haricinde. Yanaklarında her bir saniyede yüz renk peyda olur. Bir kıpkırmızı olur. Anide sapsarı olur. Bem-beyaz olur. Yine kırmızı lekeler peyda eder.... Vücudu ve hususıyla Fitnat Hanım'ın elindeki eli bir düzeye titrer... Fitnat Hanım'ın nazikane sözlerine karşılık bulamaz... Söylediği nakış karşılaşıkları dahi sesi titreyerek kızarak sarararak ancak söyleyebilir. Fitnat'ın yüzüne bakmaya cesaret edemez.

Fitnat Hanım dahi bu mülakattan bütün bütün bi-tesir değil. Onda dahi başka bir türlü tesir görünür. Çünkü o da bi-çare Talat'a üftadecidir. Her ne kadar ki Talat'ı uzaktan görmüş ve tebdil-i kiyafet teşhisine mani olabilir idiyse de Talat'ın cehresinin aksi gönlünün aynasında bir türlü temel tutmuştu ki cüzi bir müşabeheti fark edebilir idi. Fitnat Hanım Ragibe Hanım'ı gülerek ve sevinerek istikbal ettiği hâlde yemenisini kaldırıp yüzünü gördüğü gibi bir hâl peyda eyledi. Kanı bir türlü harekete geldi ki az kaldı kendini gaip eder idi. Nüzul isabet eder idi. Fakat Fitnat aniden kendini toplayarak ve tebdil-i kiyafet hiç hatırlına gelmeyip yalnız işi müşabehete hamlederek Ragibe Hanım'ı elinden alıp oturdu. Ve gâh Ragibe Hanım ile nazikane nazikane konuşur. Ve gâh yüzüne bakarak kendi kendine der idi:

-Bu ne müşabehet!... Bu ne kadar benzeyiş!... İşte aynı sokakta gördüğüm çocuk. İşte aynı boy. Aynı çehre. Aynı kaş. Aynı göz. Aynı burun. Aynı yanak. Aynı ağız! Subhanallah! Ben güya bu kızı evvelden görmüşüm. Güya tanıdım adam imiş. Tuhaf ben bunu nerede gördüm?... Yok yok hiç gördüğüm yok fakat işte ona benzıyor onu görmüşüm a. Onun için bunu da görmüşüm gibi gelir. Bunu hiç görmemiş iken mademki onu görmüşüm ve severim. Ve mademki bu da ona benzer. Bunu da görmüş gibiyim. Ve adeta bunu da

کسب ایتدیکنی تعریف ایتمک طوغیریسی امکانک خارجنده. یناقلرنده هر بر ثانیه ده یوز رنک پیدا اولور. بر قیب قرمزی اولور. آنیده صاب صاری اولور. بن بیاض اولور. ینه قرمزی لکه‌لر پیدا یدر... وجودی و خصوصیله فقط خامک الند کی الى بر دوزی یه تتر... فطنت خامک نازکانه سوزلرینه قارشولق بوله‌ماز... سویلیدیکی ناقص قارشولقلری دخی سسی تره یه رک قراره رق صاراره رق انجق سویلیه‌بیلور. فطنتک یوزینه باقمغه جسارت ایده مز.

فطنت خام دخی بو ملاقاتدن بتون بتون بی تأثیر دکل. اونده دخی بشقه بر دورلو تأثیر کورینور. چنکه او ده بیچاره طلعته اوافتاده در. هر نه قدر که طلعتی اوزاقدن کورمش. و تبدیل قیافت تشخیصنه مانع اوله‌بیلور ایدیسه‌ده طلعتک چهره سنک عکسی کوکلنک آینه‌سنده بر دورلو تمل طومشیدی که حزئی بر مشابهتی فرق ایده بیلور ایدی. فطنت خام راغبه خانگی کوله‌رک و سوینه‌رک استقبال ایتدیکی حالده یمنیسی قالدوروب یوزونی کوردیکی کبی بر حال پیدا ایلدی. قانی بر دورلو حرکته کلدی که آز قالدی کندینی غائب ایدر ایدی. نزول اصابت ایدر ایدی. فقط فطنت آنیده کندینی طوپله‌هرق و تبدیل قیافت هیچ خاطرینه کلمیوب یالکز ایشی مشابهته حمل ایده رک راغبه خانگی الند آلوب اوتوردی. و کاه راغبه خام ایله نازکانه قونیشور. و کاه یوزینه بقه‌رق کندی کندینه دیر ایدی -بو نه مشابهت!... بو نه قدر بکزیش!...

ایشته عینی سوقاده کوردیکم چوچق. ابسته عینی بوی عینی چهره عینی قاش عینی کوز غینی برون عینی یناق عینی آغز! سبحانالله! بن کویا بو قری اولدن کورمشم. کویا طنادیغم آدم ایمش. تحف بن بونی نره ده کوردم؟... یوق یوق هیچ کوردیکم یوق. فقط اشته اکا بکریور آنی کورمشم آ. آنک ایچون بونی ده کورمشم کبی کلور. بونی هیچ کورمامش ایکن مادامکه آنی کورمشم و سوم. و مادامکه بو ده آکا بکزر. بونی ده کورمش کبیم. و عادتا بونی ده

seviyorum..... Fakat bu benzeyiş..... Hemşiresi olmasın?.... Hele dur bakalım. Onu sonra anlayacağız.....

Fitnat Hanım bu mülahaza ile Ragibe Hanım'ın yüzüne bakar. Ve bakışka tesiri ziyadeleşip Talat'ın hâline yakın bir hâle gelmeye başlar.

İşte bunların ikisi bu hâlde. Talat bütün bütün kendini gaip etmiş. Fitnat dahi ders maddesini bütün bütün zihninden çıkarıp balada söylediğimiz hülyalar ve mülahazalar ile meşgul idi. Şöyledi ki resmî birkaç laklırdan sonra ikisi el ele tutuşmuş oldukları hâlde düşünmeye varıp hiçbirisi rişte-i sükütu kat etmeye cesaret etmez idi. Nihayet Şerife Kadın:

-Kızım. Siz kardeşiniz. Bundan böyle inşallah her gün görüşürsünüz. Hem konuşursunuz. Hem derslerinize nakışlarınıza bakarsınız. Aranızda teklif yoktur artık. Şimdi Fitnat Hanım sen gergefi getir. Göreyim ne işlediniz de ben gideyim. İşim vardır. Siz beraber konuşursunuz sonra diyerek düşünmelerine hitam verdi. Bunun üzerine Fitnat Hanım kalkıp gergefi getirdi. Şerife Kadın baktı. Ragibe Hanım'a hitaben:

-İşte bak maşallah Fitnat Hanım pek güzel nakış işliyor. Siz de onun yanında pek güzel öğreneceksiniz. O da sizden yazı öğrenecek. İşte kızlarım siz birbirinize lâzımsınız.

-F.... Fit....nat Hanım'ın sayesinde bu kadar değil. Bunun yarısı kadar öğrenebilsem kendisine ömrüm oldukça teşekkür edeceğim....

Fitnat Hanım bir tebessüm ile Ragibe Hanım'ı elinden tutarak:

سویورم..... فقط بو بکریش..... همشیره سی اولمسون!.... هله طور بقام. آنی
صکره اکله یه حغز.....

فطنت خانم بو ملاحظه ایله راغبه خانمک یوزینه باقر. و باقدقجه تأثیری زیاده
لشوب طلعتک حالنه یقین بر حاله کلمکه باشلار.

ایشته بونلرک ایکیسی بو حالده. طلعت بتون بتون کندینی غائب ایتمش. فطنت
دختی درس ماده سخن بتون بتون ذهنندن چیقاروب بالاده سویلیدیکمزر خلیلر و
مالحظه‌ملر ایله مشغول ایدی. شویله که رسمی برقاچ لقردیدن صکره ایکیسی ال
اله طوتشمیش اولدقلری حالده دوشونمکه واروب هیچ برسی رشتہ سکوتی قتع
ایتمکه جسارت ایتمز ایدی. نهایت شریفه قادین:

-قزم سز قنداشسکر. بوندن بویله انشاءالله هر کون کوریشورسکر. هم
قوئیشورسکر هم درسلرکزه نقشلرکزه باقرسکر. اراکزده تکلیف یوقدر ارتق. شمدی
فطنت خانم سن کرکفی کتور. کوره یم نه ایشلدرکزده بن کیده یم. ایشم واردر.
سز برابر قوئیشورسکر صکره- دیه رک دوشوغلنینه ختام ویردی بونک اوزینه فطنت
خانم قالقوب کرکفی کتوردی. شریفه قادین باقدی. راغبه خانمه خطاباً:

-ایشته باق ماشاءالله فطنت خانم پاک کوزل نقش ایشلیور. سز ده آنک
سایه‌سنده پاک کوزل اوکرنه‌جکسکر. اوده سزدن یازو اوکرنه‌جک. ایشته قرلم
سز برى برکره لازمسکر.

ف.... فط.... نت خانمک سایه‌سنده بو قدر دکل. بونک یاریسی قدر
اوکرنه‌بیلسه‌م کندوسنه عمر اولدقجه تشکر ایده جکم.....
فطنت خانم بر تبسم ایله راغبه خانمی الندن طوتهرق:

-Estağfurullah!... Ben size teşekkür etmeliyim ki sayenizde adam ola-cağım. Okumak yazmak öğreneceğim. Yoksa siz murat ettiğiniz vakitte na-kışır bir haftanın içinde öğrenirsiniz.

-Estağfurullah!...

Bu mükalemeden sonra Şerife Kadın işlemeye başlar. Fıtnat Hanım dahi gözlerini naklısa dikip dikkatle bakar. Bizim Ragibe Hanım (yahut Talat Bey) o vakit birinci defa olarak doğrudan doğruya Fıtnat Hanım'ın yüzüne bakmaya vakit bulur. Bakar. Baktıkça daha bakmak ister. Gözleri doymaz. Her uzungunu ayrıca muayene eder. Her birinde başka bir letafet bulur. Baka baka gönlüne bir üzüm geldi. Gözleri yaş ile doldu. Aniden gözlerini mahbubesinin yüzünden çekip naklısa bakmaya başladı.

Nihayet nakış da biter. Şerife Kadın kalkıp gider.

-استغفرالله!... بن سزه تşکر ایتملیم که سایه‌کزده آدم اوله‌جغم. او قومق یازمق اوکرنه حکم. یوقسه سز مراد ایتدیککز وقتنه نقشی بر هفتنه‌نک ایچنده اوکرنورسکز.

-استغفرالله!...

بو مکالمه‌دن صکره شریفه قادین ایشلمکه باشلار. فطنت خانم دخی کوزلرینی نقشه دیکوب دقتله باقر. بزم راغبه خانم (پاخدود طلعت بک) او وقت برنجی دفعه اوله‌رق طوغریدن طوغزی یه فطنت خانمک یوزینه باقمعه وقت بولور. باقر. باقدچه دها باقمق ایستر کوزلری طویاز. هر عضویتی آیروجه معاینه ایدر. هر برنده بشقه بر لطافت بولور. باقه باقه کوکلنه بر حزن کلدی. کوزلری یاش ایله طولدی. آنیده کوزلرینی محبوبه‌سنک یوزندن چکوب نقشه باقمعه باشلدي.

-نهايت نقش ده بیتر. شریفه قادین قالقوب کیدر.

R. Tenha Konuşmak

Fitnat Hanım Şerife Kadın'ı nerd-ban başına dek teşyi ettiğinden sonra dönüp Ragibe Hanım'ın yanına gelir oturur. Ve Ragibe Hanım'ı elinden tutarak ve çehresiyle bir büyük iltifat ve muhabbet göstererek:

-Görüşüğümüze ne kadar teşekkür ederim. Sizi pek çok sevdim. Allah bilir ki sizi on seneden beri tanır gibi öyle sevdim.

-Teşekkür ederim insaniyetinizdendir. Bendeniz dahi Huda âlim ki sizi görür görmez hemşirem gibi sevdim. Nezaketinizin letafetinizin iktizası

-Aman hemşirem. Bundan böyle bizi unutmayın. Sohbetinizden mahrum bırakmayın. Rica ederim mümkün olsa her gün görüşelim. Ah!..... Ben gece gündüz yalnız. Buraya Şerife Kadın'dan başka kimse gelmez. Ben de çıkamıyorum. Peder efendi pek titizdir!.... Fakat size gelmek için memul ederim ki bir şey söylemesin. İnşallah bendeniz de size gelirim....

-Hacet yoktur. Elmasım. Bendeniz her gün gelirim... İnşallah derse de başlarız....

-Teşekkür ederim. Ah!... Bu ne iyilik!.... Hem buraya kadar gelmek! Hem bana ders vermek!... Ve hususıyla her şeyden tatlı olan sohbetiniz ile bizi müşerref etmek!.....

-E斯塔ғfurullah!... Bendeniz zati naklıça çok merakım vardır. Siz kabul buyurdığınız hâlde her gün gelmek canıma minnet!.....

-Kız kardeşiniz var mı?

-Hayır.

ک. تها قونوش

فطنت خانم شریفه قادینی نزدیک باشنه دک تشییع ایتدکدن صکره دونوب راغبه خانمک یانه کلور اوتورو و راغبه خانمی التند طوتهرق و چهره سیله بر بیوک التفات و محبت کوستهره رک:

-کورشیدیکمزه نه قدر تشکر ایدرم. سزی پک چوق سودم. الله بیلور که سزی اون سنهدن برو طنار کبی اویله سودم.

-تشکر ایدرم. انسانیتکردندر. بنده کز دخی خدا عالم که سزی کورور کورمز همشیره م کبی سودم. نزاکتکرک الطفتکرک اقتضاسی ...

-امان همشیره م بوندن بویله بزی اونوتیک، صحبتکردن محروم براهمیک. رجا ایدرم ممکن اولسه هر کون کوریشه لم. آه.... بن کیجه کوندوز یالکز بورایه شریفه قادیندن بشقه کمسه کلمز. بنده چیقارمیورم. پدر افندی پک تیتیزدر!.... فقط سزه کلمک ایچون مأمول ایدرم که بر شی سویلمسون. انشاءالله بنده کزده سزه کلورم ...

-حاجت یوقدر الماسم. بنده کز هرکون کلورم... انشاءالله درسه ده باشلز ...

-تشکر ایدرم. آه!... بو نه ایلیک!.... هم بورایه قدر کلمک! هم بکا درس ویرمک!... و خصوصیله هر شیدن طاتلی اولان صحبتکر ایله بزی مشرف ایتمک!...

-استغفارالله!... بنده کز ذاتی نقشه چوق مراقم واردر. سز قبول بیوردیککز حالده هرکون کلمک جامه منت!.....

-قر قرنداشکر وارمی؟

-خیر.



-Kardeşiniz?

Talat Bey bu sualin sebebinin aniden anlamakla:

-Evet benden bir yaş büyük bir kardeşim vardır dedi.

-Bazen setre bazen bir kısa mor ceket bir dar pantolon giyiyor. Sizin boyunuzda size pek çok benzıyor. Değil mi?

-Evet. Evet.

-Buradan geçer iken görmüşüm. Ne güzel çocuk! Ne mahcup! O yürümesi. O.... Pek hoşuma gider...

Bunlar böyle tatlı tatlı konuşmakta iken Emine Kadın kapıdan girer:

-Hoş geldin. Kızım. Hoş geldin! diyerek gider oturur. Ragibe Hanım Emine Kadın'ın elini öper. Emine Kadın birazdan sonra Fitnat Hanım'ın kulağında Lâkin kapının dışarısından bile işitilecek bir suretle:

-Şerife Kadın'ın dediği kız bu mu? dedi.

Fitnat Hanım gülerek:

-Evet hanımfendidir dedi.

-Okumak. Yazmak bilen bu. A?

-Evet. Evet.

-Ha.... Maşallah! Bu yaşta o kadar okumak yazmak!.... Hem güzel de.... Kime nasip olacak!.... Bunu alacak adam ne bahtl!....

-قرنداشكز؟

-طلعت بك بو سؤالك سببني آنيده اكلمغله:

-اوت بندن بر ياش بیوک بر قرنداشم واردرا. دیدى.

-بعضاً ستره بعضاً بر قيصه مور جاكت بر طار پانثالون کييور. سزك بويکزده سزه پك چوق بکزپور. دکلمى؟

-اوت اوت.

-بورادن کچر ايكن کورمشم. نه کوزل چوجق! نه محجوب! او يورو مسى او.... پك خوشمه کيدر...

بونلر بويله طاتلى طاتلى قونشمقده ايكن اميinه قادين قپودن کيدر:

-خوش کلدك قزم خوش کلدك دېيرك کيدر اوتورور. راغبه خامن اميinه قادينك الينى اوپر. اميinه قادين برازدن صکره فطنت خانمك قولغىدە لکن قپونك طيشاريسىندن بىلە ايشيدىلە جاك بر صورتلە:

-شريفه قادينك ديدىكى قز بو مى؟- دیدى.

فطنت خامن کولهرك:

-اوت خامن افتدىدر- دیدى.

-اوقومق يامقق بىلن بو آ؟

-اوت اوت.

-ها.... ماشاء الله! بو ياشده او قدر اوقومق يازمق!.... هم کوزل ده.... کيمه نصيib او له حق!..... بونى آله حق آدم نه بختلى!...

Emine Kadın'ın kendi kendine ve yavaş söylemek istediği ve sağır olduğundan bağırrarak söyledişi bu sözlerden kızlar birbirine bakarak güllerler. Emine Kadın daha bir iki masal söyledikten sonra kalkar matbaha gider.

Talat Bey her ne kadar ki Fitnat Hanım'ın yanından gitmeye razı olmaz fakat güneşin guruba yakın geldiğini gördüğü gibi saatine bakar. Görür ki onu geçmiş:

-Şimdi bendeniz gideyim yarın kitap da getireyim (evimde vardır) de yarın ders de yaparız. İnşallah!

-İnşallah!.... Teşekkür ederim Lâkin niçin gidiyorsunuz? Erken değil mi daha?

-Aman saat onu geçmiş.

-Onu geçmiş! Ne vakit geçti bu kadar saat!

Bu iki kızcağız dudak dudağa öpüştükten sonra Ragibe Hanım çarşafa yemeniye bürünür. Bürünü iken Fitnat Hanım'a nazikane birçok laklı söyleş ve ondan bin kat daha tatlılarını işitir. Çünkü o ibtidai mahcubiyet korku iki taraftan dahi zail olmuş idi. Her biri diğerinin gönlünü güzel söz ile hoş etmek istiyor idi. Hem kimin gönlünü?....

Biri maşukasının ve diğeri asıl maşukunun ve zahirde maşukunun hemşiresinin gönlünü yapmak istiyor idi.... Her biri diğerinin muhabbet ve teveccühünü kazanmak istiyor idi. Ragibe Hanım büründükten sonra ikisi el ele tutuşup nerd-banın alt başına kadar inerler. Orada resm-i veda badel-icra Ragibe Hanım çıkar. Acele ile Şehzadebaşı'na gidip tebdil-i kıya-fet ettikten sonra evine gider.

امينه قادينك کندى کندىنه و يواش سويلىمك ايتديكى و صاغر اولدىغىندن باغرارق سويلىدېكى بو سوزىلەرن قىزلىرى بىرىنە باقهرق كوللەر. امينه قادين دها بر ايکى مصال سويلىدەن صىركە قالقار مطبخە كىدر.

-طلعت بىك هر نە قدر كە فطن خانمك يانىدىن كېتىكە راضى اولماز. فقط كونشك غروبە يقين كىلدىكىنى كوردىكى كېي ساعتنە باقر. كورور كە اونى كچمىش:

-شمدى بىنده كىز كىدە يەم يارىن كتابىدە كتۇرە يەم (اومىدە واردە) دە يارىن درس دە پېلىز انشاء الله!

-انشاء الله!.... تشكىر ايدرم لەن نىعچون كىدىيورسەكىر؟ اركن دكلىمى دها؟
-امان ساعت اونى كچمىش.

-اونى كچمىش! نە وقت كچدى بو قدر ساعت!

بو ايکى قىرچىز طوداق طوداغە اوپىشدەن صىركە راغبە خانم چارشىفە يەنى يە بورونور. بورونور ايکىن فطن خانمە نازاكانە بر چوق لقردى سوپىر و آندىن بىك قات دها طاتلىرىنى ايشىدەر. چونكە او ابتداكى محبوبىت قورقو ايکى طرفدن دخى زائىل اولمىش ايدى. هر بىرى ديكىرىنك كوكلىنى كوكلىنى سوز ايلە خوش ايتىمك اىستيور ايدى. هم كىيمك كوكلىنى؟....

-برى معشوقە سنك و ديكىرى اصل معشوقىناك و ظاهردە معشوقىناك همشىرە سنك كوكلىنى يايپىق اىستيور ايدى.... هر بىرى ديكىرىنك محبت و توجھى قزانق ايتىيور ايدى. راغبە خانم بورونىدەن صىركە ايكسى ال الله طوتىشوب نزدبانك آلت باشىنە قدر اينىلر. اورادە رسم و داع بعدالاجرا راغبە خانم چىقار. عجلە ايلە شەهزادە باشىنە كىدوب تبديل قيافت ايتىدەن صىركە اوينە كىدر.



R.A. Tesir-i Muhabbet

Talat bu mülakatı Fitnat Hanım'ın kendisi o kadar iyi kabul etmesini o iltifatı o görüşmeyi o güzel sözlerini ve hele o gideceğine yakını öpüşmeyi hatırlıa getirdikçe bi-çare çocukçağız sevincinden çıldıracak dereceye gelir idi. O gün daima yüzü dudağı gülüyör idi. Yalnız Fitnat Hanım'ın kendisine gerek kız ve gerek oğlan (yani biraderi) nazarıyla gösterdiği muhabbet ve tesir-i derununu hatırlıa getirdikçe gönlü bir türlü müteessir olur idi ki meseretten mi yoksa hüzünden mi? Her nasıl ise gözyaşları dökülür idi. O gece Talat Bey'in bütün rüyaları Fitnat Hanım ile görüşmekten ibaret idi.

Fitnat Hanım'a gelelim: Fitnat Ragibe Hanım'ın sevdığı oğlannın hemşiresi olduğunu işittiği gibi hep o müşabeheti kardeşliğe hamleyledi . Artık şüphesi kalmadı. Fakat Fitnat Hanım Ragibe Hanım'a mı yoksa kardeşine mi âşiktır? Kendisi de farkında değildir. Çünkü pencereden Talat Bey'i gördüğü vakit ne türlü müteessir olur ise Ragibe Hanım'ı dahi gördüğü vakit hemen o türlü müteessir olur. Güya ki Ragibe Hanım'ın zati Talat Bey'in resmi imiš. Bi-çare kız gizli sırdan haberdar değildir. Yoksa bile idi ki Ragibe Hanım maşukunun hemşire veya resmi değil de onun aynısıdır aşkı böyle çatal olmayacağı iddi.

Talat ile Fitnat ayrıldıktan sonra Talat'ın zihnine gelenleri söyledik. Ya Fitnat Hanım Ragibe Hanım gittikten sonra ne düşünüyor idi? O gece hülyası ne idi? Rüyaları nasıl idi? Bunu da söyleyelim: Fitnat Hanım Ragibe Hanım'ı nerd-banın alt başına kadar teşyi ettikten sonra yukarıya çıkar pencereden dahi gözüyle teşyi eder.

- İşte yürümesi de aynı karındaşının yürümesi!.... Ah bu kadar birbirine benzer iki karındaş hiçbir vakit görülmemiş!.... Çehreleri yürümeleri bir olduğu gibi

کا. تأثیر محبت

طلعت بو ملاقاتی فضنخ خانمک کندوسی او قدر ای قبول ایتمسینی او التفاتی او کورشمکی او کوزل سوزلرینی و هله او کیده جکنه یقین که اوپشمکی خاطرنه کتوردکجه بیچاره چوچقغز سونجندن چلدیره حق درجه یه کلور ایدی. او کون دائما یوزی طوداغی کولیور ایدی. يالکز فضنخ خانمک کندوسنه کرک قر و کرک اوغلان (يعنى برادرى) نظریله کوستردیکی محبت و تأثر درونی خاطرینه کتوردکجه کوکلی بر درلو متاثر اولور ایدی که مسرتدنگی یوقسه حزنندنی؟ هر نصل ایسه کوز یاشلری دوکیلور ایدی. او کیجه طلعت بکث بتون رؤیالری فضنخ خانم ایله کورشمکدن عبارت ایدی.

فضنخ خانمک کله لم: فضنخ راغبه خانمک سودیکی اوغلانک همشیره سی اولدیغنى ایشتددیکی کبی هب او مشابختی قرنداشلغه حمل ایلدی. آرتق شبهه سی قالمدى. فقط فضنخ خانم راغبه خانمک می یوقسه قرنداشنه می عاشقدر؟ کندوسی ده فرقنده دکلدر. چونکه پنجره دن طلعت بکی کوردیکی وقت نه درلو متاثر اولور ایسه راغبه خانمی دخی کوردیکی وقت همان او درلو متاثر اولور. کویا که راغبه خانمک ظاتی طلعت بک رسمی ایمیش. بیچاره قز کیزلى سردن خبردار دکلدر. یوقسه بیله ایدی که راغبه خانم معشووقنک همشیره ویاخود رسمی دکل ده آنک عینیسیدر. عشقی بولیه چتال اولیه جعیدی.

طلعت ایله فضنخ آیرلدقدن صکره طلعتک ذهننے کلنلری سویلدک. يا فضنخ خانم راغبه خانم کیتددکدن صکره نه دوشیمور ایدی؟ او کیجه خلیاسی نه ایدی؟ رؤیالری نصل ایدی؟ بونی ده سویلیه لم: فضنخ خانم راغبه خانمی نزدبانک آلت باشنه قدر تشیيع ایتدکدن صکره یوقاری یه چیقار پنجره دن دخی کوزیله تشیيع ایدر.

-اشته یورو مسی ده عینی قرنداشناک یورو مسی!..... آه بو قدر برى بینه بکز ایکی قرنداش هیچ بر وقت کورلاماش!.... چهره لری یورملری بر اولدیغنى کبی

ahlakları da bir olacak! Ah karındaşı da böyle lâtif böyle nazik olacak!... Onun da sözü sohbeti böyle tatlı olacak!.... Acaba bunlar dahi cümle halk-ı âlem gibi bir anadan babadan doğmuşlar? Yoksa gökten inmiş melek midirler? Ne gariptir ki insan iyi adamları bir defa görmekle sever! Yanlarından ayrılmak istemez!... Ah bir münasebetim ola idi de bu iki karındaştan bir dakika ayrılmaya idim!.... İşte kız ile görüşürüm ve insallah her gün görüşeceğiz. Lâkin..... Ah!..... Karındaşıyla da görüşmek mümkün ola idi!.... Bir yanımda Ragibe Hanım ve bir yanımda karındaşı olsa ve ben aralarında oturup tatlı tatlı konuşsak!.... Of! Zihنime ne de muhal şeyler gelir!.... O erkek... Delikanlı bir oğlan... Ben kız.... Nasıl görüşebiliriz!... Yok... Yok... Muhal... Muhal.... Fakat ah!.. Niçin muhal olsun?.... Kızlar sahi her erkeğe çıkmaz. Her bir erkekle görüşemez. Lâkin her bir kız bir erkeğe varacak değil mi?.... Ben de şu oğlana varsam! Beni ona verseler! O beni alsa! Ne olur?.... İşte o vakit ben de Ragibe Hanım'ın evine gideceğim!.... Gece gündüz Ragibe Hanım ve karındaşıyla! -Ah Ragibe Hanım'dan kaşkı ismini sora idim! Ah ne güzel ismi olacak! Gönlümün safhasında yazacak idim!- Beraber olacağız!.... Ragibe Hanım beni -ben onu sevdiğimden ziyade- sever. Bunu pekala bilirim. Fakat karındaşı da beni sevecek mi acaba?..... Ah şüphem yok ki o da beni sevecek... "Gönülden gönüle yol vardır" derler. Ben onu o kadar seviyorum da o beni niçin sevmeyecek?.... Elbette sevecek.....

İşte Fitnat Hanım Ragibe Hanım'ı gözüyle teşyi etmek için pencereye çıkışmış idi. Fakat Ragibe Hanım çoktan Fitnat'ın gözünden saklanıp gitmiş ve Fitnat Hanım ise gözlerini sokaga dikip ve başını koluna dayatıp zikrettiğimiz hülyalara dalmış idi. Küre-i şemsin yarısı gurup etmiş ve yarısı daha gözüküyor idi. O kuvvetsiz ziyası o kırmızıya mail rengi Fitnat Hanım'ın oturmuş olduğu pencereye aks ediyor idi. Tabiatın bu suret-i acibesiyle Fitnat Hanım'ın öyle

اخلاقلری ده بىر اولەجق! آه قرنداشى ده بويله لطيف بويله نازك اولەجق!... آنک ده سوزى صحبىتى بويله طاتلى اولەجق!.... عجبا بونلر دخى جمله خلق عالم كېيى بىر آنادن بابادن طوغىمشلر؟ يوقسە كوكىدىن اينىمىش ملك مىدرىلر؟ نە غربىدە كە انسان اي آدملىرى بىر دفعە كورمكە سور! يانلىندىن آيرىلەق اىستەز!.... آه بىر مناسىتم اولە ايدى ده بىر ايڭى قرنداشىن بىر دقيقە آيرىلەيە ايدىم!.... اشتە قز ايلە كورشۇم و انشاء الله هەر كۈن كورىشە جىڭز. لەن..... آه!.... قرنداشىلە دە كورشىك مەكىن اولە ايدى!.... بىر يانمەدە راغبە خانم بىر يانمەدە قرنداشى اولسىھ و بن آرالارنىدە او توروب طاتلى طاتلى قۇنىشىسىق!.... او فە! ذەنمە نە دە مەحال شىلەر كلور!.... او اركىك... دلى قانلى بىر اوغلان... بىن قز... نصل كورىشە بىلورز!... يوق... يوق... مەحال... مەحال..... فقط آه!... نىچۇن مەحال اولىسۇن؟.... قىلىر صحىح هەر اركىكە چىقماز. هە بىر اركىكە كورىشە مۇز. لەن هە بىر قز بىر اركىكە وارە جق دەكلەمى؟.... بن دە شو اوغلانە وارسىم! بىن ااكا وېرسەلر! او بىن آلسە! نە او لور؟.... اشتە او وقت بن دە راغبە خانمك اوپىنه كىيدە جىڭمە!.... كىچە كوندوز راغبە خانم و قرنداشىلە -آه راغبە خانمدىن كاشكى اىسمى صورە ايدىم! آه نە كۆزل اسىم او لەجق! كوكىلمك صفحە سىنە يازە جق ايدىم! - برابر اولە جغۇز!.... راغبە خانم بىن - بن اونى سودىكىمدەن زىادە - سور. بۇنى پاك اعلا بىلۇرم. فقط قرنداشى دە بىن سوه جىكمى عجبا؟..... آه شېھەم يوق كە او دە بىن سوه جىك.... «كۆكىلدەن كۆكىله يول واردە» دىرلەر. بن اونى او قدر سوپۇرم دە او بىن نىچۇن سومىيە جىك؟ البتە سوه جىك!....

اشتە فەتنەت خانم راغبە خانمى كۆزىلە تشىيىع ايتىمك اىچۇن پىنجرە يە چىقىمىشىدى. فقط راغبە خانم چوقىدن فەتنەتك كۆزىلەن ساقالنوب كېتىمىش و فەتنەت خانم ايسە كۆزلىرىنى سوقاغە دىكوب و باشنى قولىنە طيانوب ذەر ايتدىكىمز خليلارە ئەلمىش ايدى. كەۋە شەمسىك يارىسى غروب ايتىمىش و يارىسى دە كۆزىكىبور ايدى. او قوتىسر ضىايسى او قرمىزى يە مائىل رنگى فەتنەت خانمك او تورمىش اولدىغىنى پىنجرە يە عكىس ايدىبور ايدى. طېيىتك بۇ صورت عجىيە سىلە فەتنەت خانمك اوپىل

dalgın dalgın oturuşunun ne kadar hazır! ne kadar lâtif! bir manzara irae ettiği tarif ve tasvir olunmak muhaldır.

Sevdigi oğlanla yani Talat Bey'le izdivaç etmek maddesi o vakte kadar Fitnat Hanım'ın hiç hatırlına gelmemiş idi. O gün ilk defa idi ki bu hülyayı kurdu. Bütün o akşam o gece bu hülya ile meşgul oldu. Rüyalarında hep Ragibe Hanım ve karıdaşıyla görüştü.

طالغین طالغین او توریشناک نه قدر حزین! نه قدر لطیف! بر منظره ارائه
ایتدیکی تعریف و تصویر اولنمق محالدر.

سودیکی او غلانله یعنی طلعت بکله او دواج ایتمک ماده سی او وقته قدر
فطنت خانمک هیچ خاطرنه کلمامش ایدی. او کون ایلک دفعه ایدی که
بو خلیایی قوردی. بتون او اقشام او کیجه بو خلیا ایله مشغول اولدی.
رؤیالرنده هپ راغبے خانم و قزداشیله کورشدی.



R.B. İkinci Mülakat

Ertesi gün saat beşte Talat Bey Ragibe Hanım isim ve kıyafetiyle Fitnat Hanım'ın yanındadır. Evvel emirde nakış işlerler. Nakış bittikten sonra Talat Bey cebinden bir elifba cüzü çıkarır. Fitnat Hanım'a ders vermeye başlar. Fakat görür ki Fitnat'ın elifba cüzüne ihtiyacı yok. Kelâm-ı Kadim'i bile iki üç defa hatmetmiş. Fitnat Hanım der ki:

-Cüzleri okuyabilirim. Fakat Türkçe bir şey olur ise ve hususiyle haresiz bulunur ise onları kolay okuyamam.

-Öyle ise acemi değilsin. Oh! Pekala. Yarın biraderime söyleyim sahaf karşısından bir risale-i ahlak alsın da ondan okumaya başlayalım.

Fitnat Hanım bu "biraderime" lafzını işittiği gibi aniden yüzünün rengi değişir ve bila-ihtiyar "biraderine" "biraderine" diye bu lafzı iki üç defa bir titrer ses ile tefevvüh eyler.

Talat Bey Fitnat Hanım'ın bu haletine şaşar!

-Erkek olduğumu anlamış olmasın- diye korkar. Rengi sapsarı olur. Fitnat Hanım' dan daha bir şey işteym diye Fitnat'ın yüzüne sıkı sıkı bakar. Fitnat Hanım ise o bir dakikada Talat'ın bu sıkı sıkı bakışına ve renginin değişmesine ne mana verse iyi?.... "Biraderini sevdığımı şu bana gelen hâletten anladı da kiskandı".

İşte Fitnat Hanım Talat Bey'in (yahut Ragibe Hanım'ın diyelim) o anda kesebettiği halet-i tahayyür ve terehhübüne şu manayı verir. Evet eğer şu Ragibe değğimiz zat Talat Bey'in aynısı olmaya idi Fitnat Hanım'ın Talat Bey'i sevdigiine elbette kuskanacak idi. Fakat kim kime kiskansın? Talat Bey kim? Ragibe Hanım

کب. ایکنوجی ملاقات

ایتسی کون ساعت بشده طلعت بک راغبه خانم اسم و قیافتیله فضنخ خانمک یاننده در. اول امرده نقش ایشلرلر. نقش بیتدکدن صکره طلعت بک جبندن بر الفبا جزئی چیقارور که فضنخ خانمه درس ویرمکه باشلار. فقط کورور که فضنخ الفبا جزئیه احتیاجی یوق. کلام قدیمی بیله ایکی اوچ دفعه ختم ایتمش. فضنخ خانم دیر که: -جزئلری اوقویه بیلورم. فقط ترکجه بر شی اولور ایسه و خصوصیله حرکه سز بولور ایسه اونلری قولای اوقویه مم.

-اویله ایسه عجمی دکلسین. اوخ! پک اعلا. یارین برادرمه سویله یم صحاف چارشو سندن بر رساله اخلاق آلسون ده اوندن اوقومغه باشلیه لم.

فضنخ خانم بو «برادرمه» لفظنی ایشتديکی کبی آنیده یوزینک رنکی دکیشور و بلا اختیار «برادرکه» «برادرکه» دیه بو لفظی ایکی اوچ دفعه بر تتر رسس ایله تفوه ايلر. طلعت بک فضنخ خانمک بو حالتنه شاشار.

-ارک اولدیغمی اکلامش اولمسون - دیو قورقار. رنکی صاب صاری اولور. فضنخک یوزینه صیقی صیقی باقر. فضنخ خانم ایسه او بر دقیقه ده طلعتک بو صیقی صیصی باقشنه و رنکنک دکیشمیسن نه معنا ویرسه ای؟.... «برادرینی سودیکمی شو بکا کلان حالتدت اکلا دی ده قیزاندی.»

ایشته فضنخ خانم طلعت بک (یاخود راغبه خانمک دیه لم) او آنده کسب ایتدیکی حالت تحیر و ترهبنه شو معنای ویرر. اوست اکر شو راغبه دیدیکمز ذات طلعت بک عینبسی اولمیه ایدی فضنخ خانمک طلعت بکی سودیکنه البته قیزانه جعیدی. فقط کیم کیمه قیزانسون؟ طلعت بک کیم؟ راغبه خانم

kim? Fitnat Hanım'ın âşkı kim? Fitnat Hanım'ın maşuku kim? Fitnat Hanım'ın aşık ve maşukunun hemşiresi kim? Bu saydığımız altı şahis haki-katte bir şahıstır. Fakat zavallı Fitnat bu hakikate aşina değil. Bu muamma-nın keşfini bulamaz. Ragibe Hanım'da müşahede ettiği pek acayip ahvale bir mana veremez. Çünkü bir şeye verdiği mananın bi-esas olduğunu diğer bir haletten anlar. Nasıl mana versin ki bu haletlerin cümlesi bir asıl mad-denin füruatıdır. Bi-çare asıldan bi-haber iken füruatı nasıl anlayabilir?....

Yukarıda dedik ki Fitnat Hanım Ragibe Hanım'ın yüzünde gördüğü tebeddülle "kıskanç" ve "rekabet" manasını vermiş idi. Malumdur ki bir erkek hemşiresinin birinin maşukası olmasını çekemediği gibi bir kız dahi biraderinin bir diğer kızın maşuku olmasını daha ziyade çekemez. İşte Fitnat Hanım burasını düşünmüş idi. Fakat bilmez idi ki bu kaide Ragibe Hanım'ın hakkında cari değil. Bu sebepten dolayı Talat Bey'e meftun olduğunu Ragibe Hanım'a bildirmek istemez. Çünkü zanneder ki Ragibe Hanım bu sözden hoşlanmayacak!.... Ve belki visallerine mani olacak!.... Heyhat!...

Fakat Fitnat Hanım böyle bazı hüyalarda bulunmakla zannolunma-sın ki Ragibe Hanım'dan soğumuş idi. Hayır. Âşık olan maşukuna biraz münasebeti olan adamları -velev ki âlemin en kerih adamları olsun- bile sever. Nerede kaldı ki aşk oklavasıyla açılmış bir yufkaya müşabih olan Fitnat Hanım'ın nazik gönlü maşukuna o kadar müşabih (ve belki aynısı) ve o kadar güzel ve o kadar nazik olan kız kardeşini sevmeyecek!.... Fitnat Hanım Ragibe Hanım'ı o kadar seviyor idi! O kadar seviyor idi ki tarif olunmaz! Fitnat Hanım dünyada iki adam seviyor idi: Biri Talat Bey ve biri Ragibe Hanım. Fitnat Hanım'ın Talat Bey'eki muhabbeti Ragibe Hanım'aki muhabbetinden daha ziyade değil idi. Ancak daha müessir

کیم؟ فطنت خانمک عاشقی کیم؟ فطنت خانمک معشوقی کیم؟ فطنت خانمک عاشق و معشوقنک همشیره سی کیم؟ بو صایدیغمز آلتی شخص حقیقتده بر صخدر. فقط زوالی فطنت بو حقیقته آشنا دکل. بو معمانک کشنخنی بوله‌ماز. راغبه خانمده مشاهده ایتدیکی پک عجیب احواله بر معنا ویره مز. چونکه بر شیئه ویردیکی معنانک بی اساس اولدیغنى دیکر بر حالتدن اکلار. نصل معنا ویرسون که بو حالتلرک جمله‌سی بر اصل ماده نک فروعاتیدر. بیچاره اصلدن بیخبر ایکن فروعاتی نصل اکلیه‌بیلور؟....

یوقاریده دیدک که فطنت خانم راغبه خانمک یوزنده کوردیکی تبله «فیرقانچ» و «رقابت» معناسنی ویرمشیدی. معلومدر که بر ارکک همشیره سنک برینک معشوقه‌سی اولمسنی چکه‌مدیکی کبی بر قز دخی برادرینک بر دیکر قزک معشوقی اولمسنی دها زیاده چکه‌مز. ایشته فطنت خانم بوراسنی دوششم ایدی. فقط بیلمز ایدیکه بو قاعده راغبه خانمک حقنده جاری دکل. بو سبیدن طولایی طلعت بکه مفتون اولدیغنى راغبه خانمه بیلدرمک استمز. چونکه ظن ایدر که راغبه خانم بو سوزدن خوشلنمیه حق!.... و بلکه وصاللرینه مانع اوله حق!.... هیهات!....

فقط فطنت خانم بویله بعض خلیالرده بولنگله ظن اولنمسون که راغبه خانمدن صغومش ایدی. خیر. عاشق اولان معشوقه برآز مناسبتی اولان آدملری -ولو که عالمک اک کریه آدملری اولسون- بیله سور. نره ده قالدی که عشق اوقله‌وه سیله آچلمش بر یوفقه یه مشابه اولان فطنت خانمک نازک کوکلی معشوقه او قدر مشابه (و بلکه عینیسی) و او قدر کوزل و او قدر نازک اولان قر قرنداشتنی سومیه‌چک!.... فطنت خانم راغبه خانمی او خانم دنیاده ایکی آدم سوییور ایدی که تعریف اولنماز! فطنت خانمک طلعت بکه کی محبتی راغبه خانمه کی محبتندن دها زیاده دکل ایدی. انجق دها مؤثر

daha kuvvetli ve nevama daha mukaddes idi. Ragibe Hanım ile ister idi ki daima beraber olsun bir dakika ayrılmasın. Talat Bey'e dair ise çok da serbest düşünemiyor idi. Talat Bey aklına geldiği gibi efkârı galeyan eder idi. Asabı ihtilal eder idi!.....

Bu farkı icap eden ancak kıyafet idi. Eğer Ragibe Hanım bir defa o perukeden almış olduğu saçını atıp da başına bir fesceğiz koya idi anide Fitnat Hanım'ın efkârını tebdil edecek idi.

Derhal Fitnat Hanım Ragibe Hanım'a

-Talat Bey'e bakmakta olduğu nazarla- bakacak idi. Muhabbet aşka tebdil olunacak idi. İşte sade muhabbet ile aşkin farkı bundan ibarettir. Fakat böyle bir tebeddül-i nageh-zuhura Fitnat Hanım'ın gönlü acaba dayanacak mıydı?...

Talat Bey ise Fitnat Hanım'ın yüzünde her dakika tekevvün eden renklerden her birinin manasını anlar idi. Çünkü bu asıl madde ve muammaya aşina idi. Bunun için hiç gizli bir şey yok idi. Hatta Fitnat Hanım'ın kendisine aşık olduğunu da anlamış idi. Çünkü Talat Bey Ragibe Hanım suretinde olarak biraderinden yani kendisinden bahis açtığı vakitte Fitnat Hanım'a yukarıda dediğimiz üzere vaki olan haletten başka Fitnat Hanım birazdan sonra Ragibe Hanım'dan biraderinin ismini dahi sormuş idi. Ve ikide birde ondan bahis açarak "Talat" ismini sesi titreyerek ve yüzünün rengi değişerek telaffuz eder idi. İşte bu hâller Talat Bey'e Fitnat Hanım'ın kendisine aşık olduğunu haber vermişler idi.

Öyle olduğu hâlde Talat Bey niçin Fitnat Hanım'a gerçekten olarak kendi isim ve cinsini göstermez? Niçin o bi-çare kızcağızı dahi böyle bir meraklıktır?

دها قوتلو و نوعما دها مقدس ایدی. راغبه خانم ايله استر ايدی که داعما برابر اولسون بر دقيقه آيرلسون. طلعت بکه دائر ايسه چوق ده سريست دوشونه ميور ایدی. طلعت بك عقلنه کلدیکی کې افکاري غليان ايدر ایدی. اعصابي اختلال ايدر ایدی!....

بو فرقى ايجاب ايدن انجق قيافت ایدی. اکر راغبه خانم بر دفعه او پروکه دن آمش اولديغى صاچى آتوب ده باشنه بر فسجعز قويه ایدی. آنيده فطنت خانمك افکاري ينى تبديل ايده جكيدى.

درحال فطنت خانم راغبه خانمه

-طلعت بکه باقمده اولديغى نظر ايله - باقه جغيدى. محبت عشقه تبديل اولنه جغيدى. اشته ساده محبت ايله عشقك فرقى بوندن عبارتدر. فقط بويله بر تبدل ناكه ظهوره فطنت خانمك كوكلى عجا طيانه جقميدى؟....

طلعت بك ايشه فطنت خانمك يوزنده هر دقيقه تكون ايدن رنكلردن هر برينك معناسى اكلار ایدی. چونكه بو اصل ماده و معمايه آشنا ایدی. بونك ايچون هيچ كىزلى بر شى يوغىدى. حتى فطنت خانمك كندوسنه عاشق اولديغى ده اكالامش ایدی. چونكه طلعت بك راغبه خانم صورتنده اولهرق براذرندن يعنى كنديستدن بحث آچدigi و قتدە فطنت خانمه يوقاروده ديدكمز اوزره واقع اولان حالتدى بشقه فطنت خانم بر آزدن صكره راغبه خانمدىن براذرنيك اسمى دخى صورمش ایدی. و ايكيده بىدە اوندىن بحث آچهرق «طلعت» اسمى سسى تتره يەرك و يوزينك رنكى دكىشەرك تلفظ ايدر ایدی. اشته بو حاللر طلعت بکه فطنت خانمك كندوسنه عاشق اولديغى خبر ويرمشرلر ایدی.

اويله اولديغى حالده طلعت بك نىچون فطنت خانمه كرچكىن اولهرق كندى اسم و جنسنى كوسترمىز؟ نىچون او بىچاره قزجعى دخى بويله بر مراقلقدە

böyle bir zulmette bırakır? Evet. Talat Bey'in hatırlarına bu da gelmemiş değil idi. Fakat korkuyor idi utanıyor idi cesaret edemiyor idi. Bir de yukarıda denildiği gibi bu keşf-i sırrın kızı ne türlü tesir edeceğini bilmez idi. Niha-yet daha müناسip bir vakit bir fırsat bekliyor idi. Bu vakit ne vakit gelecek idi? Bu fırsat ne vakit müyesser olacak idi?... Heyhat! Bir kara günde!...

İşte Talat ile Fitnat her gün görüşüyorlar idi. Her günü mülakatları bu tavsif ettiğimiz mülakatın aynısı idi. Talat Bey –her ne kadar ki akıl naklı değil idi- biraz naklı işlemeye aldı. Fitnat Hanım biraz okumaya başladı. Başladı lâkin bu mülakatları ne kadar sürdürdü?... On gün. Yalnız on gün! O on günün nihayetinde yukarıda dediğimiz kara gün zuhur eyledi. Niçin kara gün dedik? Çünkü o gün Talat ile Fitnat'ın saadetine hitam verdi. Ümitlerini ifna eyledi. Nihayet ölümlerine de badi oldu!... Bu türlü bir güne kara gün demeyip de ne diyelim?...

بویله بر ظلمتده براقار؟ او ت طلعت بک خاطرینه بو ده کلمامش دکل ایدی. فقط قورقویور ایدی او تانیور ایدی جسارت ایده میور ایدی. بردہ یوقاریده دینلدیکی کبی بو کشف سرک قره نه دورلو تأثیر ایده جکنی بیلمز ایدی. نهایت دها مناسب بر وقت بر فرصت بکلیور ایدی. بو وقت نه وقت کله جیدی؟ بو فرصت نه وقت میسر اوله جعیدی؟... هیهات! بر قره کونده!...

اشته طلعت ایله فطنت هر کون کوریشیورلر ایدی. هر کونکی ملاقتلری بو توصیف ایتدیکمz ملاقاتک عینیسی ایدی. طلعت بک - هر نه قدر که عقلی نقشه دکل ایدی - برآز نقش ایشلمکه آلشدی. فطنت خانم بر آز او قومعه باشладی. باشладی لکن بو ملاقتلری نه قدر سوردی؟... اون کون يالکر اون کون! او اون کونک نهایتنده یوقاریده دیدیکمz قره کون ظهور ایلدی. نیچون قره کون دبدک؟ چونکه او کون طلعت ایله فطنتك سعادته ختم ویردی. امیدلرینی افنا ایلدی. نهایت اولو ملرینه ده بادی اولدی!.... بو دورلو بر کونه قره کون دیمیوب ده نه دیمه لم؟...



R.T. Tatlık

Simdi Talat Bey (ve tabir-i aharla Ragibe Hanım) ile Fitnat Hanım göğüşmekte konuşmakta sevişmekte olsunlar. Biz biraz Üsküdar'a geçelim:

Üsküdar'da Toptaş'nda bir büyük konak var idi (ve belki daha vardır). Bu konağın haremlik selamlık olarak yirmi otuz odası var. Her tarafı ala müzeyyen. Kiyimetli mefrusat ile döşenmiş. Gayetle geniş bir bahçesi var ki içinde bir iki bahçıvan daima çalışır. Büyük ahırı var. İçinde beş altı ala at bağlanmış. İki üç araba var. Beş altı uşak var. İspir seyis bilmem ne de ayrı. Haremlikte beş on cariye var. Bazısı ihtiyar. Bazısı kız. Nihayet büyük bir konak. Oldukça büyük ve zengin bir adamın konağı vesselam.

Bu konağın uşaklarını cariyelerini uzun uzadiya tarif ettik. Ya bu konağın efendisi yok mu idi?... Onun da haremî evladı anası babası yok muydu?... Ha! Bu konağın yalnız bir efendisi var idi ki kırk kırk beş yaşında ve Ali Bey isminde bir zat idi.

Ali Bey on altı sene evvel yani yirmi dört yirmi beş yaşında olduğu hâlde evlenerek bir fakir familyadan lâkin gayetle güzel ve akıllı bir kız almış idi. Birbirini pek çok severler idi. Bununla beraber bir sene ve birkaç ay beraber yaşadıktan sonra Ali Bey bir gün bir maddeden dolayı karısına darıldı. Kendisi o kadar gazub ve titiz idi ki cüzi bir sebepten darılır ve dargınlığı bir haftadan ziyade sürer idi. Darıldığı gibi karısını boşadı. Karısı ise bunun inadını bildiğinden ister ki kocasının inadı geçinceye kadar beklesin. Lâkin kocası bekletmez. Anide kovar. Kapısından dışarı çıkarır. Bi-çare kadın bir taraftan bu türlü bir hakaretten ve diğer taraftan

کج . تطليق

شمدى طلعت بك (و تعبير آخر له راغبه خانم) ايله فضلت خانم کوريشمکده قونشمکده سوشمکده اولسونلر. بز بر آز اسکداره کچه لم:

اسکدارده طوب طاشنده بر بیوک قوناق وار ايدى (و بلکه دها وارد). بو قوناغلک حرملاق سلاملق اولهرق يکرمى اوتوز اوطيهسى وار. هر طرف اعلامزین قيمتلى مفروشات ايله دوشنمش. غايته كنيش بر باعچهسى وار كه ايچنده بر ايکى باعچوان دائما چاليشور. بيوک آخرى وار. ايچنده بش آلتى اعلا آت باغلامش. ايکى اوچ عريه وار. بش آلتى اوشاق وار. اسپيرسايس بيلمم نه ده آيرى. حرملاقده بش اون جاريه وار. بعضىسي اختيار بعضىسي قز نهايت بيوک بر قوناق اولدقچه بيوک و زنكين بر آدمك قوناغى والسلام.

بو قوناغلک اوشاقلىنى جاريهلرىنى اوزون اوزادى يه تعريف ايتدى. يا بو قوناغلک افندىسى يوقمى ايدى؟... آنك ده حرمى اولادى اناسى باباسى يوقمىدى؟...ها! بو قوناغلک يالكز بر افندىسى وار ايدى كه قرق قرق بش ياشنده و على بك اسمىده بر ذات ايدى.

على بك اون اللى سنه اول يعني يکرمى درت يکرمى بش ياشنده اولديغى حالده اولهرق بر فقير فامليا دن لكن غايته كوزل و عقللى بر قز آلمش ايدى. برى بىرنى پك چوق سورلر ايدى. بونكله برابر سنه و بر قاچ آى برابر يشادقدن صكره على بك بر كون بر ماده دن طولاي قاريسنه طارلدى. كندوسى او قدر غضوب و تييز ايدى كه جزئى بر سبىدن طاريلور و طارгинلىغى بر هفتهدن زياده سورر ايدى. طارلدىغى كېي قاريسنى بوشادى. قاريسى ايسه بونك عناديي بىلدىكىندن استر كه قوجه قوجه سينك عنادي كچنجه يه قدر بكلسون. لكن قوجه سى بكتلمز. آنيده قووار. قپوسىدن طيشارى چيقارر. بىچاره قادين بر طرفدن بو دورلو بر حقارتندن و ديكر طرفدن

sevdigi ve bir seneden ziyade beraber yaşadığı bir kocadan ayrıldığından hüngür hüngür ağlayarak kendisi getirmiş olduğu bir cariye ile beraber iskeleye iner bir kayığa binerek İstanbul'a geçer evine gider evinde yalnız bir ihtiyar anası var idi. Ağlayarak ve gözyaşları çeşme gibi dökülerek anasına macerayı bildirdikten sonra bir odaya çekilir ağlamaya başlar ve kendi kendine:

-Ah zalim!... Ah hain!.... Ben onu o kadar seviyor idim! O ise beni aldatmak için, severim neverim diyor idi. Yalandan bir muhabbet gösterir idi. Beni gerçekten seve idi böyle sebepsiz kovar mı idi?.. Ah!.. Erkeklerin muhabbetine inanmak! Onların sadakatine aldanmak! Ne büyük kabahat!.... Ah zavallı biz karilar! Biz evlendiğimiz vakit de zannederiz ki bir koca bir refik alıyoruz. Halbuki erkekler bize o nazar ile bakmıyorlar. Onlar evlendikleri vakit karlarına verdikleri ehemmiyet satın alacakları bir bargır yaht bir arabaya verdikleri ehemmiyetten azdır!.... Evet. Hakları var a. Çünkü bir bargır alacaklar eğer iyi çıkmaz ise yine satmaya mecbur olacaklar. Lâkin alındıkları fiyat ile belki satamazlar. İşte bir zarar korkusu var. Fakat karları iyi çıkmaz ise (!) tablarına muvafık gelmezler ise (!) hiçbir zarar etmeksizin onları bırakırlar. Başkalarını daha iyilerini (!) alırlar. İşte bizi hayvan mesabesinde bile tutmazlar! Ne yapalım? Hüküm onların elinde. Nasıl isterler ise öyle yaparlar!...

Diyerek birkaç gün bir düzeye ağlıyor idi. Fakat anası:

-Kızım ne ağlıyorsun? Eğer kocasız kaldığına ağlar isen ben sana ondan iyisini bulurum. Yok kocandan ayrıldığına ağlar isen pek alçak imişsin! O seni sevmez!.... Seni kovdu!.... Seni o kadar tahkir eyledi!.... De sen hâlâ onu seviyorsun!....

Diyerek Ali Bey'in muhabbetinden soğutmaya çalışır idiyse ve kızı dahi kanar gibi görünür idiyse de der-akab efkârını değiştirerek:

سودیکی و بر سنه‌دن زیاده برابر یشادیغی قوچه‌دن آیریلدیغندن هونکور هونکور اغله‌رق کندوسی کتورمش اولدیغی بر حاریه ایله برابر اسکله‌یه اینر بر قایغه بینه‌رک استانبوله کچر اوینه کیدر. اونده یالکز بر اختیار آناسی وار ایدی. اغله‌رق و کوز یاشلری چشمه کبی دوکیله‌رک اناسنه ماجراي بیلدردکدن صکره بر اوشه‌یه چکیلور اغلمنغه باشلار و کندی کندینه:

-آه ظام!... آه خاین!.... بن اوئى او قدر سوپور ایدم! او ایسه بني آلدمعن ایچون سورم مورم دیور ایدی. یلاندن بر محبت کوستر ایدی. بني کرچکدن سوه ایدی بويله سبیسز صووارمى ایدی؟... آه!... ارکلرک محبتنه اینانق! انلرک صداقته آلداغن! نه بیوک قباحت!... آه زواللى بز قادینلر! بز اولنديکمز وقتنه ظن ایدرzkه بر قوجه بر رفیق آليورز. حالبواکه ارکلر بزه او نظر ایله باقمیولر. اونلر اولندرکلری وقت قاریلرینه ویردکلری اهمیت صاتون آله‌جقلری بر بارکیر ياخود بر عربیه ویردکلری اهمیتدن آزر!.... اوت حقلری وار آ. چونکه بر بارکیر آله‌جقلر اکر ای چیقماز ایسه ينه صاتعه مجبور اوله‌جقلر. لکن آلدقلری فیأت ایله بلکه صاته‌مزلر. اشته بر ضرر قورقوسى وار. فقط قاریلر ای چیقماز ایسه (!) طبعلرینه موافق کلمزلر ایسه (!) هیچ بر ضرر ایتمکسزین آنلری براقارلر بشقەلرینی دها ایيلرینی (!) آلورلر. اشته بزی حیوان مثابه‌سنده بیله طومازلر! نه ياپه لم؟ حکم اونلرک النده. نصل استزلر ایسه اویله پیارلر!... دیه‌رک بر قاچ کون بر دوزی يه اغله‌یور ایدی. فقط آناسی:

-قزم نه آغليورسین؟ اکر قوجه‌سز قالدیغنه اغلر ایسه‌ک بن سکا آندن ایسنسی بولورم. يوق قوجه‌کدن آیرلديغکه آغلر ایسه‌ک پك الچق ایمتشسین! او سنى سومز!.... سنى قوردى!.... سنى او قدر تختییر ایلدی!.... ده سن حالا اوئى سوپورسین!....

دیه‌رک على بکدن محبتندن صوغتمغه چالیشور ایدیسه و قزى دخى قانار کبی کورینور ایدیسه ده درعقب افکارینی دیکشديره رک:

-Ah anacığım! Seviyor idi. Seviyor idi... Ama bilmem nasıl oldu?...

-Ah zavallı!.... Seviyor idi!.... Hâlâ inanıyorsun!.... A?

Nihayet kızın aşk ve muhabbeti bütün bütün def olmamış idiyse de inadı aşkindan ziyade idi. Herhâlde gâh aşkindan gâh inadından bi-çare daima ağlıyor idi.

-آه آناجم! سویور ایدی. سویور ایدی... اما بیلمم نصل اولدی؟...

-آه زواللی!.... سویور ایدی!... حالا اینانیورسین!..... آ؟

نهايت قزك عشق و محبتى بتون بتون دفع اولمامش ايديسه ده عنادى عشقدن زياده ايدی. هر حالده کاه عشقندن کاه عنادندن بيچاره دائم اغليور ايدی.



R. A. Nedamet

Ali Bey ise karısını sahihan seviyor idiyse de inadı muhabbetine galip gelerek karısını kovduktan sonra iki gün firakından değil inadından gözyaşı döküyor idi. Üçüncü gece uyur iken rüyasında görür ki:

Haremi bir bahçede bir ağacın dibinde oturmuş ve bir siyah esvap ile giyinmiş yüzü sapsarı olmuş hazin hazin ağlıyor. Ali Bey hareminin bu hâlini gördüğü gibi gayetle müteessir olarak yanına gider. Bakar ki haremi sesi titreyerek boğulurcasına içini çekerek:

- Sen beni kovdun. Beni istemiyorsun. Artık yanımıza gelme.

Diyerek kaçar. Kendisi o vakit -Aman! Pişman oldum. Affet- demek ister. Fakat söz söyleyemez. Arkasına gitmek ister. Fakat yürüyemez. Maşukası ise gözünden gaip olur. Ali Bey o ıstırab ile uyanır bakar ki hava gayetle berrak ve ay on yedi on sekiz günlük olmakla ay aydınlığı pence-relerden odaya girmiştir. Oda gayetle hazin bir suret almış. Ali Bey uyandığı gibi bir hâlde bulunur ki kendini telef etmek mahvolmak ister. Saatine bakar. Yedi imiş. Kürkünü sırtına alır. Bahçeye bakan bir pencerenin yanında oturur. Bahçedeki ağaçlar yapraklar ay aydınlığından bir suret almışlar ki gören ne kadar şad ve gamsız ne kadar demevi ve tesirsiz olsa imkânı yok ki bir hüznün ve hayrete dalarak müteessir olmasın! Yüreği parça parça olmasın! Halk-ı âlem uykuda. Uyanık bulunan zanneder ki tabiatın bu cil-veleri mahzen onun içindir. Bütün ortalığı rakipsiz görür. Bir sükünet bir sükütlük ortalığı kaplamış. Gül dalları arasında saklanmış bir bülbülün ara sıra çikardığı hazin hazin figanlarından başka kulak bir şey işitmeyez.

کد. ندامت

علی بک ایسه قاریسنى صحیحًا سوپر ایدیسە دە عنادى محبتنە غالب کلەرك قاریسنى قوودقدن صکرە ایکى کون فراقتىن دکل عنادندن کوز ياشى دوکیور ایدى. اوچنجى كىچە اوپر ایکن رؤیاسىنە کورور كە:

حرمى بر بغچەدە بر آغاچاڭ دىيىنە اوتورمىش و بر سياھ اثواب ايلە كىينىمش يۈزى صاب صارى اولمىش حزىن حزىن اغلىيور. على بک حرمىنک بو حالنى كوردىكى كې غايىتە متأثر اوھەرق يانە كىيدر. باقر كە حرمى سىسى تىرە يەرك بوغىلۇر جەسەنە اىچنى چكەرك:

-سن بىنى قوودك. بىنى استمپىورسىن. ارتق يانە كلمە.

ديھرك قاچار. كىندوسى او وقت -آمان! پشىمان اولدم، عوف ايت - ديمك اىستەر. فقط سوز سوپىليەمۇز: آرقەسەنە كىيىتمك اىستەر. فقط يورىيەمۇز. معشوقەسى اىسه كۆزىندن غائىب اوھۇر. على بک او اضطراب ايلە اويانور باقر كە هوا غايىتە براق و آى اوん يىدى اون سكز كۆنلىك اولمغله آى آيدىنلىغى پىنجرە لىدىن اوطەيە كىيرىمش. اوطە غايىتە حزىن بر صورت آملش. على بک اوياندىغى كېيىتىنە بولۇر كە كىندىيە تلف اىتمك محو اولمۇق استر. ساعتىنە باقر. يىدى ايمىش. كۆرکىنى صىرتىنە آلور. بغچەيە باقان بر پىنجرە نىك يانىندە اوتورور. بغچەدە كى آغاچلۇر ياپراقلۇر آى آيدىنلىغىندن بر صورت المىشلەر كە كۆرن نە قدر شاد و غىمسىز نە قدر دموى و تأثيرىسىز اولسە امكاني يوق كە بر حزىن و حىرىتە طالەرق متأثر اوھۇسۇن! يۈزكى پارچە پارچە اوھۇسۇن! خلق عالم اوېقۇدە اويانغۇ بولنان ئىن ايدىر كە طېيىتكەن بولۇر لى مەھىدا اونك اىچوندەر. بىتون اوئالىغى رقىيسىز كورور. بىر سكۆنەت بىر سكۇتلۇق اوئرالىغى قاپلىمش. كل داللىرى اراسىنە صاقلىنىمش بىر بىللىك آرە صەرە چىقاردىغى حزىن حزىن فغانلىنەن بشقە قولق بىر شىء ايشتىمز.

Ali Bey bir taraftan gördüğü rüyanın ve diğer taraftan tabiatın gösterdiği bu güzel manzaranın tesiriyle pencerenin yanında oturmuş. Başını duvara dayatmış. Gözlerini karşısında -bahçede- rastgelen bir şeye dikmiş. Hiç kılmadanmaz. Ara sıra iki gözünden birer damla yaş akar. Yanaklarından iner. Yastiğ'a düşer. Yine eli gözlerini yanaklarını silmek için hareket etmeye üşenir. Vicdanı tabiatın bu hazin suretiyle birleşerek zavalliyi muahede eder. Tazib eder. Kabahat kendisinde olduğunu ve karısının hiç bir kabahati olmadığını anlar. O kadar sevdiği karısından ayrıldığına ve onun dahi o kadar hakaretle gönlünü kırdığına müteessif olur. Pişman olur. Kendi hiddetine lânet okur. Kendi kendine der:

-Ah! Ayağına düşsem. Affını rica etsem. Halt ettiğimi söylesem. Affetmez ise. Evvelki muhabbetimiz dönmez ise kendimi telef etmek istediği bildirsem!... Oh! Elbette affeder. Benim kusuruma bakmaz. Yine gelir. Ah!... Onun gönülü!.. O nazik gönül çabuk müteessir olur. Benim bu hâlde durmama kail olmaz. Ah!... Bilse benim bu hâlde bulduğumu. Benim böyle ağladığımı!.....

İşte Ali Bey bu türlü düşünerek ve içini çekerek hiç bir azasını kımlıdatmaksızın durur. Tabiatın manzarası ise değişmeye başlar. Yıldızlar -yağı kalmamış veya fitili tükenmiş kandiller gibi- yavaş yavaş gözden gaip olurlar. Ayın tesiri gittikçe azalır. Görünen tepelerin ev damlarının birer taraflı kızarmaya kuşlar daldan dala uçarak ve birbiriyile oynayarak dolaşmaya ve bir ağızdan olarak ince sesleriyle ötmeye başlarlar. Nihayet tabiatın her gösterdiği yüz Ali Bey'e başka bir türlü tesir eder.

علی بک بر طرفدن طبیعتک کوستردیکی بو کوزل منظره نک تأثیریله پنجره
نک يانه او تورمش باشنى دیواره طیامش کوزلرینى قارشوسنده -بغچه‌ده- راست
کلان بر شیئه دیکممش. هیچ قمیلداماز. آره صره ایکی کوزنندن بر طمله
یاش آقار. يناقىرنندن اینر. ياستىغۇه دوشىر. ينه الى کوزلرینى يناقىرنى سىلمك
ایچون حرکت اىتمىكە اوشىنور. وجدانى طبیعتک بو حزىن صورتىلە بىلشەرك
زواللى مۇاخدە ايدر. قباخت كندوسنده اولدىيغۇ و قارىسىنک هیچ بر قباختى
اولمىدىيغۇ آكلر. او قدر سودىكى قارىسىنده آيرلىدىيغۇه و اونك دخى او قدر
حقارتىلە كوكلىنى قىرىدىيغۇه متأسف اولور. پشىمان اولور. كندى حدتنە لعنت
اوقرور. كندى كندىنە دىر:

-آه! اياغانه دوشىسەم. عفوينى رجا ايتىسەم. عوف
ايتمىز ايسە اولكى محېتمىز دوغز ايسە كندومى تلف اىتمىك استدىكىمى
بىلدىرسەم!... اوخ! البتە عفو ايدر. بنم قصورمه باقماز. ينه كلور. آه!...
اونك كوكلى!... او نازك كوكل چابوق متأثر اولور. بنم بو حالدە طورمەمە
قائل اولماز. آه!... بىلسە بنم بو حالدە بولنديغىمى، بنم بويىلە اولدىغىمى!....

اشته على بک بو دورلو دوشىنەرك و ايچنى چكەرك هیچ بر اعضاسنى
قىىملەتكىسىزىن طورور. طبیعتک منظره سى ايسە دىكىشمكە باشلار. بىلدىزلىر
-ياغى قىلاماش وياخود فتىلى توكتىمش قىدىيللىر كېيى- يواش يواش كوزدن غائب
اولورلر. آيك تأثىرى كىتىدكىجە آزالور. كورىنان تېھلىرك او طملرىنىڭ بىر طرفى
قىزارىغە قولشلار دالدىن داله اوچەرق و بىرى بىريلە اوپىنايەرق دولشىغە و بىر
آغزىن اولەرق اينجە سىلىلىلە اوپىمكە باشلارلار. نهایت طبیعتک هر کوستردىكى
يوز على بکه بشقە بر دورلو تأثىر ايدر.



R.H. Firak-ı Ebidi

Bu vakanın üzerine Ali Bey karar verir ki haremine haber göndersin. Affını istesin. Yine gelmesini teklif etsin. Filvaki aynı gün bir ihtiyan kadın gönderir. Bu kadın gider. Gelinin anasını bulur. Macerayı bildirir. Lâkin Ali Bey'in ettiği hakaret zehri hareminden ziyade kayınvalidesine tesir etmiş. Çünkü ötekide aşk denilen padzehr var idi. Bu sebepten Ali Bey'in kayınvalidesi şu dediğimiz kadına:

-Eğer karımdır diye ister ise mademki tatlik eyledi artık karısı değildir ve istemeye hiçbir salahiyeti yoktur. Yok eğer yeniden nikâh kıယacak gibi kızımı ister ise bilmiş olsun ki ben kızımı satacak değilim. Kızıma efendi aramam. Kızımı evlendirmek kendisine bir refik bulmak isterim. Öyle istediği vakit almak istediği vakit kovmak isteyen adamlara esir edecek kızım yoktur. Benim kızım bir fakir kızıdır. Kendisi gibi bir fakir adam ile evlensin de müsavat üzere yaşasın. Sizin efendi de kendine müناسip bir karı bulsun.

Diye gayetle sert bir cevap verir. Ve kızına -şayet aşkı galip gelerek razi olur- korkusuyla bu tekliften hiç haber vermez.

Koca karı bu cevabı aldığı gibi gitti efendisine söyledi. Ali Bey pek çok keder etti. Adı ömründen meyus oldu. Odasında kapanarak bir kaç gün hiç çıkmadı. Bir düzeye ağlıyor idi. On beş aydan sonra haremimin evlendiğini haber aldı. Kederi iki kat oldu. Daha bir sene sonra zavallı kadının -belki kahrından- olduğunu duydü. Kederi daha o kadar arttı. Vicdanı heyecana geldi. İşte o vakitten beri on beş on altı sene geçmiş idi. Lâkin Ali Bey bir dakika karısını unutmadı. Çok defa görürler idi ki

که. فراق ابدی

بو واقعه‌نک اوزینه علی بک قرار ویرر که حرمنه خبر کوندرسون. عفوینی استسون. ینه کلمه‌سنی تکلیف ایتسون. فالواقع عینی کون بر اختیار قادین کوندرر. بو قادین کیدر کلینک اناسنی بولور. ماجرایی بیلدیرر. لکن علی بک ایتدیکی حقارت زهری حرمnde زیاده قاین والده سنه تأثیر ایتمش. چونکه اوته کیده عشق دنیلان پاذهر وار ایدی. بو سبیدن علی بک قاین والده سی شو دیدیکمز قادینه:

-اکر قارمدر دیو استر ایسه مادامکه تطليق ايلدى ارتق قارپسی دكىدر و استمکه هیچ بر صلاحیتی يوقدر. يوق اکر يكىدن نکاح قیمه حق کبی قرمی استر ایسه بیلمش اولسونکه بن قزمی صاته حق دکلم. قزمه افندی ارامم. قزمی اولنديرمک کندوسنے بر رفیق بولق استرم. اویله استدیکی وقت آملق استدیکی وقت قومق استیان آدملىر اسیر ایده حلک قزم يوقدر. بنم قزم بر فقیر قزىدر. کندوسی کبی بر فقیر آدم ایله اولنسون ده مساوات اوزره يشاsson. سزک افندی ده کندینه مناسب بر قاری بولسون.

دیو غایتلە سرد بر جواب ویرر. و قزینه -شاید عشقى غالب كلهرك راضى اولور- قورقوسلە بو تکلیفدن هیچ خير ويرمز.

قوجه قارى بو جوابي آلدېغى کبی کندى افندىستنە سوپىلدى. علی بک پك چوق كدر ایتدى. عادى عمرىندن مائىوس اولدى. اوطة سندە قپانەرق بر قاچ کون هیچ چىقىمىدى. بر دوزى يه اغلىور ايدى. اون بش آىدىن صىكە حرمىنک اولنديكىنى خير آلدى. كدرى اىكى قات اولدى. دها بر سنه صىكە زواللى قادينك -بلكە قەھرنىن- اولدېغى طوپىدى. كدرى دها او قدر آرتدى. وجدانى هىجانە كلدى. اشتە او وقتىن برو اون بش اون آلتى سنه كچىمش ايدى. لکن علی بک بر دقىقە قارپسنى اونۇتمىدى. چوق دفعە كورورلر ايدى كە

odasında kapanarak karısından kendisine yadigar kalmış bazı eşyayı çıkarır ve önüne koyarak saatler ile ağlar idi.

او طه سنه قپانه رق قاریسنندن کندو سنه یادکار قالمش بعض اشیایی چیقارر و
او کنه قویه رق ساعتلر ایله اغلر ایدی.



R.V. Evlenmek Niyeti

Ali Bey'in cariyeleri arasında on üç on dört yaşında gayetle güzel ve fatin bir kız var idi. Ali Bey bu kızın terbiyesine dikkat ederek mahsus keman ve nakış ustası dahi tayin eylemiş idi. Bu nakış ustası tesadüfen Fitnat Hanım'a nakış gösteren Şerife Kadın'dır ki her iki günde bir bu kızı dahi gider nakış öğretir idi.

Bir gün Şerife Kadın konakta bulunan kendisi gibi bir ihtiyan kadın ile konuşur iken der ki:

-Hanim. Bu sizin efendi niçin evlenmiyor böyle hanımsız ev olur mu?....

Bu suale cevap olarak koca karı Şerife Kadın'a efendisinin ne türlü evlendiğini ve nasıl karısını tatlik ettiğini ve karının olduğunu ve efendinin hâlâ ağlamakta olduğunu hikâye eylesdi. Şerife Kadın:

-Vah vah vah!... Yazık gençliğine! Zavallı daha genç de ömrünü böyle kederler ile mi geçirmek istiyor? Ne demek olsun? Evvelki karısı ölüyse canına rahmet olsun. Bu ömrü oldukça matem mi tutacak? Karı kıtlığı mı var? Buna kim vermez? Her hangi kızı istese alabilir. Yazık hem kendisine hem evine hem size! Siz hiç evlenmeye teşvik etmiyor musunuz?

-Ah!... Çok defa istemişim ki söyleyeyim lâkin ben söylemeye başlar başlamaz gözyaşları dökülür:

-Bana böyle söz söylemeyin. Evlenecek değilim vesselâm- der. Daha ne söyleyeyim?....

کو. اولنمک نیتی

علی بکک جاریه‌لری آره سنه اوں اوچ اوں درت یاشنده غایتلە کوزل و فطین بر قز وار ایدى. علی بک بو قزك تربیه‌سنه دقت ایدرك مخصوص کمان و نقش اوسته‌سی دخى تعیین ایلمىش ایدى. بو نقش اوسته‌سی تصادفاً فطنت خانە نقش کوسترن شریفە قادیندر کە ایکى کوندە بر بو قزه دخى کىدر نقش اوکتىر ایدى.

بر کون شریفە قادین قوناقدە بولنان کندوسى کېيى بىر اختيار قادین ايلە قونىشور اىكىن دىرى كە:

-خانم. بو سزك افندى نىچون اولنميور بويىلە خامسىز او اولورمى؟....

بو سؤالە حواب اولەرق قوجە قارى شریفە قادينه افنديسىنىڭ نە دورلو اولنديكىنى و نصل قاريسىنى تطلیق ايتدىكىنى و قارىنىڭ اولدىكىنى و افندينىڭ حالا اغلەمقدە اولدىغۇنى حكايە ايلدى. شریفە قادین:

-واه واه واه!... يازىق كنجلەكىنە! زواللى دها كىچ دە عمرىنى بويىلە كىدلەر ايلە مى كچورمك استىيور؟ نە دېمك اولسۇن؟ اولكى قارپىسى اولدىسىھ جانته رحمت اولسۇن. بو عمرى اولدىقجە ماتم مى طوتەحق؟ قارى قىتلىغى مى وار؟ بوكا كىيم ويرمز؟ هر هانكى قزى استىسه آلهبىلور. يازىق هم کندوسنە هم اوينە هم سزە! سز هىچ اولنمكە تشويق ايتميورميسكەز؟

-آه!.... چوق دفعە استىشم كە سوپىلەيم لەن بن سوپىلەكە باشلار باشلماز كوز یاشلىرى دوكىلور:

-بكا بويىلە سوز سوپىلەيمك. اولنەجڭ دكىلم والسلام -دىرى. دها نە سوپىلەيم؟....

-Dur ben gideyim söyleyeyim bir defa.

Şerife Kadın böyle diyerek kalkar Ali Bey'in odasına girer. Bir şey yazarken bulur. Kendisiyle söyle girişir. Nihayet bir takrible der ki:

-Beyefendi. Size bir şey söyleyeceğim ama rica ederim gücümeyesiniz ve sözümü dinleyesiniz söylemeye de haddim yok ama.....

-Nedir? Söyleyin.

-Allah'a bin şükürler olsun. Hiçbir şeyce noksanınız yok. Yalnız bu eve bir hanım lâzım. Bir evde emreder bir hanım olmadıkça o eve ev denilmel. Siz daha gençsiniz. Böyle bekar durmanın sebebi?...

-Başka bir şey söyleyin rica ederim. Bırakın şu sözü.

-Yok bey yok! Ben sizin evlenmemenizin sebebinı sordum. Ben şu sebebi bilmez değilim. Lâkin makul bir sebep olmadığından çürütmek için soruyorum. Sizin bir karınız var imiş. Severmişsiniz. Ölmüş. İşte evlenmemenizin sebebi bu değil mi? Lâkin bak beyim: Siz o karı ile beraber yaşadığınız ömrü mü? Yoksa şimdiki ömrü mü tercih edersiniz?

-Ah! Onun ile yaşadığım ömür!..... Şimdi bana cihan zindandır. Ben şimdiki ömrü istemem ama kendime kıymıyorum.

-Ey. Şimdi evlenir isen o eski saadetin avdet edecktir. Yine ömründen hoşnut olacaksın. Bu meyusluktan kurtulacaksın. Değil mi? Birinci karını sevdiğin gibi öbürünü dahi seveceksin.

-Ah!.... Bundan sonra ben karı sevmek!.... Başkasını sevmek! Benim sebebimden zavallı on beş senedir ki gençliğini bırakıp toprak altına girdi!... O toprak altında

طور بن کیده یم سزبیله‌یم بر دفعه. شریفه قادین بویله دیه‌رک قالقار علی
بکک اوطه‌سنہ کیر. بر شی یازارکن بولور. کندوسیله سوزه کیریشور. نهایت
بر تقریله دیر که:

-بک افندی سزه بر شی سویلیه‌جکم اما رجا ایدرم کوجنمیه‌سکز و سوزمی
دکلیه‌سکز سویلمکه ده حدم یوق اما....

-نه در؟ سویلیک.

-الله بیک شکرلر اولسون. هیچ بر شیئجه نقسانکر یوق. یالکر بو اوه
بر خانم لازم. بر اوهه امر ایدر بر خانم اولدقچه او اوه او دنیلمز. سز
دها کنجسکز. بویله بکار طورمه‌نک سبی؟....

-بشقه بر شی سویلیک رجا ایدرم. براقک شو سوزی.

-یوق بک یوق! بن سزک اولنمه‌مکزک سبی صوردم. بن شو سبی بیلمز
دکلم. لکن معقول بر سبب او مدیغندن چوروتمک ایچون صوریورم. سزک بر
قاریکز وار ایمیش. سور ایمیسکز. اولمش. ایشته اولنمه‌مکزک سبی بو دکلمی؟
لکن باق بکم سز او قاری ایله برابر یشادیغمز عمری می؟ یوقسه شمديکی
عمری می ترجیح ایدرسکز؟

-آه! آنک ایله یشادیغم عمر!..... شمدي بکا جهان زنداندر. بن شمديکی
عمری استمم اما کندمه قیمه‌میورم.

-ای شمدي اولنور ایسه‌ک او اسکی سعادتك عودت ایده جکدر. ینه
عمرکدن خوشنود اوله‌حقسین. بو مایوس‌لقدن قورتله‌حقسین دکلمی؟ برنجی
قارینی سودیکک کبی او بربنی دخی سوه جکسین.

-آه!... بوندن صکره بن قاری سومک!.... بشقه‌سنی سزمک! بنم سبیمند زوالی
اون بش سنه‌در که کنجلکنی برآقوب طوپراق التنه کیردی!... او طوپراق التنه

yatsın da ben başkasını seveyim!.... Yok yok. Bana rahat haram olsun! Bana düğün yakışmaz. Benim matem tutacak, ağlayacak vaktimdir. Diyerek elini gözlerinin önüne koyarak düşünmeye dalar.

-Beyim vazgeç bu efkârdan. Ağlamadan ne çıkar? Zannedersin ki senin bu türlü hareketinden o merhumenin ruhu hoşlansın? Beyim ölülere rahmet dirilere rahat lâzım. Senin gençliğine yazık! Gel seni evlendirelim sana dür-danesi gibi bir kız bulmuşum. Gayetle güzel. Gayetle ırzlı namuslu. Her şey elinden gelir. Nakışın pekâlâsını bilir. Hatta okumak yazmak bile öğrenmiş....

Ali Bey başını eline dayatmış ve gözlerini yine eliyle örtmüş ağlıyor mu idi? Düşünüyor mu idi? Yoksa Şerife Kadın'ın söyledişi lakırdıları mı işitiyor idi? Belli değil idi. Şerife Kadın ise şu söyledişi kızın evsafını ve birer birer cümle azasını tarif eylemeye devam ediyor idi. Ali Bey bu evsafın hepsini işittiği gibi yüreğine bir telaş kanına fevkalade bir hareket arız olur. Kendi kendine:

-Hepsi o merhumenin evsafi!... Acaba o olmasın?... Belki ölmemiş!
Belki odur- diyerek Şerife Kadına:

-Bu kız kaç yaşında var?- dedi.

-On beş on altı yaşında. Cevher parçası gibi bir kızcağız!....

-Daha yaşlı değil mi? İyi bilir misin?

-A! Ben yalan mı söyleyeceğim? İş meydanda.

- Kimin kızıdır bu?

ياتسون ده بن بشقه سنى سوه يم!.... يوق يوق بكا راحت حرام اولسون! بكا دوكون ياقىشماز. بنم ماتم طوتە حق. اغلىيە حق وقتىدر دىھرەك ئىنى كوزلىپىنڭ اوكتە قويەرق دوشىمكە طالر.

-بكم واز كچ بو افكاردن. اغلمهدن نه چيقار. ظن ايدرسىن كە سنك بو دورلو حرڪتكىن او مرحومەنك قوحى خوشلنسون؟ بكم اولىلە رحمت ديريلە راحت لازم. سنك كنجىللىكە يازىق! كل سنى اولندىرە لم سكا در دانەسى كېي بىر قز بولىشم. غايىتلە كوزل غايىتلە عرضلى ناموسلى هر شى ئىندن كلور. نقشك پك اعلاسنى بيلور. حتى اوقومق يازمۇق بىلە اوكرىمىش....

على بىك باشنى ئىنه طيامىش و كوزلىپى ينه ئىلە اورتىش اغلىيورمى ايدى؟ دوشۇنيورمى ايدى؟ يوقسە شريفە قادىنەك سوپىلدىكى لقردىلىرى مى ايشادىور ايدى؟ بلى دكىل ايدى. شريفە قادىن ايسە سوپىلدىكى قزك اوصافنى و بىر جەلە اعضاسى تعریف ايلمكە دوام ايدىور ايدى. على بىك بو اوصافك هېسىنى ايشتىدىكى كېي يوركەنە بر تلاش قانە فوق العادە بر حرڪت عارض اولور. كىندى كىندىنە:

-هېسى او مرحومەنك اوصافى!... عجبا او اولسون؟... بلگە اولمامش! بلگە او در - دىھرەك شريفە قادىنە:

-بو قز قاچ ياشنده وار؟-دیدى.

-اون بش اون آلتى ياشنده جوھر پارچەسى كېي بر قىزغۇز!....

-دەها ياشلى دكلىمۇ؟ اي بىلورميسىن؟

-آ! يلان مى سوپىلە جىكمۇ؟ ايش ميداندە.

-كيمك قزىدر بۇ؟

-Babasını bilmiyorum. Ölmüştür. Anası da ölmüş. Üvey babası var. Bir tütünçüdür. Zararsız bir ihtiyarcağız. Onun yanında oturur.

-Anası da yok. Babası da yok. A? Ah!.. Zavallı kızcağız!....

-Bu kızı alırsanız hem siz pek hoşnut olacaksınız ve iyi ömür sürecek-siniz. Hem de bir sevap etmiş olursunuz. Çünkü onun haddi yok ki sizin gibi bir.....

-Bakalım. Bir düşüneyim de kismet ise olur insallah.... Lâkin kızın üvey babasına söylediniz mi siz?

-Onu merak etmeyein siz. Ben bilirim ki o verir. Nasıl vermez?...

-Peki iyi. Ona da bir kere söyleyin. Lâkin benim haberim yok gibi.... Çünkü ben daha karar vermedim.

Şerife Kadın bir kale fethetmiş gibi beyin odasından çıkar. Konakta bulunan ihtiyar kadınların bir ikisine -beyin evlenmeye kail olduğunu- mahremane söyler. Lâkin bu söz ağızdan kulağa gezerek yarım saatin içinde cümle halayıkların uşaklarının malûmu olur.

Ali Bey'in ise birden bire fikrini tebdil ederek evlenmeye karar vermesi bir taraftan kızın cümle evsafını birinci karısının evsafına mutabık bulunduğuundan ve kızın birinci karısına pek çok benzeyeceğini anladığından ve diğer taraftan böyle güzel bir kızın anasızbabasız olduğunaacidığından neşet eyledi. Ali Bey bu kızı hâlâ görmemiş iken sevmeye, eski karısını aynı saatte unutmaya, zihni zevce-i müstakbelesiyle meşgul olmaya, nihayet teselli bulmaya o on yedi senelik hüzün ve kederden halâs olmaya başladı.

-باباسنی بیلمیورم. اولمشدر. اناسی ده اولمش. اوکی باباسی وار. بر تونجیدر. ضرسز بر اختیارجغز. آنک یاننده اوتروور.

-اناسی ده یوق. باباسی ده یوق. آ؟ آه!... زواللی قرجاغز!....

-بو قزی آلورسه کز هم سز پک خشنود اوله جقسکر و ای عمر سوره جقسکر. هم ده بر ثواب ایتمش اولورسکر. چونکه اونک حدی یوق که سزک کبی بر....

-بقالم. بر دوشونهيم ده قسمت ايسه اولور انشاالله... لکن قزک اوکی باباسنه سویلدکزمی سز؟

-اوی مراق ایتمیک سز. بن بیلومر که او ویرر. نصل ویرمز...

-پک ای. اکا ده بر کره سویلیک. لکن بنم خبرم یوق کبی.... چونکه بن دها قرار ویرمدم.

شریفه قادین بر قلعه فتح ایتمش کبی بکک اوطه سندن چیقار. قوناقده بولنان اختیار قادینلرک بر ایکیسنے -بکک اولنمکه قائل اولدیغنى - محمانه سویلر. لکن بو سوز اغزدن قولغه کزه رک یاریم ساعتك ایچنده جمله حلايقلرک اوشاقلرک معلومی اولور.

علی بکک ايسه بردن بره فکرینی تبدیل ایده رک اولنمکه قرار ویرمسی بر طرفدن قزک جمله اوصافنی برنجی قاریسنک اوصافنے مطابق بولدیغندن و قزک برنجی قاریسنے پک چوق بکزه یه جکنی اکلا دیغندن و دیکر طرفدن بویله کوزل بر قزک اناسز باباسز اولدیغنه آجیدیغندن نشأت ایلدى. علی بک بو قزی حالا کورمامش ایکن سومکه، اسکى قاریسنی عینی ساعتدن اونو تمعه، ذهنی زوجه مستقبله سیله مشغول اولمغه، نهایت تسلی بولمغه او اون یدی سنه لک حزین و کدرندن خلاص اولمغه باشладی.



R. Z. Müjde - Kara Haber

Serife Kadın'ın Ali Bey'e vermek istediği kız -elbette anlaşıldı ki- Fıtnat Hanım' dır. Serife Kadın Üsküdar'dan döndüğü gibi Hacı Baba'ya gider. Hacı Baba'ya macerayı bildirir. Ali Bey'in zenginliğini ve bütün evsafını da söyler. Hacı Baba gayetle memnun olarak:

-Böyle şeylerde bana sormak lâzım mı ya? Sen bilmez misin ki ben bu cihanda ancak şu kızın iyiliğini isterim. Merhume anası bana emanet bıraktı. Ben de işte şu kızı babasından iyi terbiye eyledim. Kendi kızım ola idi. -Allah bilir ki- bu kadar dikkat etmeyecek idim. Daha bir muradım kalmıştı ki bu kızı bir iyi eve vereyim. Evlendikten sonra da rahat etsin. İşte Allah'a şükürler olsun o da hâsil oldu. Kızıma istedigim gibi bir koca bulundu. Değil mi?

-Ne buyurursun? Ne buyurursun? Ne güzel talihi var imiş!....

-Cenab-ı Hakk'ın yetimlere merhameti çoktur. Daima yetimlerin sonu selamettir. Siz de himmet ettiniz eksik olmayın.

Serife Kadın iki tarafı hoşnut etmiş ve büyük bir iş becermiş zanniyla iftihar ederek kalkar gider. Hacı Baba kızın rızasını sormak için değil belki -zumunca- müjde vermek için kiza gider:

-Kızım, talihin yaver imiş. Seni pek büyük bir evden istiyorlar. Ben de söz verdim iş yalnız nikâha kalmış. Çünkü böyle bir baht her gün önumüze gelmez. Bir büyük bey. Gayetle maldar. Muteber. Genç. Dairesinde müteaddid halayık, uşak, arabalar. Velhasıl bir vezir dairesinden daha iyi. Hemen Allah mübarek eyleye.....

کز. مژده - قره خبر

شريفه قادينك على بکه ويرمك ايتديکي قز—البته اکلاشلدی که- فطنت خانمder. شرفه قادين اسکداردن دونديکي کبی حاجی بابايه کيدر. حاجی بابايه ماجراي بيلدير. على بکك زنکينلکنى و بتون اوصافى ده سوپلر. حاجی بابا غايته منون اوھرق:

—بويله شيلرده بکا صورمق لازمى ياي؟ سن بيلمز ميسين که بن بو جهاندە آچق شو قزك اييلكى استرم. مرحومه اناسى بکا اامانت برقادى. بندە اشتە شو قزى بابسندن اي ترييه ايلدم. کندى قزم اوله ايدى —الله بيلور که- بو قدر دقت ايتميھ جڭ ايدم. دها بر مرادم قالمشيدى که بو قزى بر اي اوھ وپرە يم. اولنداکىن صىركە ده راحت ايتسون. اشتە الله شىكلرى اولسون اوھ حاصل اولدى. قزمە استديكم کبى بر قوجە بولندى. دكلىمى؟

—نه بیوررسىن؟ نه بیوررسىن؟ نه كوزل طالعى وار ايمش!...

—جناپ حقلک يتىملەر مىھتى چوقدر. دائما يتىمك صوکى سلامتدر. سزدە همت ايتديکر اكسك اوھلىك.

شريفه قادين ايکى طرفى خوشنود ايتىمش و بىوک بر ايش بىرمىش ئىليلە افتخار ايدرك قالقار کيدر. حاجى بابا قزك رضاسى صورمق اىچون دكلى بلکە —زعمنجه- مژده ويرمك اىچون قره کيدر:

—قزم طالعك ياور ايمش. سنى پاك بىوک بر اودن استيورلر. بن ده سوز ويردم. ايش يالكز نكاچە قالمش. چونكە بويله بر بخت هر كون اوکمزە كلمز. بر بىوک بک غايته مالدار معتبر. كنج دائئرە سندە متعدد حاليق اوشاق عربەلر والحاصل بر وزير دائئرە سندن دها اي همان الله مبارك ايليه.....

Hacı Baba henüz sözünü bitirmemiş idi ki Fitnat Hanım balmumu gibi sararmış. Gözlerini açmış Hacı Baba'nın yüzüne korkunç verir bir bakışla bakmakta iken bayılır düşer. Emine Kadın da gelir. Kaldırırlar. Yüzüne soğuk su serperler. Kendine gelir. Ama nasıl gelir? Gözlerini açmış tavana ve etrafına sıkı sıkı bakıyor. Gözlerinde cila yok. Sapsarı olmuş! Emine Kadın yanında oturup ellerini ovar iken Hacı Baba'ya:

-Oğlum. Ne oldu bu kız? Vah kızım vah! Kurban olayım ben sana-dedi.

-Ne olacak? Elbette öyle olacak. Ben onun yerine ola idim sevincimden bütün bütün çıldırıacaktım yarın öbür gün bizim bu miskin evimizden çı-kacak da gidecek âdi bir vezir dairesine girecek. O dairenin hanımı olacak. Emredecek. Kendisine emredecek adam bulunmayacak..... Sen ola idin sevincinden bayılmayacak mı idin?

-Ah! Sevincinden bayıldı zahir. Ah ah.....

Hacı Baba çıkar gider. Fitnat Hanım can çekisiyor gibi yatmış. Emine Kadın ellerini ovarak:

-Ah kızım ah! Ne talihin var imiş! Ne güzel talih!.... Allah razı olsun Şerife Kadın'dan. Ona teşekkür etmelisin. O yaptı bu işi.... Ama kızım sonra büyülüyü takınmayasın ha! Bize de hor bakmayın.....

-Ah!.... Validecığım! Ne söylersin?.... Zannedersin ki sevincimden bu hâle geldim!... Ah!... Sevinç!... Sevinç!... Ne sevinç!... Baksana. Ölüyorum! Canım çıkacak!.... Ah validecığım! Babama söylesen de nikâh kıymasalar. Ben o kocaya..... va... vara... mam...

حاجی بابا هنوز سوزی بیورماش ایدی که فطنت خانم بال مومی کی صارارمش. کوزلرینی آچمش حاجی بابانک یوزینه قورقونج ویر بر باقلشه باقمده ایکن باسیلور دوشر. امینه قادین ده کلور. قالدیرلر. یوزینه صغوق صو سریلر. کندینه کلور. اما نصل کلور؟ کوزلرینی آچمش طوانه و اطرافنه صیقی صیقی باقیور. کوزلرنده جلا یوق. صاب صاری اولمش! امینه قادین یاننده اوتوروب للرینی اووار ایکن حاجی بابایه:

-اوغلم نه اولدی بو قزه؟ واه قزم واه! قربان اولهیم بن سکا- دیدی.

-نه اوله حق؟ البته اویله اوله حق. بن اونک یرینه اوله ایدم سوینجمند بتون بتون چیلديره حقدم یارین اوبر کون بو مسکین اومزدن چيقا حق ده کيده جك عادي بر وزير دائره سنه کيده جك. او دائرة نك حامی اوله حق امر ايده جك. کندیسنہ امر ایده جك آدم بولونمیه حق..... سن اوله ایدک سوینجندن بایلمیه حقمی ایدک؟

-آه سوینجندن بایلدی ظاهر. آه آه.....

حاجی بابا چیقار کیدر. فطنت خانم جان چکیشور کبی یاتمش. امینه قادین اللينى اووه رق:

-آه قزم آه! نه طالحک وار ایمش! نه کوزل طالح!..... الله راضی اولسون شریفه قادیندن آکا تشکر ایتملیسین. او یاپدی بو ایشی.... اما قرم صکره بیوکلکی طاقمیه سن ها! بزه ده خور باقمیه سین.....

-آه والده حکم! نه سویلرسین؟.... ظن ایدرسین که سوینجندن بو حاله کلدم!.... آه!... سونج!.... سونج!.... نه سوینج!.... باقمه ک آ. اولیورم! جانم چيقا حق!.... آه والده حکم! بابامه سویلسه ک ده نکاح قیمسه لر. بن او قوجه یه..... واره..... مم.....

-A!!!! Kızım!... O ne söz!.. Biz sevincimizden çıldıracağız da sen di-yorsun ki o kocaya varamam!... O dediğin koca kimdir? Sordun mu? Onun bir uşağına bile varmaya senin haddin yok. O kibar adamlardan. Biz fukara adamlar....

-İstemem.... Valideciğim!.. İstemem... Kibarlık istemem. Büyüklük istemem. Mal istemem. Devlet istemem.... Gönlümün istedığını isterim. Gönlüm şad olsun da yiyecek ekmeğim olmasın... Giyerek rubam olma-sın... İstemem... İstemem....

-Kızım. Deli mi oldun?... Ne oldun?... Ben senden böyle şey ummaz idim... Lâkin bayıldıınız da o sebepten.... Biraz rahat et. Kendine gelesin...

-Ah.. Bile idin o bayıldığımın sebebi ne idi. Sen de böyle.....

Fitnat Hanım bu sözü söyler iken boğazı tikanır. Gözyaşları dökülür. Hüngür hüngür ağlamaya başlar.

Emine Kadın ise Fitnat Hanım'ın bu ahirki sözünü işitmeyerek ve ağla-dığını görmeyerek kapıdan çıkar. Hacı Baba'ya gider söyler ki:

-Oğlum. Nasıl olacak?... Bu kız istemez!... Ağlıyor! Sızlıyor! Kocaya varmam diyor....

-Hay şaşkın hay!... Ya nasıl diyecek? Sevindim mi diyecek? Sen kızların âdetini bilmez misin?... Hem de niçin istemeyecek? O kendisini görmedi. Bilmez ki beğenmedi diyelim.

-Öyle öyle. Ama hani ya o bayınlık filan.... Belki bu telaş ondandır....

-Haydi haydi. Sen git yukarı. Yalnız bırakma da öyle şeylere kulak asma.

-آه!!... قزم!... او نه سوز!.. بز سونجمزدن چیلديره جغزده سن دیورسین
که او قوجه یه واره مم!... او دیدیک ک قوجه کیمدر؟ صوردکمی؟ اونک بر
او شاغنه بیله وارمغه بیله سنک حدک یوق. او کبار آدملدن بز فقرا آدملر....

-استمم.... والده جکم!... استهمم... کبارلق استهمم. بیوکلک استهمم. مال
استهمم. دولت استهمم.... کوکلمک استهه دیکنی استرم. کوکلم شاد اولسون ده
بیه جک اکمکم اولسون... کیه جک روبه اولسین... استمم... استمم....

-قزم دلی می اولدک؟... نه اولدک؟... بن سندن بویله شی اویماز ایدم...
لکن بایلدکزده او سببدن.... بز آز راحت ایت. کنديکه کله سین...

-آه... بیله ایدک او بایلدیغمک سبی نه ایدی. سن ده بویله.....

فطنت خانم بو سوزی سویلر ایکن بو غازی تیقانور. کوز یاشری دوکیلور.
هونکور هونکور اغلمنه باشد.

امینه قادین ایسه فطنت خانمک بو آخرکی سوزینی ایشتمیه رک و اغلدیغنى
کورمیه رک قپودن چیقار. حاجی بابایه کیدر سویلر که:

-او غلم نصل اوله جق؟... بو قز استمز!... اغليور! سيزيلیور! قوجه یه وارمم
دیور....

-های شاشقین های!... یا نصل دیه جک؟ سوندم می دیه جک؟ سن قزلرک
عادتنی بیلمز میسین؟... همده نیچون استمیه جک؟ او کندوسنی کورمدى.
بیلمز که بکنمدی دیه لم.

-اویله اویله اما هانيا او بایغینلوق فلان.... بلکه بو تلاش اوندندر....

-هایدی هایدی. سن کیت یوقاری. یالکر براقمه ده اویله شیلره قولق آصمه.

Emine Kadın yukarı çıkar. Bakar ki zavallı Fitnat yastığın üzerine yüzü koyu düşmüş ağlamadan yanları körük gibi dışarı fırlıyor. Hıçkırığı uzaktan işitiliyor:

-A kız!... Sen deli mi oldun?... Bu ne demek? Seni asacaklar değil a. Evlendirecekler. Hem haddin olmadığı bir yere verecekler. Sevinecek yerde böyle ağlamak ne demek? Naz ise yeter. Gösteriş ise insaf!

Diyerek, Fitnat'ın başını kaldırır. Yüzü kıpkırmızı olmuş. Gözleri yumurta gibi fırlamış. Boğulacak gibi içini çekiyor. Emine Kadın Fitnat Hanım'ın başını koynuna alır. Gözlerini silerek:

-Vah kızım vah!.... der.

Fitnat Hanım içini çekerek:

-Ah! Kadın ninem! Ağladığım sebepsiz değildir. Ben çocuk değilim. Sebepsiz nasıl ağlayacağım?

Ah! Sebebi var! Sebebi var! Büyüük sebebi var...

-Ne sebep? Ne sebep?... Söyle ki biz de bilelim.

-Ah! Nasıl söyleyeyim? Söleyemem!... Yok yok söyleyemem. Ama... Ah! İşte sebebi vardır dedim. Babama söyle de nikâh kıymasınlar. Nikâh kıyarسا canıma kiyacak. Kendimi telef edeceğim.

Sebep? Sebep?... Kızım başkasını mı seviyorsun? Sana sihir mi yapmışlar? Bu ne hâldir?

-Ah!... Valideciğim!... Sö... Ah!... Söyü... Ah! Söleyemem. Söleyemem. Zorlama beni.

امینه قادین یوقاری چیقار. بافرکه زواللی فطنت یاستیغک اوزینه یوزی قویی دوشمش اغلمه‌دن یانلری کوروک کبی طیشاری فیرلیور. حیچقریغی اوزاقدن ایشیتیلیور:

- آ قز!... سن دلی می اولدک؟.... بو نه دیمک؟ سفی آصه‌جقلر دکل آ. اولنديره جکلر. هم حدک اولمديغی بر یره ویره جکلر. سوینه‌حک یرده بولیله اغلمق نه دیمک؟ ناز ایسه یتر. کوسترش ایسه انصاف!

دیه‌رک فطنتک باشنى قالدیرر. یوزی قیب قرمزی اولمش. کوزلری یمورطه کبی فیرلیش. بوغیله‌حق کبی ایچنی چکیور. امینه قادین فطنت خانمک باشنى قویننه آلور. کوزلرینی سیله‌رک:

- واه قرم واه!.... دیر.

فطنت خانم ایچنی چکه‌رک:

- آه! قادین نینهم! اغلدیغم سبیسز دکلدر. بن چوجق دکلم. سبیسز نصل اغله‌حقم؟

آه! سبی وار! سبی وار! بیوک سبی وار...

نه سبب؟ نه سبب؟... سویله که بز ده بیله لم.

- آه نصل سویله‌یم؟ سویله‌مم!... یوق یوق سویله‌مم. اما... آه! اشته سبی وارد دیدم. بابامه سویله ده نکاح قیمسونلر. نکاح قیارسه جانمه قیه‌حق. کندیمی تلف ایده جکم.

- سبب؟ سبب؟... قرم بشقه‌سفی می سویورسین؟ سکا سحرمی یا پمشلر؟ بو نه حالدر؟

- آه!... والده جکم!... سو.... آه!... سویو... آه! سویله‌مم. سویله‌مم. زورله بنی.

-Söyle söyle. İşitecek kimse yok. Benden saklama.

-Ah! Seviyorum... Sevi... yorum... Başkasını seviyorum... Canım gibi severim! Ona varmaz isem hiç evlenmem... Zor ile vermek ister iseniz kendimi telef ederim!...

-Ah! Zamane kızı değil mi? Ne kadar olsa.... Kimi seviyorsun bakalım?

-Ragibe Hanım'ın kardeşini.... İşte onu seviyorum... Beni evlendirmek ister iseniz ona verin. Başkasına varmam. Varmam....

Fitnat Hanım'ın tabiî olan mahcubiyeti bu sözleri söylemesine mani olamadı. Fakat yüzü kıpkırmızı olmuş idi. İçini çekmeden söz söyleyemez idi. Bu sözü bitirdiği gibi yine yastığın üzerine düşüp hüngür hüngür ağlamaya başladı. Zavallı Emine Kadın Fitnat Hanım'ın bu hâline acıyarak ve bu sözlerinden hayrete vararak dudağını ısırmış. Ne yapacağını ne diyeceğini şaşırılmış. Öyle donmuş kalmış. Birazdan sonra zavallı kadın içini çekerek kalkar. Aşağı gider. Hacı Baba'ya der ki:

-Oğlum. Bizim taksiratımız çok imiş! Bu kızın hâli ne olacak?... Görsen nasıl ağlıyor! Telef olacak gidecek. O kocaya varmak istemiyor.... Başkasını... sever... imiş.

-O ne!..... Kimi seviyor?..... Ah karı değil mi?.... Şu karıları insan kafese de kapasa yine faide yok zapt olunamazlar. Ey kimi sever bakalım? Nerde görmüş? Nasıl olmuş?.... Yoksa benim haberim olmaksızın siz çıkar gezer misiniz?.....

-A!.... Yok evladım. Öyle bir şey yok. Hani ya bir kız gelmiyor mu bazı buraya?....

-Ha....

-سویله سویله. ایشده جك کمسه یوق. بندن صاقلمه.

-آه! سویورم... سو... یورم... بشقه‌سینی سویورم... جانم کبی سورم! آکا وارماز ایسمه هیچ اولنمم... زور ایله ویرمک استر ایسه کز کنديمى تلف ایده رم!....

-آه! زمانه قزی دکلمى؟ نه قدر اولسە.... کیمی سویورسین باقە لم؟

راغبه خانمك قرداشنى.... اشتە اونى سویورم... بى اولندرمك ایستر ایسه کز اوکا ویرك. بشقه‌سنە وارمە. وارمە....

فطنت خانمك طبیعى اولان محجوبىتى بو سوزلىرى سویلمسنە مانع اولەمدى. فقط يوزى قىب قرمى اولىش ايدى. ايچنى چكمەدن سوز سویلەمنز ايدى. بو سوزى بىتوردىكى كې ينه ياستىغىك اوزىنە دوشوب ھونكۈر ھونكۈر آغلەمعە باشلدى. زواللى اميئە قادىن فطنت خانمك بو حالنە آجيەرق و بو سوزلىزىنەن حىزىتە وارەرق طوداغنى اىصرىمش نه پياجىغۇنى نه دىيەجكى شاشىرمىش. اوپەلە طۇنىش قالمىش. بر آزىن صىركە زواللى قادىن ايچنى چكەرك قالقار. آشاغى كىدر. حاجى بابايە دىرکە:

-او غلم بزم تقىصىراتمىز چوق ايمش! بو قزك حالى نه اولەحق؟... كورسەك نصل آغلىور! تلف اولەحق كىدە جك. او قوجەيە وارمەق اىستىمير.... بشقه‌سینى... سور... ايمش.

-او نە!.... کىمی سویور؟..... آه قارى دکلمى؟.... شو قارىلىرى انسان قفسە دە قپاسە ينه فائىدە یوق. ضبط اولنەمازلى. اى کىمی سور باقە لم؟ نە دە كورىمش؟ نصل اولىش؟.... يوقسە بىم خىرم اولقسىزىن سز چىقار كىزمىسىكز؟?....

-آه!... یوق اولادم. اوپەلە بر شى یوق. هانىا بر قز كلمىورمى بعض بورايە؟....

-ها....

-İşte onun kardeşini pencereden görmüş. Beğenmiş. Sevmiş. İşte bundan ibaret. Başka bir şey yok.

-Ha... Pencereden birini görmüş. Onu sevmış. Kocasını istemiyor!.... Bu söz mü? Ama sen de çocukların aklına uyarsın. Bir adamı öyle bir defa pencereden görmekle nasıl o kadar sevmiş? Böyle bir saadeti onun muhabbetine feda etsin?.... O daha çocuktur. Daha dünyadan haberi yok. Şimdi böyle şeylerde onu sormak onun dediğini yapmak ayn-ı hatadır . Sen şimdi üzerine varma. Başka bir şeyden kendine söz söyle. Yarın inşallah Şerife Kadın gelir oradan bir kesin cevap getirir. Nikâh da kıyarız. Da sonra o dediğin sevdığı adamı bir saatin içinde unutur.

Emine Kadın bu cevabı aldıktan sonra yukarı gider. Bir köşede oturur. Fitnat Hanım'a bir şey söylemez. Fitnat Hanım dahi hiç Emine Kadın'ın yüzüne bakmaz. Başını eğmiş bir düzeye ağlar. Hele Ragibe Hanım hatırlına geldiği gibi anide ağlaması iki kat olarak kendi kendine:

-Ah!.... Şimdi birazdan sonra Ragibe Hanım gelecek!... Ah! Nerede o kurduğum hülyalar ki Ragibe Hanım'dan ayrılmayayım. Biraderine varayım!... Heyhat!... Ne güzel idi o dakikalar ki öyle hülyalar kurabilir idim! Hakikatte nail olmaklığım muhal olan bir nimete hülya tarikiyle nail olur idim! Bu derd-mend gönlümü bu vech ile eğlendirirdim! Böyle teselli bulur idim! Ah! O hülyalar ile geçirdiğim dakikalar ömrümün en tatlı vakitleridir!.... Hayf! Hayf! Ki o hülyaların da kapısı kapandı! Şimdi öyle hülyalar da kuramam!... Of! Of! Bu meyus gönlümü nasıl teselli edeyim! Nasıl eğlendireyim!.... Ah Ragibe şimdi gelecek. Beni bu hâlde bulacak. Nasıl söyleyim? Ne diyeyim?.... İşin hakikatini söyleyeceğim..... Evet söyleyeceğim. Artık niçin sakliyayım?.... -der idi.

-اشته اونك قارداشنى پنجره دن کورميش بىكىمىش، سومىش. اشته بوندىن عبارت بشقىه بر شى يوق.

-ها... پنجره دن بىنلى كورميش. اونى سومىش. قوجەسىنى استمىبور!... بو سوزمى؟ اما سىنده چوجقلەرك عقلىنىه اويارسىن. بر آدمى اوپىله بر دفعە پنجرە دن کورمكلە نصل او قدر سومىش؟ بوپىله بر سعادتى اونك محبىتىنە فدا ايتىسون؟... او دها چوجقدەر. دها دنيادن خبرى يوق. شەمىي بوپىله شىلدە اوپى صورمۇق اونك دىدىيكتىن يايپىق ئىن خطاپىر. سن شەمىي اوزىنە وارمه. بشقىه بر شىدەن كىندىنە سوز سوپىلە. يارىن انشاءالله شريفە قادىن كلۇر اورادن بر كسىن جواب كتۇرۇر. نكاح ده قىارز. ده صىكە او دىدىيكتى سودىيكتى آدمى بر ساعتك اىچىنە اونىدور. امېنە قادىن بو جوابى آلدەن صىكە يوقارى كىدر. بر كوشەدە اوتوپور. فەتنە خانمە بر شى سوپىلمىز. فەتنە خاتىم دخى هېچ امېنە قادىنەن يۈزىنە باقماز. باشنى أكمىش بر دوزى يە اغلىر. هەلە راغبە خانم خاطرىنە كىلىدىكى كې آنىدە آغلۇمىسى ايکى قات اولەرق كىندى كىندىنە:

-آه!... شەمىي بر آزىن صىكە راغبە خانم كله جڭ!... آه! نزە دە او قوردىغەم خلىالار كە راغبە خانمدىن آيرىلەيمەم. برادرىنە وارەيم!... هيھات!... نە كۆزۈل ايدى او دقىقەلر كە اوپىله خلىالار قورە بىلۇر ايدىم! حقىقتىدە نائىل اولمقلۇم محال اولان بر نعمتە خilia طرىقىيلە نائىل اولۇر ايدىم! بو درەمند كۆكلىمى بو وجهەلە اكلىنديرمى! بوپىله تىسىلى بولۇر ايدىم! آه! او خلىالار ايلە كچوردىكىم دقىقەلر عمرمك اك طاتلى وقتلىرىدە!... خىف! خىف! كە او خلىالارك دە قپوسى پاندى! شەمىي اوپىله خلىالاردە قورەمم!... اوف! اوف! بو مأيوس كۆكلىمى نصل تىسىلى ايدەيم! نصل اكلىنديرىھەيم!.... آه راغبە شەمىي كله جڭ. بىنى بو حالدە بولەجق. نصل سوپىلەيم؟ نە دىھەيم؟... ايشك حقىقتى سوپىلەيەجىكم..... اوت سوپىلەيەجىكم. آرتق نىچۈن صاقلىھەيم؟...-دېر ايدى.

Fitnat Hanım o günü böyle ağlamakla geçirir. Gözleri kan içinde kalır. Akşam olur. Ragibe hanım o gün gelmez. Akşamüzeri Hacı Baba Fitnat Hanım'ı biraz tekdir eyledi. Biraz nasihat verir gibi oldu. Kızın efkârını tebdil etmek için Ali Bey'i uzun uzadiya medh eyledi. Lâkin Fitnat Hanım mendilini gözlerinin önünde tutarak Hacı Baba'nın hep bu sözlerine mukabil bir düzeye gözyaşı döküyor idi. Verdiği cevaplar ancak içini çekmeden o ara sıra derin derin ah ü enin etmeden ibaret idi. Kendi kendine Hacı Baba'nın her bir sözünü cerh ediyor idi. Hiçbirini kabul etmez idi. Ama bir şey söylemeye cesaret edemez idi. Nihayet yattılar Fitnat Hanım bütün o gece uyuyamadı. Yatağı gözyaşı içinde gark oldu.

Ertesi gün Şerife Kadın gelir Ali Bey'den kati cevap getirir. Nişan değiştirirler. Ali Bey bir vekil tayin eder. Mahalle imamını çağırırlar nikâhi da kıyarlar.

فطنت خانم او کون بويله اغلمه‌له کچورر. کوزلري قان ايچنده قالور. اقشام اولور. راغبه خانم او کون کلمز. اقشام او زری حاجی بابا فطنت خانمی بر آز تکدیر ايلدی. براز نصیحت ویرور کبی اولدی. قزک افکارنى تبدیل ایتمک ايچون على بکى او زون او زادیه مدح ايلدی. لکن فطنت خانم مندیلنى کوزلرینك اوکنده طوتهرق حاجی بابانك هب بو سوزلرینه مقابل بر دوزی يه کوز ياشی دوکیور ایدی. ویردیکی جوابلر آنچق ایچنی چکمهدن و آره صره درین درین آه و انین ایتمه‌دن عبارت ایدی. کندی کندینه حاجی بابانك هر بر سوزیفی جرح ایدیور ایدی. هیچ بربخی قبول ایتمز ایدی. اما بر شی سویلمکه جسارت ایده مز ایدی. نهایت ياتدیلر فطنت خانم بتون او کیجه او بیوه‌مدی. يتاغی کوز ياشی ایچنده غرق اولدی.

ایرسی کون شریفه قادین کلور على بکدن قطعی جواب کتورور. نیشان دکیشدریلر. على بک بر وکیل تعیین ایدر. محله امامنی چاغرلر نکاحی ده قیارلر.



R. H. Kara Gün

Ertesi gün Fitnat Hanım odasında tenha oturmuş ağlar iken bakar ki kapı açılır. Ragibe Hanım girer. Fitnat Hanım gayr-i ihtiyari hüngür hüngür ağlayarak kalkar. Ragibe Hanım'a doğru yürüر. Bir iki adım attıktan sonra birdenbire kalır. Vücutu düşecek derecede titrer. Ragibe Hanım bu haleti gördüğü gibi şaşarak:

-Aman hemşirem! Bu ne haldir?... Ne oldun?... Allah aşkına kendine gel. Ne oldun?....

Diyerek ve o dahi kendini tutamayıp sebebi bilmediği hâlde ağlayarak boynuna sarılır. İkişi otururlar. Ragibe Hanım hâlâ bu keyfiyyetin sebebini sor-maya devam eder. Fakat Fitnat Hanım içini çekmeden ve dudağının titremesinden söz söyleyemez. Birazdan sonra Fitnat biraz kendine geldiği gibi:

-Ah! Hemşirem!... Bilsen bu ağlamanın sebebi nedir! Ah! Bu bir sırdır ki şimdiye kadar senden saklamışım. Ama.... Ama.... Bugün söyleyeceğim. Bilirim ki beni hemşireden ziyade seversin. Sana derdimi ifade edeceğim.... Ben senin.... Senin.... Senin.... Kardeşini severim.... Gönlüm ona öyle muhabbet etmiş ki gördüğüm vakitte gözlerim kamaşır!... Görmediğim vakitte kararım kalkar.... Bütün gün pencerede beklerim... Bir gün görme-sem... Çıldırırıım.. Daima zihnim onun ile meşguldür.... Bütün gündüz onu düşünürüm... Bütün gece rüyamda onu görürüm..... Sen karındaşına pek çok benziyorsun... Onun için seni de bu kadar seviyorum... Adı sana da âşıkım.... Onu görmediğim vakitte seni görmekle müteselli olurum..

Talat Bey gözlerini Fitnat Hanım'ın o vakit kıpkırmızı olan yüzüne dikmiş ve kendisi dahi yüzünün rengini her bir saniyede kıpkırmızından sapsarıya ve sapsarıdan kıpkırmızıyla değiştirerek Fitnat Hanım'ın içini

کح. قره کون

ایرتسی کون فطنن خانم او طه سنده تنها او تورمش اغلر ایکن باقر که قپو آچیلور.
راغبه خانم کبیر. فطنن خانم غیر اختیاری هونکور هونکور اغليه رق قالقار. راغبه
خانم طوغزی یورور. بر ایکی آدم آندقدن صکره بردن بره قالور. وجودی دوشە جڭ
درجەدە تتر. راغبه خانم بو حالتى كوردىكى كې شاشەرق:

-آمان ھمشيرەم! بو نه حالدر؟... نه اولدك؟... الله عشقئە كنديكە كل. نه اولدك؟....

ديهراك و او دخى كندينى طوتەمیوب سېي بىلەدىكى حالدە آغلىه رق بويىنە صارىلور.
ايکىسى او تورورلىر. راغبه خانم حالا بو كيفيتىك سېبىنى صورمۇغە دوام ايدر. فقط فطنن
خانم ايچىنى چىكمەن و طوداغنىڭ تىرە مىسندن سوز سوپىلەمنز. برازىن صکره فطنن
براز كندينىه كلدىكى كې:

-آه! ھمشيرەم!... بىلسەك بو اغلەمنك سېبى ندر! آه! بو بر سردر كە شەدى يە
قدر سىندن صاقلىمش. اما.... اما.... بو كون سوپىلە جەڭم. بىلۇرم كە بىن ھمشيرە دن
زىادە سورسىن. سكا دردىمى افادە ايدە جەڭم.... بن سىڭ.... سىڭ.... سىڭ.....
قرنداشنى سۈرم... كوكلم آكا اوپىلە محبت ايتىمش كە كوردىكىم وقتە كۆزلىرم قماشور!...
كورمىدىكىم وقتە قارام قالقار.... بتون كون پىنچەرە دە بىكلرم... بر كون كورمسەم...
چىلىدىرم... دائما ذەنم آنك ايلە مشغۇلدر.... بتون كوندوز اونى دوشۇرم... بتون
كىچە رؤيامدە اونى كورورم..... سن قرنداشنى پاك چوق بىكزىورسىن... آنك
ايچون سىنى دە بو قدر سوپىرم... عادى سكا دە عاشقەم... اونى كوره مەدىكىم وقتە
سى كورمكەلە متىلى اولورم...

طلعت باك كۆزلىرىنى فطنن خانمك او وقت قىب قرمىزى اولان يوزينە دىكىمش
و كنداوسى دخى يوزىنەك رنگى هر بر ثانىيە دە قىب قرمىزى دن صاب صارى
يە و صاب صارىدەن قىب قرمىزى يە دكشىدەر رك فطنن خانمك ايچىنى

çekmeden kesik kesik söyledişi işbu sözlerine kulak vermiş ve bir büyük hayret ve taaccüpte kalmış idi.

Fitnat sözünü bu raddeye getirdiği gibi Talat'ın boynuna sarılır. Talat balmumu gibi kesilip titremeye başlar. Söyledeyeceği söz bulamaz. Ne türlü hareket edeceğini bilemez. Fitnat Hanım'ın bu muamelesi. Kendine böyle bir aşk ve muhabbet göstermesi zavallı Talat'ın bütün bütün idrak ve ihtiyarını elinden kaçırır. Birazdan sonra kendini icbar edip sesi titreyerek kızararak der ki:

-Hemşirem. Biraderimin sizden sevilmeye haddi yoktur. Kendini size beğendirecek kadar güzel değildir.... Bununla beraber mademki seversiniz... Lâkin bunda ağlayacak ne var? Siz onu bir defa sever iseniz o sizi bin defa sevecektir. İňşallah Cenab-ı Hak birbirinize nasip eder.....

-Heyhat!... Heyhat!... Ah ah!!!!.... Artık bitti!... Ben de o ümit ile yaşıyor idim!.... Lâkin heyhat! O ümit yok artık!... Bitti!.... Beni nişanladılar!.... Başkasına verecekler!.....

Fitnat Hanım içini çekerek ancak söyleyebildiği bu laklıdı-yı bitirdiği gibi gözlerini eliyle kapayarak hüngür hüngür ağ-lamaya başlar. Birazdan sonra gözlerini kaldırır. Bakar ki Ragibe Hanım yastığın üzerine dayanmış olduğu hâlde gözlerini tavana dikmiş ölü gibi donmuş kalmış. Çağırır. Salılar. Kendine getiremez. Nihayet biraz soğuk su alır. Yüzüne ser-per. Güç bela ile kendine getirir. Talat Bey kendine geldiği gibi gözyaşı dökmeye ağlamaya başlar. Fitnat Hanım yine ağlayarak:

-Aman! Siz ağlamayın. Niye ağlıyorsunuz? Bana acınızıdan mı?.. Vah vah ben sizi de ağlattım!.. der. Talat Bey Fitnat'ın dizlerine kapanarak:

چکمه‌دن کسیک کسیک سویلیدیکی اشیو سوزلرینه قولق ویرمش و بر بیوک حیرت و تعجبده قالمش ایدی.

فطنت سوزینی بو راده یه کتوردیکی کبی طلعتک بوینته صاریلور. طلعت بال مومی کبی کسیلوب تتره مکه باشلار. سویلیه‌جکی سوز بوله‌ماز. نه دورلو حرکت ایده جکنی بیله‌مز. فطنت خانمک بو معامله‌سی کندینه بویله بر عشق و محبت کوسترمش زوالی طلعتک بتون ادرارک و اختیارینی الند فاچیرر. برآزدن صکره کندینی احبار ایدوب سسی تتره یه‌رک قراره رق دیرکه:

-همشیره م برادرمک سزدن سولمکه حدی یوقدر. کندینی سزه بکندیره جك قدر کوزل دکلدر.... بونکله برابر مادامکه سورسکز... لکن بونده آغلیه‌حق نه وار؟ سز اوئی بر دفعه سور ایسه‌کز او سزی بیک دفعه سوه جکدر. انشاء‌الله جناب حق بری برکره نصیب ایدر.....

-هیهات!... هیهات!.... آه آه!!!.... آرتق بیتدی!... بن ده او اميد ایله پشاپور ایدم!....لکن هیهات! او اميد یوق آرتق!... بیتدی!.... بني نیشاندلیلر!.... بشقه‌سنه ویره جکلر!.....

فطنت خانمک ایچنی چکه‌رک آنجق سویلیه‌بیلیدیکی بو لقردی پی بیتوردیکی کبی کوزلرینی الیله قپایه‌رق هونکور اغلمعه باشلر. برآزدن صکره کوزلرینی قالدیرر. باقر که راغبه خانم یاستغلک اوزینه طیامش اولدیغی حالده کوزلرینی طوانه دیکمش اولو کبی طونمش قالمش. چاغرر. صالالار. کندینه کتوره مز. خایات بر آز صغوق صو آلور. یوزینه سریر. کوج بلا ایله کندینه کتوروور. طلعت بک کندینه کلدیکی کبی کوز یاشی دوکمکه اغلمعه باشلار. فطنت خانم ینه اغلیه‌رق:

-اماں! سز اغلیمیک. نیه اغلیورسکز؟ بکا آجیدیغکردنگی؟... واه واه بن سزی ده اغلتمد!...دیر. طلعت بک فطنتک دیزلرینه قپانه‌رق:

-Fitnat'ım! Siz yeter ağladığınız artık. Şimdi benim ağlayacağım va-kittir. Bu hususta asıl ağlamak benim hakkımdır. Ah! Felek bana bu ka-dar nimet gösterdikten sonra nasıl birden bire mahrum etmek istiyor!... Ah!... Beni senin aguşuna kadar soktuktan sonra şimdi nasıl ayırmaya kâil olur!... Ben senden ayrı nasıl yaşayabilirim!... Meğer ki toprak altında mah-pus olayım!.....

-O ne söz!.... Ragibe!!... Ne söylüyorsun?... Anlayamıyorum... Şuuruna mı halel geldi?.....

-Fitnat'ım! Senin ayağındayım... İster isen affet. İster isen kendi elinle beni öldür... Öldür... Beni bu cihandan kurtar.... Sana olan aşkımın ifra-tı beni böyle desiselere kaçmaya mecbur eyledi.... Maksadım görüşmek idi.... Lâkin yine suçu benim.....

-Ragibe!.... Ragibe!!!.....

-Ragibe deme artık..... Benim ismim Ragibe değildir..... Talat de... Talat.....

Talat böyle diyerek başından yemenisini uydurma saçını ve göğsünden meme yerini tutmak üzere koymuş olduğu pamuk parçalarını çıkarır. Atar. Başında tabîî olan erkek saçı kalır. Fitnat bu vakayı gördüğü ve bu sözleri işittiği gibi birden bire yerinden kalkarak bir İki adım geriye çekilir. Ellerini kilitler. Gözlerini ayaklarına diker. Bir beş dakika kadar hiç hareket etmek-sizin böyle durur. Sonra olduğu yerde kendini minderin üzerine atar. Başını önüne eğmiş ve gözlerini dizlerine dikmiş bila hareket duruyor. Talat dahi başı açık odanın ortasında kalmış yüzünü iki eline dayatmış önüne bakarak düşünüyor. O anda hiç biri ağlamıyor idi. Fakat yanakları, kirpikleri daha yaş idi bir on dakika kadar böyle geçer ki hiçbir gözlerini kaldırıp ötekinin

فقطنم! سز یتر اغلدیکز آرتق. شمدى بنم آغلیه جغم وقتدر. بو خوصوصده اصل اغلمق بنم حتمدر. آه! فلك بکا بو قدر نعمت کوستردکدن صکره نصل بردن بره محروم ایتمک ایستیور!... آه!... بنی سنك آوشکه قدر صوقدقدن صکره شمدى نصل آیرمغه قائل اولور!... بن سندن آیرى نصل یشاپایه بیلورم!... مکرکه طوپراق آلتندە محبوس اولەم!.....

- او نه سوز!.... راغبە!!... نه سوپیلیورسین؟... اکلیه میورم... شعورکە مى خلل کلدی؟.....

- فقطنم! سنك ایاغنده يم... استر ایسه ک عفو ايت. ایستر ایسه ک کندى الكله بنی اولدور... اولدور... بنی بو جهاندن قورتار.... سکا اولان عشقمك افراطى بنی بویله دسیسه لره قاچمغه مجبور ايلدى.... مقصدم کورشمک ايدى.... لکن ينه صوچلى بنم.....

- راغبە!.... راغبە!!!.....

- راغبە دىھه ارتق.... بنم اسمم راغبە دکلدر..... طلعت دى..... طلعت.....

طلعت بویله دىھرك باشندن يمنىسى اوپىرمە صاچنى و کوكىسىدىن مە بىرىنى طومق اوزرە قومش اولدىيى پاموق پارچەلىرىنى چىقارر. آثار. باشندە طبىعى اولان ارکك صاچى قالور. فقطنم بو وقعيي کوردىكى و بو سوزلى ايشىتىدىكى كې بىردىن بره يىندىن قالقه رق بر ايکى آدم کىريویه چكىلور. اللرىنى كىلىدلر. کوزلىرىنى اياقلرىنى دىكىر. بر بش دقيقە قدر هىچ حرکت ایتمىكسىزىن بویله طورور. صکره اولدىيى يرده کندىسى مىدرك اوزرىنى آثار. باشى اوکەنە اكمش و کوزلىرىنى دىزلىرىنى دىزلىرىنى دىكىمش بلا حرکت طورىبور. طلعت دخى باشى آچىق اوته نك اورتە سندە قالمش يوزنى ايکى اليله طياتىش اوکەنە باقه رق دوشنىور. او آنده هىچ برى اغلمور ايدى. فقط يناقلىرى کىريپكلرى دها ياش ايدى. بر اون دقيقە قدر بویله كچىركە هىچ برى کوزلىرىنى قالدىرۇب اوته كينك

yüzüne bakmaya ve belki de gözlerini kımıldatmaya cesaret etmez. Biri kendini kabahatli addeder. Öteki hemşiresi nazarıyla bakmakta olduğu zatın içinde visalini muhal zannettiği ve o anda -yanında olduğu hâlde-kendisinden meyus olduğu mahbubunu keşfeylemiş..... Nihayet Talat Bey birdenbire kalkıp Fitnat'ın ayağına düşer:

-Aman!... Ya affeyle. Senin ağzından bir 'affettim' sözünü işteyim.... Yahut kendi elinle beni öldür... öldür!.. Ah ölmek!... Ölmek ne büyük sa-adettir!... Mademki senden ayrılacağım... mademki seni bir daha... gö... göremeyeceğim... Ah!... Ölmeli... Ölmeli!.... Fitnat'ım beni kendi elinle öldür... Aman bana gücenme!... Bana darılma... Of! Bu ne büyük azap!... Karı kıyafetine girerek bin türlü desais irtikâp ederek melek gibi masum bir kızın yanına sokulmak!... Her gün kendisiyle dudak dudağa öpüşmek!... Ah! Bu ne cesaret! Bu ne küstahlık!... Fitnat'ım çok kabahat ettim... Lakin düşün ki hep bu şeyleri ben yapmadım... Aşk.... ah! aşk denilen müvesvis yaptı...

Fitnat'ım ya bana affet. Yüzüme bak bir söz söyle yahut beni öldür bu azaptan kurtar... Böyle dargin durma. Bu bana büyük bir azaptır. Fitnat Hanım ise Talat Bey'e darılmamış. Hiç insan kendi ruhuna darılır mı? Lakin karşısındaki artık Ragibe Hanım değil Talat Bey'dir. Hem hangi Talat Bey? Fitna'nın kendisinden ümidi kestiği, kendince ölmüş gibi saydığı Talat Bey... Fitnat Hanım'ın vücutunda bir raşe gönlünde bir korku var. Gözlerini kaldırıp Talat Bey'in yüzüne bakmaya korkar, utanır. Velhasıl cesaret edemez... Lakin Talat Bey'in söyledişi sözlerine de dayanamaz:

-Ah!.. Ruhum Talat! Ben mi size darılayım!.. Siz bana hiçbir fenalık yapmadınız. Ben sizinle görüşmek için canımı verecektim. Lakin... Niçin... Niçin kim

یوزینه باقمغه و بلکه ده کوزلرینی قملداتمغه جسارت ایتمز. بری کندینی
قباحتلى عد ایدر. اوته کى همشیره سى نظریله باقمده اولدیغى ذاتك ایچنده
وصالى محال ظن ایتدىكى و اول آنده -ياننده اولدیغى حالدە - کندوسندن
مايوس اولدیغى محبوبىنى كشف ايلمش..... خايت طاعت بك بىدن بره
قالقوب فطنتك آياغنه دوشى:

-امان!... يا عفو ايله. سنك اغزكدىن بر «عفو ايتدم» سوزينى ايشىدە يم....
ياخود کندى الكله بنى اولدور!... اولدور!... آه اولمك!... اولمك نه بىوك
سعادتدر!... مادامكە سىدىن آيرىلەجغم... مادامكە سى بىر دها... كو... كوره
مېھجىكم.... آه!... اوللى اوللى!.... فطنتم بنى کندى الكله اولدور.... امان
بىكا كوجىنمە!... بىكا طاريلەمە... اوف! بو نه بىوك عذاب!...قارى قيافتنە كىرىھ
رك بىك دورلو دسايس ارتىكاب ايدرەك ملک كېي معصوم بىر قزك ياننە صوقلمق!...
هر كون کندوسيلە طوداق دوداغە اوپىشىمك!... آه! بو نه جسارت! بو نه
كستاخلق!.... آه! فطنتم چوق قباخت ايتدم... لكن دوشۇن كە هېب بو
شىلىرى بن يايپىدمى... عشق.... آه! عشق دنيلان موسوس يايپىدى....

فطنتم يا بىكا عفو ايت. يوزمه باق بر سوز سوپىلە ياخود بنى اولدور
عذابدىن قورتار... بويىلە طارغىن طورمە. بو بىكا بىوك بر عذابدر! فطنت
خانم ايسە طلعت بىكە طارىلاماش. هيچ انسان کندى روحەنە طارىلورمى؟...
لكن قارشوسىنەكى ارتق راغبە خانم دكەل طلعت بىكدر. هم هانكى طلعت
بىك؟ فطنتك کندوسندىن اميدى كىسىدىكى. کندىنجه اولمش كېي صايىديغى طلعت
بىك.... فطنت خانمك وجىدوندە بر رعشە كوكىلندە بر قورقۇ وار. کوزلرینى
قالدىيوب طلعت بىك يوزينه باقمغە قورقار اوتانور. والحاصل جسارت ايدە
مز... لكن طلعت بىك سوپىلىدىكى سوزلرینە ده طيانەماز:

-آه!... روحەم طلعت!... بىنى سىزە طارىلەم!... سز بىكا هيچ
بر فنالق يايپىدىكىز. بن سىزىكە كورشىك ایچون جانمى ويرە جىڭىم...
لكن... نىچون... نىچون... كيم

olduğunuza bana evvelden söylemedin? İşte sende yalnız bu kabahat var. Lakin yok yok... Sana kabahat isnat edemem. Her ne ki yaptı ise makbulümdür. Lakin eyvah felek bütün ümitlerimizi ifna eyledi! Bizi meyus kııldı! diyerek Talat'ın boynuna sarılır. Hüngür hüngür ağlamaya başlar. Talat ondan ziyade ağlar. İşte yarılm saat kadar bu iki bi-çare birbirinin boynuna sarılmış hiçbir söz söylemeksizin ağlıyorlar idi. Birinin gözyaşları öbürünün boynuna dökülüyör idi. Sonra Talat Fitnat'ı nasıl görüp âşık olduğunu ve nasıl kız kıyafetine girdiğini Fitnat Hanım'a ağlayarak birer birer hikaye eyledi. Fitnat Hanım dahi Talat Bey'i nasıl sevdığını ve kız kıyafetiyle gördüğü vakitte dahi nasıl müteessir olduğunu ve Talat Bey ile evlenmesine dair nasıl hülyalar kurduğunu gösterdi. Sonra Talat bu derde bir çare bulmak babını açtığı gibi Fitnat Hanım:

-Ah! Bitti artık... Çaresi olmaz! Ben ne kadar ağladım... Nasıl bayıldım... Emine Kadın'a evlenmeyeceğimi ne kadar söyledi... Fayda vermedi... Babam... Ah babam!.. Hiç kulak vermiyor! Kendi bildiğinden hiç şaşmıyor...

-Fitnatım! Kendine söyle. Ayağına düş. 'Kendimi telef edeceğim' de. Belki Cenabı Hak ister de razı olur. Bu gaddarlıktan vazgeçer.

- Ah!.. Kendine söylemeye cesaret edemiyorum. Lakin kendimi zorlayacağım söyleyeceğim. Eğer kail edebilir isem... Fakat heyhat! Nikâh da kıydılar... Beni hiç sormaksızın nikâh kıydılar!..

-Aa!.. Nasıl olur? Kendin rıza vermedikçe nasıl nikâh kıyıılır?

-Ah! Benim aklım başında değil idi. Benim ne olur ne olmaz demeye mecalım var idi. Lakin odamda komşudan bir kız var idi. İmam perdenin arkasından

اولدیغکری بکا اولدن سویلمندک؟... اشته سنه يالکز بو قباحت وار...
لکن... یوق یوق... سکا قباحت استاد ایده مم... هر نه که یاپدک ایسه
مقبولدر.... لکن ایواه فلک بتون اميدلریمزی افنا ایلدی! بزی مایوس
قیلیدی!....

دیهرك طلعتک بویننه صاریلور. هونکور هونکور اغلمعه باشلار. طلعت اوندن
زیاده اغلر. اشته یاریم ساعت قدر بو ایکی بیچاره بری برینک بویننه صاریلمش
هیچ بر سوز سویلمکسیزین اغليولر ایدی. برینک کوز یاشلری اوبرینک بویننه
دوکیلور ایدی... صکره طلعت فطنی نصل کوروپ عاشق اولدیغی و نصل قز
قیافتنه کیردیکنی فطنت خانمه اغليهق برب رکایه ایلدی. فطنت خانم دخی
طلعت بکی نصل سودیکنی و قز قیافتنه کوردیکی وقتده دخی نصل متاثر
اولدیغی و طلعت بک ایله اولنمسمه دائیر نصل خیاللر قوردیغی کوستردی...
صکره طلعت بو درده بر چاره بولق بابنی آچدیغی کبی فطنت خانم:

-آه!... بیتدی آرتق... چاره سی اولماز!... بن نه قدر اغلدم... نصل
بايلدم... امینه قادین اولنممه یه جکمی نه قدر سویلدم... فائده ویرمدی...
بابام... آه بابام!... هیچ قولق ویرمیور! کندی بیلديکندن هیچ شاشمیور...
-فطنتم! کندینه سویله ایاغنه دوش. «کندیمی تلف ایده حکم» دی. بلکه
جناب حق استر ده راضی اولور. بو غدارلقدن واز کچر.

-آه!... کندینه سویلمکه جسارت ایده میورم. لکن کندیمی زورلیه جغم
سویلیه جکم... اکر قائل ایده بیلور ایسم... فقط هیهات! نکاح ده قیدیلر...
بنی هیچ صورمقسزین نکاح قیدیلر!...

-آ!... نصل اولور؟... کندک رضا ویرمدکچه نصل نکاح قیلور؟...

-آه! بنم عقلم باشده دکل ایدی. بنم نه «اولور» نه «اولماز» دیکه مجالم
وار ایدی. لکن او طهمده قومشوون بر قز وار ایدی. امام پرده نک ارقه سندن

sorduğu vakitte Emine Kadın baktı ki ben cevap veremeyecek idim, o kızı işaret etti ki benim yerime ikrar eylesin. İşte bu türlü işi bitirdiler.

-Fitnatım! Siz yine babanıza bir rica edersiniz. Ayağına düşersiniz. 'O kocaya varmazdan evvel kendimi telef edeceğim' dersiniz. Belki terahhum eder. Belki bir çare bulunur.... Olmadığı hâlde.... Olmadığı hâlde.... Siz sağlıklı kocanıza varınız..... Beni unutunuz.....

-Seni unutayım!.... Demek olur ki sen beni o kadar çabuk unutacaksın!.....

-Ah! Ben her şeyi unutacağım!... Dünyayı unutacağım!... Dünya beni unutacak!.... Lakin siz beni unutmak istemez iseniz mezaramı arayın, bulun. Gâh gâh ziyaretime gelin. Birer Fatiha ile ruhumu ihya edin..... Size feda olduğumu hatırlırına getirin. Lakin müteessir olmayın, ağlamayın!.....

-Talat!... Başımdaki derdim yeter! Beni daha ziyade ağlatmak mı istiyorsun?... Sen kendini bana feda edesin! Benim için canımı terk edesin (!) de bana 'sağlıklı kocana var' dersin!... Ah!.... Sen de gaddar imişsin! Yalnız kendine acırsın... Ben bu kara haberi işittiğim gibi kendimi telef edebilir idim. Hep bu belalardan. Bu zahmetlerden bir nefeste kurtulabilir idim... Fakat senden birdenbire ümidi kesmedim. Evet, senden ümidi kese mem. Daha ümidim vardır. Bilemez felek ne gösterir. Şimdi ki senin dahi bana olan muhabbetini anladım. Şimdi kendime hiç kiyamam. Çünkü sana acırım. Bilirim ki ben ölürem senin derdin bir iken yüz olacak. Bilirim ki sen beni unutamayacaksın. Evet, bunu pekâlâ bilirim çünkü kendime kıyas ederim... Sen ise yalnız kendini düşünürsün... Talat'im(!), aman öyle bir şey yapma. Bana acı!... Gençliğine acı! Ben kocaya varmam. Ben seni bırakmam. Bir şeye muvaffak olamaz isek hiç olmaz ise haberleşelim ikimiz birden kendilerimizi telef edelim!... Hiçbirimiz başkasının

صورتیغی وقتده امینه قادین باقدی که بن جواب ویرمیه جکیدم. او قوه اشارت ایتدی که بتم یرمه اقرار ایله سون. اشته بو دورلو ایشی بیتوردیلر.

-فکتمن! سز ينه باباکزه بر رجا ايدرسكز. اياغنه دوشرسكز. «او قوجه يه واروازدن اول كنديمي تلف ايده حكم» ديرسكز. بلكه ترحم ايدر. بلكه بر چاره بولنور... اولمديغى حالده... اولمديغى حالده.... سز صاغلقله قوجه كزه واركز.... بني اونوتكر.....

-سنی اونوتایم!... دیمک اولور که سن بنی او قادر چابوچ اونوته جقسین!....

-آه! بن هر شئی اونوته جغم!... دنیاپی اونوته جغم!... دنیا بخی اونوته جق!....
لکن سز بخی اونوتمق استر ایسه کز مزارمی اراییک بولک. کاه کاه زیارتمنه کلک.
بر فاتحه ایله رومی احیا ایدک!... سزه فدا اولدیغمی خاطرکزه کتورک. لکن
متاثر اولییک اغلمیک!.....

طلعت!... باشده کی دردم یتر! بنی دها زیاده اغتمق می استیورسین؟...
سن کندکی بکا فدا ایده سین! بنم ایچون جانکی ترک ایده سین ایده سون
ده بکا صغله قوجه که وار دیرسون...! آه!... سن ده غدار ایمشسین! یالکر
کندیکه آجیرسین... بن بو قزه خبری ایشیدیکم کبی کندیکی تلف ایده بیلور
ایدم. هب بو باللردن بو زهمتلردن بر نفسده قورتوله بیلور ایدم... فقط
سندهن بردن بره امیدمی کسمدم. اوتن سندهن امیدمی کسهمم. دها امیدم
واردر. بیلهمیز فلک نه کوستر. شمدى که سنک دخی بکا اولان محبتکی
آکلدم... شمدى کندیکه هیچ قیههم. چونکه سکا آجیرم. بیلورم که بن اولورسنه
سنک دردک بر ایکن یوز اوله حق. بیلورم که سن بنی اونونقیه جقسین. اوتن
بوئی پاک اعلا بیلورم چنکه کندیکه قیاس ایدرم... سن ایسه یالکز کندکی
دوشتورسین... طلعتم! امان اویله بر شی یاپمه. بکا آجی!... کنجلککه
آجی! بن قوجه یه وارم. بن سخن براقمم. بر شیئه موفق اوله ماز ایسه ک
هیچ اوماز ایسه خبرلشه لم. ایکیمز بردن کندیلمزی تلف ایده لم!... هیچ
برمز بشقه سینک

olduğunu işitmesin....

Talat Bey saçını alır. Gelişti güzel başına yapıştırır. Sonra Fitnat Hanım'a yanaşarak:

-Ben gidiyorum.... Gidiyorum ve belki bu son defadır ki seni görüyorum!... Belki bugün sana ilelebet 'Allah'a ısmarlarım' diyeceğim!... Belki bir daha görüşemeyeceğiz!... Ah!.....

-Aman!!!... Niçin?... Canım, yarın sabahla gel. Beni yalnız bırakma... Ben yalnız kalır isem bütün bütün çıldıracağım!.... Aman gel.....

-Ben şimdiden sonra geleyim!.... Nasıl geleyim?..

-Aman!... Bu ne söz!... Niçin gelemeyeceksin?... Beni bu kadar mı sever imişsin?... Bu günler.... Ah ah!.. Bu günler... Belki visalimizin son günleridir!.... Belki de ömrümüzün son saatleridir!.... Aman!... Bu birkaç gün benden ayrılma ta ki ya selamete çıkalım yahut..... Hele Allah aşkına! Yarın sabahla gel... Talat Bey Fitnat Hanım'ın içini çekerek söylediği bu sözlerine cevap makamında birçok gözyaşı döker. Sonra bürünür. Fitnat Hanım ile ağlaşarak öpüşükten sonra canından ayrılır gibi çıkar gider.

Fitnat Hanım bir köşede oturur. Ragibe Hanım zannettiği dostunun mahbubu olan Talat Bey olduğunu ve kendisini o kadar çok sevdığını hatırlarına getirdikçe pek çok memnun olarak kendi kendine:

-Benim şu kadar zamandan beri sevmekte olduğum, gece gündüz düşündüğüm, kendisine yandığım adam dahi beni o kadar seviyor imiş. O da beni düşünüyor imiş. Bana yanıyor imiş!.... Meğer gece ben rüyamda onu görmekle telezzüz ettiğim vakitte, o da beni görerek telezzüz eder imiş!... Hem onun muhabbeti benim muhabbetimden ziyade Bak benimle görüşmek için ne kalıplara girmiş!...

der idi. Lakin derakap benzi değişerek gözyaşları dökülerek:

اولدیکنی ایشتمسون.... طلعت بک صاصچنی آلور. کلیشی کوزل باشنه یاپشدیرر.
صکره فضنخ خانمه یناشهرق:

-بن کیدیورم..... کیدیورم و بلکه بو صوک دفعه در که سنی کوریورم!...
بلکه بو کون سکا الابد «الله اصمارلم» دیه جکم!... بلکه بر دها
کوریشه میه جکز!... آه!....

-امان!!!... نیچون؟... جامن. یارین صباحله کل. بنی یالکز براقمه... بن
یالکز قالور ایسههم بتون بتون چیلدره جغم!.... امان کل.....

-بن شمدن صکره کلهم!..... نصل کلهم؟...

-امان!... بو نه سوز!.... نیچون کله میه جکسین؟... بنی بو قدرمی سور
ایمشسین؟... بو کونلر.... آه آه!... بو کونلر... بلکه وصالمزک صوک
کونلریدر!.... بلکه ده عمرمزک صوک ساعتلریدر!.... امان!... بو بر قاچ
کون بندن آیمله تا که یا سلامته چیقام یاخود..... هله الله عشقنه!
یارین صباحله کل... طلعت بک فضنخ خانمک ایچنی چکه رک سویلدیکی
سوژلرینه جواب مقامنده بر چوق کوز یاشی دوکر. صکره بورونور. فضنخ
خانم ایله اغلشهرق اوپشدکدن صکره جانندن آیریلور کی چیقار کیدر.
فضنخ خانم بر کوشده او تورور. راغبه خانم ظن ایتدیکی دوستنک محبوبی
اولان طلعت بک اولدیغی و کندوسنی او قدر چوق سودیکنی خاطرینه
کتوردکچه پک چوق مینون اولهرق کندی کندینه:

-نم شو قدر زماندن برو سومکده اولدیغم کیجه کوندوز دوشندیکم
کندوسنی یاندیغم آدم دخی بنی او قدر سویور ایعش!.... او ده بنی دوشونیور
ایمش. بکا یانیور ایمش!.... مکر کیجه بن رؤیامده اوی کورمکله تلذذ
ایتدیکم وقتده او ده بنی کوره رک تلذذ ایدر ایعش!... هم اونک محبتی بنم
محبتمدن زیاده . باق بنمله کورشمک ایچون نه قالبلره کیرمش!...

دیر ایدی لکن درعقب بکزی دیکیشەرک کوز یاشلری دوکیله رک:

-Lakin... Eyvah!... Benim muhabbetim neye yarar?.. Onun muhabbeti neye yarar?... Bu muhabbetlerimizi kendimiz ile beraber mezara götürüceğiz!... Muradımıza nail olamayacağız!... Bu aşk ve muhabbet bizim cel-ladımız olacaktır!... Ah ah!... Ben onu seviyorum. O beni seviyor... İnsan sevdiği adamdan sevilmek!... Kendisini seven adamı sevmek!... Ne büyük şey!... Ne güzel şey!... Fakat heyhat!... Bizde bu şartlar bulunduğu hâlde dünyanın en kara bahtlılarıyız!.. Ah felek ah!....

diyerek düşünmeye ve ağlamaya başlar idi.

-لکن... ایواه!... بنم محبتمن نیه یرار؟... اونک محبتنی نیه یرار؟... بو
 محبتلمزی کندیمز ایله برابر مزاره کتوره جکر!... مرادمزه نائل اوله میه حغز!...
 بو عشق و محبت بزم جلادمز اوله جقدر!... آه آه!... بن اوی سویورم.
 او بني سویور... انسان سودیکی آدمدن سوملک!... کندوسنی سون آدمی
 سوملک!... نه بیوک شی!.... نه کوزل شی!... فقط هیهات!... بزده بو
 شرططر بولندیغی حالدە اك قره بختیلریز! آه فلك آه!....
 دیه رک دوشنمکە و اغلمه باشلار ایدى.



R.T. Bir Huda

Fitnat Hanım bütün o geceyi de öyle ağlayarak geçirir. Ertesi sabah kal-kar. Dört göz ile Talat Bey'i bekler. Talat Bey gelmez. Öyle okunur daha gelmez. İkindi okunur yine gelmez. Akşam okunur gelmez. Nihayet o gün gelmez. Ertesi gün dahi öyle. Öbür gün dahi öyle.

Fitnat Hanım bir taraftan kederinden ağlamasından bir taraftan uyku-suzluktan bir taraftan da Talat Bey'i merak ettiğinden o bir iki günün içinde pek çok zayıflar. Keyfini bozar. O gül gibi cehresi solumaya başlar. Acınacak bir hâlete gelir. Fitnat Hanım'ın hâline en çok acıyan zavallı Emine Kadın pek çok keder eder. Her vakit kız görmesin diye matbaha çekilerek ağlıyor idi. Bir gün Emine Kadın Fitnat Hanım'ı gördü ki zayıf, keyifsiz mecsalsız olduğu hâlde bir köşede bükülüp ağlıyor idi. Zavallı kadıncığız kendini tutamayarak gider Fitnat'ın boynuna sarılır ve hüngür hüngür ağlayarak:

-Kızım. Yapma. Allah aşkına yapma! İnsaf! Baksana hâline. Nasıl sarardin! Nasıl zayıfladın! Nerede o gül gibi yanakların?... Yazık sana!.....

- Ah! Validecığım!... Benden ümidi kesin artık.... Öleceğim.... Kan tüketiriyorum..... Verem oldum....

-Allah'a emanet! Allah'a emanet!... Kızım böyle şeyler zihnine koma. Bir şeyin yok. Niçin öleceksin!..... Eğer evlenmek istemez isen ağaya söyleyim de bir çaresini bulalım. Biz senin iyiliğin için seni öyle bir eve vermek istiyoruz. Sen istemedikten sonra.....

-Ah!... Validecığım!... Öyle bir şey yaparsanız belki kurtulurum... Hep keder ettiğim şey odur.....

ڪٽ. بر خد عه

فطنت خانم بتون او کيچه يي ده اويله اغليه رق کچورر. ايرتسى صباح قالقار. درت کوز ايله طلعت بکى بکلر. طلعت بك کلمز. اويله اوقونور دها کلمز. ايکندي اوقونور ينه کلمز. اقشام اوقونور کلمز. خاپت او کون کلمز. ايرتسى کون دخى اويله. اوبر کون دخى اويله.

فطنت خانم بر طرفدن کدرندن اغلمسىندن بر طرفدن او يقوس زلقدن بر طرفدن ده طلعت بکى مراق ايتديكىندن او بر ايکى کوناك ايچنده پك چوق ضعيفلر كيفىتى بوزار. او كل کبى چهره سى صولومغه باشلار. آجيye رق بر حالنه کلور. فطنت خانمك حالته اك چوق آجييان اميئه قادين پك چوق كدر ايدر. هر وقت قزر كورمسون ديه مطبىخه چكىلەرك اغلىور ايدى. بر کون اميئه قادين فطنت خانمى كوردى كه ضعيف كيفىسز محالسز اولدىغى حالده بر کوشەدە بوكىلوب اغلىور ايدى. زواللى قادىنچىز كندىنى طوتەميه رق كىدر فطنتك بوينته صارىلور و هونكىر اغليه رق:

-قزم يامىمە. اللە عشقئە پىمە! انصاف! باقسەك آ حالكە. نصل صاراردىك! نصل ضعيفلەك! نزە ده او كل کبى يناقىلەك؟... يازيق سكا!.....

-آه والدە حكم!... بىندن اميدى كسىك آرتق.... اولە جغم.... قان توکوربورم.... ورم اولدەم....

-اللهه امانت! اللهه امانت!.... قزم بوييله شىلەر ذهنكە قومە. بر شىئەك يوق. نىچۈن او لە جقسىن!..... اكىر او لىنمك اىستىز ايسەك اغا يە سوپەلەيم ده بر چارە سنى بولە لم. بىز سنك اىيلككى اىچۈن سنى اويله بر اوھ ويرمك اىستىورز. سن اىستىمدىكدىن صىكە.....

-آه!... والدە حكم!... اويله بر شى بىارسە كىز بلکە قورتلۇرم... هېب كدر ايتدىكىم شى او در.....

-Olur inşallah(!) olur. Sen hiç keder etme. Vah evladım! Biz seni zorla verir miyiz?... Emine Kadın böyle diyerek ve gözlerini silerek kalkar. Aşağı gider. Hacı Baba'ya der ki:

-Oğlum. Bu kızın hâli nasıl olacak? Baksan a, günden güne zayıflar!... Allah esirgeye.....

Hacı Baba kaşlarını çatmış marpuçu ağzına almış, sıkı sıkı nargileden çeker. Hiç cevap vermez. Birkaç dakika böyle düşündükten sonra marpuçu bir tarafa bırakarak:

-Nasıl olacak? Ben de bilmem. Ben de kızın hâlini görüyorum. Ve kızın bu hâline acımadığım. Fakat kızın bu birkaç gün ağlamasını ömrü oldukça zahmet çekmesinden tercih ederim. Kız Ali Bey'e varır ise artık cennete düşmüş gibidir.... Böyle bir talih her vakit önüne gelmez.....

-Orası öyle ama pek çok ağlıyor. Çok zayıflamış. Korkarım. Allah esirgeye, bir hasta düşmesin!... Bir de cehresi de bozuluyor. Sonra kocaya nasıl veririz.....

-Öyle ise bir şey yapalım. Kızı söyleyelim ki 'Peki o kocaya vermeyeceğiz'. Sonra evleneceği gün Ali Bey'e de haber yollarız. Onu da kail ederiz. Kızı deriz ki 'Üsküdar'da kira ile bir ev tuttuk, bu yazı orada geçirelim'. Böyle aldatarak kızı Ali Bey'in konağına götürürüz.... Sonra o konakları falan gördüğü gibi hoşlanacak. Sonra Ali Bey'i görecek. O da genç, güzel, gayetle nazik. Onu da beğeneyecek.... Hem kız da şimdi kendisini 'evlendirmeyeceğiz' dediğimiz gibi ağlamadan kesilecek. Sıhhati, cehresi de bozulmayacak..... Olmaz mı?...

-Pekiyi. Pekiyi... İşte böyle âlâ olur....

-اولور انشاءالله! اولور. سن هیچ کدر ایتمه. واه اولادم! بز سخن زورله ویرمیز؟... امینه قادین بویله دیهرك و کوزلرینی سیلهرك قالقار. اشاغه کیدر. حاجی بابایه دیر که:

-اوغلم بو قزک حالی نصل اوله حق؟ باقسەك آ. کوندن کونه ضعیفلر!...
الله اسیرکیه.....

حاجی بابا قاشلرینی چامتش مارپوچی اغزینه آلمش. صیقى صیقى نارکىلەدن چکر. هیچ جواب ویرمز. بر قاچ دقیقه بویله دوشندىكەن صکرە مارپوچی بر طرفه براچەرق:

-نصل اوله حق؟ بن ده بىلەم. بن ده قزک حالنى كورىورم. قزک بو حالىه آجيماز دكلىم. فقط قزک بو بر قاچ كون اغلىمىنى عمرى اولدقچە زحمت چكمىسىدەن ترجىح ايدرم. قز على بکە وارر ايسە آرتق جىتنە دوشىش كېيىر.... بویله بر طالع هر وقت اوکىنە كلمز.....

-اوراسى اویله اما پاك چوق اغلىور. چوق ضعیفلەمش. قورقام. الله اسیرکیه. بر خستە دوشىسون!... بر ده چەھەرىسى ده بوزيلور. صکرە قوجەيە نصل ويرز.....

-اویله ايسە بر شى يايالىم. قزه سوپىلەلم كە «پكى او قوجەيە ويرمەجڭىز» صکرە اولنه جىكى كون على بکە ده خبر يوللاز. اونى ده قائل ايدىز. قزه ديرزكە «اسكداردە كىيرا ايلە بر او طوتىق. بو يازى اورادە كچورەلم» بویله الداتەرق قزى على بکە قوناغنە كتۇرۇز.... صکرە او قوناقلىرى فالانى كوردىكى كې خوشلەحق. صکرە على بکى كورە جڭ. او ده كنج، كوزل، غايىتلە نازك آنى ده بکە جڭ.... هم قز ده شەمىي كىندوسىنی «اولندرمەجڭىز» دىدىكىمز كېيىغىلىمەدن كسىلەجڭ. صحى چەھەرىسى ده بوزلىيەحق.... او ما زمى؟...

-پاك اىي. پاك اىي... اشتە بویله اعلا اولور....

Bu mükalemeden sonra Hacı Baba kalkar. Yukarı gider. Fitnat'a der ki:

-Ben rahat edesin diye seni haddin olmadığı bir yere vermek istedim. Lakin mademki istemezsın, ben de vermem. Ali Bey'i de kandırız ki vazgeçsin.. Fitnat Hanım bu sözü işittiği gibi Hacı Baba'nın dizlerine kapana-rak ve ağlayarak:

-Bilirim ki siz benim iyiliğim için çalışıyorsunuz.... Lakin.... Lakin.... Bilmem... Gönlüm istemedi.... İnsa'allah... hayırlısı böyle olur.....

Hacı Baba bir şey söylemeksizin yine çıkar aşağı iner. Fitnat Hanım se-vincinden çıldıracak. Anide yüzü gülmeye, çehresi yerine gelmeye başladı.

بو مکالمدن صکره حاجی بابا قالقار. یوقاری کیدر. فطنته دیرکه:

-بن راحت ایده سین دیه سخن حدک اولمديغى بر يره ويرمك استدم. لكن
مادامكە ايتمزسين، بن ده ويرمم. على بکى ده قانديرزز كه واز كچسون...
فطنت خانم بو سوزى ايشتديكى كې حاجى بابانك ديزلرينه قپانهرق و
اغليهرق:

-بيلورم كه سز بنم ايللکم ايچون چاليشورسکز.... لكن.... لكن....
بيلمم... كوكلم ايستمدى.... انشاءالله.... خيرليسى بويله اولور.....

حاجى بابا بر شى سويمكىسىزىن ينه چيقار اشاغه اينر. فطنت خانم سونجندن
چىلدىرە حق. آنيدە يوزى كولمكە، چەرە سى يرىنه كلمكە باشدلى.



I. Muvakkat Bir Sevinç

Üç gün geçmiş idi ki Talat Bey Fitnat'ın yanına gelmemiş idi. Acaba niçin?... Acaba bir mâni mi var idi?.... Yoksa Fitnat'tan ümidi kesti de vazgeçti mi?... Belli değil. Fitnat Hanım Talat Bey'i dört göz ile bekliyor idi ki müjde versin, ve muratlarına nail olmak için beraber düşünüler çaresini bulsunlar... Fakat daha bir gün geçti. Daha iki gün geçti. Bir hafta oldu. Talat Bey gözükmez. İşte Fitnat Hanım'a başka bir gaile . Talat'ın bu gelmemesini merak eder. Şerife Kadın'a 'Ragibe Hanım'ı gördün mü? Evi nerededir?' diye sorar. Şerife Kadın da görmemiş ve evini bilmez imiş, Fitnat Hanım da evini bilmez ki gizlice birisini göndersin de sorsun. Zavallı Fitnat 'Talat Bey belki meyus olup kendini telef etmiş' diye pek çok merak eder. Rahatı kalkar. Hemen evvelki hâline gelir. İki hafta böyle geçtikten sonra bir pazarertesi günü idi ki Hacı Baba Fitnat Hanım ve Emine Kadın ile yemek yer iken der ki:

-Bu yazı burada çıkaramayacağız. Bugün tanıdığım büyük efendilerden birisi bana söyledi ki -Üsküdar'daki konağım boştur. İster isen git birkaç ay otur- . Eğer gider isek pek çok hoşlanacaksınız. Konak gayetle mürtefi ve müferrih bir mahaldedir. Hem de konak çok büyütür. Lakin biz en iyi hava alır bir tarafında bir iki oda otururuz bakiyesi boş kalsın....

Emine Kadın buna pek sevinir gibi olarak:

-Aman bir saat evvel gidelim. Burada patladık- der.

Fitnat Hanım 'Sonra Talat Bey beni bulamayacak' korkusuyla bu tebdîl-i mekâna çok da razı değil idiyse de bir şey söylemeye cesaret edemez. Nihayet karar verirler ki Perşembe günü gitsinler. Çarşamba günü Şerife Kadın gelir.

ل. موقت بر سونج

اوچ کون کچمش ایدی که طلعت بک فضتنک یانه کلماماش ایدی. عجبنا نیچون؟... عجبنا بر معنی می وار ایدی؟... یوقسه فنتندن امیدینی کسدی ده واز کچدی می؟... بلی دکل. فضتن خانم طلعت بکی درت کوز ایله بکلیور ایدی که مژده ویرسون. و مرادلرینه نائل اولق ایچون برابر دوشنسونلر چاره سنی بولسونلر... فقط دها بر کون کچدی دها ایکی کون کچدی. بر هفته اولدی. طلعت بک کوزکمز. اشته فضتن خانم بشقه بر غائله طلعتک بو کلمامسنی مراق ایدر. شریفه قادینه «راغبه خانم کوردکمی؟ اوی نره ده در؟» دیه صورار. شریفه قادین ده کورمامش و اوینی بیلمز ایمش. فضتن خانم ده اوینی بیلمز که کیزلزجه برسنی کوندرسون ده صورسون. زواللی فضتن «طلعت بک بلکه مایوس اولوب کندینی تلف ایتمش» دیه پک چوق مراق ایدر. راحتی قالقار. همان اولکی حالنه کلور. ایکی هفته بولیه کچدکدن صکره بر پازار ایرتسی کونی ایدی که حاجی بابا فضتن خانم و امینه قادین ایله یملک یر ایکن دیر که:

-بو یازی بوراده چیقاره میه جغز. بو کون طانیدیغم بیوک افندیلردن برسی بکا سویلدی که -اسکدارده کی قوناغغم بوشدر. ایستر ایسه ک کیت بر قاچ آی اوتور -اکر کیدر ایسه ک پک چوق خوشلنە جقسکر. قوناق غایتلە مرتعع و مفرح بر محلده در. همده قوناق چوق بیوکدر. لکن بز اک ای هوا آلور بر طرفنده بر ایکی اوطه طوتار اوتورورز بقیه سی بوش قالسون...

امینه قادین بوکا پک سوینور کپی اوله رق:

-امان بر ساعت اول کیده لم. بوراده پاتلدق - دیر.

فضتن خانم «صکره طلعت بک بني بوله میه جق» قورقوسیله بو تبدیل مکانه چوق ده راضی دکل ایدیسه ده بر شی سویلمکه جسارت ایده مز. نهایت قرار ویرلر که پنچشنبه کونی کیتسونلر. چهارشنبه کونی شریفه قادین کلور.

Fitnat Hanım'a bir zarfin içinde bir mektup da götürür, verir. Fitnat Hanım zarfin üzerindeki yazıyı Talat Bey'in yazısı olduğunu tanır. Pek çok sevinir. Elleri titreyerek mektubu açar. Evvela imzasına bakar 'Ragibe!... Artık o sevinç! O sevinç!... Talat Bey bu mektubu bir mübtedî okuyacak surette yazmış idi. Fitnat okumaya başlar. Böyle yazılmıştı:

'Fitnat'ım!

'İki haftadır görüşemiyoruz. Bilmem merak ettiniz mi?... Zihninize bir şüphe geldi mi?.. Fitnat'ım gelemediğimin sebebi budur ki: O kara günde ki sizden o kara haberi istittim... O gün demek isterim sizden ayrıldığım vakit akşam idi. Sizden çıktım koşarak Şehzadebaşı'na gittim. Gider iken daraldım. Gittiğim gibi soyundum rubalarımı değiştirdim. Oradan evime gittim. Gerek yolda ve gerek evime gittikten sonra biz düzeye ağlıyor idim.... Bilemem ağlamadan, keder etmeden mi? Yoksa soğuk mu aldım?... Her nasilsa ertesi sabah yatağımdan kalkamıyor idim. Başım çatlayacak derecede ağrıyordu. Derakap bir şedid sıtmaya yakalandım. Yirmi dört saat sıtmaya üzerinden düşmedi. Ateş gibi yanıyor idim. Sonra kendimi kaybettim. Hiç kendimde değil idim. İşte o vakitten şimdije kadar ölmüş gibi idim, hiçbir şeyden haberim yoktu. Zavallı validem! Beni ağlamış! Benden ümidińi kesmiş idi! Bir beş on saat var ki kendime geldim. Kendime geldim ama cismime hiç malik değilim. Yerden kımıldanamıyorum... Şimdilik ziyade yazamam çünkü kolum kesildi, gözlerim yoruldu.. Fitnat'ım ne hálde bulunduğunuzu çabuk yaz. Mektubu Şerife Kadın'a ver de ben gönderir alırım.... Ah Fitnat'ım ah!... Bu hastalığında mümkün ola idi de bir defa yastığımın ucunda buluna idin!.... Ah! Şüphem yok ki anide şifa bulacak idim!.... Ah!... Ah!.....'

'Ragibe'

فطنت خانم بر ظرفک ایچنده بر مکتوب ده کتورور ویر. فطنت خانم ظرفک اوزرنده کی یازویی طامت بک یازویی اولدیغنى طانیر. پک چوق سوینور اللری تتره یه رک مکتوبی آچار. اولاً امظاسنه باقر «راغبە»... آرتق او سونج! او سونج!... طامت بک بو مکتوبی بر مبتدی او قویە جق صورتده یازمش ایدی. فطنت اوقومعه باشلار. بویله یازمشیدی:

«فطنتم!

ایکی هفتەدر کوریشه میورز. بلنم مراد ایتدیکز می؟... ذهنکزه بر شبهه کلدیمی؟... فطنتم کله مدیکمک سبی بودرکه: او قره کوندە که سزدن او قره خبری ایشتدم... او کون دیمک ایسترم سزدن آیرلەیغم وقت آقسام ایدی. سزدن چيقدام قوشەرق شەهزادە باشنه کیتدم. کیدر ایکن ترلدم. کتدىکم کبى صویندم روپەرمى دیکیشىدیردم. اورادن اومە کیتدم. کرک يولدە و کرک اومە کیتىدكىن صىركە بىر دوزىھە اغلىور ايدم.... بىلەمم اخلمەدن كدر ايتىمەدەن؟ يوقسە صغۇقىمى آللەم؟... هر نىصلسە ايرتسى صباح يتابىمدەن قالقە میور ايدم. باشم چاتلىيە حق درجه ده آرپور ایدی. درعقب بر شدید صتمىيە يە ياقەلنندم. يکرمى درت ساعت صتمە اوزىمەن دوشىدى. آتش کبى يانپور ايدم. صىركە كندىمې غايىب ايتدم. هيچ كىندىمە دكل ايدم. اشته او وقتىن شىدى يە قدر اومىش کبى ايدم. هيچ بر شىدين خېرم يوغىدى. زواللى والدە م! بىن اغلەمىش! بىندىن اميدىنى كسىمىش ايدى! بر بش اون ساعت واركە كندىمە كلدم. كندىمې كلدم اما جسمىمە هيچ مالك دكلىم. يىدىن قىمىلدا نە میورم... شەدىلىك زىادە یازە مەم چونكە قولم كسلدى. كوزلرم يورولدى... فطنتم نە حالدە بولنلىغىكىزى چابوق ياز. مكتوبى شريفە قادىنە وير دە بن كوندرر آلورم.... آه فطنتم آه!... بو خستە لغمە مەمکن اولە ايدى دە بر دفعە ياستغمەك اوچىنده بولنە ايدكە!.... آه! شىھەم يوق كە آئىدە شفا بولە جق ايدم!.... آه!.... آه!.....

«راغبە»

Fitnat Hanım bu mektubu okur iken gözyaşları çeşme gibi akıyor idi. Zavallı Talaṭ'a pek çok acıdı. Yüreği büryan oldu. Bununla beraber bu mektuptan çok teselli aldı. Çünkü kendisi Talat Bey'in hakkında Allah esirgeye daha fena şeyler düşünüyor idi. Onlara nispeten bunu hafif buldu hem de Talat Bey iyiliğe yüz tutmuş. Velhasıl Fitnat Hanım hem müteselli olur. Hem yine gözyaşlarını zapt edemez. Şerife Kadın bu mektubun bu kadar gözyaşına badi olduğuna taaccüp ederek:

-Mektup kimdendir? Niçin bu kadar ağlamanıza sebep oldu!... İçinde ne var?- diye sorar.

-Ragibe Hanım'dandır. Zavallı iki haftadan beri hasta imiş. Kendini hiç bilmiyor imiş. Dün biraz kendine gelmiş fakat yine pek ağır hasta imiş. İşte onu yazıyor...

- Vah vah vah!... Zavallı Ragibe!... Evini bile idim gidecegidim ama bilememiyorum... Pek çok severim şu kızı. Allah şifalar versin! Cevher gibi bir kızcağızdır!....

-Bendeniz de bir mektup yazacağım. Size vereceğim de evinize bir adam gönderir alır. Öyle yazmış çünkü.

-Pek iyi, pek iyi, yazınız da

Fitnat Hanım hokkayı kalemi alır şu mektubu yazar:

'Ragibe'm!

Mektubunuza aldım. Keyifsiz olduğunuzu pek çok teessüf ettim. Pek çok müteessir oldum. Lakin müteselli de oldum. Çünkü -Ragibe'm- iki haftadan ziyade var idi ki seni göremiyor idim. Senden hiçbir haberim yoktu. Hatırıma neler gelmez idi!...

فطنت خانم بو مكتوبى اوقدور ايكن كوز ياشلىرى چشمه كىي آقىور ايدى. زواللى طلعته پك چوق آجىدى. يوركى بريان اولدى. بونكله برابر بو مكتوبىدن چوق تسلى آلدى. چونكە كندوسى طلعت بلك حقنده الله اسىركىدە دها فنا شيلر دوشنىور ايدى. انلره نسبتاً بونى خفيف بولدى هم ده طلعت بلك اييلكە يوز طوقىش. والحاصل فطنت خانم هم متسلى اولور. هم ينه كوز ياشلىنى ضبط ايده مز.

شريفه قادين بو مكتوبى بىندا كوز ياشنه بادى اولدىغىنى تعجب ايده رك: -مكتوب كىمدىندر؟ نىچون بو قدر اغلېكىزه سبب اولدى!... ايچنده نه وار؟ - دىه صورار.

- راغبه خاندىندر. زواللى ايكى هفتەدن بىندا خستەيمش. كندىنى هىچ بىلمىور ايمش. دون بر آز كندىنە كلمىش فقط ينه پك آغر خستەيمش. اشته اونى يازىبور...

- واه واه واه!... زواللى راغبه!... اوينى بىلە ايدم كىدە جىكىدم اما بىلەميورم... پك چوق سۈرم شو قىرى. الله شفالىر ويرسون! جوهر كىي بر فزجغۇزىر!....

- بىنده كىز ده بر مكتوب يازە جغم. سزە ويئە حكىم ده اوپكىزە بر آدم كوندرر آلور اوپلە يازىمش چونكە.

- پك اي... پك اي... يازكىزدە..... فطنت خانم حقەيى قىمى آلور شو مكتوبى يازار:

راغبەم!

مكتوبىكىزى آلدم. كىفيسز اولدىغىكىزە پك چوق تائىف ايتىم. پك چوق متائىر اولدم. لكن متسلى ده اولدم. چونكە - راغبەم - ايكى هفتەدن زىادە وار ايدى كە سىنى كورە مىور ايدم. سىندىن هىچ بىر خېرم يوغىيدى. خاطرمە نىلر كلمىز ايدى!...

Ne kadar merak etmiştim!... Ne kadar ağlamış idim!.... İňşallah! Cenabı Hak şifalar versin. İyi olasınız da görüşelim. Size söyleyeceğim şeyler çoktur. Hem de söyleyeceğim şeyler keder vermeyecek. Sizi ağlatmayacak. Artık felek muradımızca dönüyor. İňşallah muradımıza nail olacağız. Ben akibet pederi kandırdım. Beni evlendirmeyecekler. O herifi de kandırdılar. O da vazgeçti..... Siz gittikten sonra daha üç gün ağladım. Ah! O üç gün!.... Ah! O üç gün!.... Dördüncü gün bütün o kederlerden kurtuldum... Ama sizi göremiyor idim. Sizi bilemiyor idim... İşte başıma başka bir keder gelmiş idi... Hele bu mektubunuz -her ne kadar ki hastalığınızı haber verdiyse de- bana ne kadar teselli verdi! Ne kadar dertlerden meraklıdan kurtardı!... Ah Ragibe'm -daha Ragibe diyeceğim. Çünkü bu isim bana daha ünsiyetli gelir ve ağızım bunu daha telaşsızca telaffuz eder. Sizi böyle tesmiye etmeye mazurum- iyi ol da görüşelim!.... Çünkü biz birbirimizi anlayalı hiç görüşemedik.... Ragibe'm, biz yarın -bir iki ay oturmak üzere- Üsküdar'a gidiyoruz. Oradan size mektup yazacağım ve Şerife Kadın'a vereceğim. Şerif Kadın'dan gönderip almalısın. Mektubumda gideceğimiz evin mahal ve numerosunu yazacağım ta ki iyi olduğun gibi gelesin..... Ah!... Zavalı Ragibe'm!... Keyifsizsin!.... Rahatsızsun!.... Ne çare!.. Bu mektubum şüphe yoktur ki bir ilaç yerini tutacak. Bir tabip hükmüne geçecek. Ragibe'm nasıl olacağını yazınız. Mektuplarınızı Şerife Kadın'a gönderin. O bana getirir. Allah şifalar vere!.... Allah'a ismarlarım!... İňşallah yakında görüşürüz.....

'Fitnat'

Fitnat Hanım bu mektubu zarfa koyar mühürler. Şerife Kadın'a verir ve:

-Bu mektubu alınız. Ragibe Hanım gönderip aradığı vakit verirsiniz- der.

نه قدر مراق ایتمشیدم!... نه قدر اغلمش ایدم!... انشاءالله! جناب حق شفالر ویرسون. ای او له سکز ده کوریشه لم سزه سویلیه حکم شیلر چقدر. هم ده سویلیه حکم شیلر کدر ویرمیه جاک. سزی اغتمیه جق. ارتق فلک مرادمزجه دونیور. انشاءالله مرادمزه نائل او له جعفر. بن عاقبت پدری قاندردم. بني اولندرمیه جکلر. او حریفی ده قاندیردیلر. او ده واژ کچدی!.... سز کیتدکدن صکره دها اوچ کون اغلدم. آه! او اوچ کون!.... آه! او اوچ کون!.... دردنجی کون بتون او کدلرلدن قورتولدم!... اما سزی کوره میور ایدم. سزی بیله میور ایدم... اشته باشمہ بشقه بر کدلر کلمش ایدی... هله بو مکتوبکز -هر نه قدر که خسته لغکری خبر ویردیسه ده - بکا نه قدر تسلی ویردی! نه قدر دردلرلدن مراقلرلدن قورتاردي!... آه راغبم - دها راغبه دیه حکم. چونکه بو اسم بکا دها انسیتی کلور. و اغم بونی دها تلاشیزجه تلفظ ایدر. سزی بولیه تسمیه ایتمکه معذورم - ای او ده کوریشه لم!.... چنکه بزر بزی اکلایه لی هیچ کوریشه مدلک!.... راغبم بزر یارین - بر ایکی آی او تورمق اوزره - اسکداره کیدیورز. اورادن سزه مکتوب یازه جغم و شریفه قادینه ویره حکم. شریفه قادیندن کوندروب آملیسین. مکتوبده کیده حکمز اوک محل و نمروسنی یازه جغم تاکه ای او لدیغاک کبی کله سین!.... آه!... زوالی راغبم!... کیفسیسین!... راحتیسیسین!... نه چاره!... بو مکتوبم شبهه یوقدر که بر علاج یزینی طوته جق. بر طبیب حکمنه کچه جاک. راغبم نصل او له جغکری یازیکز. مکتوبلرکزی شریفه قادینه کوندرک. او بکا کتوور. الله شفالر ویره!.... الله اصمارلم!... انشاءالله یقینده کوریشورز!....»

«فطنت»

فطنت خانم بو مکتوبی ظرفه قویار مهرلر. شریفه قادینه ویر و: - بو مکتوبی آلکز. راغبه خانم کوندروب آرادیغی وقت ویرسکز - دیر.

Şerife Kadın birazdan sonra kalkar gider. Fitnat Hanım Talat Bey'den aldığı mektubu yüzüne gözüne sürerek üzerine hasretle gözyaşı döküyor idi.

شريفه قادين بر آزدن صکره قالقار کيدر. فطنت خانم طمعت بکدن آلدیغى
مكتوبى يوزينه کوزينه سوره رك اوزينه حسرتلە کوز ياشى دوكىور ايدي.



L.A. Sayfiyeye İntikal

Ertesi gün ki Perşembe günü idi, Hacı Baba'nın familyası -nasıl ki yukarıda söyledi- sözde sayfiyeye gidecekler idi. Hacı Baba olayı geceden Fitnat Hanım'a söylemiş idi ki:

-Kızım oraya gideceğiz. Elbette komşulardan hanımlar kızlar sizi görmeye geleceklerdir. Yarın şu ipek rubalarınızı giymeli de öyle gitmeli.

Fitnat Hanım dahi bu tembih üzre ertesi gün sabahla kalkıp kendine fevkalade bir ziynet bir süs verir. En güzel rubalarını giyer. Başını parmaklarını elmaslar ile düber. Velhasıl bilmeyerek zavallı bir gelin kıyafetine girer. Fitnat Hanım o vakte kadar evinden çıkmamış idi. Vapura hiç binmemiş idi. Denizi hiç görmemiş idi. Üsküdar'a hiç geçmemiş idi. Bu seyahati edeceğine ve hususuyla Hacı Baba'nın dediği üzre orada kızlar hanımlar ile görüşeceğine pek çok sevinir. Yalnız Talat Bey'den uzak düşeceğine yanar idi. Fakat ona da Şerife Kadın ile haber yollayacak idi. Onu dahi oraya celledecekti. Bilir idi ki Talat kendisiyle görüşmek için her nereye olsa gider. İşte bununla teselli bulur idi.

Nihayet Fitnat Hanım giyindikten sonra bürünür. Emine Kadın dahi bürünür. Araba kapıda bekliyor idi. Çıkarlar binerler. Eminönü'ne gidinceye kadar ne Fitnat Hanım ve ne Emine Kadın ağını açıp bir şey söyler. İlkisi dahi bir hülyaya bir eskâra dalmışlar. Fitnat Talat'ı düşünüyor idi. Lakin Emine Kadının düşündüğü acaba ne idi?... Her ne ise o da bir şey düşünüyor idi. Eminönü'ne gittikleri gibi arabadan çıkarlar. Köprüye girerler. Bakarlar ki Üsküdar vapuru dahi hazır bekliyor. Vapura girerler. Fitnat Hanım vapura girer girmez birçok hanımların arasında bulunur.

لا. صيفيه به انتقال

ايرتسى كون كه پنچشنبه كون ايدي. حاجى بابانك فاميلياسى - نصل كه يوقارىده سوپىلدىك - سوزده صيفيه يه كىدە جىكلەر ايدي. حاجى بابا اوليسى كىچەدن قطنت خانمە سوپىلەش ايدي كە:

-قۇم اورايە كىدە جىكز. البتە قومشۇلۇدۇن خانملار قىزلىرى سىزى كورماكە كەلەجىكلەردر. يارىن شو اىپك روبەلرگۈزى كىيملى دە اوپىلە كېتىملى.

قطنت خانم دخى بو تنبىيە اوزىزه ايرتسى كون صباحلە قالوب كەندىنە فوق العادە بر زىنت بر سوس وىرر. اك كۆزىل روپەلەرىنى كىير. باشنى پارمقلەرىنى الماسلىر ايلە دوزىر. والحاصل بىلەمەرك زواللى بىر كەلىن قىافتەنە كىير. قطنت خانم او وقته قدر اوندىن چىقىماماش ايدى. واپورە هيچ بىنناماش ايدى. دكىزى هيچ كورىماماش ايدى. اسکدارە هيچ كچىماماش ايدى. بو سياحتى ايده جىكتەنە و خصوصىلە حاجى بابانك دىدىكى اوزىزه اورادە قىزلىرى خانملار ايلە كورىشە جىكتەنە پىك چوق سوينور. يالكىز طلعت بىكىن اوزاق دوشە جىكتەنە يانار ايدى. فقط اوکا دە شىريفە قادىن ايلە خبر يوللايە حق ايدى. اونى دخى اورايە جىلب ايده جىكىدى. بىلۇر ايدى كە طلعت كندۇسىلە كورشىڭ ئايچۇن هەرنە يە اولسە كىدر. اشتە بونكەلە تسلى بولۇر ايدى.

نھايات قطنت خانم كىيىندىكىن صىكىرە بورونور. امينە قادىن دخى بورونور. عرىبە قپۇدە بىكلىور ايدى. چىقارلار بىنلىر. امين اوكتە كىيدىنجىيە قدر نە قطنت خانم و نە امينە قادىن اغزىنى آچىپ بر شى سوپىلر. آكىسى دخى بر خەليلىيە بىر افكارە ئالمىشلەر. قطنت طلعتى دوشىنیور ايدى. لەن امينە قادىنەك دوشۇنۇدىكى عجبا نە ايدى؟... هەرنە ايسە او دە بر شى دوشىنیور ايدى. امين اوكتە كىتكەلىرى عرىبەدن چىقارلار. كۆپىرى يە كىيزلىر. باقلۇر كە اسکدار واپرى دخى حاضر بىكلىور. واپورە كىيرلىر. فتنت خانم واپورە كىير كىيرمىز بىر چوق خانملەك آره سىنە بولۇنور.

Emine Kadın ile beraber bir yere gidip oturur. Görür ki o bütün hanımlar etrafına toplanmışlar onu bekliyorlar imiş gibi etrafını almışlar. Cümlesi ona dikkatle bakıyorlar. Fitnat Hanım bu halden hayran kalır, mahcup olur. Bu keyfiyete bir mana veremez. Zati zavallı kız dünya görmemiş. Zanneder ki vapurun âdeti budur. Etrafını almış olan hanımlara baktıkça üzerlerindeki mücevherat ve sair süslerden gözleri kamaşır. Hanımların hiç biri Fitnat Hanım'a bir şey söylemez. Fakat cümlesi ona bakarlar. Ve ona baktıktan sonra birbirlerine dahi bakarak bazı manalı işaretler ediyorlar. Bir kız Fitnat Hanım'ın yanında oturmuş, ve Fitnat Hanım'a iltifat etmek, söz söylemek ister ise de bir şey söyleyemez ancak gülerek yüzüne bakar. Fitnat Hanım hem utanır hem sıkılır hem merak eder. Bu muameleden bir şey anlayamaz. Pek çok muazzeb olur.

Nihayet vapur Üsküdar iskelesine yetişir. Fitnat Hanım ile Emine Kadın kalkarlar başka hanımların dahibazısı önlerinde bazısı arkalarında yürüyerek vapurdan çıkarlar. İskelenin yanında birkaç araba görürler ki bekliyorlar. Hani ya yukarıda dedik ki bir kız Fitnat Hanım'ın yanında oturmuş iltifat etmek istiyor idi, işte o kız iskeleye çıktıkları gibi Fitnat Hanım'ı kolundan alarak bir arabanın yanına götürür ve arabanın kapısını açıp ‘buyurun’ diyerek Fitnat Hanım'ı içeri sokar kendisi de girer Emine Kadın da girer diğer hanımlar dahi diğer arabalara binerek sıra vari yürümeye başlarlar. Fitnat Hanım buna ne mana versin! Evvela şu fikre zahib olur ki bu kız gidecekleri eve komşu olacak onun için bir araba tutmuş da istikballerine çıkmış. Bu pekâlâ. Ya öbür hanımların önden arkadan alay vari yürümelerine ne mana vermeli?...

Zavallı Fitnat şaşırır. Bir de öbür arabalara dikkat eder ki her birine bir kumaş asılmış. Bilir ki bu âdet bir düğün âdetidir. Emine Kadın'a der ki:

امينه قادين ايله برابر بر يره كيدوب اوتورور. كوروركه او بتون خانملر اطرافنه طوپلنمشرل اونى بکليورل اييش كېي اطرافنى آمىشلر. جملسى اوكا دقتله باقيورلر. فطنت خانم بو حالدىن حيران قالور. محجوب اولور. بو كيفيتىه بر معنا ويره مز. ذاتى زواللى قز دنيا كورماماش. ظن ايدركه واپرڭ عادتى بودر. اطرافنى آمىش اولان خانملر باقدقچە اوزىزلىنده كى مجورات و سائر سوسلردن كوزلى قماشور. خانملرك هيچ برى فطنت خانمە بر شى سوپىلمىز. فقط جملەسى اوكا باقرلر و اوكا باقدقدن صىركە برى يىرلىنە دخى باقهرق بعض معنالى اشارتلر ايديبورلر. بر قز فطنت خانملك ياننده اوتورىمىش و فطنت خانمە التفات ايتىمك سوز سوپىلمك استر ايسە ده بر شى سوپىلەمزا. آنجق كولەرك يوزىنە باقر. فطنت خانم هم اوتانور هم صىقىلور هم مراق ايدر. بو معاملەدن بر شى اكلىمەمزا. پك چوق معذب اولور.

نهايت واپور اسكلدار اسكلەسنه يتيشور. فطنت خانم ايله امينه قادين قالقارلر. بشقه خانملرك دخى بعضىسى اوكلرنده بعضىسى ارقەلرنده يوروپىرك واپوردن چيقارلر. اسكلەنك ياننە بر قاچ عربە كورولر كه بکليورلر. هانيا يوقارىدە دىدككە بر قز فطنت خانملك ياننده اوتورىمىش، التفات ايتىمىش اىستىور ايدى. اشتە او قز اسكلەيە چىقدقلرى كېي فطنت خانمۇ قولىندن آلهرق بر عربەنك ياننە كتورور و عربەنك قپوسنى آچوب «بوپىرك» دېرك فطنت خانمۇ اىچرى صوقار. كندوسى ده كىر امينه قادين ده كىر دىكىر خانملر دخى دىكىر عربەلەر بىنرەك صره وارى يورومكە باشلارلر. فطنت خانم بوكا نە معنا ويرسون! اولا شو فكرە ذاھب اولور كه بو قز كىدە جىكلرى اوھ قوموش اولەجق اونك اىچيون بر عربە طوقىمىش ده استقباللىنە چىقىمىش. بو پك اعلا. يا او خانملرك اوكتىن آرقەدىن آلاى وارى يوروپىرىنە نە معنا ويرىمى؟...

زواللى فطنت شاشرر. بر ده اوبر عربەلەر دقت ايدر كه هر بىرىنە بر قماش آصلىمىش. بىلور كه بو عادت بر دوكون عادتىدر. امينه قادينە دىر كە:

-Canım kim evleniyor? Biz de düğüne mi gidiyoruz?...

Fitnat Hanım'ın bu sualinde kız kırkırmızı olur Emine Kadın işitmez gibi olur hiçbir cevap vermez. Emine Kadın bu sözü kapatmak için dereden tepeden söz söylemeye başlar. Fakat Fitnat anide işi anlar. Sapsarı olur. Titremeye başlar. Lakin kızdan utandığından zor ile kendini tutar. İki üç dakika geçer geçmez bir büyük konağın kapısında bütün hanımlar inerler. Fitnat Hanım'ı yanında bulunan kız kolundan tutarak arabadan çıkarır. Diğer bir iki kız dahi gelir Fitnat'ı kollarından tutarak merdivenden çıkarırlar. Fitnat Hanım'ın merdiveni çıkar iken ayakları tırıl tırıl titriyor idi. Eğer kimse tutmaya idi hiç şüphe yok ki yıkılıp düşecekti. Bir odaya sokarlar. Fitnat Hanım kapıdan girer iken Emine Kadın'ın yüzüne bir meyusiyet gözüyle bakarak:

-Neredeyiz?... Nereye geldik?... Burası neresidir?.... Bu kalabalık nisin?.... - dedi.

Emine Kadın gözlerini yere dikip:

-Kızım, burası bundan böyle senin evindir. Bu hanımlar hep komşular ahbablarındır. Bu kızlar senin cariyelerindir. İşte senin talihin yaver imiş!... Artık kadrini bilmez isen... teşekkür etmez isen..... - der.

Fitnat Hanım Emine Kadın'ın bu sözünü işittiği gibi nerede olduğunu anlayarak anide bayılıp düşer. Kızlar üzerine koşup yüzüne soğuk su serperler. Bütün konakta bir velvededir kopar. Birazdan sonra Fitnat Hanım kendine gelir. Kendine gelir ama rengi sapsarı olmuş, dudağı kurumuş. Yanında bulunan bir kıza rica eder ki kalabalık çekilsin de bir iki dakika tenha kalsın. Derakap herkes çekilir, kapı kapanır. Fitnat yalnız arabada dahi beraber olduğu kız ile kalır

- خانم کيم اولينور؟ بر ده دوكونه می کيدiyorز؟...

فطنت خانمک بو سؤالنده قرقيب قرمزي اولور. امينه قادين ايشيتمز کي اوولور. هيچ بري جواب ويرمز. امينه قادين بو سوزى قپاڭق ايچون دره دن تېهدن سوز سوپىلمكە باشلار. فقط فطنت آنيدە اشى آكلار. صاب صارى اوولور. تىره مكە باشلار. لكن قىدن اوتاندىغىندن زور ايله كندىنى طوتار. ايکى اوچ دقيقە كچىر كچمىز بر بىوک قوناغك قپوسىنده بتون خامىلر اينىلر. فطنت خانى ياننده بولنان قز قولىندن طوتەرق عربىدەن چىقارر. دىكىر بر ايکى قز دخى كلىر فطنتى قوللىندن طوتەرق نزدبانىن چىقارىلر. فطنت خانمک نزدبانى چىقار ايکىن اياقلرى تىپل تىپل تىپور ايدى. اكر كمسە طومىيە ايدى هيچ شبهه يوق كە ييقلوب دوشەجكىدى. بر اوشه يه صوقارلىر. فطنت خانم قپودن كىرر ايکىن امينه قادينك يوزىنە بر مأيوسيت كوزىلە باقهەرق:

- نره ده يز؟... نره يه كىلدك؟... بوراسى نره سيدر؟... بو غلبەلك نىچن؟....- دىدى.

امينه قادين كوزلىنى يره ديكوب:

- قزم بوراسى بوندىنيوپە سىنك اوکدر. بو خامىلر هب قومشۇلر احبابلر كدر. بو قىلر سىنك جارىھلەركدر. اشته سىنك طالعك ياور ايمش!... آرتق قدرىنى بىلmez ايسەك... تشكىر ايتمز ايسەك.....- دىور.

فطنت خانم امينه قادينك بو سوزىنى ايشيتدىكى كىي نره ده اولدىغىن آكلىھەرق آنيدە باييلوب دوشەر. قىلر اوزىنە قوشوب يوزىنە صغوق صو سرپىلر. بتون قوناقدە بر ولولەدر قوپار. برازىن صىكە فطنت خانم كندىنە كلىر. كندىنە كلىر اما رنگى صاب صارى اوملش. طواداغى قورومىش. ياننده بولنان بر قره رجا ايدر كە غلبەنك چكىلىسون ده بر ايکى دقيقە تنها قالسون. درعقب هركس چكىلىر. قپو قپانور. فطنت يالكىز عربىدە دخى براير اولدىغى قز ايله قالور

ki bu kız Serfiraz isminde Ali Bey'in bir cariyesi idi. Fitnat kendini yalnız gördüğü gibi minderin üzerinde yayılıp hüngür hüngür ağlamaya başlar. Zavallı Serfiraz şaşar. Bu ağlamadan hayrette kalır. Gider Fitnat'ı kaldırır. Ağlamamanın sebebin sorar. Ağlamamaya rica eder. Lakin Fitnat Hanım'da ne sebebin söylemeye takat ve ne de ağlamamaya ihtiyar var. Bir düzeye ağlıyor. Serfiraz'a da bir ağlama gelir. O da ağlamaya başlar:

-Ah!... Hemşirem! Ne kara talihimiz var imiş!... Biz düğün yapıyoruz diye sevinmekte iken bu ağlama nedir?... Acep ne dertleriniz var?... Acep ne belalara müptelasın?... Ah! Yok yok. Hiçbir derdin yok. Hiçbir belaya müptela değilsin. Lakin.... Çocukluk... Acemilik... Ah! Bu dökülen yaş nedir!.. Ciğerini ağızından çıkaracak gibi içini çekiyorsun!... Allah aşkına! Sus. Gözlerini sil. Bu ne demek?.... Yazık değil mi?...

-Ah!... Hemşirem!... Dertlerimi bile idin!... Kederlerimi bile idin!....

-Aman!... Ne var?....

Fitnat Hanım Serfiraz'ın bu sualine cevap olarak sırrını ifşa edecek olur. Çünkü insanın bir derdi olduğu vakitte güya dermanını çaresini bulacak gibi her kime ki karşısında tesadüf eder ise hepsine derdini söylemek ister. Söyledeyecek adam bulmadığı takdirde de kendi kendine yahut taşlara duvarlara söylemeye mecbur olur. Hasılı Fitnat Hanım sırrını söyleyecek olur. Lakin derakap kendini toplayarak sükütu ihtiyar eder. Birazdan sonra Serfirazı Emine Kadın'ı çağrımıya yollar. Fakat Kâhya Kadın ki bu macea-rayı evvelden bilir idi Emine Kadın'a demiş idi ki:

که بو قز سرفراز اسمنده علی بکچ بر جاريھسى ايدي. فطنت کندىني يالكز كورديكى كېي مندراك اوزرنده بايلوب هونكور هونكور اغلمعه باشلار. زواللى سرفراز شاشار. بو آغلمه دن حيرتىدە قالور. كيدر فطنى قالدىرور. بو اغلمنەنك سبىنى صورار. اغلما מגە رجا ايدر. لكن فطنت خامدە نه سېي سوپىلمكە تعقت و نه ده اغلما مە اختيار وار. بر دوزى يه اغلىور. سزفرازە ده بر اغلمه كلور. او ده اغلمعه باشلار:

-آه!... همشيره م! نه قره طالعمنز وار اييش!... بز دوكون يايپورز ديو سونمكده ايكن بو اغلمه نه در؟... عجب نه دردىكز وار؟... عجب نه باللاره مبتلاسین؟... آه! يوق يوق هيچ بر دردك يوق. هيچ بر بلايه مبتلا دكلىسين. لكن.... چوچقلق... عجمىلك... آه! بو دوكىلن ياش نه در!... جىركى آغزىكىن چيقاره جق كېي اىچكى چكىورسین!... الله عشقئه! صوص. كوزلرىنى سيل. بو نه ديمك؟.... يازيق دكلمى؟...

-آه!... همشيره م!.... دردلىرى بىلە ايتك!... كدرلىرى بىلە ايتك!....

-اما!... نه وار؟....

فطنت خانم سزفرازاك بو سؤالنە جواب اولەرق سرينى افشا ايده جك اولور. چنگە انسانك بر دردى اولدىيغى وقتىدە كويما درمانى چاره سى بولەحق كېي هر كيمە كه قارشوسىنده تصادف ايدر ايسيه هيپىنه دردىن سوپىلمك استر. سوپىليه جك آدم بولمىدىي تقديردە ده كىدى كندىنيه ياخود طاشلره ديوارلره سوپىلمكە مجبور اولور. حاصللى فطنت خانم سرينى سوپىليه جك اولور. لكن درعقب كندىنى طوپلىه رق سكتى اختيار ايدر. برازىن صكە سرفرازى امينه قادىنى چاغرمۇغە يوللار. فقط كېيە قادىن كه بو ماجرايى اولدن بىلور ايدى. امينه قادىنە ديمش ايدى كە:



-Ben sizin avdetinizi müناسip görürüm çünkü kız sizi burada gördükçe böyle naz ediyor. Gördüğü gibi ki yanında eski bildiklerinden kimse yok o vakit aklını toplayacak.... Utanacak....

Emine Kadın bu efkârı beğendiye de Fitnat Hanım'ı bırakmaya da gönlü kail olmaz idi.

Nihayet biraz düşündükten dolaştıktan sonra ağlayarak büründü ve Kâhya Kadın'a:

-Fitnatı size emanet bırakıyorum. Allah için dikkat ediniz. Üzülmesin. Ağlamasın.... Ah Fitna'ım ah!... Seni bırakıyorum!....

diyerek ve hüngür hüngür ağlayarak Fitnat Hanım'a haber vermeksiz çırkıp gitmişidi. Serfiraz Emine Kadın'ı bulamadı. Sordu anladı ki gitmiş. Fitnat Hanım'a gitti söyledi. Fitnat Emine Kadın'ın gitmiş olduğunu anladığını gibi daha o kadar mahzun ve mükedder oldu.

Hasılı Fitnat Hanım o günü ağlayarak sızlayarak geçirdi. Zavallı Serfiraz teselli vermek istiyor idi. Lakin tesellisi Fitna'ın gönlünde hiçbir tesir etmez idi.

-بن سزك عودتكى مناسب كورورم چونكە قز سزى بوراده كوردىكچە بويله ناز ايديور. كوردىكى كې كە ياننده اسکى بىلدكىرنىن كىمسە يوق او وقت عقلنى طوپلەيەحق..... اوتانەحق....

امينه قادين بو افكارى بكتىسىدە فطنە خانمى براقمۇھە دە كوكلى قائل اولماز ايدى.

نخايت براز دوشوندكىن طولشىدقىن صىركە اغلىيەرق بوروندى و كەھىيە قادينە:
-فطنى سزه امانت براقيورم. اللە ايچون دقت ايديكز. او زىلسون. اغلمسون....
آه فطنتم آه!... سى براقوم!...

ديهراك و هونكور هونكور اغلىيەرق فطنە خانە خبر ويرمكسىزىن چىقوب كتىمىشىدى. سرفاز امينه قادينى بولەمدى. صوردى اكلىدى كە كىتىمش. فطنە خانە كىتىدى سوپىلدى. فطنە امينه قادينك كىتىمش اولدىغۇ آكلىدىغۇ كې دها او قدر مخزون و مكدر اولدى.

حاصلى فطنە خانم او كونى اغلىيەرق سىزلىيەرق كچوردى. زواللى سرفاز تسلىي ويرمك استىور ايدى. لكن تسلىيسى فطنە كوكىلندە هېچ بىر تأثير ايتمز ايدى.



L.B. Beni Sevmiyor

Akşam saat ikide Fitnat Hanım Serfiraz ile beraber oturuyor idi. Her bir iki dakikada bir gözyaşı yanaklarının üzerinden dökülkerek yere düşer idi. Ara sıra gönlünün içinden birer ‘ah!’ çekiyor idi. Serfiraz bir düzeye Fitnat’ın yüzüne bakıyor idi. Bir söz söylemeye cesaret edemiyor idi. Fitnat Hanım gâh gâh gözlerini kaldırıp Serfiraz'a bakıyor ve derhâl başını ekip gözyaşları dökülüyör idi. İşte bu iki kızçağız böyle bir hayrete dalmış bir söz söylemeksizin ve kımıldanmaksızın böyle oturur iken saat ikide dedik Kâhya Kadın kapıdan girer. Bir işaret ile Serfiraz'ı dışarı çıkarır ve bir sandalyede oturarak Fitnat Hanım'a der ki:

-Kızım, şimdi Güvey Bey gelecek. Sizi böyle bulmasın. Gözlerinizi siliyor.... Aa!.. Bu nedir?.... Hepimiz gelin olduğumuz vakitte ağladık nazlandık... Böyle şeyler yaptık... Yaptık ama bu kadar da değil. Aa! Siz beş saat var ki ağlıyorsunuz.... Hele şimdi susmalı... Ağlamağın vakti değildir. Bak Güvey Bey geliyor... Gözlerini sil de kalk.....

Kâhya Kadın böyle söylemekte ve Fitnat Hanım içini çekmeden başka bir cevap verememekte iken kapı açılır. ‘Geliyor’ sedası her taraftan aks eder. Bir halayık perdeyi kaldırılmış açık tutuyor. Kâhya Kadın Fitnat Hanım'ı elinden tutarak kapının yanına getirir. Zavallı kızın hiç aklı başında yok. Kendini bilmez. Dizleri tir tir titriyor. Ali Bey girer. Odanın ortasında yayılmış olan seccadede iki rekat namaz kıldıktan sonra oturur. Kâhya Kadın Fitnat Hanım'ı elinden tutmuş. Zavallının vücutu bir türlü titriyor idi ki Kâhya Kadın tutmasa idi yere düşecek idi.

لب. بني سوميور

اقسام ساعت ايکيده فطنت خانم سرفراز ايله برابر اوتوپور ايدي. هر بر ايکي دقيقه ده بر کوز ياشی ينالقلينك اوزرنند دوكيله رك يره دوشري ايدي. آره صره کوكلنک ايچندن بير «آه!» چكکور ايدي. سرفراز بر دوزي يه فطنتك يوزينه باقior ايدي. بر سوز سوپilmکه جسارت ايده ميور ايدي. فطنت خانم کاه کاه کوزلریني قالديروب سرفرازه باقior و درحال باشني اکوب کوز ياشلري دوكيلور ايدي. اشته بو ايکي قرجغز بويله بر حيرته طالمش بر سوز سوپilmکسزين و قيملاتمقسزين بيله اوتوپور ايکن ساعت ايکيده ديدك کهيه قادين قپودن کير. بر اشارت ايله سرفرازى طيشاري چيقار و بر صنداليه ده اوتوره رق فطنت خانمه دير که:
— قم شمدي کووي بك کله جك. سزی بويله بولسون. کوزلرکزی سيلکز.... آ!.. بو نه در؟... هيپمز کلين اولديغمز وقتده اغلدق نازلنند... بويله شيلر ياپدق... ياپدق اما بو قدر ده دکل. آ! سز بش ساعت وارکه اغليورسکز.... هله شمدي صوصملی...
اغلمه نك وقتی دکلدر. باق کووي بك کليور... کوزلریني سيل ده فالق.....

قهيا قادين بويله سوپilmکده و فطنت خانم ايچني چكمه دن بشقه بر جواب و پره مامکده ايکن قپو آچيلور. «کليورلر» صداسي هر طرفدن عقس ايدر. بر حلائق پرده يي پرده يي قالديرمش آچيق طوتiyor. کهيه قادين فطنت خانمي الندن طوته رق قيونك يانه کتورور. زواللى فرك هيچ عقلی باشنده يوق. کندىيني بيلمز. ديزلری تير تير تتيپور. على بك کير. اوشه نك اورته سنده يايلىمش اولان سجاده ده ايکي رکعت نماز قيلقدن صکره اوتوپور. کهيه قادين فطنت خانمي الندن طومش زواللينك وجودي بر دورلو تتيپور ايدي که کهيه قادين طومسه ايدي يره دوشە جكيدى.

Kâhya Kadın Fitnat'ın bu hâlini gördüğü gibi bir sandalye yanaştırır, oturtur. Birazdan sonra Kâhya Kadın çıkar ve kapıyı kapayarak gider.

Ali Bey başını kaldırıp Fitnat'ın yüzüne baktığı gibi bir hâlete geldi ki tarif kabul etmez. Gayetle müteessir oldu. Nasıl müteessir olmasın ki Fitnat'ı görmekle güya eski karısını gördü? Aynı boy, aynı yüz, aynı göz.... Nihayet tipkî o!... Ali Bey bunu gördüğü gibi on yedi seneden beri ayrılmış ve olduğunu işitmiş ve ölümüne kendisi sebep olduğuna zahib olmuş olduğu eski karısını görür gibi oldu. Hem de ne hâlde gördü!... İki gözünden çeşme gibi gözyaşı dökülür. Başını eğmiş, içini çeker... İşte böyle bir hâlde gördü.

Artık nasıl müteessir olmasın?.. Ali Bey şaşar! Ne düşüneceğini bilmez. Kendi kendine:

-Bu ne müşabehet!... Bu ne müşabehet!... O olmasın?... Ne münasebet!... O vakitten beri on yedi sene var. Bu kız on yedi yaşında değil ki.... Subhanallah!... Bu ne tuhaf şey, yoksa rüya mı görüyorum?... Alem-i manada miyim?... der.

İste Ali Bey böyle bir hayrete dalar. Bu muammayı nasıl keşfetsin?... Çigarasını bir düzeye çekip duruyor. Gâh gâh gözlerini kaldırıp Fitnat'a bakıyor. Öyle ağladığını gördüğü gibi yüreği bin parça olur. İster ki bir şey söylesin. Ağlamamasını rica etsin. Fakat cesaret edemez. Nihayet kendini zorlayarak biraz iltifat falan gösterecek olur. Bir de bakar ki kız adı ürkmeye ve daha ziyade ağlamaya başlar. Bunun üzerine Ali Bey sükut eder. Başını yastığa dayatır, düşünür... Bir saat kadar geçtikten sonra birden bire başını kaldırıp:

-Hanımfendi. Ne düşünüyorsun? Bir şey söyleseniz a. Uykunuz gelmedi mi?....

کهیه قادین فطنتک بو حالنی کوردیکی کبی بر صندالیه یناشدیر او تورتور.
برآزدن صکره کهیه قادین چیقار و پیوی قپایهرق کیدر.

علی بک باشنى قالدیروب فطنتک یوزینه باقدیغى کبی بر حالته گلدى که
تعريف قبول ایتمز. غایتلە متأثر اولدى. نصل متأثر اولمسون کە فطنى کورمکله
کويا اسکى قاریسنى کوردى؟ عینى بوی عینى یوز عینى کوز.... نھايت طبقى
او!... علی بک یونى کوردیکى کبی اون يدى سنه دن برو آيرلش و اولديكىنى
ایشىتمىش و اولومنە کندوسى سبب اولدىغىنە ذاھب اولمش اولدىغى اسکى
قاریسنى کورور کبی اولدى. هم ده نه حالدە کوردى!... ایکى کوزىزدىن چشمە
کبی کوز ياشى دوكيلور. باشنى اكمش ايچنى چىرى... اشته بويىلە بر حالدە
کوردى.

آرتق نصل متأثر اولمسون؟... علی بک شاشار. نه دوشونە جىكنى بىلمز. کندى
کندىينە:

-بو نه مشابخت!... بو نه مشابخت!... او اولمسون؟... نه مناسبت!...
او وقتىن برو اون يدى سنه وار. بو قز اون يدى ياشنده دکل کە....
سبحانالله!... بو نه تحف شى. يوقسە رؤيا مى کورپورم؟... عالم معنادە
مېيم؟... دىر.

اشته علی بک بويىلە بر حىرته طالار. بو معمايى نصل كشف ايتسون؟...
جغارە سنى بر دوزى يە چكوب طوريور. کاه کاه کوزلىرىن قالدیروب فطنته
باقيور. اوپىلە اغلدىغىنى کوردیکى کبى يوركى بىك پارچە اولور. استركە بر شى
سوپىلسون. اغلماماسنى رجا ايتسون. فقط جسارت ايدە مز. نھايت کندىينى
زورلىهرق بر آز التفات فلان كوستە جڭ اولور. بر ده باقر كە قز عادى
اوركىمكە و دها زىادە اغلمعە باشلار. بونك اوزىزىنە علی بک سكوت ايدر.
باشنى ياستىغە طياتير. دوشئور... بر ساعت قدر كچىدكەن صکره بىردىن بىرە
باشنى قالدیروب:

خانم افندى نه دوشئورسىن؟ بر شى سوپىلسە كز آ. او يقۇكىر كلمىدىمى؟....

Fitnat Hanım'ın bu suale verdiği cevap bir ürkmeden ve bir içini çekmeden ibaret idi. Ali Bey yine hülyaya yine efkâra yine düşünmeye dalar. İki saat daha böyle geçer ki ne Ali Bey Fitnat Hanım'ın yüzüne bakmaya veyahut bir söz söylemeye ve ne de Fitnat Hanım gözlerini ayaklarından kaldırırmaya cesaret edebilir. Güya ki ikisi de uykuya varmışlar bir süketluktur ortalığı kaplamış. Seyrek seyrek nefes almalarından ve Fitnat Hanım'ın içini çekmesinden başka süketlüğe halel getirir bir şey yok. İki saat böyle geçtikten sonra Ali Bey yerinden kalkarak ve Fitnat Hanım'a:

-Ben gidiyorum. Siz biraz rahat ediniz.

Yatınız. Allah rahatlar versin- diyerek çıkar. Odadan çıktıığı gibi Kâhya Kadın'ı bulur:

-Bir kız gönder Gelin Hanım ile yatsın ve birini de gönder bana öbür odada yatak yapsın- der. Kâhya Kadın Serfiraz'ı Fitnat'ın yanına gönderir. Ve kendisi gider, Ali Bey'in yatağını yapar. Yatağı yapar iken:

-Bu ayrı yatmanın manası ne?...- der.

-Ben de bilmem. Hiç sorma. Az daha dura idim deli olacağdım. Şu kızı pek çok sevdim. Ne dersin? O, Merhumé'nin aynısı değil mi?....

-Ha benziyor, benziyor.... Ah çok benziyor.... Siz daima güzel karı alıyorsunuz.... Ah ne talihiniz var!.....

-Lakin... Ne hikmetti bilmem. Hiçbir dakika gözlerini kaldırıp yüzüme bakmadı!...Ne kadar söz söyledi ise hiçbirine cevap vermedi. Bir düzeye gözyaşları dökülüyordu idi!.. Göre idin nasıl içini çekiyor idi!...

فطنت خامنک بو سؤاله ويرديكى جواب بر اوركمدن بر ايچنى چكمدن عبارت ايدى. على بك ينه خليايه ينه افكاره ينه دوشمكه طالار. ايکى ساعت دها بويله كچركه نه على بك فطنت خامنک يوزينه باقمعه و ياخود بر سوز سوپىلمكه و نه ده فطنت خامن کوزلرىنى اياقلرنىن قالدىريمغه جسارت ايده بيلور. كويما كه ايکىسى ده اوپقويه وارمشلر بر سكوتلقدر اورتالغى قاپلامش. سيرك سيرك نفس آملرندن و فطنت خامنک ايچنى چكمەسندن بشقه سكوتلغە خلل كتورو برشى يوق. ايکى ساعت بويله كچدكىن صكره على بك يرنىن قالقهرق و فطنت خامنە:

-بن كيديورم. سز بر آز زاحت ايدىكىز. ياتكز. الله راحتلر ويرسون- ديهرك چيقار. اوطهدن چيقدىغى كى كەھىئە قادىغى بولور:

-بر قز كوندر كلين خامن ايله ياتسون و برينى ده كوندر بكا اوبر اوطهدە يتاق ياسون- دير. كەھىئە قادىن سرفرازى فطتك يانه كوندرر. و كندوسى كىدر. على بلك يتاغنى پيار. يتاغنى پيار ايكن:

-بو آيرى ياتمنك معناسى نه؟...-دير.

-بن ده بيلمم. هىچ صورمه. آز دها طوره ايدم دلى اولەجعىدم. شو قزى پك چوق سودم. نه ديرسىن؟ او مرحوممنك عينىسى دكلىمى؟....

-ها بكتزبور بكتزبور.... آه چوق بكتزبور.... سز دائما كوزل فارى آلىورسكتر... آه نه طاحكز وار!.....

-لكن... نه حكمتدر بيلەمم. هىچ بر دفعە بر دقيقە کوزلرىنى قالدىروب يوزمه باقىدى!... نه قدر سوز سوپىلمى ايسە هىچ برينه جواب ويرمىدى. بر دوزى يە كوز ياشلىر دوكىلور ايدى!... كوره ايدك نصل ايچنى چكىلور ايدى!...

-Evet evet. Gündüzün de öyle. Fakat mazurdur efendim çünkü kızların adetidir: Öyle biraz yalandan ağlama biraz naz yapacaklar... Hem de bu acemi, ufkak. Daha dünya nedir bilmez.....

-Ah!... Yok yok..... Keşke öyle ola idi! Fakat değil. Ben naz görmüşüm. Yalandan ağlamayı tanırıım. Ama bu öyle değil. Ah!... O kadar gözyaşı o kadar içini çekmek yalandan nasıl olur?.... Hem de o ağlamasına nasıl yanıyorum!.... Ah!.. Ne zayıf gönlüm var!... Bir defa görmekle şu kızı söyle bir sevdim ki canımı vereyim! Fakat ah!.. Şu kararı kısmı imansızdır... Ettiğim o kadar iltifatın karşısında bir yüzüme baksa!... Bir cevap verse!... Ah! Yok yok. Bunda bir mana var. O beni sevmedi!.... Ah!... sevmedi!.....

Ali Bey böyle diyerek ve kendini tutamayıp hüngür hüngür ağlayarak soyunup yatağa yatar. Kâhya Kadın çıkar gider. Ali Bey hülyalar kurarak düşünerek taşınarak yatağın içinde her bir tarafa döner. Uyku yok. Canı sıkılır. Bu böyle dursun.

Fitnat Hanım Ali Bey'in gitmesiyle minderin üstüne düşüp hüngür hüngür ağlamaya başlar. Serfiraz kapıdan girer bunu bu hâlde görür bir şey söylemeye cesaret edemez. Bir köşede oturur. Fitnat Hanım kendi hâliyle meşgul, bunu hiç görmez. Yarım saat kadar böyle geçtikten sonra Serfiraz artık kendini tutamayarak Fitnat'ın ayağına düşer:

-Aman!.. Hanım. Bu ne hâldir?... Bu ağlama bu düşünme.... Bunda ne hikmet var?... Sizin bir derdiniz var... Evet var... Hiç şüphem yok ki bu gözyaşlarınız sebepsiz değildir.... Lakin canım rica ederim ayağınızi öpeyim bu derdinizi bana bildirin... Elimden geldiği kadar sizi bu dertten kurtarmaya çalışacağım....

-اوت اوت. کوندوزین ده اویله. فقط معذور در افندم چونکه قزلرک عادتیدر: اویله بر آز یلاندن اغلمه بر آز ناز پایاچقلر... هم ده بو عجمی، اوفق، دها دنیا نه در بیلمز.....

-آه!... یوق یوق..... کاشکی اویله اوله ایدی! فقط دکل. بن ناز کورمشم. یلاندن اغلمعی طانیرم. اما بو اویله دکل. آه!... او قدر کوز یاشی او قدر ایچنی چکمک یلاندن نصل اولور؟.... هم ده او اغلمه سنه نصل یانیورم!.... آه!... نه ضعیف کوکلم وار!... بر دفعه کورمکله شو قزی شویله بر سودم که جانی ویره یم! فقط آه!... شو قاری قسمی ایمانسزد... ایتدوکم او قدر التفاتاک فارشوسنده بر یوزمه باقسه!... بر جواب ویرسه!... آه! یوق یوق. بونده بر معنا وار. او بني سومدی!..... آه!... سومدی!.....

علی بک بویله دیهرك و کندینی طوته میوب هونکور هونکور اغليه رق صوینوب یتاغه یtar. کهیه قادین چیقار کیدر. علی بک خلیالر قواراق دوشنه رک طاشینه رق یتاغك ایچنده هر بر طرفه دونر. او یقو یوق. جانی صیقیلور. بو بویله طورسون.

فطنت خانم علی بک کتمسیله مندرک اوستنه دوشوب هونکور هونکور اغلمعه باشلار. سرفراز قپودن کیر بونی بو حالده کورور. بر شی سویلمکه جسارت ایده مز. بر کوشدهه او تورور. فطنت خانم کندی حالیله مشغول. بونی هیچ کورمز. یاریم ساعت قدر بویله کچدکدن صکره سرفراز آرتق کندینی طوته میه رق فطنتک ایاغنه دوشر:

-امان!... خانم بو نه حالدر؟... بو اغلمه بو دوشنمه.... بونده نه حکمت وار؟... سزک بر دردکز وار... اوت وار... هیچ شبهم یوق که کوز یاشلرکز سبیسز دکلدر.... لکن جانم رجا ایدرم ایاغکزی اوییم بو دردکزی بکا بیلدیرک... المدن کلديکی قدر سزی بو دردن قورتارمغه چالیشه جغم....

Aman... Benden saklamayın.. Fitnat Hanım Serfiraz'ın bu kadar rica ve ibramına mukavemet edemeyip kimseye söylememesini rica ettikten sonra ağlaya ağlaya bütün hikâyesini söyler. Serfiraz pek çok müteessir olur. Pek çok ağlar. Bu iki kızcağız böyle dertleşerek ağlayarak saat dokuza kadar otururlar. O vakit Serfiraz Fitnat'ı yatmaya mecbur eyler.

Ertesi sabah Ali Bey kalkar. Bütün gece uyuyamamış. Gözleri ceviz tanesi gibi dışarıya uğramış. Fitnat'ı görmek ister. Odasına gider. Usul ile kapıyı açar, girer. Bakar ki zavallı Fitnat uyuyor. O ipek gibi saçları yastığın üzerinde yayılmış iki elini başının altına koymuş. Yastığı gözyaşlarından su içinde kalmış. Yanaklarında gözyaşları kurumuş duruyor.... Ali Bey bu manzaranın karşısında heykel gibi durmuş şaşmış. Hiç hareket etmez. Birazdan sonra o gözyaşı içinde kalmış yanağından bir buse almak mülahazasıyla yatağa yanaşır, eğilir. Lakin başını eğip dudaklarını Fitnat'ın yüzüne yaklaştırdığı gibi birdenbire vücutuna bir titreme bir soğukluk peyda olur. Anide kendini çeker. Elleri, dizleri, çenesi tıril tıril titremeye başlar. Bir soğuk ter vücutunu kaplar. Kalkar odasına gider. Bir kanepede yayılıp ağlamaya başlar. Kendi kendine der ki:

-Ah!... Ne garip şey!... Ben bu kızı hâlâ dün gördüm.... Bu bana gelen hâl nedir?.... Ah!... Kendisini seviyorum!... Ama karşısında duramıyorum!... Yüzüne bakamıyorum!... Bir söz söylemeye... Merhametini talep etmeye cesaret edemiyorum!.... O da o kadar ağlıyor!.... O kadar mahzun ve mükedder duruyor!.... Acaba bu mahzuniyeti bu kederi bu ağlaması nedir?.... Naz değil... Yapma değil.... Çocukluk değil.... Değil değil. Bunun bir manası var. Evet bir manası var. Hem de başka ne manası olabilir(?) bundan başka ki beni sevmiyor.... Ah!... Evet evet beni sevmiyor!....

امان... بندن صاقلامیک... فطنت خانم سرفرازک بو قدر رجا و ایرامینه مقاومت ایده میوب کمسه‌یه سیلمامسنى رجا ایتدکدن صکره اغله‌یه بتون حکایه‌سنی سویلر. سرفراز پك چوق متأثر اولور. پك چوق آغلار. بو ایکى قرجعز بولیله دردلشەرك اغله‌یه رق ساعت طقوزه قدر او تورولر. او وقت سرفراز فطنى ياتغه مجبور ايلر.

ایرتسى صباح على بك قالقار. بتون كىيجه او يويه ما ماش. كوزلى جويز دانه‌سى كېي طيشارى يه او غراماش. فطنى كورمك استر. او طەسنه كىدر. اصول ايله قپوي آچار كىير. باقر كە زواللى فطنت او بويور. او اپك كېي صاچلىرى ياستىغىك او زىرنىدە يايلىمش ايکى النى باشنىڭ التە قۇمىش. ياستىغى كوز ياشلىرندن صو ايچنده قالمىش. ينالقلرنىدە كوز ياشلىرى قورومىش طورىور..... على بك بو منظرە نىڭ قارشوسىنە هيكل كېي طورمىش شاشمىش. هىچ حرڪت ايتىز. بر آزدىن صکره او كوز ياشى ايچنده قالمىش يناغىندن بر بوسە آلمق ملاحظە سىلە يتاغە يناسور. اكىلور. لەن باشنى اكوب طوداقلارنى فطنىك يوزىنە ياقلىشىغى كېي بىردىن بىر وجودىنە بر تىرە مە بر صغۇقلق پىدا اولور. آنيدە كندىنى چىك. اللرى دىزلىرى چكەسى تىرل تىرل تىرە مكە باشلار. بر صغۇق تر وجودىنى قاپىلار. قالقار او طەسنه كىدر. بر قېپەدە يايلىوب اغلىمعه باشلار. كندى كندىنى دىر كە:

-آه!... نه غريب شى!... بن بو قرى حالا دون كوردم.... بو بكا كلان حال نه در؟... آه!... كندىسى سوپىرم!... اما قارشوسىنە طوره مبۈرم!... يوزىنە باقه مبۈرم!... بر سوز سوپىلمكە... مرحمتى طلب ايتىمكە جسارت ايده مبۈرم!.... او دە او قدر اغلىيور!.... او قدر مخزون و مكدر طورىور!.... عجبا بو مخزونىتى بو كدرى بو اغلىمىسى نه در؟.... ناز دكلى... يايپمه دكلى.... چوچىقلق دكلى.... دكلى دكلى. بونك بر معناسى وار. او تى بىر معناسى وار. هم دە بشقە نه معناسى اولە بىلور؟ بوندىن بشقە كە بنى سومىور!.... آه!... او تى بىر سومىور!....

Başkasını mı seviyor?... Yoksa... Orasını bilemem lakin beni sevmiyor. Beni sevmiyor! Vesselam..... Beni sevmiyor fakat ben onu seviyorum.... Ah! Seviyorum. Canımdan ziyade seviyorum !... Yürekten seviyorum!... Seviyorum. Hem bu çabuk çabuk sevdiğim sebebi vardır.... Bu muhabbetim yeni bir şey değildir... Bu bir eski aşkin tazelenmesidir... Evet bu muhabbet eski zevcemeki muhabbetimin aynısıdır. Çünkü bu o merhumeye o kadar benzıyor ki bunu gördüğümde onu görmüş gibi olurum... Ve ona olan aşk ve muhabbetim buna intikal eder ... İlahi!.. Bu ne hikmettir!... Bunda ne sır vardır!... Ah!... Seviyorum dedim seviyorum ama ne yapayım?... O beni sevmiyor!... Vazgeçsem... Ah vazgeçemeyeceğim!... Nasıl vazgeçebilirim!... Ama vazgeçmeyip de ne yapacağım? O beni sevmiyor!... Ben onun hürriyetine nasıl mani olayım?.... Ben onun ile nasıl yaşayabilirim?.... Of!... Rabbim!... Bu ne dert! Bu ne felaket!... Ah!.. Nasıl yapayım!... Çıldıracığım!.....

İşte Ali Bey bu türlü mülahazalar ile gâh kanepenin üzerinde oturarak ve gâh odanın içinde gezinerek düşünüyor.

Birazdan sonra haber verirler ki Fitnat Hanım kalktı. Ali Bey yanına gider. Yine akşamki macera. Fitnat başını eğmiş gâh ağlar, gâh içini çeker. Hiç gözlerini kaldırılmaz. Ali Bey bir düşünmeye dalmış. Bir şey söylemeye cesaret edemez. Fitna'ın yüzüne baktığı gibi gözyaşları dökülür... İşte bir hafta kadar böyle geçer ki bunlar beraber oldukları vakitte her biri bir köşede heykel gibi donup duruyor. Ve ayrıldıkları vakitte her biri kendinden meyus bir hâlde ağlayıp durur.

بشقه سنى مى سويور؟... يوقسه... اوراسنى بيلهمم لكن بني سوميور. بني سوميور! والسلام..... بني سوميور فقط بن اوئى سويورم.... آه! سويورم. جانىدىن زىادە سويورم.... يوركىدىن سويورم!... سويورم. هم بو چابوق چابوق سودىكمك سېبىي واردە!... بو محبتىم يكى بىرىشى دىكلىرى... بو براسکى عشقك تازە لنمسىدر!... اوت بو محبت اسىكى زوجەمهكى محبتىك عينىسىدر. چونكە بو او مرحومە يە او قدر بىكزىبور كە بونى كوردىكىمەدە اوئى كورمىش كىي اوپۇرم... و اوکا اولان عشق و محبتىم بوکا انتقال ايدە!... المى!.. بو نە حكىمەتىر!... بوندە نە سر واردە!... آه!... سويورم دىدم سويورم اما نە پىايم؟... او بىن سوميور!... واز كچىسم... آه واز كچىمەجكىم!... نصل واز كچەبىلورم!... اما واز كچىمۇب دە نە پىاجغم؟ او بىن سوميور!... بن اونك حرېتىنە نصل مانع اولەمم؟... بن اونك ايلە يىشايدىلورم؟... اوف!.... رېم!.... بو نە درد! بو نە فلاكت!... آه!... نصل پىايم!... چىلدىريھ جغم!.....

اشته على بىك بو دورلو ملاحظەلر ايلە كاھ قانەپەنك اوزرىنەدە اوتوره رق و كاھ اوطەنك اىچىندە كىزىنەرك دوشنىور.

بر آزدىن صىكىر خىر ويرلىر كە فەتنەت خانم قالقىدى. على بىك يانە كىدر. يىنه اقشامكى ماجرا. فەتنەت باشنى اكمىش كاھ اغلىر كاھ اىچىنی چىرى. هېچ كوزلىنىي قالدىيەمىز. على بىك بر دوشىمكە طالمىش. بر شى سوپىلمكە جىسارت اىدە مز. فەتنەتك يۈزىنە باقدىيغى كې كوز ياشلىرى دوكىلور... اشته بر هفتە قدر بويىلە كېچىر كە بونلار برابىر اولدىقلرى وقتىدە هر بىرى بر كوشىدە هيكل كېيى طونوب طورىور. و آيرلىدقلىرى وقتىدە هر بىرى كىدىنندىن مأيوس بىر حالدە اغلىيوب طورور.



L.T. Sayıklama

Bu haftanın içinde Ali Bey çok defa Fitnat uyur iken gider yastiğının başında oturur, ve hayran hayran yüzüne bakıp ağlıyor idi. Zavallı kız humma illetine giriftar olanlar gibi uyur iken daima sayıklıyor idi. Ve sayıklar iken bir düzeye "Talat" ismini telaffuz eder idi. Ali Bey bunu işitmış ve kızın bu Talat'a âşık olduğunu anlamış idi. Kendi kendine der idi ki:

-Ah!... Bir Talat sayıklıyor!.... Bu Talat.... kim?.... İşte onu seviyor imiş!... Ha!... Anladım anladım... Bunun bu hâli bu ağlaması bu kederi hep budur.... Talat.... Ah! Bizi bu hâle getiren bu Talat'tır. Şüphem yok artık. Kız onu seviyor!... Nerede görmüş?... Nasıl alaka etmişler?... Her nasilsa onu seviyor!... Beni sevmiyor!... Elbette sevmeyecek. Onu evvelden sevmış... Şimdi onu bırakıp da beni nasıl sevebilir?.... Hem de kendisi gibi güzel bir delikanlı olacak. O da bunu sevecek. Evet sevecek. Sayıklamasından öyle anlaşılıyor. Ah!... Bu güzel o da güzel birbirini seviyorlar.... da visale muvaffak olamaların!.... Bir daha görüşmemek üzere ayrılışınlar!.... Of! Ne müşkil şey!... Ah! Zavallı Fitnat'ın hakkı var ki öyle ağlıyor.... Öbürrü de böyle ağlayacak... Şüphe yok.... Ah!... Ah!... Bunların da murada nail olamamalarına mani olan kim?.... Ben?... Ben?... Ah!... Ben!... Of!.. Benden böyle bir fenalık gelsin?... Benden?... Benden?... Ben ki şimdiye kadar bir karıncanın canına kast etmemişim... Ben böyle iki gencin canına kast edeyim!.... Ben ki birinci karıma ettiğim muameleden dolayı vicdanım bir dakika yakamı bırakmıyor!... Ben daha bir faciaya sebep olayım!.....

Ali Bey bu sözleri söyley iken kendinden nefret etmeye başlar. Kendini telef etmek derecesine gelir.

ل ج . صایقلمه

بو هفتەك اىچنده على بڭ چوق دفعە فطنت اوپور اىكىن كىدر ياستىغىنك باشندە اوپورور. و حىران حىران يوزىنە باقوب اغلىيور ايدى. زواللى قر حما علتىنە كرفتار اولنلر كې اوپور اىكىن دائما صايقليلور ايدى. و صايقلەر اىكىن بر دوزى يە «طلعت» اىمنى تلفظ ايدر ايدى. على بڭ بۇنى ايشتمىش و قزك بۇ طلعتە عاشق اولدىغىنى آكلمىش ايدى. كىدى كىدىنە دير ايدى كە: -آه!... بر طلعت صايقليلور!.... بو طلعت.... كيم?... اشتە اوپىر سوپىر اىمەش!....ها!.... آكلدم... بونك بۇ حالى بۇ اغلمىسى بۇ كدرى ھې بۇ در.... طلعت... طلعت.... آه! بزى بۇ حالە كتونن بۇ طلعتىدر. شىبەم يوق آرتق. قز اوپىر سوپىر!... نزدە كورمىش؟... نصل علقە ايتىمىشلەر؟... هر نصلسە اوپىر!... بى سومىپىر!... البتت سومىھەجك. اوپىر اولدىن سومىش... شەدى اوپىر براقوب دە بى نصل سوه بىلۈر؟.... ھەمدە كىنىسى كې كۈزۈل بىر دلى قانلى اوله حق. او دە بۇنى سوه جڭ. اوست سوه جڭ. صايقلەمىسىنە اوپىلە آكلاشىلىپور. آه!... بو كۈزۈل اوده كۈزۈل بىرى بىلۈر!.... دە وصالە موفق اوله مسونلەر!.... بىر دە كورشاماك اوزىز آيرلسونلەر!.... اوپ! نە مشكىل شى!... آه! زواللى فطنتك حقى واركە اوپىلە اغلىيور.... او بىرى دە بويىلە اخليەحق... شىبەم يوق... آه!... آه!... بونلەك دە مرادە نائىل اولماملىپىنە نائىل اولان كيم?... بن؟... بن؟... آه!... بن!.... اوپ!... بىندىن بويىلە بىر فاتالق كلسون؟... بىندىن؟... بىندىن؟... بىن كە شەدى يە قدر بى قىنجەنەك جانە قصد ايتىمامشىم... بىن بويىلە اىكى كىنجىك جانە قصد ايدەيم!... بىن كە بىنچى قارىعە ايتدىكىم معاملەدن طولاپى وجدانم بى دقىقە يقەمى براقمىپور!... بىن دە بىر فاجعەيە سبب اولهيم!..... على بڭ بۇ سوزلىرى سوپىر اىكىن كىندىنە نفترت ايتىمكە باشلار. كىدىغىنى تلف ايتىمك درجه سنه كلور.

Kan içinde kalmış olan gözlerini açıp deli gibi her tarafa korkunç verir bir bakışla bakar. Derakap bir şey keşfetmiş gibi fevkalade bir hareketle fırlayarak:

Yok yok. Artık yakamı tekrar o düşman vicdanın eline veremem! Ben-deñ böyle bir fenalık cari olamaz !.... Ben bunların visaline mani olamam... Öлемем. Bilakis vasıta olurum.. Evet vasıta olabilirim... Ben şimdi kırk beş yaşında varım... Bu kız bana layık değil. Ben bu kızın babası olabili-rim... Evet zaten evladım yok. Ne olur şu kızı ben ahiret kızlığına kabul etsem de şu 'Talat' dediği maşukunu damatlığa alsam!.....

dediyse de bu son kelimeleri tefevvüh eder etmez gözyaşları dökülür. Ayak üzre durmaya takati kalmaz. Kanepenin üzerine atılır. Birkaç dakika ağla-yarak düşündükten sonra:

-Ah!... Ne diyorum!... Ne diyorum!.... Kendi gönlüme böyle bir hıyanet nasıl edebilirim!.... Fitnat'ı başkasına teslim etmek!... Başkasının ağu-şuna görmek!!!.... Yok yok. Bu olamaz... Böyle olamaz... Başka türlü de olamaz... Ya nasıl olacak?.... Ah!... Ya Rabbi!... Bu ne azaptır!.... Ne çok gü-nahalarım var imiş.... İlahi!... Benim hâlim ne olacak!... Ah! Bu hallolunur bir müşkil değil... Ben çıldıracağım!... Çıldırmaktan ise... Rabbim! Beni mazur tut. Katiller defterinde yazma... Kendimi telef edeceğim.... Evet kendimi telef etmeye mazurum.... Ölmekten başka benim için necat yok... Öleyim ki bu azaptan kurtulayım... Ve o bi-careler kavuşsunlar..... - der.

Ali Bey bu sözlerde ve kendini telef etmek niyetinde iken en ziyade sev-diği ahbabından bir beyin geldiğini haber verirler. Mumaileh içeri girer.

قان ایچنده قالمش اولان کوزلرینی آچوب دلى کېي هر طرفه قورقنج وير
بر باقلله باقر. درعقب بر شى كشف ايتمش كېي فوق العاده بر حركتله
فريلهرق:

-يوق يوق. آرتق يقهمى تكرار او دشمن وجدانك الله ويره مم! بندن بويله
بر فنالق جاري اولهماز!....بن بونلرک وصالنه مانع اولهمم... اولهمم. بالعكس
واسطه اولورم... اوت واسطه اولهبيلورم... بن شمدى قرق بش ياشنده وارم...
بو قز بكا لايق دكل. بن بو قزك باباسى اولهبيلورم... اوت ذاتاً اولادم
يوق. نه اولور شو قرى بن آخرت قرغنه قبول ايتسەم ده شو «طلعت»
ديديكى معشوقنى دامادلغە آلسەم!....

ديديسە ده بو صوك كلمەلىرى تفوھ ايدر ايتمز كوز ياشلىرى دوكيلور. آياق
اوزره طورمغە طاقتى قالماز. قنهنك اوزىزىنە آتيلوب بر قاچ دقيقە اغليهرق
دوشندىكىن سىكىرە:

-آه!... نه ديورم!... نه ديورم!.... كىدى كوكلمە بويله بر خيانى نصل
ايده بيلورم!.... فطنى بشقەسنه تسليم ايتمك!... بشقەسنىڭ آغوشىنە
كورمك!!!... يوق يوق. بو اولهمز....بويله اولهماز... بشقە دورلو ده اولهماز.
يا نصل اولهحق؟.... آه!.... يارىپى!....بو نه عذابدر!.... نه چوق كناھلرم
وار ايمىش.... المى!....بىنم حالم نه اولهحق!... آه بو حل اولنور بر مشكل
دكل... بن چىلدىريه جغم!... چىلدىريمىدىن ايسيه.... رىم! بىي معذور طوت.
قاتللر دفترنده يازمه... كندىمى تلف ايده حكم...اوت كندىمى تلف ايتمىكە
معذورم..... اولمكىن بشقە بىنم اىچون بجات يوق... اولهمم كە بو عذابدىن
قورتلىم... و او بىچارە لر قاووشىسىنلر.....دېرى.

على بىك بو سوزلرده و كندىنى تلف ايتمك نيتىدە ايكن اك زىادە سودىكى
احبابىندا بر بىك كىلدىكىن خبر ويرولر. مومى اليه اىچرى كىرر.

Ali Bey'i öyle bir hâlde gördüğü gibi şaşar. Sebebini sorar. Ali Bey macerayı anlatır. Merkum Bey:

-Aman böyle şeylere ne ehemmiyet verirsiniz ?... Kızların âdetidir evlendikleri vakit öyle biraz nazlanırlar. Başka hiçbir şey yok.. - der.

-Talat isminde birini sayıklıyor birader!...

-İnsan sayıkladığı vakit elbette Talat, Ahmet, Mehmet, Zeynep... öyle bir şey sayıklayacak. Bu sayıklamasından ona âşık olduğunu neden anladın?..

-Yok birader yok. Onu seviyor. Pekâlâ anlamışım ki seviyor....

-Velev sevsin efendim. Kız evleninceye kadar gözleri kapalı değildir ki... Bugün bir güzel delikanlı görür, sever. Beş altı gün onu sayıklar. Sonra başkasını görür öbürünü unutur. Onu sever.... Evlendiği vakit de beş altı gün o evvelki hülyalar ile meşgul olur. Sonra hepsini unutur. Kocasıyla evi ile familyasıyla meşgul olur. Muhabbeti beri tarafa celp olunur Merkum Bey böyle birçok nasihatler söyler ve birçok misaller gösterir ise de Ali Bey'i kandıramaz. Bunun ile beraber biraz tesellisini mucip olur. O meyusiyetten çıkarır kendini telef etmek niyetinde vazgeçirir.

علی بکی اویله بر حالده کوردیکی کی شاشار. سبینی صورار. علی بک
ماجرایی آکلاتر. مرقوم بک:

-امان بویله شیلره نه اهمیت ویرسکز؟... قزلرک عادتیدر اولندرکلری وقت
اویله بر آز نازلنورلر. بشقه هیچ بر شی یوق..-دیر.

-طلعت استنده بربینی صایقلیور برادر!...

-انسان صایقلدیغی وقت البته طلعت، احمد، محمد، زینب.... اویله بر شی
صایقلیه حق. بو صایقلمه سندن اوکا عاشق اولدیغی ندن آکلدک؟...

-یوق برادر یوق. اوئی سویور. پک اعلا آکلمشم که سویور....

-ولو سوسون افندم. قر اولننجهیه قدر کوزلری قپالی دکلدر که... بو کون
بر کوزل دلی قانلی کورور، سور. بش آلتی کون اوئی صایقلر. صکره بشقه سنی
کورور اوبرینی اونودور. اوئی سور.... اولندرکی وقت ده بش آلتی کون او
اولکی خلیالر ایله مشغول اولور. صکره هیسنسی اونودور. قوجه سیله اوی ایله
فامیلیاسیله مشغول اولور. محبتی بری طرفه جلب اولنور.....

مرقوم بک بویله بر چوق نصیحتلر سویلر و بر چوق مثاللر کوسترر ایسه
ده علی بکی قاندیره ماز. بونک ایله برابر بر آز تسلیسنسی موجب اولور. او
مائیسیتیدن چیقارر کندیغی تلف ایتمک نیتنده واژ کچورر.



L.A. Yine Bir Mektup

Fitnat Hanım kendinden ziyade Talat Bey'e acıyor idi. Talat Bey'i düşünür dükçe:

-Ah! Zavallı çocuk!.... Ben onu sevdiğim gibi o da beni öyle seviyor! Evet seviyor. Hiç şüphem yok ki seviyor. Beni ifrat derecede sevmese öyle melek gibi bir adam kız kıyafetine girmek gibi o kadar hudalar desiseler düşünür mü?.... Ah! Zavallı hastadır da! Kim bilir iyileşti mi? Fenalaştı mı?.... Ah!.... Geçenlerde kendisine mektup yazdım?.... Ah o mektup ne ümitler vermiş! Fakat heyhat !.... O ümitler bir rüya gibi geldi geçti. Ah ah!.... Yine meyusiyet pençesine düştük!... Ah felek felek!... Bizi ne vakte kadar tazyik edeceksin !... Biz ne kabahat ettik!... Ah babam!... Babam bana iyilik yapmak niyetiyle beni mezara teslim edecek!... Beni ne ise kendi kızıym fakat o zavallı çocukcağız!..... Çünkü korkarım ki o da benden sonra yaşamayacak!.... Ah zavallı Talat! Sen hâlâ rahattasın. Evet her ne kadar ki hastasın lakin gönlün şaddır. Bir ümidiñ vardır. Ya ben ?... Ömrümden meyus! Ömrümden mi dedim? Ömrüm ne olacak? Dünyada en ziyade sevdiğim.... adamdan meyus!.... Ah! Ömrümü onun visaline feda eder idim lakin ömür olmadıkça visal olamaz.... Fakat beş günlük bir visale yirmi senelik ömrümü feda ederim.... Lakin heyhat heyhat!.... Ömür tüketindi!... Visale ümit yok!..... Of of!.....

Diyerek gözyaşları dökülür idi. Bir gün Fitnat Hanım Serfiraz ile beraber oturmuş, Ali Bey dışarı çıkmıştı. Fitnat Hanım Serfiraz'a der ki:

-Nakış ustası Şerife Kadın galiba buraya geliyor bazen.

-Evet gelir. Bana nakış gösterir. Fakat bu hafta gelmedi. Bugün yarın belki gelir.

لد. ینه بر مکتوب

فطنت خانم کندنند زیاده طلعت بکه آجیور ایدی. طلعت بکی دوشندکچه:
آه! زواللی چوچق!.... بن اوی سودیکم کبی اوده بنی اویله سویور! اوت
سویور. هیچ شبهم یوق که سویور. بنی افرات درجه‌ده سومسه اویله ملک کبی
بر آدم قز قیافته کیرمک کبی او قدر خدעה لر دسیسه‌لر دوشنورمی؟....
آه! زواللی خسته‌در ده! کیم بیلور ایلشیدیمی؟ فنالشیدیمی؟.... آه!.... کچنلرده
کندوسنه مکتوب یازدم! آه او مکتوب نه امیدلر ویرمش! فقط هیهات!...
او امیدلر بر رؤیا کبی کلدی کچدی!... آه آه!.... ینه مایوسیت پنچه‌سنہ
دوشدنک!.... آه فلک فلک!... بزی نه وقته قدر تضییق ایده حکسین!... بز نه
قباحت ایتدک!... آه بابام!... بابام بکا ایلک یاپیمک نیتیله بنی مزاره تسليم
ایده جک!... بنی نه ایسه کندی قریسم فقط او زواللی چوچق‌جغز!.....
چونکه قورقام که او ده بندن صکره یشامیه حق!... آه زواللی طلعت! سن
حالا راحتده سین. اوت هر نه قدر که خسته‌سین لکن کوکلک شاد در.
بر امیدک وارد. یا بن؟... عمرمدن مایوس! عمرمدن می دیدم؟ عمر نه
اوله حق؟ دنیاده اک زیاده سودیکم.... آدمدن مایوس!.... آه! عمرمی اونک
وصالنه فدا ایدر ایدم لکن عمر اولمدچه وصال اوله‌ماز.... فقط بش کونلک
بر وصاله یکرمی سنه‌لک عمرمی فدا ایدرم.... لکن هیهات هیهات!....
عمر توکندي!... وصاله اميد یوق!..... اوف!.....

دیهرك کوز یاشلری دوکیلور ایدی. بر کون فطنت خانم سرفراز ایله برابر
او تورمش. علی بک طیشاری چیقمشیدی. فطنت خانم سرفرازه دیر که:
- نقش اوسته‌سی شریفه قادین غالبا بورایه کلیور بعضاً.

- اوت کلور. بکا نقش کوسترر. فقط بو هفتہ کلمدی. بو کون یارین بلکه کلور.

-Hemşirem bana bir hokka kalem biraz kâğıt bulabilir misiniz?

-Başüstüne efendim, bulayım.

Fitnat Hanım ne yazacağıdı?... Elbette Talat Bey'e bir mektup. Serfiraz hokkayı kalemi kağıdı getirir. Fitnat Hanım başlar şu mektubu yazar:

"Talat'ım!..... Ah! Talat diyeceğim. Çünkü bu isim ile alıştım artık. Şimdi bana 'Talat' ismi 'Ragibe' isminden daha tatlı daha menus görünür..... Talat'ım!.... Bu mektup.... Ah bu mektup o geçenlerde aldığın mektubun ziddidir!.... O mektup size ne ümitler getirdi! Bu mektup ise sizi meyus edecek !.... Ah ah!... Talat'ım size verdığım ümitlerin aslı çıkmadı! O ümitler kazib imiş! Beni aldattılar. Beni aldatarak ecelin pençesine teslim ettiler!.. Sayfiyeye gidiyoruz diyerek beni nikâh kıymış oldukları herifin evine götürdüler!... Eve girmezden evvel işi anladım. Anladım ama ne yapabilir idim?.... Ağladım. Sızladım. Hatta bayıldım bile. Az kaldı ölüyor idim!... Fakat kime ne?.... Emine Kadın... Ah beni o kadar seven Emine Kadın!... Beni bırakıp gitti!... Tanımadığım hiç görmemiş olduğum adamların arasında kaldım!.... Bir kızçağız bana acıyor. Beni seviyor. Benimle beraber oturuyor. O da olmaya idi ne olacaktım!.... Bana Ali Bey'in haremi deller!... 'Gelin' çağırırlar !... Ah!... Bu tabirlere bu isimlere ne kadar gönlüm sıkılıyor!... Ne kadar fena tesir ediyor!... Ben gelin değilim. Elhamdülillah kızım. Kızım ve kız öleceğim.... Ben onun haremi değilim. Onun yüzünü bile görmemişim. Odama gelir. Lakin o odamda durdukça bana kabus mu diyeyim... sara mı diyeyim... öyle bir hâl gelir. Hiçbir vakit gözlerimi kaldırıp yüzüne bakmamışım. Lakin o da ağlıyor. Hem odamda iken hem odasına gittikten sonra daima ağlıyor diyorlar!.... Demek olur ki o da beni sevdi! İşte beni meyus eden asıl burasıdır. Çünkü böyle olduğu hâlde yakam kolay bırakmayacaktır!.....

- همشیره م بکا بر حقه قلم بر آز کاغد بوله بیلور میسکر؟
- باش اوستنه افندم. بولهيم.

فطنت خانم نه یازه جغیدی؟... البته طلعت بکه بر مکتوب. سرفراز حقه‌ی قلمی کاغدی کتورور. فطنت خانم باشلار شو مکتوبی یازار:

«طلعت!.... آه! طلعت دیه‌جکم. چونکه بو اسم ایله آشدم آرتق. شدی بکا «طلعت» اسمی «راغبه» استندن دها طاتلی دها مأنوس کورینور.... طلعت!.... بو مکتوب.... آه بو مکتوب او کچنلرده آلديغك مكتوبك ضدیدير!.... او مکتوب سزه نه اميدلر کتوردى! بو مکتوب ايسه سزی مأيوس ايده جا!.... آه آه!... طلعتم سزه ويرديكم اميدلرک اصلی چيقمدى! او اميدلر کاذب ايمنش! بني آلداتدiler. بني آلداتهرق اجلنك پنچه‌سينه تسلیم ايتديلر!... صيفيه‌ييه كيدبورز - ديه‌رك بني نکاح قيیمش اولدقلىرى حريفك اوينه کتوردىلر!... اوه كيمزدن اول ايشى اكلدم. اكلدم اما نه پبابيلور ايدم؟.... اغلدم سيزلدم. حتى بايلدم بيله. آز قالدى اوليور ايدم!... فقط كيمه نه؟... امينه قادين... آه بني او قدر سون امينه قادين!... بني براقوب كيتدى!... طانيميديغم هيچ كورماماش اولديغم آدملىك آره سنده قالدم!... بر قزجغز بکا آجيور. بني سويور. بنمله برابر اوتوريور. او ده اوليه ايدى نه اوله‌جقدم!.... بکا على بکك حرمى ديرلر!... كلين چاغرلر!... آه!... بو تعبيله بو اسمله نه قدر كوكلم صيقيلور!... نه قدر فنا تأثير ايديور!... بن كلين دكلم. الحمد لله قرم. قرم و قز اوله حكم... بن اونك حرمى دكلم. اونك يوزونى بيله كورماماشم. او طهمه كلور. لكن او او طهمه طوردقچه بکا کابوسى ديه‌يم... صرعه‌مى ديه‌يم... او بيله بر حال كلور. هيچ بر وقت كوزلرمى قالديروب يوزينه باقماماشم. لكن او ده اغليور. هم او طهمه ده ايكن هم او طهمه سنە كتدكدن صکره دائمًا اغليور دiyorلر!.... ديمك اولور كه او ده بني سودى! اشتە بني مأيوس ايدن اصل بوراسيدر. چونکه بويله اولديغى حالده يقه‌مى قولاي براقه‌ميه حقدر!.....

Ah! Talat'ım ah!.... Nerede o kurduğumuz hülyalar!.... Nerede o görüşümüz günler!.... Lakin ah! O vakit birbirimizi bilmeyerek görüşür idik! Bir mechuliyette bir karanlıkta sevişir idik!.... Birbirimizi tanıyalı bir defa görüşemedik!.... Talat'ım belki daha keyifsizsiniz belki daha kesb-i afiyet etmediniz. Böyle acı acı sözler ile sizi rahatsız etmeyeyim. Bu dünyanın işleri böyle gelir geçer..... Talat'ım ben böyle yaşayamam... Gece gündüz bir düzeye ağlıyorum... Buraya geleli bir haftadır da bir kere gözlerimi kaldırıp etrafıma bakmadım. Nerede olduğumu bilmem!... Yemek ağzıma komadım!... Bir saat uyumadım!... Ben kederden ve yemeksizlikten uykusuzluktan öleceğim!.... Öleceğim ama bir daha seni görmeden canım çıkmaz!... Ah! Bir daha seni görsem! Beş dakika olsun beraber dursak! Sonra ayrıldığımız gibi öлsem!.... Ah! Dünya hiç gözümde yoktur. Dünyada her ne var ise menfurumdur. Hiçbir şeye acımadım. Yalnız sana.... Ah Talat'ım! Sana acırım!... Ah! Seni nasıl bırakayım!... Seni nerede bırakayım!... Seni kimlere bırakayım!... Bilirim ki ben ölürem sen bana acıယaksın.. Ağlayacaksın... Ah! Layık mı ki ben dünyanın belalarından nefsimi kurtarayım. Kendimi rahat döşeğinden denmeye şayan olan mezara atayım da dertlerimi sana bırakayım?.... Ya maazallah! sen de benim dertlere dayanamaz isen!... Sana da bir şey olur ise!.... Ah! O benim nail olamadığım vücut kara toprağın aguşuna girsin!!!!.... Ah ah!.... Ne yapayım?.... Nasıl hareket edeyim?.... Talat'ım! Gel seni bir daha göreyim... Hele bir daha görüşelim de Allah kerim. Kız kıyafetine gir.... Yine Ragibe Hanım kıyafetiyle gel..... Lakin heyhat! Sen hastasın!.... Sen çekamıyorsun!... Ah! İnşallah iyi oldunuz!.. İnşallah yarın öbür gün gelirsin!... Bekliyorum, bekliyorum... Ben seni bekliyorum ecel beni bekliyor!..”

Fitnat

آه! طلعتم آه!.... نره ده او قورديغمز خليالر!.... نره ده او کورشديکمز کونلر!...لكن آه! او وقت بري برمزي بيلميهرك کوريشور ايده! بر مجھوليتده بر قرانلقده سويشور ايده!... بري برمزي طانيهلى بر دفعه کوريشه مده!.... طلعتم بلکه دها کيفيسنگر بلکه دها کسب عافيت ايتمنيکز. بويله آجي آجي سوزلر ايله سزى زاحتسر ايتمنيهم. بو دنيانك ايشرى بويله کلور کچر..... طلعتم بن بويله يشايمام... کيجه کوندوز بر دوزى يه اغلىوم... بورايە کلهلى بر هفتە در ده بر کره کوزلرمى قالدىروب اطرافمه باقىدم. نره ده اولدىغمى بيلم!... يك اغزمه قومدم!... بر ساعت اوپوتم!... بن کدردن و يكسللکدن اویقوسزلقدن اولە جكم!... اولە جكم اما بر دها سنى کورمدىن جامى چيقماز!... آه! بر دها سنى کورسەم! بش دقيقە اولسون..... کورسەم! بش دقيقە اولسون برابر طورسەق! صکره آيرلدىغمز کېي اولسەم!.... آه! دنيا هيچ کوزمده يوقدر. دنياده هر نه وار ايسە منفورمەر. هيچ بر شىئە آجيمام. يالكز سكا.... آه طلعتم! سكا آجىرم!... آه! سنى نصل براقةيم!... سنى نره ده براقيم!... سنى کيملە براقةيم!... بيلورم كە بن اولورسەم سن بكا آجيە جقسىن... اغليە جقسىن... آه! لا يقىمى كە بن دنيانك باللرندن نفسى قورتارەيم. كىنديمى راحت دوشكى دينمكە شايابن اولان مزارە آتهيم ده دردلرمى سكا برتقەيم?.... يا معاذ الله! سن ده بنم دردلرمە طيانەماز ايسەك!... سكا ده بر شى اولور ايسە!.... آه! او بنم نائل اولە مدېغم وجود قره طوپراغڭ آغوشنه کيرسون!!!.... آه آه!.... نه پيايم?.... نصل حرکت ايده يم?.... طلعتم! كل سنى بر دها کوره يم... هله بر دها کوريشه لم ده الله كريم. قز قيافتنە كير.... ينه راغبە خانم قيافتىلە كل.... لكن هيھات! سن خستەسين!... سن چيقە ميورسین!... آه! انشاء الله اي اولدېكز!... انشاء الله يارىن اوبر كون کلورسین!... بکليروم. بکليروم.... بن سنى بکليروم اجل بىن بکليرور!....»

فطنت

Fitnat gözyası dökerek yazdığını bu mektubu bir zarfa sarar, cebine koyar
ertesi gün Şerife Kadın da gelir. Fitnat Hanım Şerife Kadın'a mektubu verip:

-Eğer Ragibe Hanım beni sormak için evinize adam gönderir ise rica
ederim bu mektubu kendisine gönderesiniz- der.

فطنت کوز ياشى دوکرک يازديغى بو مكتوبى بر ظرفه صارار. جىنه قويار.
ايرتسى كون شريفه قادين ده كلور. فطنت خانم شريفه قادينه مكتوبى ويروب:
-اكر راغبه خانم بني صورمق ايچون اوکزه آدم كوندرير ايسه رجا ايدرم بو
مكتوبى كندوسنه كوندره سكز- دير.



L.A. Fitnat'ın Nüshası

Mektup yazıldığı günden sonra üç gün geçti. Fitnat Ragibe Hanım'dan (yani Talat Bey'den) hiçbir haber alamamış gayetle merak olmuş kendi odasının bir köşesinde oturmuş:

-Nasıl gelmedi?... Ne oldu?... Mektubu mu alamadı?... Yoksa daha kalkamıyor mu?.... Ah! Zavallı çocuk hastadır!..... diye düşünüyor idi. Ali Bey ise kendi odasında gezinerek düşünüyor ve zihniyle bir tedbir arıyor idi. Birçok düşündükten sonra:

-Ama ben de nasıl şaşırdım!... Ne kadar soğuk duruyorum! Ne kadar korkuyorum! Ben kendimi cesur bilir idim. Bilemem bana bu korkaklık neden geldi?.... Önüne çıktıığında titremeye başlarım!.... Yüzüne baktığında kendimi kaybederim!... Bu hâl ne vakte kadar sürecek? Layık mıdır ki ben onun şikayetlerine mana vereyim? Öyle şeylere kulak asayım?.... Gideyim bir defa ayağına düşeyim kandırır isem febiha olamadığı hâlde hiç olmaz ise sebebi anlayayım. Hem de..... Ah! On gündür ki beraberiz daha sesini duyamadım!....

diyerek kendine fevkalade bir cesaret verir. Fitna'ın odasına gider. Kapıyı açtığı gibi doğru gider Fitna'ın dizlerine kapanır ve gözyaşları dökülerek, sesi titreyerek:

-Ah!... Bu bana verdığın azap nedir?.. Artık çekemem!.... Ben sana ne yaptım?.... On günden beri döktüğüm gözyaş!.... Çektiğim ah u eninler gönlüne hiçbir tesir etmedi!... Elmas gibi bir vücudun içinde taş gibi bir yüreğin bulunmasını kim inanabilir idi!.... Bir defa yüzüme bakmadın!... Bir lakkırtı söylemedin!.... İnsaf insaf! Ben seni bu kadar seviyorum.



له. فتنتک نسخه سی

مکتوب یازلديغى كوندن صكره اوچ كون كچدى. فطنت راغبه خامدن (يعنى طلعت بكتدن) هىچ بر خير آلهمامش غايته مراق اولىش كندى اوطه سنك بر كوشەسندە اوتورمىش:

-نصل كلمدى؟... نه اولدى؟... مكتوبى مى آلهمىدى؟... يوقسه دها قالقەمپور مى؟.... آه! زواللى چوچق خستەدر!..... ديو دوشۇنور ايدى. على بىك ايسە كندى اوطه سنك دۈزىنەرك دوشۇنپور و ذهنىلە بر تدبىر آراپور ايدى. بر چوق دوشۇندىكدىن صكره:

-اما بن ده نصل شاشىدم!... نه قدر صغوق طورپورم! نه قدر قورقىيورم! بن كندىمى جسور بىلور ايدم. بىلەمم بىكا بو قورقاڭق نه دن كلدى؟.... اوكتە چىقىدىغىمە تىتە مكە باشلارم!.... يوزىنە باقدىغىمە كندىمى غائب ايدرم!... بو حال نه وقته قدر سورە جىك؟ لا يقىميركە بن اونك صايقلەمەلىنە معنا ويرە يېم؟ اوپىلە سىلەرە قولق آصىمەيم؟.... كىدە يېم بر دفعە آياغنە دوشەيم قاندرر ئايسەم فبها اولەمدىغى حالىدە هىچ اولماز ايسە سبىي آكلىھېم. هم دە..... آه! اون كوندركە برابر ز دها سىنى طوپەمم!....

دېرىك كندىنە فوق العادە بر جسارت ويرر. فطنتك اوطه سنك كىدر. قپۇي آچدىغى كېيى طوغىرى كىدر فطنتك دىزلىنەن قپانور و كوز ياشلى دوكىلەرك. سىسى تىتە يەرك: -آه!... بو بىكا ويردىكە عذاب نه در؟... آرتق چكەمم!.... بن سكاكا نه ياپىدم؟... اون كوندن برو دوكىدикەم كوز ياشلى!.... چكدىكەم آه و انىنلە كوكىلەكە هىچ بر تأثير ايتىمىدى!... الماس كېيى بر وجودك اىچىنده طاش كېيى بر يوركاك بولۇنسى كېيم اينانە بىياور ايدى!.... بر دفعە يوزمە باقىمدى!... بر لىرىدى سوپىلەمدى!.... انصاف انصاف! بن سىنى بو قدر سوپىورم.

Senin muhabbetinden deli divane olacağım da sen benden nefret ediyorsun!... Yüzüme bakmaya tenezzül etmiyorsun!... Niçin?... Bir kabahatim var ise söyle ıslahına çalışayım... Benden ürküyorsun!... İşte titriyorsun!... Ah! Bu ne insafsızlık! Ah! Ben çıldıracağım!... Öleceğim!... Senden bir söz yalnız bir söz isterim: Beni sever misin sevmez misin?... Eğer sev... Ah eğer sev... mez... isen?... Niçin.... sev...mez...sin?... Hiç olmaz ise sebebini bileyim de ona göre.....

-Niçin.. sevmeye... sevmeyeceğim?.... Sen beni sevdığın gibi ben de seni öyle.....

... ve belki ziyade seviyorum... Sizin böyle rahatsız olduğunuza yüreğim bin parça oluyor!... Döktüğünüz gözyaşların her bir tanesi yüregime bir kurşundur.... Ben de sizi seviyo...rum... Hüda alim .. sevi..yorum.... Ama ... Ama...

-Ama?....

-Seviyorum.... Lakin....

-Lakin ne?....

-Hiç. İşte seviyorum....

-Seviyorsun!... Seviyorsun!.... Bu nasıl sevmek?... Ah! beni seviyorsun!.... Nasıl seviyorsun?... Seviş alametleri nerede?... Ben kapıdan girerim sen nüzul isabet edecek gibi olursun! Ben sana lakkırtı söyleşim cevap vermezsin! Yüzüne bakarım ürkersin! Bir defa yüzüme bakmadın! Bana bir lakkırtı söylemedin! Ben odanda durdukça sen ağlamadan başını kaldırımasın! Bir düzeye içini çekiyorsun!... Muhabbet alametleri bunlar mı?... Sevmek böyle mi olur?....

سنک محبتکدن دلی دیوانه اوله جغم ده سن بندن نفرت ایدیورسین!... یوزمه باقمعه تنزل ایتمیورسین!... نیچون؟... بر قباختم وار ایسه سویله اصلاحنه چالیشهیم... بندن اورکیورسین!... اشته تتریورسین!... آه! بو نه انصافسزلق! آه! بن چیلدیره جغم!... اوله حکم!... سندن بر سوز یالکر بر سوز استرم: بنی سورمیسین سومزمیسین؟... اکر سو... آه اکر سو... مز... ایسه ک.... نیچون.... سو... مز... سین؟... هیچ اولماز ایسه سبیتی بیلهیم ده اوکا کوره

.....

- نیچون... سومیه... سومیه حکم؟.... سن بنی سودیک کبی بن ده سنی اویله..... و بلکه دها زیاده سویورم... سزک بویله راحتیز اولدیغکزه یورکم بیک پارچه اولیور!... دوکدیککر کوز یاشلرک هر بر دانه سی یورکمه بر قورشوندر.... بن ده سزی سویو... رم... حدا عالم... سو... یورم.... اما...

اما...؟

- سویورم.... لکن....

- لکن نه؟....

- هیچ اشته سویورم....

- سویورسین!.... سویورسین!.... بو نصل سومک؟... آه! بنی سویورسین!.... نصل سویورسین؟... سوش علامتلری نره ده؟... بن پودن کیرم سن نزول اصابت ایده جک کبی اولورسین! بن سکا لقردی سویلم جواب ویرمزین! یوزکه باقمرم اورکرسین! بر دفعه یوزمه باقمدک! بکا بر لقردی سویلمدک! بن اوطه کده طوردقجه سن اغلمند باشکی قالدیره مازسین! بر دوزی یه ایچنی چکیورسین!... محبت علامتلری بونلرمی؟... سومک بویله می اولور؟...

-Efendim seviyorum. Gönlüm şehadet eder ki sizi seviyorum... Ama..... Ama.... pederim makamında.... biraderim makamında.... seviyorum... Lakin..... gönlümü size veremem.... Gönlüm... elimde değil... Gönlümü... baş....ka...sına vermişim..... Onun için ağlıyorum.....

Fitnat bu sözleri söyler iken yüzü vücudu ter içinde kalır, boğazı tıkanır. Yüzünü elleriyle kapayarak hüngür hüngür ağlamaya başlar. Ali Bey Fitnat'ın yanında oturarak:

-Elmasım! Gel vazgeç bu sevdadan... Unut onu da beni sev... Pederin gibi sevme... Ben sana aşığım... Ayrılır isen ben kederimden öleceğim!... Telef olacağım. Gel bana merhamet eyle.....

diyerek elini Fitnat'ın göğsüne koyar. Kucaklamak ister. Fitnat göğsünden Ali Bey'in elini hissettiği gibi, ürker. Birdenbire fırlar, odanın bir köşesinde gidip ayak üzre durur. Vücudu tiril titrer.....

Fitnat kendini Ali Bey'in ellerinden çektiğinde boynunda asılmış bulunan bir kaytan kopar. Ali Bey'in elinde kalır. Ali Bey Fitnat'ın öyle ürkerek elinden kaçtığını gördüğü gibi şaşar. Donmuş gibi kalır birazdan sonra daha ziyade üzerine varmak abes olduğunu düşünerek ve nevumma meyus olarak kalkar odasına gider. Fitnat'ın odasından çıktıığı gibi arkasından kapının kilitlendiğini işitir. Bu husus kendisine daha ziyade dokunur:

-Ah!... İşte kapıyı kilitledi ki tekrar gitmeye yim!.... Ah! Bu kız bana karı olamayacak!... Boşunadır ümitlerim!... Ah!... Başkasını sever imiş!... Acaba kimi?... Sayıkladığı Talat'ı... Onu sevecek!... Ben iyi keşfettim.....

diyerek odasında oturup düşünür ve ağlar.

- افندم سوپیورم. کوکلم شهادت ایدر که سزی سوپیورم... اما..... اما.....
پدرم مقامنده.... برادرم مقامنده.... سوپیورم... لکن..... کوکلمی سزه ویره
مم.... کوکلم.... المده دکل.... کوکلمی.... بش... قه.... سنه ویرمشم....
آنک ایچون اغليورم.....

فطنت بو سوزلری سوپیلر ایکن یوزی وجودی تر ایچنده قاللور. بغازی تیقانور.
یوزنی اللریله قپایهرق هونکور هونکور اغلمعه باشلر. علی بک فطنتک یاننده
اوتوره رق:

- الماسم! کل واز کچ بو سودادن.... اونوت اونی ده بنی سو... پدرک کبی
سومه... بن سکا عاشقم... آیریلور ایسه ک بن کدرمدن اوله جکم!... تلف
اوله جغم. کل بکا مرحمت ایله.....

دیه رک الی فطنتک کوکسننه قویار. قوجاقلامق استر. فطنت کوکسننه علی بک ک
الی حس ایتدیکی کبی اورکر. بردن بره فیلر. او طه نک بر کوشنه سنده کیدوب
آیاق او زره طورور. وجودی تریل تریل تترر.....

فطنت کندینی علی بک اللرندن چکدکده بویننده آصلمش بولنان بر غایتان
قویار. علی بک ک النده قاللور. علی بک فطنتک اویله اورکه رک اللدن قاچدیغی
کوردیکی کبی شاشار. طونمش کبی قاللور بر آزدن صکره دها زیاده او زینه
وارمق عبث اولدیغی دوشونه رک و نوعما مأیوس اوله رق قالقار او طه سننه کیدر.
فطنتک او طه سنده چیقدیغی کبی آرقه سنده قپونک کلیدلندیکنی ایشیدر. بو
خصوص کندو سننه دها زیاده طوقنور:

- آه!... اشته قپوی کلیدلدى که تکرار کیتمیه م!.... آه! بو قز بکا قاری
اوله میه حق!... بو شنه در امیدلرم!... آه!... بشقه سنی سور ایمیش!... عجبا
کیمی؟... صایقلدیغی طلعتی... اونی سوه جک!... بن ای کشف ایتمد...
دیه رک او طه سنده او تو رو ب دوشنور و اغلر.



L. V. Facia

Fitnat'ın boynundan kopup Ali Bey'in elinde kalan kaytan hâlâ Ali Bey'in elinde duruyor idi. Çünkü insanın akı başında olmadığı hâlde bir şey elinde bulunur ise bırakmaya yahut bir tarafa atmaya düşünemez. Ne hâlde bulunur ise o hâlde kalır... Ali Bey kendi odasında düşünüp ağlar iken, kaytan elinde duruyor idi. Birazdan sonra tesbih yerine elinde gezdirmeye başladı. Meğer bu kaytan bir nüsha kaytanı imiş. Kaytanın bir köşesinde nüsha da asılı duruyor idi. Bu nüsha Ali Bey'in eline dokunduğu gibi dikkatini celp eder :

-Ah! Nüsha imiş!... Ah bu nüsha!...benim bir buse almaya muvaffak olamadığım ve olamayacağım gögüste kim bilir ne kadar zaman durmuş!.... Ah! Bu nüsha kadar bahtım ola idi!....

diyerek nüshayı öper, koklar.... Birazdan sonra bu nüshayı açıp okumayı merak eder. İnsan bazı defa böyle manasız şeyler de merak eder a, işte buna da böyle manasız bir merak diyeceğiz. Çünkü nüshanın içini görmeyi niçin merak edecek?... Nüshanın içinde manasız birkaç rakam birkaç huruftan başka ne olabilir?.... Evet bu meraklık manasız bir şey idi. Fakat beyhude çıkmadı çünkü bu nüsha öyle rakam ile memlu değil idi. Bu nüsha bir başka türlü yazılmış idi. Belki hatırlınızda vardır ki Emine Kadın bir defa Şerife Kadın'a demiş idi ki: Kızın bir nüshası vardır ki adı bir tilsimdir ve bu nüsha anasının yâdigârıdır ve anası vasiyet etmiş ki kız on sekiz yaşına bastığı gibi o nüshayı açıp kendisi okusun. İşte bu nüsha o nüsha idi. Bu nüshanın ehemmiyeti bundan bir derecede kadar anlaşılabılır.

Her nasıl ise Ali Bey nüshanın açmasını merak etti dedik. Kalemtırası alır. Nüshanın sarılı olduğu çuhayı keser. Nüshayı çıkarır, açar... Bakar ki.... Ne baksın?... Nüsha nüsha değil... Adı bir mektup!....

لو . فاجعه

فقطتک بوینندن قوپوب علی بکک الندہ قالان قایطان حالا علی بکک الندہ طوریور ایدی. چنکه انسانک عقلی باشنده اولمديغى حالدہ بر شى الندہ بولنور ايسه براقمغه ياخود بر طرفه آتمغه دوشنه مز. نه حالدہ بولنور ايسه او حالدہ قالور... علی بک کندی اوطة سندھ دوشنب اغلر ايکن قایطان الندہ طوریور ایدی. برازدن صکره تسبیح بیرینه الندہ كزدیرمکه باشلدى. مکر بو غایتان بر نسخه غایتانی ایش. غایتانک بر کوشە سندھ نسخە ده آصىلى طوریور ایدی. بو نسخه علی بکک النه طوقوندیغى كېي دقنى جلب ایدر: -آه نسخه ایش!... آه بو نسخه!... بنم بر بوسه آلمغه موفق اولە مديغم و اولە ميه جغم كوكسده كيم بيلور نه قدر زمان طورمۇش!..... آه! بو نسخه!.. آه! بو نسخه قدر بختم اولە ایدى!.... دىه رك نسخە يى اوپر. قوقلار..... بر آزدن صکره بو نسخە يى آچوب اوقومغى مراق ايدر. انسان بعض دفعه بويله معناسىز شىلر ده مراق ايدر آ. اشتە بوكا ده بويله معناسىز بر مراق دىه حڪى چونكە نسخە نك ایچنچى كورمكى نیچون مراق ایده حڪى؟... نسخە نك ایچنده معناسىز بر قاچ رقم بر قاچ حرفىن بشقە نه اولە بيلور؟... اوت بو مراقلىق معناسىز بر شى ایدى. فقط بىھودە چيقمىدى. چنکە بو نسخه اوپلە رقم ايلە مىلۇ دكلى ایدى. بو نسخە بر باشقە دورلو يازلىمش ايدى. بلکە خاطرتكىزدە واردە كە اميئە قادىن بر دفعە شريفە قادىنە ديمش ايدى كە: قزك بر نسخەسى واردە كە عادى بر طلسىمىر و بو نسخە آناسىنک يادكارىپدر و آناسى وصيت ايتىمش كە قز اون سكز ياشنە باصدىغى كېي او نسخە يى آچوب كندوسى اوقوسون. اشتە بو نسخە او نسخە ايدى. بو نسخە نك اهمىتى بوندن بر درجه يە قدر آكلاشىلە بيلور.

هر نصل ايسه علی بک نسخە نك آچمسى مراق ايتدى دىدك. قلمتراشى آلور. نسخە نك صارىلى اولدىغى چوقە يى كسر. نسخە يى چىقارر. آچار... باقر كە.... نه باقسون؟... نسخە نسخە دكلى... عادى بر مكتوب!.....

Ali Bey yazıya bir atf-ı nazar ettiği gibi bir sarılık yüzünü kaplar... Titremeye başlar.... Hasılı öyle bir hâletle nûshayı okumaya başlar. İşte nûshanın sureti:

“Kızım Fitnat! Ah zavallı kızcağızım!... Ne kara bahtın var imiş!... Ne siyah talihin var imiş!... Bi-çare çocukçağız! Hâlâ bir şeyden haberin yok!.... Hâlâ dünyayı bilmezsin!.... Ah zavallı!... Bu sene de babadan anadan mahrum kahiyorsun.... Ben kendimden ümidi kestim!.... Tabipler belki iki ay evvel benden ümidi kesmişler. Benim daha yaşamaklığım muhaldır !... İşte ölüyorum!... Ölüyorum da seni öksüz bırakıyorum!... Seni yetim bırakıyorum!..... Artık ‘ana’ diyemeyeceksin!... Ana şefkatinden mahrum kalaçaksın!.... Ah zavallı ben!... Dünyanın hiçbir şeyine yanmam yalnız sana, ah mini mini kızcağızım!.. O mini mini ağızınla bana ‘ana’ dediğin vakitte gönlüm nasıl ferahlansın!.... Ah zalim ecel! Beni gözümün nuru kızımdan ayıracaksın!... Fitnat’ım sen şimdi beni iyi tanımazsun. Birkaç günden sonra bütün bütün unutacaksın!.. ‘Ana’ lafzını bir daha ağızına almayacaksın!.... Lakin bir gün gelecek ki ananı babanı soracaksın. Benden sana haber verecekler belki de o vakit benim için bir iki gözyaşı dökersin.. Lakin babandan?..... Babandan sana kim haber verecek?..... Babanı benden başka kimse bilmez. Ev halkı babanı olmuş bilirler. Sana da öyle söyleyecekler. Lakin öyle değil. Baban ölmemiş, hâlâ yaşıyor. Lakin baban seni hiç bilmez. Eğer ben şimdi babanı zahiren söyler isem ben öldükten sonra seni burada tutmazlar, babana gönderirler. Baban da bir kızı olduğunu hiç bilmez. İnana mayacak. Seni ihtimal ki kabul etmesin... O vakit sana maazallah haramzade diyecekler. Kimse kabul etmeyecek. Sokaklarda kalacaksın.... İşte bu sebepten babanın kim olduğunu kimseye söylemem. Yalnız yazıyorum. Ve bu mektubu bir nûsha suretine koyarak boynuna asarım, ve Emine Kadın'a ismarladım ki on sekiz yaşına bastığın gibi bu nûshayı açıp sana okutsunlar.

علی بک یازویه بر عطف نظر ایتدیکی کبی بر صاریلق یوزینی قاپلار... تره مکه باشلار... حاصلی اویله بر حالتله نسخه‌یی اوقومغه باشلار... اشته نسخه‌نک صورتی:

قزم فطنت! آه زواللی قزجغم!... نه قره بختک وار ایمچ!... نه سیاه طالعک وار ایمچ!... بیچاره چوجقجغز! حالا بر شیدن خبرک یوق!.... حالا دنیایی بیلمزین!.... آه زواللی!... بو سنه ده بابادن آنادن محروم قالیورسین.... بن کندمند امیدی کسدم!.... طبیلر بلکه ایکی آی اوی بندن امیدی کسمسلر. بنم دها یشامقلغم محالدر!... اشته اویورم!... اویورم ده سخ اوکسر براقیورم!... سخنی یتیم براقیورم!.... آرتق «آنه» دیمیه جکسین!.... آنه شفقتندن محروم قله جکسین!.... آه زواللی بن!... دنیانک هیچ بر شیئنه یانمam یالکز سکا. آه مینی مینی قزجغم!... او مینی مینی آغزکله بکا «آنه» دیدیک ک وقتده کوکلم نصل فرخلنور!.... آه ظالم اجل بني کوزمک نوری قزمدن آیره جکسین!... فطتم سخ شمدی بني ای طانیمازسین. بر قاچ کوندن صکره بتون بتون اونوده جکسین!.... «آنه» لفظنی بر دها آغزکه آمیه جکسین!.... لکن بر کون کله جک که آناکی باباکی صوره جکسین. بندن سکا خبر ویره جکلر بلکه ده او وقت بنم ایچون بر ایکی کوز یاشی دوکرسین... لکن باباکدن؟..... باباکدن سکا کیم خبر ویره جک؟..... باباکی بندن بشقه کمسه بیلمز. او خلقی باباکی اویلش بیلورلر. سکا ده اویله سویلیه جکلر. لکن اویله دکل. باباک اویلامش. حالا یاشیور. لکن باباک سخنی هیچ بیلمز. اکر بن شمدی باباکی ظاهرا سویلر ایسمه بن اویلکدن صکره سخنی بوراده طومازلر. باباکه کوندررلر. باباک ده بر قزی اویلديغنى هیچ بیلمز. اینانه میه جق. سخنی احتمال که قبول ایتمسون... او وقت سکا معاذللة حرامزاده دیه جکلر. کمسه قبول ایتمیه جک. سوچاقداره قاله جکسین... اشته بو سبیدن باباک کیم اویلديغنى کمسه یه سویللم. یالکز یازیورم. وبو مکتوی بر نسخه صورتنه قویه رق بونینکه آصارم. و امینه قادینه اصمارلدم که اون سکز یاشنه باصدیغک کبی بو نسخه‌یی آچوب سکا اوقوتسوتلر.

İşte o vakit babanı anlayacaksın. O vakit baban daha hayatı ise haber yollayabilirsın. Kendisiyle görüşebilirsin... İşte sana söylüyorum: Ben ilk defa Üsküdar'da evlendim. Kocam beni pek çok seviyor idi. Ben de onu seviyor idim. Bir sene beraber yaşadık sonra bilmem bir mürafak hakkımda iftira olarak bir fena şey mi söyledi?.. nasıl oldu?... beni tatlik eyledi ... Meğer ben hamile idim. Onun haberi yoktu. Evime geldim. Bir düzeye ağlıyor idim. Birkaç aydan sonra sen dünyaya geldin. Daha birkaç ay geçti. Tekrar evlendim. Şimdiki kocayı aldım. Lakin evlendikten sonra merhum anamdan bir şey işittim ki bana pek çok dokundu ve belki vefatına sebep oldu. Şöyledi ki birinci kocam beni tatlik ettikten bir hafta sonra pişman olmuş... Beni tekrar istemiş!... Fakat anam inadından bu teklifi kabul etmeyip bana haber vermekszisin ret ile cevap vermiş!..... Bunu işittiğimde pek mükedder oldum. Daima ağlıyor idim. Sıhhatim günden güne tedenniye yüz tuttu.... Her tarafımı sancılar peyda oldu. Yatağa yattım. İşte iki ay var ki mezarın mukaddimesi olan yataktaki yatıyorum!..... İşte kızım babanı anladın ismi Ali Bey'dir. Evi Üsküdar'da Toptaş'ındadır. Evinin numerosu dır. Ara bul.... Allah'a ısmarlarım kızcağızım!... Cenabı Hak seni her afetten masun buyursun. Amin!..."

Valide-i müşfiken

"Zekiye"

Ali Bey bu nüshayı okur iken yüzünde vücudunda bir damla kan kalmamış idi.. Elleri tiril tiril titriyor idi. Lakin bitirinceye kadar gayret eyledi. Kendini zor ile tuttu. Bitirdiği gibi henüz gözleri imzada iken kâğıt elinden düşer.

اشته او وقت باباکی آکلیه جقسین. او وقت باباک دها حیاتده ایسه خبر بوللایه بیلورسین. کندو سیله کوریشه بیلورسین... اشته سکا سویلیورم:

بن ایلک دفعه اسکدارده اولندم. قوجهم بنی پک چوق سویور ایدی. بن ۵۰ اوئی سویور ایدم. بر سنہ برابر یشادق صکره بلسم بر منافق حقمده افترا اولهرق بر فنا شی می سویلیدی؟... نصل اولدی؟... بنی تطليق ایلدی... مکر بن حامله ایدم. اونک خبری یوغیدی. اومه کلدم. بر دوزی یه اغليور ایدم. بر قاچ آیدن صکره سن دنیایه کلدن. دها بر قاچ آی کچدی. تکرار اولندم. شمدى کی قوجهی آلدم. لکن اولنده کدن صکره مرحوم آنامدن بر شی ایشتدم که بکا پک چوق طوقندی و بلکه وفاته سبب اولدی. شویله که برنجی قوجهم بنی تطليق ایتدکدن بر هفته صکره پشمیمان اولمش... بنی تکرار استمش!... فقط آنام عنادنندن بو تکلیفی قبول ایتمیوب بکا خبر ویرمکسزین رد ایله جواب ویرمش!.... بونی ایشتدم کده پک مکدر اولدم. داعما اغليور ایدم. صحتم کوندن کونه تدنی یه یوز طوتدي.... هر طرفمه صانجیلر پیدا اولدی. یتاغه یاتدم. اشته ایکی آی وار که مزارک مقدمه سی اولان یتاقده یاتیورم!..... اشته قزم باباکی اکلدن اسی علی بکدر. اوی اسکدارده طوب طاشنده در. اوینک نومروسی.....در. آرا بول.... اللھە اصمارلم فرجغم!... جناب حق سنى هر آفتندن مصون بیورسون. آمين!....

والدۀ مشفقه ک

زکیه

علی بک بو نسخه یی او قور ایکن یوزنده وجودنده بر طمله قان قالمامش ایدی. اللری تریل تریل تتره یور ایدی. لکن بیتوردیه قدر غیرت ایلدی. کندیفی زور ایله طوتدي. بیتوردیکی کبی هنوز کوزلری امضاده ایکن کاغد الندن دوشر.

Cansız gibi kanepenin üzerinde yayılır, bayılır. On dakika kadar balyılmış durur. Sonra kendine gelir. Evvela nerede olduğunu ne hâlde bulduğunu fark edemez. Sonra gözleri ayakları önünde bulunan kâğıda ilişiği gibi işin ne olduğunu anlar. Elleri ayakları titreyerek kâğıdı alır, kalkar. Kâğıt elinde olduğu hâlde Fitnat'ın kapısına gider. Bakar ki kapı kapalı. Odanın içerisinde bir inleyiş işitiliyor.

-Fitnat'ım!.... Kızım!... Kapıyı aç... Baban geliyor!... Baban geliyor!.... Baban ile görüşeceksin!.... Kocalığa kabul etmediğin bu bi-çareyi şimdi babalığa kabul et!.... Ben sahihan baban imişim!.... Hakkın var imiş ki beni baban gibi seviyor idin!.... Açı kızım aç!.... Çabuk!.....

Ali Bey bu türlü söyleyerek kapının arkasında bekliyor idi. Lakin on dakika geçti kapı açılmadı. İçeriden cevap da yok. Yalnız derin derin bir inleyiş çıkıyor. Ali Bey'in sabrı kalmaz. Her ne kadar vücudunda hiç takat kalmamış idiyse de kapıya dayandığı gibi rezeleri kırılıp açılır. Ali Bey mecnunane bir tavır ve hareketle içeri girer. Bir de bakar ki.... Ne baksın?.... Heyhat !... Fitnat odanın ortasında yatmış!.... Vücudu al kan içinde kalmış!.... Gözlerini tavana dikip inliyor!..... Gögsü açık. Midesinin üzerinde bir ufak çaklı batmış yalnız sapı görünür!..... Ah!... Zavallı kız!..... Yarım saat evvelisi Ali Bey ile beynlerinde cereyan eden maceradan sonra Ali Bey kalkıp odasından çıktıgı gibi Fitnat kapıyı kilitledi idi dedik. İşte kapıyı kilitlediğinin sebebi bu idi. Zavallı canından bikmiş!... Cananından meyus !... Talat'a mektup göndereli üç gün olmuş idi. Ne Talat geldi ne bir cevap gönderdi!.... Fitnat meyus olur. Hele o maceradan sonra meyusluğu bin kat olur!.... Daha yaşamak istemez!....

جانسز کې قنابه ناك اوزرنده ياييلور، باييلور. اون دقيقه قدر بايلمش طورور. صکره کندىنه کلور. اولا نره ده اولدىغى نه حالدە بولنىدىغى فرق ايده مز. صکره كوزلىرى اياقلىرى اوكتىنە بولنان كاغدە كاغدى آلور، قالقار. كاغدە الندە اولدىغى آكالار. اللرى اياقلىرى تىرە يەرك كاغدى آلور، قالقار. كاغدە الندە اولدىغى حالدە فطنتك قپوسنە كىدر. باقر كە قپو قپالى. اوطەنك ايجروسنەن بىر ايكلەيش ايشىدىلور.

-فطتم!..... قزم!..... قپوي آچ... باباڭ كلىور!.... باباڭ كلىور!.... باباڭ ايلە كورىشە جىسىن!.... قوجەلىغە قول ايتىدىكك بو بىچارە يى شىدى بابالغە قبول ايت!.... بن صحىحًا باباڭ ايمشم!.... حقك وار ايمش كە بىن باباڭ كى سوپۇر ايدك!..... آچ قزم آچ!.... چابوق!.....

على بىك بو دورلو سوپىلەرك قپونك آرقەسندە بىكلىور ايدى. لكن اون دقيقە كچدى قپو آچلمىدى. ايجرودن جواب ده يوق. يالكز درين درين بىر ايكلەيش چىقىور. على بىك صىرى قالماز. هر نه قدر وجودنەنھ ئىچ طاقت قالمامش ايدىسى ده قپويه طياندىغى كې رزه لرى قىريلوب آچىلور. على بىك مجنونانە بر طور و حركتەه ايجرى كىير. بر ده باقر كە..... نه باقسون؟.... هيئات!... فطنت اوطەنك اوطەسندە ياتمىش!.... وجودى آل قان ايجىنە قالمىش!.... كوزلىنى طوانە دىكوب ايكلەور!..... كوكسى آچىق. معده سنك اوزرنده بر اوفق چاقى باتمىش يالكز صابىي كورىنور!..... آه!.... زواللى قز!..... يارىم ساعت اوليسى على بىك ايلە بىتلەرنەن جريان ايدن ماجرادن صکره على بىك قالقوب اوطەسندەن چىقدىبغى كې فطنت قپوي كلىدلەدى ايدى ديدك. اشتە قپوي كلىدلەدىكىنك سېبى بو ايدى. زواللى جانىدىن بىقىمىش!.... جاناندىن مأيوس!... طلعتە مكتوب كوندرەلى اوچ كون اوملش ايدى. نه طلعت كىلدى نه بر جواب كوندردى!.... فطنت مأيوس اولور. هله او ماجرادن صکره مأيوسلەغى بىك قات اولور!.... دها يشامق استمز!.....

Kapıyı kilitlediği gibi cebinde bulunan bir ufak çaklı çıkarır!.... Göğsünü açar!..... Ta midesinin üzerinde saplar!... yatar!!!!.... İşte Ali Bey gelinceye kadar öyle yatmış inliyor idi!.... Ali Bey bu hâli gördüğü gibi sesi olduğu kadar bağırrır, ve bayılıp Fitnat'ın yanında düşer!..... Karılar halayıklar kapının gürültüsünü ve Ali Bey'in bağırdığını işittikleri gibi odaya koşarlar.... Bakarlar ki odanın ortasında iki kişi yatıyor!.... Birisi gözlerini tavana dikmiş ve kan içinde kalmış inliyor!.... Öbürü ölü gibi yatmış hiç üzerinde hayat eseri yok!.... Halayıkların içinde bir velvededir koptu. Kimi ağlar, kimi bağırrır, kimi koşar, kimi kendini vurur!....

Kâhya Kadın Ali Bey'in bayılmış olduğunu anlayarak soğuk su alıp yüzüne serper. Ali Bey'i kendine getirir. Ali Bey kendine geldiği gibi:

-Ah!... Fitnat'ım!... Kızım!... Ne yaptın!... Kendine mi kiydın!... Ben senin baban!... senin baban imişim de ne senin ne benim haberim var!!..... İşte boynundaki nüsha nüsha değil imiş. Ananın bir vasiyetnamesi imiş!!..... Senin anan!.... ah zavallı Zekiye!.... benim karım idi!.... Ben tatlik etmiş idim !.... Ben böyle bir kabahat.... Böyle bir günah etmiş idim!.... İşte sen benim kızımsın!..... Lakin heyhat !... Ah!... Keşke bu nüsha iki saat evvel elime düşmüş ola idi!.... Keşke daha yarıma saat kendine kıymaya idin!..... Lakin insallah iyi olursun kızım!... İnsallah!.... Ah seni bir gün sağ görsem!.... Ben sana "kızım" desem!... Sen bana "babam" desen!... Sevdiğin Talat ile evlendirsem!.... Kendimi evlatsız zanneder iken iki evlat.... hem böyle evlat babası olsam!!!.... Ah!... Onun için Zekiye'me benziyorsun!.... Zekiye'min kızı imişsin!.... Ah ah! Bile idim!.....

قپوی کلیدلدىکى کېي جىندە بولنان بر اوافق چاقى چىقارار!.... كوكسنى آچار!.... تا معده سنك اوزرنىدە صاپلار!... يتار!!!..... اشته على بىك كلىنجه يە قدر اوپىلە ياتشىس اىكليلور ايدى!.... على بىك بو حالى كوردىكى كېي سىسى اولدىغى قدر باغرر. و باييلوب فسطتك يانىدە دوشىر!.... قارىلر حلايقلر قىونك كورلدىسى و على بىك باغردىغى ايشتىدكلىرى كېي اوطەيە قوشارلر.... باقلر كە اوطەنڭ اورطەسندە اىكى كشى ياتىور!.... بىسى كوزلرىنى طوانە دىكىمش و قان اىچنده قالمىش اىكليلور!.... او برى اولو كېي ياتشىس هىچ اوزرنىدە حىات اثرى يوق!.... حلايقلرك اىچنده بىر ولولە در قوپىدى. كىمىي اغلار. كىمىي باغرر كىمىي قوشار كىمىي كندىنى اورور!.... كەھىئە قادىن على بىك بايىمش اولدىغى آكليهرق صغوق سو آلوب يوزىنە سپىر. على بىك كندىنە كتۇرور. على بىك كندىنە كلدىكى كېي:

-آه!... فسطنم!... قزم!.... نە يايپدك!.... كندىكە مى قىدك!... بن سنك باباڭ!.... سنك باباڭ ايمىشم دە نە سنك نە بنم خبىم وار!.... اشته بويىنكىدە كى نسخە دىكل ايمىش. آناكك بىر وصىتىنامەسى ايمىش!!.... سنك آناك!.... آه زواللى زكىيە!.... بنم قارىم ايدى!.... بن تطليق ايتمىشىدەم!.... بن بويىلە بىر قباخت.... بويىلە بىر كناده ايتىمش ايدم!.... اشته سن بنم قزمسىن!.... لەن ھىيەت!.... آه!.... كاشكى بى نسخە اىكى ساعت اول المە دوشىش اولە ايدى!.... كاشكى دەن يارىم ساعت كندىنە قىيمىي ايدك!.... لەن انشاء الله ايي اولورسىن قزم!.... انشاء الله!.... آه سنى بى كون صاغ كورسەم!.... بن سكا «قزم» ديسەم!.... سن بىكا «بابام» ديسەك!... سودىكك طلعت ايلە اولندىرسەم!.... كندىمىي اولادىز ئەن ايدر اىكىن اىكى اولاد.... ھەم بويىلە اولاد باباسى اولسەم!.... آه!.... اوناك اىچن زكىيەمه بىزىورسىن!.... زكىيەمك قزى ايمىشىن!.... آه آه! بىلە ايدم!....

Ali Bey böyle diyerek Fitnat'ın başı ucunda oturmuş ağlar sizler idi.... Fitnat gözlerini açmış müşfik bir nazar ile Ali Bey'in yüzüne bakıyor idi. Gayetle zayıf ve kesik bir ses ile der ki:

-Sen babam imişsin!... Ah! Keşke bile idim!..... Lakin babacığım keder etme... Benim kaderim böyle imiş!.... Sen de farz et ki sahihan kızın yokmuş.... Yalnız size bir ricam var.... Babam olduğunuz için bana bir hizmet edesin.... Talat'ımı bulasın... Kendisine teselli veresin.... Kendine kıymadan men eyleyesin..... Kaza istemedi ki seni bana baba... beni sana kız tanitsın!..... Şimdi birbirimizi tanıdık fakat heyhat !.... Bana sizden babalık hakkı geçmek için yalnız son nefesimde bana şu hizmeti eda edin ... Şu vasiyetimi yerine getirin.....

-Ben senin vasiyetini yerine getireyim!.... Ben ananı mezara koyduğum gibi.... Seni dahi hâlâ gençliğinden doymamış iken.... seni de mezara ko-yayım!.... da ben daha yaşayım!... Ah!... Benim daha ömrüne ümidi var... İnşallah iyi olursun diye sabrediyorum... Yoksa şimdi kendimi telef eder idim!.... Ali Bey bu sözde iken kapıdan bir kız giriverir... Bu kız halayıklardan değil... Bu kız bir daha o evde görülmemiş... Gayetle güzel bir kız... Fakat o anda yüzü sapsarı dudakları bembeяз olmuş... Nefesi tikanmış... Kapıdan girdiği gibi gözlerini bir defa odanın etrafına dolaştırır... Sonra gözlerini Fitna'nın yüzüne dikip acele ile üzerine yürü... Fitnat gözlerini çevirip bu kızı gördüğü gibi yüzünde bir sarılık vücudunda bir raşe peydada olarak "Talat... Talat!" diye iki defa çağrıır... Ali Bey bu "Talat" ismini işitmesiyle gözlerini açıp gelen kızı bir dikkat ve taaccüple bakmaya başlar. Talat ise... Zavallı Talat!... Çünkü bu kız kıyafetiyle gelen zat Talat idi!... Evet bi-çare Talat idi... ki henüz humma üzerinden defolmamış ve kalkmaya hiç takati yokken Fitna'nın mektubunu aldığı

علی بک بویله دیه رک فطنتک باشی او جنده او تورمش اغلر سیز لر ایدی....
فطنت کوزلرینی آچم ش مشفق بر نظر ایله علی بک یوزینه باقیور ایدی.
غايتله ضعیف و کسیک بر سس ایله دیر که:

سن بابام ایمشیین!.... آه! کاشکی بیله ایدم!.... لکن بابا جغم کدر ایتمه...
بنم قدرم بویله ایمیش!.... سنه فرض ایت که صحیحاً فرک یو غیمش....
یالکز سزه بر رجام وار..... بابام اولدیغکر ایچون بکا بر خدمت ایده
سین.... طلعتمنی بولا سین. کندیسنه تسلی ویره سین..... کندینه قیمه دن منع
ایلیه سین..... قضا استمدی که سنی بکا بابا... بنی سکا فر طانیتسون!....
شمدی بری برمزی طانیدق فقط هیهات!.... بکا سزدن بابائق حقی کچمک
ایچون یالکز صوک نفس مده بکا شو خدمتی ادا ایدک.... شو وصیتمی
برینه کتورک.....

-بن سنک وصیتمی برینه کتوره یم!.... بن آنا کی مزاره قریدیغم کبی....
سنی دخی حالا کنجلک کدن طویمامش ایکن.... سنی ده مزاره قویه یم!.... ده
بن دها یشام!.... آه!.... بنم دها عمرکه امیدم وار... انشاء الله ای او لورسین
دیو صیر ایدیورم... یوقسه شمدی کندیمی تلف ایدر ایدم!.... علی بک بو
سو زده ایکن قپودن بر قز کیرو ویور... بو قز حلا یقدن دکل... بو قز بر
دها او او ده کورلاماش... غایته کوزل بر قز... فقط او آنده یوزی صاب
صاری طوداقلری بن بیاض اولمیش... نفسی تیقانیش... قپودن کیردیکی کبی
کوزلرینی بر دفعه او طه نک اطرافه طول شدیر... صکره کوزلرینی فطنتک یوزینه
دیکوب عجله ایله اوزرینه یورور... فطنت کوزلرینی چویروب بو قزی کوردیکی
کبی یوزنده بر صاریلق وجود نده بر رعشه پیدا اوله رق «طلعت... طلعت!»
دیه ایکی دفعه چاغرر... علی بک بو «طلعت» اسمی ایشتمسیله کوزلرینی
آچوب کلان قزه بر دقت و تعجله با قمغه باشلار. طلعت ایسه... زوالی
طلعت!... چونکه بو قز قیافتیله کلان ذات طلعت ایدی!... اوت بیچاره
طلعت ایدی... که هنوز حما اوزرندن دفع اولماسه و قالقمغه هیچ طاقتی
یوغیکن فطنتک مكتوبی آلدیغی

gibi cananını canına tercih ederek anasının ve dadısının mumaneatiyle beraber kalkıp giyinmiş ve Şehzadebaşı'na gidip tebdil-i kiyafet ettiğten sonra ta Üsküdar'a kadar gitmiş ve Ali Bey'in evini bulup içeri sokulmuş ve hala yıklardan Fitnat'ın biraz keyifsiz olduğunu anlamakla derhâl odaya girmiş idi... Zavallı Talat!... Fitnat'ın ağızından kendi ismini işittiği gibi güya isminin mahreci olan o güzel dudaklara teşekkür olarak bir buse vermek için Fitnat'ın üzerine yürü... Lakin heyhat !..... Fitnat'ı al kan içinde gördüğü gibi kendini kaybederek yere düşer!..... Talat'ın bu hâli Fitnat'a ziyadesiyle tesir eyler.... Daha o kadar fenalaşır.... Halayıklar koşarlar. Talat'ı kaldırırlar, kendine getirirler... Fitnat gözlerini Talat'ın yüzüne dikmiş... Talat'ın kendine geldiğini gördüğü gibi gayetle zayıf ve titrer bir ses ile "Talat'ım!..." der... Talat gözyaşı dökerek içini çekerek Fitnat'ın başı yanında oturup:

-Fitnat'ım!.... Ne yaptın!... Ne oldu!..... Ah!!!..... diyerek Fitnat'ın elini tutar... Fitnat'ın elinin buz gibi soğuk olduğunu hissettiği gibi vücuduna fevkalade bir raşe gelir... Fitnat'ın yüzüne bakar görür ki gözlerinde hiç cila alameti yok!.... Gözleri üzerine bir memat perdesi çekilmiş:

-Fitnat'ım!.....- diye bağırrı.

Anide Fitnat'ın iki gözünden birer yaş akar..... Ağzını açıp dilini harekete getirip bir şey söylemek ister.... Fakat heyhat!..... Kendi azasına hiçbir tasarrufu kalmamış!.... Çabalar çabalar... Söleyemez..... Daha bir iki defa seyrek seyrek nefes alır... Akibet nefesi de tükenir!!!..... Ah!..... Görmeli idiniz o güzel yanaklı kırmızı renklerini atıp da ne kadar güzel bir sarı rengi aldılar!... Güya bu tebeddül hüsnünü daha ziyade artırdı!.... Kendisine daha iyi yakıştı!.... Heyhat!..... Hani ya o Fitnat'ın güzel yüzü...

کبی جانانی جانه ترجیح ایدرک آناسنک و دادیسنک مانعتیله برابر قالقوب کیتمش و شهزاده باشنه کیدوب تبدیل قیافت ایتدکدن صکره تا اسکداره قدر کیتمش و علی بک اوینی بولوب ایچرو صوقلمش و حلايقلدن فطنتك بر آز کیفسنر اولدیغى آكلمغله درحال اوطيه يه کیرمش ایدى... زواللى طمعت!... فطنتك اغزیندن کندى اسمى ايشتديكى کې كويى اسمىنک محرجى اولان او کوزل طوداقلره تشکر اولهرق بر بوسه ويرملك ايجون فطنتك اوزىزىنې يورور... لكن هيئات!..... فطنتى آل قان ايجنده کوردىكى کې کندىني غائب ایدرک يره دوشى!..... طمعتك بو حالى فطنته زياده سيله تائىز ايلر.... دها اوقدر فناشۇر.... حلايقلر قوشارلىر. طمعتى قالدىرلىر. کندىنە كتوروپلىر... فطنت كوزلرىنى طمعتك يوزىزىنە ديكىمش... طمعتك کندىنە كلدىكىنى کوردىكى کې غايىتلە ضعيف و تترر بر سىن ايله «طلعتم!...» دير... طمعت كوز ياشى دوکەرك ايجىنى چكەرك فطنتك باشى ياننەه اوترووب:

-فطنتم!.... نه ياپدك!... نه اولدى!.... آه!!!.... دىه رك فطنتك الينى طوتار... فطنتك النك بوز کې صغوق اولدیغى حس ايتدىكى کې وجودىنە فوق العاده بر رعشه كلور... فطنتك يوزىزىنە باقار كورور كە كوزلنىدە هىچ جلا علامتى يوق!... كوزلرى اوزىزىنە بر ممات پرده سى چكلەمش:

-فطنتم!..... دىه باغىزى.

آنىدە فطنتك ايکى كوزنەن بىر ياش آفار..... آغزىنى آچوب دلى حرکتىنە كتوروپ بر شى سوپىلمك ايسىتر..... فقط هيئات!.... کندى اعضاسىنە هىچ بر تصرف قالمامش!... چبالار چبالار... سوپىلەمەز!.... دها بر ايکى دفعە سىرېك سىرېك نفس آلور... عاقبت نفسى دە توکنور!!!..... آه!..... كورمالى ايدىكز او کوزل ينالقلىرى قرمىزى رنكلەرنى آتوب دە نە قدر كوزل بر صارى رنگى آلدىلر!... كويى بو تبدل حسنى دها زيادە آرتىدى!.... کندوستە دها اىي ياقشىدى!.... هيئات!..... هانىا او فطنتك كوزل يوزى!....

o nazik vücudu... o nazenin bedeni.... odanın ortasında yayılmış!.... Al kan içinde kalmış!.... Gözleri donmuş görmez!.... Dili kurumuş söylemez!.... Ne kadar çağırsan işitmez!.... Heyhat! Bir camit hükmüne girmiş!.... O akıl... O zekâvet... O zihin... O letafet... O rahm... O şefkat... O aşk... O muhabbet... Ne oldular?... Nereye gittiler?... Nereye uçtular?.... O kadar hisse malik olan Fitnat'ın yüreği nasıl oldu da her histen tecerrüt eyledi ?.... O his ne oldu?.... Fitnat'ın nefesi tükendiği gibi bir vaveyla bir girev kalkar... Halayık lardan kimi ağlar... Kimi bağırır... Kimi başını vurur... Kimi saçlarını koparır... Bir iki ihtiyar kadın Fitnat'ın cenazesine yanaşıp birisi gözlerini kapatır... diğeri çenesini bağlar..... Talat ise Fitnat'ın son nefesine dek gözlerini Fitnat'ın yüzüne dikip öyle donmuş kalmış... ve Fitnat'ın bütün bütün ruhsuz kaldığını gördüğü gibi anide bayılıp düşmüşt idi..... Herkes Fitnat'ın cenazesiyile meşgul. Kimse Talat'a kulak asmaz, ve belki kimse görmez... Birazdan sonra kızın biri Talat'a yanaşıp kaldırırmak ister... Kaldırmaya çabalar iken birdenbire sesi yettiği kadar bağırır. -O ne?.... -Ölmüş!... Ölmüş!.... Kadınlar Fitna'ın cenazesini bırakıp Talat'a koşarlar... Kimi nabızını tutar... Kimi yüreğine el koyar... Kimi elini ayağını tutar... Her biri ağlayarak titreyerek "ölmüş!.... ölmüş!...." diye bağırır.... Fitnat'a bakmak için hekime haber yollamışlar idi. Anide hekim gelir... Zavallı Fitnat'a bakmak hacet etmez idi artık... Hekimi Talat'a getirirler... Hekim nabızını falanını iyice yokladıktan sonra "Gitmiş!... Gitmiş!... Ümit yok bundan !!...." der.

İşte Talat da her histen müberra ... camit gibi yatmış!.... Ah!... Zavalı çocuk henüz hummadan şifa bulmamış!.... O elleri ayakları dejnek gibi kalmış!... Benzinde bir dirhem kan kalmamış!... Gözleri çukur içine girmiş!.... Bununla beraber yine güzel!... ve belki her vakitten daha güzel!...

او نازک وجودی... او نازنین بدنی.... او طهنه نک اورته سنده یا یلمش!.... آل
قان ایچنده قالمش!.... کوزلری طوفوش کورمز!... دلی قورو مش سویلمز!....
نه قادر چاغرسه ک ایشتمز!.... هیهات! بر جامد حکمنه کیرمش!.... او
عقل... او رکاووت... او ذهن... او لطافت... او رحم... او شفقت... او
عشق... او محبت... نه اولدیلر؟... نره یه کیتیدیلر؟... نره یه او چدیلر؟....
او قادر حسه مالک اولان فضتنک یورکی نصل اولدی ده هر حسدن تجرد
ایلدی؟.... او حس نه اولدی؟... فضتنک نفسی توکنده کی کی بر واویلا
بر غریو قالقار... حلا یقلردن کیمی اغلر... کیمی با غرر... کیمی باشنى
اورور... کیمی صاچلرینی قوپار... بر ایکی اختیار قادین فضتنک جنازه سنه
یناشوب بریسی کوزلرینی پاتر... دیکری چکنه سنی با غرر.... طلعت ایسه
فضتنک صوک نفسنه دک کوزلرینی فضتنک یوزینه دیکوب اویله طومش قالمش...
و فضتنک بتون رو حسز قالدیغنى کوردیکی کی آنیده با یلوب دشمیش
ایدی..... هر کس فضتنک جنازه سیله مشغول. کمسه طلعته قولاق
آصماز و بلکه کمسه کورمز... بر آزدن صکره قزک یزی طلعته یناشوب
قالدیرمغ ایستر... قالدیرمغه چبالر ایکن بردن بره سسی یتدیکی قدر با غرر.
— او نه؟.... اولمش!.... اولمش!.... قادینلر فضتنک جنازه سنی بر اقوب طلعته
قوشارلر... کیمی بنضنی طوتار... کمی یورکنه ال قویار... کیمی الی ایاغنی
طوتار... هر بری اغلهیرق تتره یه رک «اولمش!.... اولمش!....» دیو با غرر....
فضتنه با قمچ ایچون حکیمه خبر يولامشلر ایدی. آنیده حکیم کلور...
زوالی فضتنه با قمچ حاجت ایتمز ایدی آرتق... حکیمی طلعته کتوورلر...
حکیم بنضنی فلاتنی ایسجه یوقلقدنن صکره «کیتمش!.... کیتمش!.... امید
یوق بوندن!....» دیر.

اشته طلعت ده هر حسدن مبرا... جامد کی یاتمش!.... آه!... زوالی چو حق
هنوز حمادن شفا بولامش!.... او اللری ایاقلری دکنک کی قالمش!... بکزنده
بر درهم قان قالمامش!... کوزلری چقور ایچنه کیرمش!... بونکله برابر ینه
کوزل!... و بلکه هر وقتند دها کوزل!...

O yapma saçlarını, yemenisini, falanını çıkarırlar. Kıyafet-i tabiîyesi olan çocuk kıyafetinde bırakırlar... Ali Bey ise sevinerek gülerek bir kapıdan çıkar bir kapıya girer ve halayıklara çıkışarak der ki:

-Ne ağlıyorsunuz?... Ne ağlıyorsunuz?... Niye gülmüyorsunuz?... Neye türkü söylemiyorsunuz?.... Bilmez misiniz ki düğünümüz var?.... Bilmez misiniz ki Fitnat benim kızımdır.... Evet, evet.... Benim kızımdır.... İşte Zekiye yazıyor... Zekiye kendisi yazıyor... Fitnat benim kızımdır..... Ah!... Benim bir tanecik kızım var..... Bir Fitnat'ım var... Kızımın bir sevdiği var... Talat... Talat... O da benim damadım olacak benim oğlum olacak kızımı ona veriyorum.... Oh oh!... İki evlat babası oldum.... Benden bahtlı dünyada kim var?.... Böyle bir kızınbabasıyım!... Böyle bir oğlanın kayınpederiyim!.... Oh oh!... İşte zavallı Ali Bey de çıldırır!... Hem ne kadar çıldırır!... Tarife ne hacet?... Sözlerinden anlaşılır. Zavallı böyle diyerek gider cenazeleri öper idi. Yorganlarını kaldırır id. Ayağa kaldırılmak istiyor idi!... Zor ile çekerler idi:

-Beni evlatlarımдан ayırmayın!... Oğullarımı seviyorum... Öpeceğim.....

diyerek tekrar gider idi. Ertesi gün o iki bi-çareyi defnemeye götürüler!..... Ali Bey başı açık, yalın ayak cemaatin arkasından koşarak:

-Oğullarımı nereye götürüyorsunuz?.... Evinde bırakın.... Onlar benim artık... Biri kızım biri damadım.. Siz niye karıştıyorsunuz?...

diyerek cemaati taş ile kovalıyor idi. Nihayet kendi adamları zapt ederler. Evine götürürler. Bir odada hapseylerler.... Ertesi gün odasını açık bırakırlar. Çıktığı gibi doğru mezaristana gidip cenazeleri çıkarmak için mezarlari kazmaya başlar.

او يامه صاچلرينى يمنىسىنلىكىنى فلاننى چيقارىرلر. قيافت طبىعىيەسى اولان چوچق
قيافتىنده براقىرلر.... على بىك ايسە سوينەرك كولەرك بىر قۇدون چيقار بىر قپۇيە
كىير و حلايىقلەر چىقىشەرق دىرى كە:

-نه اغلىورسکز؟... نە اغلىورسکز؟... نە يە كولىورسکز؟... نە يە تۈركى
سويليمىورسکز؟... بىلمىز مىسکز كە دوكۇنۇز وار؟... بىلمىزسکز كە فەتنەت بنم
قزمەدر.... اوت اوت.... بنم قزمەدر.... اشتە زېكىھ يازىبور... زېكىھ كىندوسى
يازىبور... فەتنەت بنم قزمەدر..... آه!.... بنم بىر دانەجڭ قزم وار.... بىر
فەتنەتمەن وار... قزمەك بىر سودىيەكى وار... طلعت... طلعت... او دە بنم دامادم
اولەحق بنم اوغلۇم اولەحق قرمى آكا ويرىورم.... اوخ اوخ!... ايکى اوولاد
باباسى اولىد... بىندىن بختلى دنيايد كىيم وار؟... بويىلە بىر قىزك باباسى يەم!...
بويىلە بىز اوغانلۇك قاين پدرى يەم!.... اوخ اوخ!.... اشتە زواللى على بىك
دە چىلدىرر!... هەم نە قدر چىلدىرر!... تعرىفە نە حاجت؟... سوزىلەندەن
آكلاشىلۇر. زواللى بويىلە دىھەرك كىيدەر جنازە لرى اوپىر ايدى. يورغانلىرىنى قالدىرر
ايدى. اياغە قالدىرمىق اىستىيور ايدى!... زور ايلە چىكلەر ايدى:

-بنى اولادلەمدەن آيرمايك!... اوغلۇرمى سوپۇرم... اوپەجىكم....
دېھەرك تىكار كىيدەر ايدى.

ايىتسى كون او ايکى بىچارە بى دەن اىلىمكە كەتۈرۈرلر!..... على بىك
باشى آچىق يالىن آياق جماعتىك آرقەسەندەن قوشەرق:

-اوغلۇرمى نە يە كەتۈرۈرسکز؟.... اومىدە براقك... اونلار بنم آرتق.... بى
قزم بىر دامادم. سز نە يە قارىشىورسکز؟.. دېھەرك جماعتى طاش ايلە قۇوالىور
ايدى. ئەمەت كىندى آدملى ظبط ايدىلر. اوينە كەتۈرۈرلر. بىر اوطەدە حبس
اىلىلر... ايىتسى كون اوطەسەنی آچىق براقىرلر. چىقدىيغى كېي طوغىرى مزارستانە
كىيدوب جنازە لرى چىقارماق اىچۇن مزارلى قازىمغە باشلار.



Derakap yetişirler. Kollarını bağlarlar. Evine götürürler. Bir odada kalarlar gece gündüz çıkarmazlar.... Cinneti günden güne artar. Altı ay kadar böyle halkı izac ederek ve kendisi dahi bendelerinden yahut talihinden cefa görerek... velhasıl acınacak bir surette yaşadıktan sonra zavalliyi bir sabah ölü bulurlar!.....

در عقب یتیشورلر. قوللرینی با غلارلر. اوینه کتورورلر. بر او طهده قپارلر. کیچه کوندوز چیقارمازلر..... جنتی کوندن کونه آرتار. آلتی آی قدر بولیله خلقی از عاج ایدرک و کندوسی دخسی بنده لرندن یاخود طالعندن جفا کوره رک... والحاصل آجینه حق بر صورتده یشادقدن صکره زواللی بی بر صباح اولو بولورلر!.....



Hatime

Saliha Hanım ile Emine Kadın ve Hacı Baba ve Ayşe Kadın'ın bu vakayı işittikleri vakitte ne hâle geldiklerini, ve Saliha Hanım'ın ağlaya ağlaya iki gözünden kör kaldığını ve Emine Kadın'ın bu acılığa dayanamayıp bir haftanın içinde müteessiren vefat ettiğini mufassalan tarif etsek gönüller dayanamaz zannederim... Hem de bu kitabın ismi musibetname değil ki.....



ihtar

İşbu kitapta Türkîyyü'l-asl olan kelimatın maruf olan imlalarına çok ria-yet olunmayıp bir dereceye kadar telaffuzlarına ve bazı Arabî kelimeler dahi amden mütekellimin ağzından çıktığına göre yazılmış oldukları ihtar olunur.

خا تمه

صالحه خاتم ايله امينه قادين و حاجى بابا و عائشه قادينك بو وقعيي
ايشتدركلى وقندە نە حالە كلدكلىرىنى و صالحه خاتمك اغليه ايلكى
كوزنندن كور قالدىغى و امينه قادينك بو آجىلغە طيانەميوپ بر هفتەنك
ايچىنده متأثراً وفات ايتدىكى مفصلاً تعريف ايتسەك كوكللر طيانەماز ئلن
ايدرم... هم ده بو كتابك اسمى مصييتنامه دكل كە.....

اخطار

اشبوكتابدە تركى الاصل اولان كلماتك معروف اولان املالرىنه چوق رعايت
اولنميوپ بر درجه يه قدر تلفظلىرنە و بعض عربى كلمەلر دخى عمدة
متكلمك اغزىندن چيقدىغىنه كوره يازلىش اولدقلىرى اخطار اولنور.

Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat

تعشق طلعت و فنت

ŞEMSETTİN SAMİ
شمس الدين سامي

Birçok araştırmacı tarafından ilk Türk romanı olarak kabul edilen Şemsettin Sami'nin Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat adlı kitabı, Anadolu Üniversitesi Türk Klasikleri serisi içerisinde öncelikli yer verilmesi gerektiğine inanılan eserlerden biri oldu. İlk Türk romanı olmasının yanı sıra, geleneksel anlatı ile Batı tarzı anlatı geleneğini birleştirmesi, dönemin toplumsal yaşamını yansıtması ile de söz konusu eser Türk edebiyatında önemli bir konuma sahiptir. Bu kitaptan tüm Açıköğretim öğrencilerinin istifade etmesini temenni ediyoruz...

ISBN 978-975-06-3556-3



9 789750 635563

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ BASIMEVİ
ESKİŞEHİR